قاتتىق ۋاراڭ - چۇرۇڭ قىلماسلىق، تاماكا
چەكمەسلىك بەلگىلەنگەن سورۇنلاردا تاماكا
چەكمەسلىك. ئۇرۇش - بېدىل قىلماسلىق.
كۆرگەنلا يەرگە چوڭ-كىچىك تەرەت

ئورۇنلاشتۇردى. قاراماي شەھىرى «ئائىلىلەر
مەدەنىيەتسىز ھەرىكەتلەردىن قول ئۈزۈش
توغرىسىدا ۋەدە» دىن زېھىن سىناش مۇسابىقىسى
قاتارلىق پائالىيەتلەرنى ئۇيۇشتۇردى. ئۈرۈمچى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز جۇ ياگۇاڭ خەۋەر قىلىدۇ:
ئۈرۈمچى نېفىت- خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى كارخانىنىڭ
ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، «سۈپەتنى كۆچەيتىش ...
مۇكەممەللەشتۈرۈش، 2 قاناتنى كەڭ يېيىش» نى ئوتتۇرىغا

ئىشلەپچىقىرىشنى تۇتۇپ، مەھسۇلات قۇرۇلمىسىنى
سەرخىللاشتۇرۇش، تەننەرخنى تۆۋەنلىتىپ،
ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش كىرىملەرنى قېزىش، ئۈنۈمنى ئاشۇرۇش
ئاساسىدا مۈلۈكنى قايتا تەشكىللەش ۋە كاپىتالنى
ھەرىكەتلەندۈرۈش لازىم، زاۋۇت كاپىتال
قۇرۇلمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇش سىناق نۇقتىسى
قىلىنغانلىق پۇرسىتىنى تۇتۇپ، قوشۇۋېلىش -
سېتىۋېلىش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللىنىپ،
كارخانىنىڭ تۆۋەن تەننەرخ بىلەن كېڭىيىشىنى ئىشقا
ئاشۇرۇپ، كارخانىنى تېزدىن كاپىتال بازىرىغا
كىرگۈزۈش كېرەك، شىركەت تۈزۈمى ئىسلاھاتى
ۋە پاي تۈزۈمىگە ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى پائال
ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك؛ بازار تىجارىتىنى
جانلاندۇرۇپ، ھاياتىي كۈچكە ئىگە تىجارەت
ئاپپاراتلىرىنى قۇرۇپ، بازار ئېچىش، بازارنى
يېتەكچى قىلىپ، يېڭى مەھسۇلاتلارنى ئۈزلۈكسىز
ئىشلەپ چىقىرىپ، بازار سودىسىغا قاراپ
ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش كېرەك. بۇ
زاۋۇت مۇشۇ تەدبىرنى چۆرىدەپ ئىچكى مېخانىزمنى
ئۆزگەرتىش ئىسلاھاتى قىلدى. ئالدى بىلەن مەلۇم
ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچكە ئىگە «شىفېڭ»
شىركىتى ۋە 3- كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىدىغان
10 نەچچە شىركەتنى بىرلەشتۈرۈپ «شىفېڭ»
گۇرۇھى شىركىتىنى قۇردى، قوپال ئىگىلىك
باشقۇرۇش تىپىدىكى 3- كەسىپ بىلەن
شۇغۇللىنىدىغان شىركەتلەردە توختىلىپ
مەركەزلىك مەشغۇلات قىلىدىغان 3-كەسىپنى
شەكىللەندۈردى. يەنە مۈلۈك تىجارەت باشقۇرمىسىنى
قۇرۇپ، مۈلۈكنى قايتا تەشكىللەش ۋە كاپىتالنى
ھەرىكەتلەندۈرۈش تىجارىتىنى يولغا قويۇپ، كاپىتال
بازارلىرىغا يۈرۈش قىلدى. 10- ئاينىڭ
ئاخىرىدا ئۇلار يەنە تىجارەت
شىركىتىنى ئىسلاھ قىلىپ،
ئاپپاراتلارنى ئىخچاملاپ، ئارىلىقتىكى
ھالقىلارنى قىسقارتىپ، بازار ئاچتى.
ئىشنى مۈلۈك ھوقۇقىدىن باشلاپ
تۇتۇپ، كاپىتالنى بىرلەشتۈرۈشنى يولغا
قويۇپ، كۆلەملىك ئىگىلىك
شەكىللەندۈردى.

مېخانىزمنى ئۆزگەرتىش
ئىسلاھاتى بۇ زاۋۇتنىڭ ئىشلەپچىقى-

مەزگىللىدىكىدىن 100 مىليون يۈەن ئاشتى، پايدا- بېجى
23 مىليون 80 مىڭ يۈەن ئېشىپ، تارىختا ئەڭ ياخشى
سەۋىيە يارىتىلدى.

ناھايىتى قىيىن بولىدۇ، شۇڭا پاختا- چىگە
شىركەتلىرى ئوتتۇرا، كېيىنكى مەزگىللىك پاختا

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

موري قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ دۇڭچېڭ يېزىسى جىشىنلياڭ كەنتى چارۋىلارنىڭ قىشتىن بىخەتەر ئۆتۈشىگە كاپالەتلىك قىلىش ۋە چارۋىچىلارنىڭ ئىلمىي باقمىچىلىق ئېڭىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، كادىرلار كەنتتىكى چارۋىچىلارنىڭ ئىسسىق قوتان ياسىشىغا ياردەم بېرىش، يەم-خەشەك ساقلاش ۋە تەكشۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى تۈزۈپ چىقتى. ھازىر كەنت بويىچە 148 ئائىلىلىك چارۋىچى ئىسسىق قوتان ۋە يەم- خەشەك ساقلاش كۆلچىكى ياسىۋالدى.

ئۆز مۇخبىرىمىز سۈي خې فوتوسى

ئاپتونوم رايون «دۆلەت كىتاب مۇكاپاتى»، «جۇڭگو ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى كىتاب مۇكاپاتى»غا ئېرىشكەنلەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قېيۇم باھاۋۇدۇن سۆز قىلدى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز يەن رۇڭ، ليۇخۇڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق ئاخبارات - نەشرىيات ئىدارىسى مۇشۇ ئاينىڭ 19- كۈنى چۈشتىن ئىلگىرى ئاپتونوم رايونىمىزدىن 3-نۆۋەتلىك «دۆلەت كىتاب مۇكاپاتى»، «جۇڭگو ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى كىتاب مۇكاپاتى»غا ئېرىشكەنلەرنى تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى.

يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇكاپات تارقاتتى ۋە سۆز قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئاخبارات - نەشرىيات خادىملىرى دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، ئىجتىمائىي تۈرمۇشنىڭ ئاساسىي ئېقىمى ۋە دەۋر تەرەققىيات تەلپىنى توغرا تونۇپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىكى رېئال تۇرمۇشنى تولۇق ئەكس ئەتتۈرۈپ، خەلق ئاممىسىنىڭ تارىخنى يارىتىشتەك جاسارەتلىك روھىنى قىزغىن مەدھىيىلەپ، جانلىق، تەسىرلىك بەدىئىي ئوبرازلارنى تىرىشىپ يارىتىپ، كىشىلەرنى نادىر ئەسەرلەر ئارقىلىق ئىلھاملاندۇرۇشى لازىم. نەشرىيات ئورۇنلىرى نادىر ئەسەر تېمىلىرىنى كۆڭۈل قويۇپ پىلانلاپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نەشر تېما بايلىقىنى ئېچىپ، تۈر، پەنلەر بويىچە مۇنەۋۋەر ئىختىساس ئىگىلىرىنى ئىنتىپاقلاشتۇرۇپ ئۇيۇشتۇرۇپ، يۇقىرى ساپالىق ئىجادىيەت قوشۇنىنى قۇرۇپ چىقىشى لازىم. يۇقىرى ئۆلچەم، قاتتىق تەلەپتە چىڭ تۇرۇپ، نادىر ئەسەر يارىتىش ئېڭىنى ئىجادىيەت ۋە ئىشلەپچىقىرىشنىڭ پۈتكۈل جەريانىغا سىڭدۈرۈپ، ئەڭ ياخشى مەنىۋى ئوزۇقنى ھەر مىللەت خەلقىگە تەقدىم قىلىشى لازىم.

ئۆز خەۋىرىمىز. شىنجاڭ پەن-تېخنىكا سەھىيە نەشرىياتى (K) نەشر قىلغان «دورا تەزكىرىسى» (قازاقچە) 3-نۆۋەتلىك دۆلەت كىتاب مۇكاپاتىغا؛ شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت فوتو سۈرەت نەشرىياتى نەشر قىلغان «ئۇيغۇر دولان مۇقامى» (ئۇيغۇرچە) 3-نۆۋەتلىك دۆلەت كىتاب مۇكاپاتىدا نامىنى ئاتاش مۇكاپاتىغا؛ «دورا تەزكىرىسى» (قازاقچە)، «شىبەچە قامۇس»، «ئۇيغۇرچە ئاتالغۇشۇناسلىق» قاتارلىق 10 خىل كىتاب 3-نۆۋەتلىك جۇڭگو ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدىكى كىتاب مۇكاپاتىغا ئېرىشتى.

*　　　*

يېزا ئىگىلىك 7-شىسى بۇ يىل 230 كىلومېتىر سۇ سىڭمەس ئۆستەڭ ياساپ، كېلەر يىللىق دېھقانچىلىق ئىشلەپچىقىرىشى ئۈچۈن ياخشى ئاساس سالدى.

رۇەن شاگيې فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى شەھەر تېلېفونى ئورنىتىش ھەققىنى يەنە تۆۋەنلەتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇكېرىم سېيىتنىياز خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى تېلېگراف ئىشلىرىنىڭ تەرەققىيات ئېھتىياجى ۋە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئىقتىسادىي كۆتۈرۈش ئىقتىدارىنى نەزەردە تۇتۇپ، 11- ئاينىڭ 15- كۈنىدىن ئېتىبارەن شەھەر تېلېفونى ئورنىتىش ھەققىنى تەڭشىدى.

تەڭشەلگەندىن كېيىنكى دەسلەپكى تېلېفون ئورنىتىش ھەق ئۆلچىمى مۇنداق بولىدۇ: ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەر، يەسلى، بالىلار باغچىسى، ساناتورىيە، ھەربىيلەر ساناتورىيىسى، مېيىپلەر بىرلەشمىسى ۋە مېيىپلەر كارخانىلىرى، كەسپىي ئىدارىلەرنىڭ ئوقۇتۇش، ھۆكۈمەت ئىشى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان، تىجارەت خاراكتېرىنى ئالمىغان كەسپىي تېلېفونلىرى (شەخسلەرنىڭ ئۆيلىرىگە چۈشۈرۈلىدىغان تېلېفونىنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدۇ)نىڭ ھەر بىرىنىڭ ئورنىتىلىش باھاسى ئەسلىدىكى 2000 يۈەندىن 1500 يۈەن (300 يۈەن ماتېرىيال ھەققى بۇنىڭ سىرتىدا)گە، باشقا ئورۇن ۋە شەخسلەرنىڭ ھەر بىر تېلېفونىنىڭ ئورنىتىلىش ھەققى ئەسلىدىكى 3500 يۈەندىن 2200 يۈەن (300 يۈەن ماتېرىيال ھەققى بۇنىڭ سىرتىدا)گە تۆۋەنلىتىلدى. دېمەك، ماتېرىيال ھەققىنى قوشۇپ ھېسابلىغاندا، ئالدىنقى خىلدىكى تېلېفونلارنىڭ ھەر بىرىنىڭ دەسلەپكى ئورنىتىلىش باھاسى 1800 يۈەن، كېيىنكى خىلدىكى تېلېفونلارنىڭ ئورنىتىلىش باھاسى 2500 يۈەن بولىدۇ.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

پەيزاۋاتتىكى ئاپەتكە ئۇچرىغانلار قىش كىرىشتىن بۇرۇن يېڭى ئۆيگە كۆچۈپ كىرىپ بولدى

ئىمىنجان مۇھەممەت مۇنداق دېدى: قىش كىرىشتىن بۇرۇن، پەيزاۋات ئاپەت رايونىدىكى 11 مىڭ 630 ئائىلە ھۆكۈمەت بىر تۇتاش پىلانلاپ سېلىپ بەرگەن يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىردى. ئاپەت رايونىدىكى 5 تە كاپالەتلىك 247 كىشى ۋە 60 نەپەر يېتىم بالىمۇ يېڭىدىن سېلىنغان پىشقەدەملەر ساناتورىيىسى ۋە بالىلار پاراۋانلىق يۇرتىغا كۆچۈپ كىردى.

يەر تەۋرىگەندىن كېيىن، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون پەيزاۋاتنىڭ ئاپەتكە ئۇچرىغان رايونلىرىغا 43 مىليون يۈەندىن ئارتۇق قايتا قۇرۇش مەبلىغى ۋە قۇتقۇزۇش مەبلىغى ئاجرىتىپ بەردى. ئاپەتكە ئۇچرىغان يېزا، كەنتلەرمۇ ئۆزىنى ئۆزى قۇتقۇزۇش پائالىيىتىنى پائال قانات يايدۇردى، پەيزاۋات ناھىيىسى قايتا قۇرۇش خىزمىتىنى بۇ يىل 7- ئايدىن باشلاپ تۇتۇپ، بىر تۇتاش پىلانلاش، بىر تۇتاش قۇرۇلۇش قىلىش، بىر تۇتاش تەكشۈرۈپ تاپشۇرۇۋېلىشتىن ئىبارەت «3 بىر تۇتاش» سىياسىتىنى قوللىنىپ، 3 ئاي ئىچىدىلا سۈپەتكە، سانغا كاپالەتلىك قىلىنغان ئاساستا قايتا قۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك ئورۇندىدى.

يېزىلاردىكى يېڭىلىقلار

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئۈرۈمچى خەۋىرى. كەچ كۈز مەۋسۇمىدا ئېغىر يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ يېڭىمەھەللە يېزىسى يېڭىئاۋات كەنتىدىكى موللا ھاجىنىڭ ئائىلىسىدىكى 9 جان كىشى ھۆكۈمەت سېلىپ بەرگەن يېڭى ئۆيگە كۆچۈپ كىردى.

5200 ئائىلىلىك يېڭىمەھەللە يېزىسىدا ئائىلىنىڭ 80% ى يەنى 4210 ئائىلە ئاپەت زىيىنىغا ئۇچرىغانىدى. 9- ئاينىڭ 15- كۈنى ئۇلار يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىرىپ بولدى. يېڭى ئۆيلەرنىڭ ھەممىسىگە سۇ تۇرۇبىسى ئورنىتىلدى. يېزا يەنە بىر نەچچە مەركەزلىك سۇ بىلەن تەمىنلەش نۇقتىسى قۇرۇپ، يېزا دېھقانلىرىنىڭ پاكىز سۇ ئىچىشىگە كاپالەتلىك قىلدى.

قەشقەر ۋىلايەتلىك مەمۇرىي مەھكىمە خەلق ئىشلىرى باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى

ئۇيغۇر 12 مۇقامى، ئۇيغۇر كلاسسك ئەدەبياتى تەتقىقاتىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرايلى

ئاپتونوم رايونلۇق 12 مۇقام تەتقىقات ئىلمي جەمئيىتى ۋە ئۇيغۇر كلاسسك ئەدەبياتى تەتقىقات جەمئيىتىنىڭ خىزمەتلىرىنى خۇلاسىلەش يىغىنىدا سۆزلەنگەن سۆز

تۆمۈر داۋامەت

ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر، يولداشلار:

بۈگۈن ئاپتونوم رايونلۇق 12 مۇقام تەتقىقات ئىلمي جەمئيىتى ۋە ئۇيغۇر كلاسسك ئەدەبياتى تەتقىقات جەمئيىتىنىڭ يىغىنى ئېچىلىپ، بىر قانچە يىلدىن بۇيانقى تەتقىقات خىزمىتى خۇلاسىلەندى، بۇنىڭدىن كېيىنكى تەتقىقات ۋەزىپىلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۇيغۇر 12 مۇقامى 13 توم كىتابىنىڭ نەشر قىلىنىپ تارقىتىلغانلىقى تەبرىكلەندى. بىر ئاددىي ئەزا سۈپىتىدە بۇ يىغىنغا قاتناشقانلىقىم ئۈچۈن خۇشالمەن. شىنجاڭدىن ئايرىلغىنىمغا 1 يىلغا يېقىن بوپتۇ، ھەر قايسى گېزىلارنى كۆپ سېغىنغانىدىم، مۇشۇ يىغىن مۇناسىۋىتى بىلەن كۆپچىلىك بىلەن يۈز كۆرۈشۈشكە نائىل بولدۇم، يولداشلارغا چىن قەلبىمدىن سالام!

يۇقىرىدا بىر قانچە يولداش ناھايىتى ياخشى سۆزلىدى. ئالدىنقى بىر مەزگىللىك خىزمەتلەرنى خۇلاسىلىدى، بۇنىڭدىن كېيىنكى ۋەزىپىلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى، شۇنداقلا 2 ئىلمىي جەمئيەتنىڭ خىزمەتلىرىگە ناھايىتى ياخشى باھا بەردى، 2 ئىلمىي جەمئيەتنىڭ خىزمەتلىرىنى مۇئەييەنلەشتۈردى. مەن بۇ ھەقتە كۆپ سۆزلىمەيمەن.

12 مۇقام ۋە ئۇيغۇر كلاسسك ئەدەبياتى توغرىسىدا بەزى قاراشلىرىمنى دەپ باقاي. 12 مۇقام بولسۇن، ياكى ئۇيغۇر كلاسسك ئەدەبياتى بولسۇن، ئۇزاق تارىخقا ئىگە؛ 2000 يىلدىن بۇيان 12 مۇقام ئاھاڭلىرى ۋە ئۇيغۇر كلاسسك ئەدەبياتى ئەسەرلىرى شىنجاڭ زېمىنىدىلا تارىلىپ، ياڭراپ قالماستىن، جۇڭگو ھەتتا دۇنيا زېمىنىدا تارىلىپ، ياڭراپ كەلدى. ئۇنداقتا، 12 مۇقام قايسى ۋاقىتتا زور كۆلەمدە رەتلىنىپ قېلىپلاشتۇرۇلغان؟ تارىختا ئامانىساخان، قىدىرخان قاتارلىق كىشىلەرنىڭ تەشەببۇسى ۋە تىرىشچانلىقى بىلەن 16- ئەسىردە 12 مۇقامغا قارىتا زور كۆلەمدە رەتلەش ئېلىپ بېرىلغان. شۇنىڭدىن كېيىن دەۋردىن دەۋرگە خىزمەتلەرنى ئىشلىدى. بۇ خىزمەت ئارقىلىق بىز بىر تۈركۈم تالانت ئىگىلىرىنى يېتىشتۈردۇق، بايىقىدۇق. مۇشۇ تالانت ئىگىلىرى بولىدىكەن، بۇنىڭدىن كېيىن تېخىمۇ كۆپ خىزمەتلەرنى ئىشلىيەلەيمىز. مەن بۇنىڭدىن تولىمۇ خۇشال بولدۇم.

تارىخ بىزگە ئېغىر ۋەزىپىنى يۈكلىدى. بىزنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلىرىمىز ناھايىتى كۆپ. مۇقام ئاھاڭ نوتىلىرىنى ئېيتىش، تەتقىقاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش قاتارلىق كۆپلىگەن خىزمەتلەر ئالدىمىزدا تۇرۇپتۇ. كىشىنى خۇشاللاندۇرىدىغىنى شۇكى، بىزدە بىر تۈركۈم تالانت ئىگىلىرى - بىر كۈچ بار. ئۇيغۇرلاردىن، خەنزۇ ۋە باشقا مىللەتلەردىن بولغان تالانت ئىگىلىرى قوشۇلۇپ، بىر تەتقىقات قوشۇنىنى شەكىللەندۈردى. بۇ ھەر مىللەتتىن تەشكىللەنگەن قوشۇن، بىر ئىتتىپاقلاشقان قوشۇندۇر. ئومۇمەن، بىزنىڭ خىزمەتلىرىمىز بېيجىڭدىكى مۇناسىۋەتلىك زىيالىيلارنىڭمۇ يۇقىرى باھاسىغا ئېرىشتى.

ئۇيغۇر 12 مۇقامىنىڭ 13 توم كىتابى بۇ قېتىم 4 خىل يېزىق تىلىدا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى. بۇنىڭغا ھەر مىللەت ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر زور كۈچ چىقاردى، كارخانا ساھەسىدىكىلەرمۇ ئىقتىسادىي جەھەتتىن قوللاپ زور ياردەم بەردى. بۇ ئىشلارنى قىلىشقا پۇل بولمىسا بولمايدۇ. قۇرۇق تۈۋلىغان بىلەن مەسىلە ھەل بولمايدۇ. مالىيە مىنىستىرلىكى 1 مىليون يۈەن بەردى، بۇ ئىشلارنى قىلالىدۇق. ئۇنىڭدىن باشقا تارىم نېفىت قوماندانلىق شتابى، تۇرپان - قۇمۇل نېفىت قوماندانلىق شتابى، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى قاتارلىق ئورۇنلارمۇ نەچچە يۈز مىڭ يۈەن بەردى، بۇنىڭ بىلەن بىز بۇ خىزمەتنى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بارالىدۇق. بۇ مۇناسىۋەت بىلەن مەن يىغىنغا قاتناشقان يولداشلارغا، 2 ئىلمىي جەمئيەتنىڭ ئەزالىرىغا، كارخانا ساھەسىدىكى دوستلارغا ۋە ھەر دەرىجىلىك پىكرىنى يەتكۈزدى، شىنجاڭدىن بارغان بىر يولداشمۇ بۇنىڭغا قاتناشتى. يولداش خۇجىنتاۋ مەركىزىي كومىتېت بەنگۇڭتىڭىنىڭ (97) 107 - نومۇرلۇق ھۆججىتىگە سالغان تەستىقىدە: **«‹ئۇيغۇر 12 مۇقامى› ناملىق كىتاب ناھايىتى ياخشى، مەزمۇنى ياخشى كىتاب، سىياسىي جەھەتتە مەسىلە يوق. نەشرىيات زور كۈچ چىقىرىپتۇ، بولۇپمۇ يولداش تۆمۈر داۋامەت رەھبەرلىك قىلغان 2 ئىلمىي جەمئيەت زور كۈچ چىقىرىپتۇ. قامۇس نەشرىياتى مەسئۇل بولۇپ تارقىتىدۇ. بۇ ئىشتا يولداش تۆمۈر داۋامەتنى يەنە ئاۋارە قىلىۋەرمەڭلار»** دەپ يازغان. يىغىندا يەنە كىتابنى تۈركۈم - تۈركۈملەپ تارقىتىش كېرەك، بىر قىسمى تەقدىم قىلىنىدۇ، بىر قىسمى سېتىلىدۇ. 2 ئىلمىي جەمئيەتكە، جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسىگە، دۆلەتلىك مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتىغا، مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتىغا، ئالىي مەكتەپلەرگە تەقدىم قىلىنىپ، ئۇلارنىڭ تەتقىقاتى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ. ئۇيغۇر 12 مۇقامىنىڭ بۇ 13 توم كىتابى 10 - ئاينىڭ 10 - كۈنىدىن كېيىن 2 ئىلمىي جەمئيەتنىڭ قايتا تەشكىللىشى ئارقىلىق تارقىتىلىدۇ، دەپ كۆرسىتىلدى.

بۇ يىل 5 - ئاينىڭ 9 - كۈنى مەن يولداش خۇجىنتاۋ بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇنىڭغا «ئۇيغۇر 12 مۇقامى» نىڭ تارىخىي ئەھمىيىتىنى، رەتلىنىش ئەھۋالىنى ۋە جەمئيەتتىكى ئىنكاسىنى دوكلات قىلدىم. يولداش خۇجىنتاۋ ماڭا: **«بۇ ئىشتىن خەۋىرىم بار، بەزى ماسلاشتۇرۇش خىزمەتلىرىنى ئىشلىدۇق، بۇ ئىشنى بېجىرىشكە يولداش خۇگۇاڭبۇنى بۇيرۇدۇم. ئۇيغۇر 12 مۇقامى جۇڭخۇا مىللەتلىرى مەدەنىيەت خەزىنىسىدىكى قىممەتلىك بايلىق، مۇشۇنداق كىتابنى نەشر قىلىش يامان ئىش ئەمەس، ياخشى ئىش. بۇ كىتاب ياخشى رەتلەنگەن، مەزمۇنى ياخشى، سىياسىي جەھەتتىمۇ ياخشى، چوقۇم تارقىتىش كېرەك. ئەلۋەتتە خىزمەتنى ياخشى ئىشلەش، ئىتتىپاقلىقنى كۆزدە تۇتۇش، ئىتتىپاقلىقنى ئىلگىرى سۈرۈش، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىغا پايدىلىق** تارقىتىلىشى كۆپچىلىكنىڭ ھىمايىسىگە، قوللىشىغا ئېرىشتى. بېرىلگەن باھامۇ ناھايىتى يۇقىرى بولدى. بۇ كىتابنىڭ نەشر قىلىنىپ تارقىتىلىشى پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىنى گەۋدىلەندۈردى. نەشر قىلىنىپ تارقىتىلغان بۇ يېڭى نۇسخىسىغا نىسبەتەن تونۇش بىردەك بولۇشى ناتايىن. ئەمما ئىتتىپاقلىققا تەسىر يەتكۈزۈشكە بولمايدۇ، يەنىلا قوللاشقا توغرا كېلىدۇ. كېيىنكى خىزمەتتە، تارقىتىشنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇش، بۇ خىزمەتنى ياخشى ئىشلەش، ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تەتقىقات جەھەتتە كۆپلىگەن خىزمەتلەرنى قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. كۆپچىلىكنىڭ تېخىمۇ كۆپ ئۈنۈملۈك خىزمەتلەرنى ئىشلىشىنى، بۇ ئارقىلىق تېخىمۇ كۆپ مۇۋەپپەقىيەتلەرنىڭ مەيدانغا كېلىشىنى، تېخىمۇ كۆپ تالانت ئىگىلىرىنىڭ چىقىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

يېقىندا بىز مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللەر ئۆمىكى ئېستونىيە، بېلورۇسىيە، فىنلاندىيە قاتارلىق 3 دۆلەتتە زىيارەتتە بولدۇق. بۇ جەرياندا مەن ياۋروپا، فرانسىيە، روسىيىلەردىن ئۆتۈپ شىنجاڭغا كەلدىم. دەل بۇ يىغىنغا ئۈلگۈرۈپ كەپتىمەن. بۇ قېتىمقى زىيارەتتە، مەن يېڭىدىن رەتلىنىپ نەشر قىلىنغان ئابى چەشمە، ئىشرەت ئەنگىز، مۇستەھزادلارنىڭ CD پلاستىنكىسىدىن 25 يۈرۈش ئېلىۋالغانىدىم. بارغان يەرلەردە زۇڭتۇڭ، زۇڭلى، پارلامېنت باشلىقى، شەھەر باشلىقى قاتارلىق كىشىلەرگە ۋە ئېلىمىزنىڭ چەت ئەلدە تۇرۇشلۇق ئەلچىخانىلىرىدىكى خادىملارغا تەقدىم قىلغانىدىم. ئۇلار بۇ مۇقاملارنى ئاڭلاپ ناھايىتى خۇشال بولدى، ناھايىتى قىزىقتى، كۆپ ماختىدى. مەن بۇ CD پلاستىنكىسىنىڭ دىپلوماتىيە ئالاقىسىدە كاتتا بىر سوۋغات بولۇپ قالىدىغانلىقىنى ئويلىمىغانىدىم.

زىيارەت جەريانىدا مەن جۇڭگونىڭ پۈتۈن دۇنيانىڭ دىققىتىنى تارتىۋاتقانلىقىنى، جەلپ ئەكسىچە ھازىر قىيىنچىلىق ئۈستىدە تۇرۇۋېتىپتۇ. جۇڭگونىڭ ئىسلاھاتى بولسا ھاياتىي كۈچكە تولۇپ، مۇۋەپپەقىيەتلەرنى قولغا كەلتۈرۈۋاتىدۇ. نامراتلىق قالپىقىنى چۆرۈپ تاشلاپ، كۈچلۈكلەر قاتارىغا كىرىشكە تىرىشىۋاتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە، شياڭگاڭ ئوڭۇشلۇق ھالدا ۋەتىنىمىز قوينىغا قايتىپ كەلدى، 15 - قۇرۇلتاي غەلىبىلىك ئېچىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پۈتۈن دۇنيانىڭ يۈكسەك دىققەت - ئېتىبارىنى قوزغىدى، ئېلىمىزنىڭ خەلقئارادىكى ئورنىمۇ مىسلىسىز يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. بىز بارغان دۆلەتلەر جۇڭگونى ئادىل دۆلەت، ئىشەنگىلى بولىدىغان دۆلەت، دەپ قارايدىكەن، ئۇلار دۆلىتىمىزنى قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. بۇ ئاددىي كىشىلەرنىڭ ئېيتقان سۆزى ئەمەس، بەلكى، زۇڭتۇڭ، زۇڭلى، پارلامېنت باشلىقى قاتارلىق يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلارنىڭ ئېيتقان سۆزى. شۇڭا بىز جەزمەن بۇ چوڭ ياخشى ۋەزىيەتنى قەدىرلىشىمىز كېرەك. ئەلۋەتتە، بەزى يامان ئىشلارمۇ بار، دالاي لاما نۇرغۇن زەھەرلىك، يامان گەپلەرنى تارقىتىپ، مۇستەقىل بولۇشقا، بۆلگۈنچىلىك قىلىشقا ئۇرۇنۇۋېتىپتۇ. شىنجاڭ توغرىسىدىمۇ بەزى گەپلەرنى ئاڭلىدىم. بەزىلەر شىنجاڭنى ۋەتىنىمىز قوينىدىن ئايرىپ چىقىپ كەتمەكچى، ئاتالمىش مۇستەقىل بولماقچى بوپتۇ. بۇ مۇمكىن ئەمەس. ۋەتىنىمىز ۋە خەلقىمىز بۇنىڭغا ئۇنىمايدۇ. بۆلگۈنچىلەرنىڭ دېگىنى ھېچقانداق ياخشى نەتىجە بەرمەيدۇ. خەلق جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىكىدە مۇشۇنداق ياخشى تۇرمۇش كەچۈرگەندەك تۇرمۇش كەچۈرەلمەيدۇ، مۇشۇنداق بەختلىك تۇرمۇش كەچۈرەلمەيدۇ. شۇڭا، بىز چوقۇم شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى ساقلىشىمىز، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، تىرىشىپ ئىقتىسادنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ،

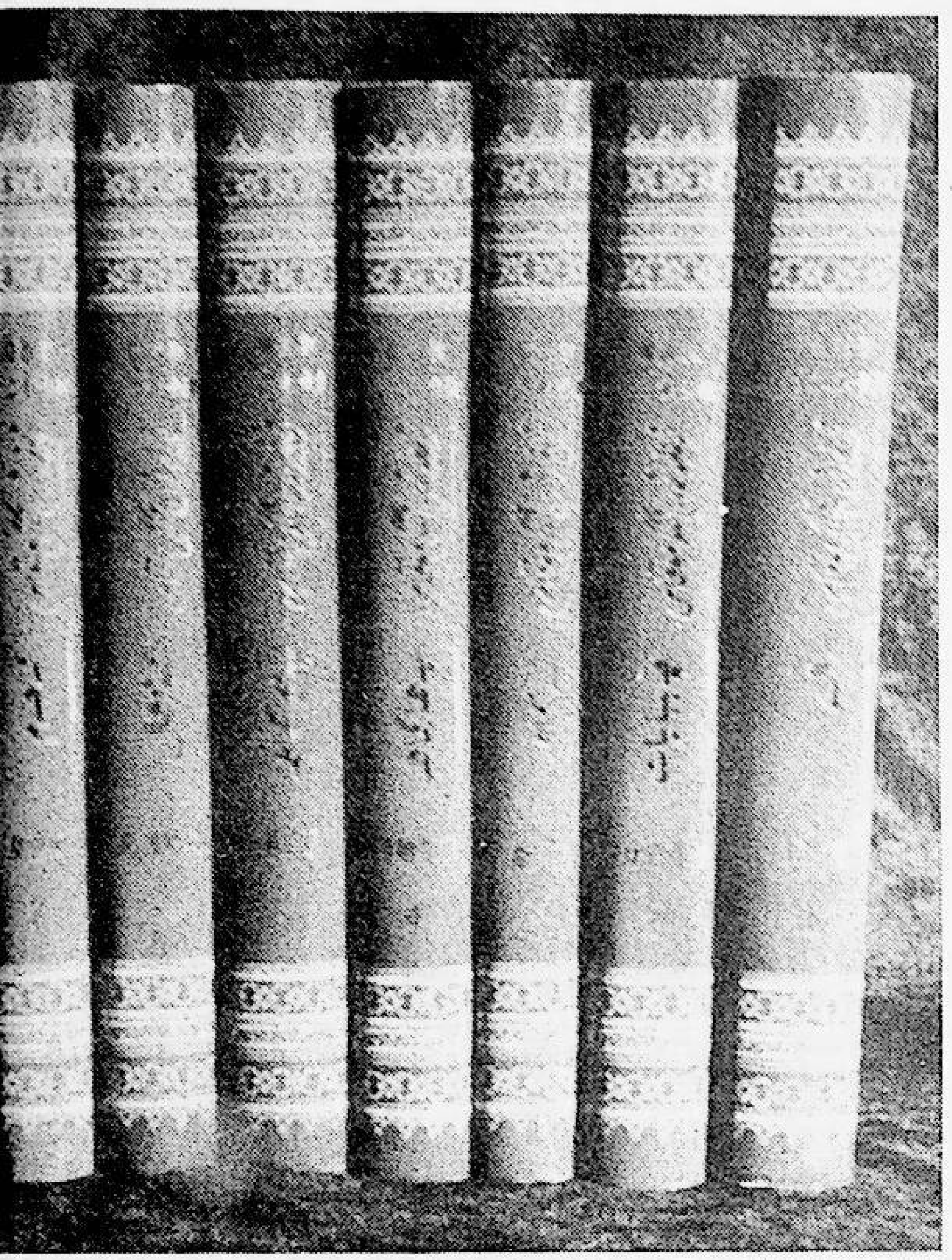

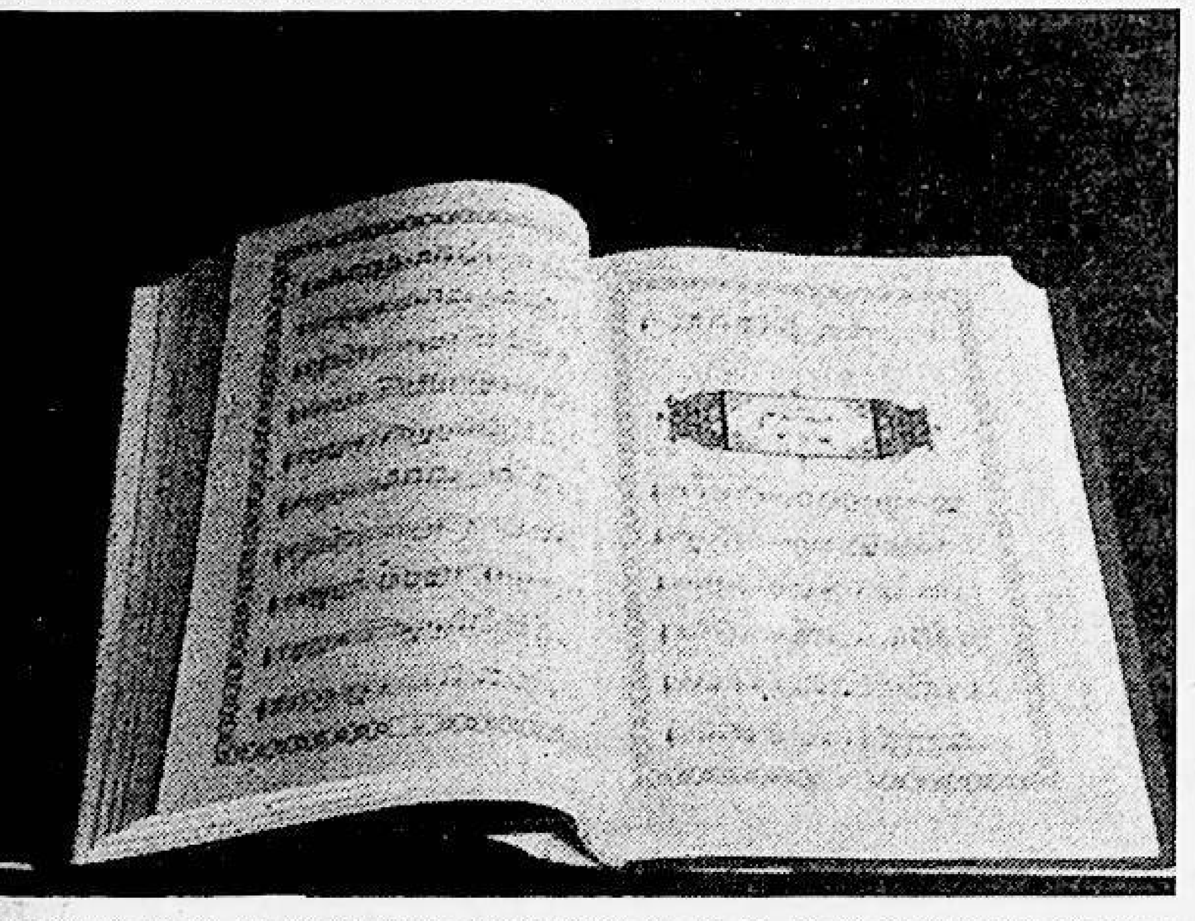

12 مۇقامنى قېزىش، رەتلەش، نە... قولغا كەلتۈرۈش...

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈ...

ئۇلۇغ دەۋر بۆلگۈچ تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيى غەلىبىلىك يېپىلدى. كېيىن، قېزىش، رەتلە... ئىبارەت بىر قاتار تارىخ...

ئاپتونوم رايونلۇق 12 مۇقام تەتقىقات ئىلمىي جەمئىيىتى ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى ...تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ خىزمەتلىرىنى خۇلاسىلەش يىغىنى 10-ئاينىڭ 29- كۈنى شىنجاڭ ...خەلق» سارىيىدا ئېچىلغاندى. يىغىنغا 197 ئالىم، مۇتەخەسسىس قاتناشقان. بېتىمىزدە بىر ...سىم يولداشلارنىڭ ئاشۇ يىغىندا سۆزلىگەن سۆزىدىن بىر قىسمىنى تاللاپ بەردۇق.

— مۇھەررىردىن

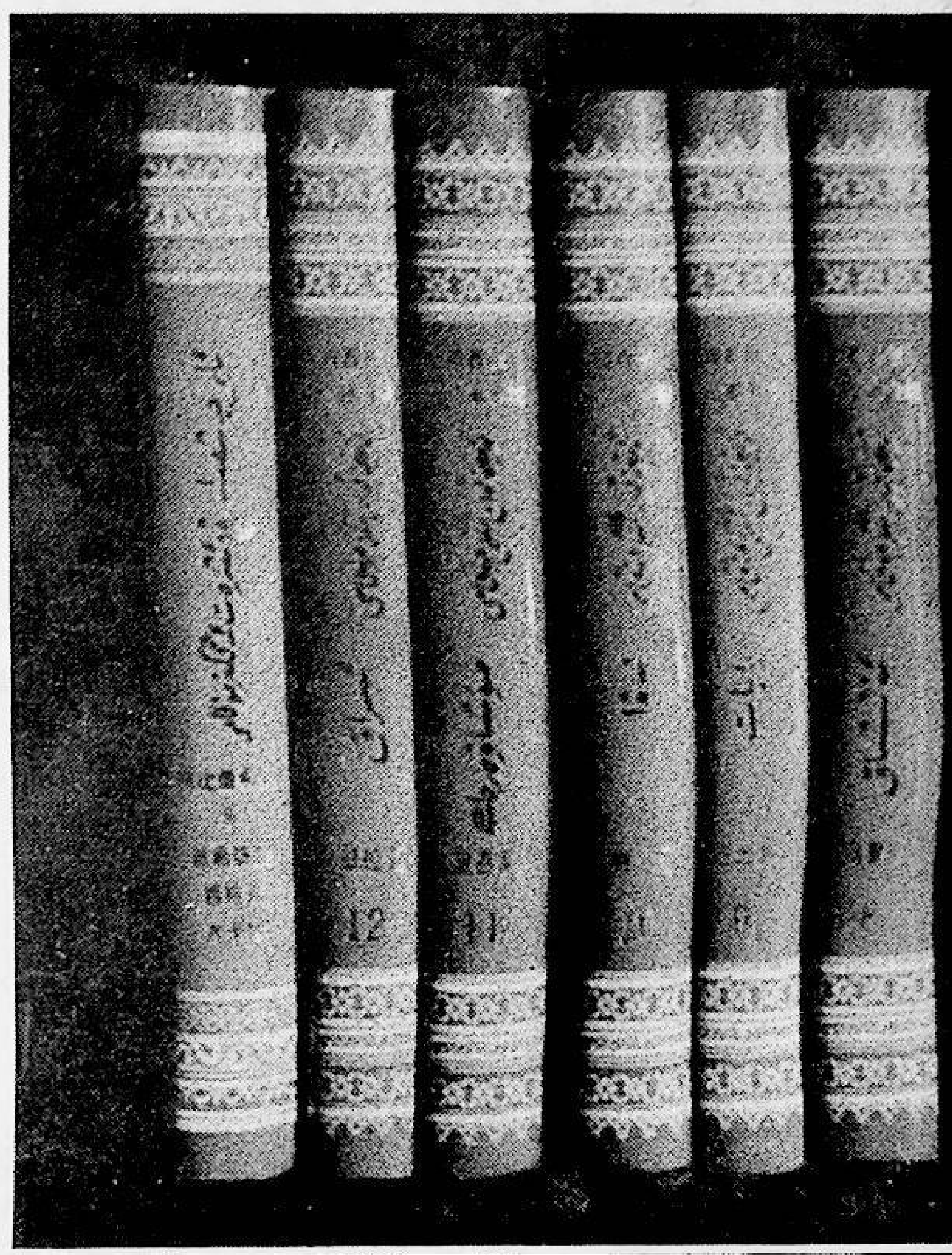

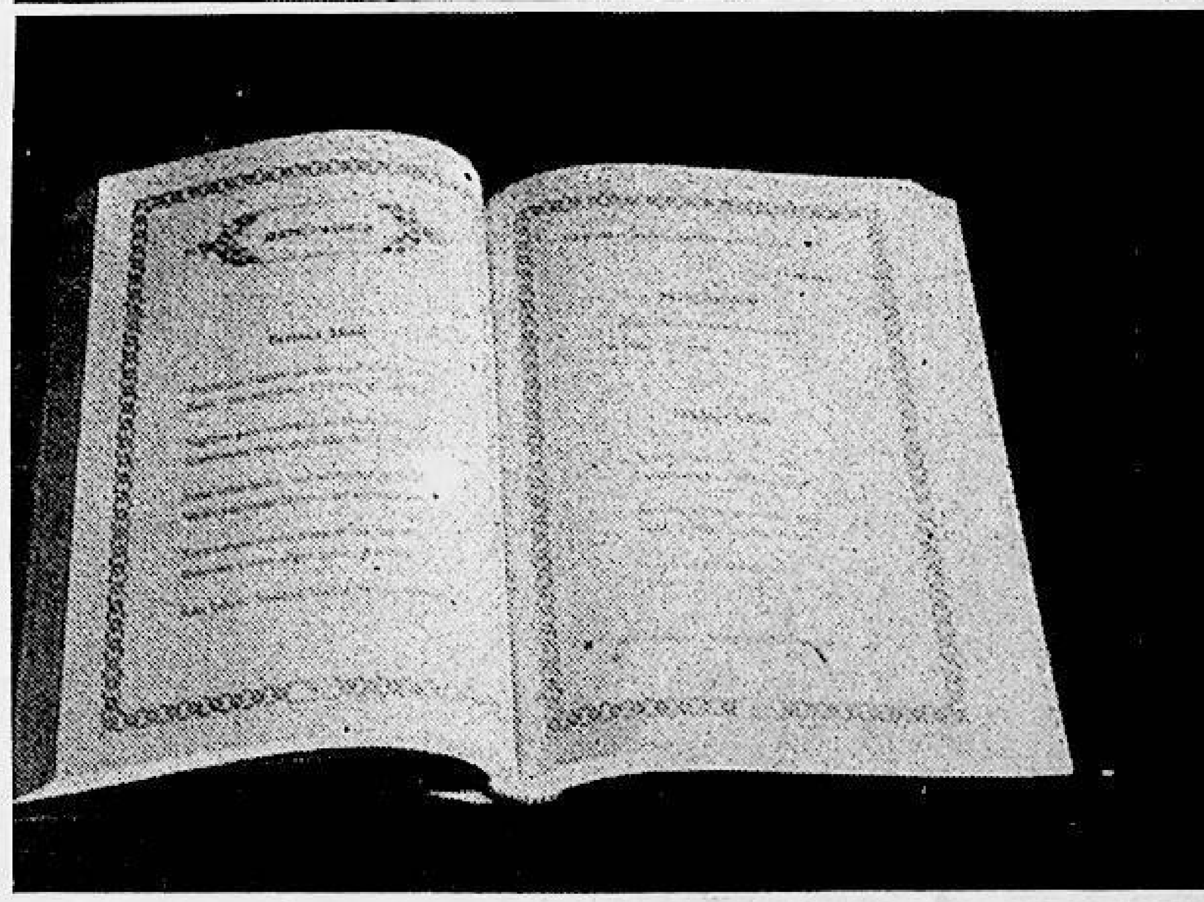

شەرەپلىك تەتقىقات، شانلىق ۋەزىپە

— ش ئۇ ئا ر 12 مۇقام تەتقىقات ئىلمىي جەمئىيىتى ۋە ش ئۇ ئا ر ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ خىزمىتىدىن خۇلاسە

ش ئۇ ئا ر ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىيات تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى **مەتىمىن يۈسۈپ**

ش ئۇ ئا ر 12 مۇقام تەتقىقات ئىلمىي جەمئىيىتى ۋە ش ئۇ ئا ر ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى بىر قانچە يىلدىن بۇيان مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى تۆمۈر داۋامەتنىڭ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، شۇنداقلا ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىنىڭ بىۋاسىتە يېتەكچىلىكىدە 12 مۇقام ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقاتى جەھەتتە مول نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

2 ئىلمىي جەمئىيەت تەرىپىدىن نەشرگە تەييارلىنىپ، نەشر قىلىنىپ تارقىتىلغان كىتابلار، ئېلىپ بېرىلغان ئىلمىي پائالىيەتلەر

«ئۇيغۇر 12 مۇقامى ھەققىدە» دېگەن كىتاب 1992 - يىلى ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقلاردا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

«يەكەندە ئېچىلغان مەملىكەتلىك 12 مۇقام تەتقىقاتى ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنىنىڭ ماتېرىياللىرى» ناملىق كىتاب 1992 - يىلى ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقلاردا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

«ئۇيغۇر 12 مۇقامى» ناملىق 12 كىتاب 1994 - يىلى ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقلاردا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىغا ئاتاپ نەشر قىلىنغان 30 كىتاب» 1995 - يىلى ئايرىم-ئايرىم ھالدا ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقلاردا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

ئۇيغۇر 12 مۇقامىنىڭ يېڭى نەشرى بولغان 13 توم كىتاب 1997 - يىلى جۇڭگو قامۇس نەشرىياتى تەرىپىدىن ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، ئىنگلىزچە، لاتىنچە يېزىقلاردا نەشر قىلىنىپ تارقىتىلدى.

«ئۇيغۇر 12 مۇقامى ھەققىدە مۇلاھىزە» ناملىق كىتاب 1997 - يىلى جۇڭگو قامۇس نەشرىياتى تەرىپىدىن ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە يېزىقلاردا نەشر قىلىندى.

ھازىرغىچە 2 ئىلمىي جەمئىيەت تەرىپىدىن نەشرگە تەييارلىنىپ، نەشر قىلىنغان كىتاب جەمئىي 60 خىل بولۇپ، ئومۇمىي تىراژى 77 مىڭ 800.

...بويىچە ئىشلەندى.

1995 - يىل 9 - ئاينىڭ 21 - كۈنى 12 مۇقام كىتابىنىڭ تېكىستى، ترانسكرىپسىيىسى، تەرجىمىسى توغرىسىدا يىغىن ئېچىلدى. بۇ يىغىنغا 2 ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ دائىمىي ھەيئەت ئەزالىرى ۋە مۇناسىۋەتلىك ئالىم، مۇتەخەسسىسلەردىن 16 كىشى قاتنىشىپ، 12 مۇقام كىتابىنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرى ۋە كېيىنكى باسقۇچلۇق خىزمەتلىرى ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

1996 - يىلى 2 - ئاينىڭ 28 - كۈنى 12 ئالىم، مۇتەخەسسىس، كومپوزىتور، مۇزىكانتلارنىڭ قاتنىشىشى بىلەن يېڭىدىن تەييارلانغان 12 مۇقام تېكىستلىرىنىڭ ئاھاڭ بىلەن ماسلىشىدىغان - ماسلاشمايدىغانلىقى توغرىسىدا مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىلدى. كومپوزىتورلار، مۇزىكانتلار تېكىستلەرنىڭ مۇزىكا ئاھاڭىغا ماسلىشىدىغانلىقىنى، تېكىستلەرنىڭ ياخشى تاللانغانلىقىنى مۇئەييەنلەشتۈردى.

1996 - يىل 4 - ئاينىڭ 23 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى مىجىت ناسىرنىڭ ئىشخانىسىدا 13 ئالىم، مۇتەخەسسىسنىڭ قاتنىشىشى بىلەن يىغىن ئېچىلىپ، مۇقام تېكىستلىرىنىڭ ترانسكرىپسىيە مەسىلىسى ۋە ئابى چەشمە، ئىشرەت ئەنگىز، مۇستەھزاد توغرىسىدا مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىلدى.

1996 - يىل 5 - ئاينىڭ 13 - كۈنى ۋەن تۇڭشۇ، نۇرمۇھەممەت سايىت، جۇجى قاتارلىق 12 كومپوزىتور، مۇزىكانت ۋە ئالاقىدار كىشىلەرنىڭ قاتنىشىشى بىلەن يىغىن ئېچىلىپ، «12 مۇقام كىتابىنىڭ يېڭى نەشرىدە 1994- يىلى نەشر قىلىنغان 12 مۇقام كىتابىنىڭ نوتىسى ئاساس قىلىنسۇن، ئەمما ئىلگىرى كىتابلاردا 5 مۇقامنىڭ كۈي ئورنى مۇۋاپىق بولمىغانلىقى ئۈچۈن، بۇ قېتىمقى يېڭى نەشرىدە ئاشۇ 5 مۇقامنىڭ كۈي ئورنى تۈزىتىلىپ قايتىدىن ئىشلىنىسۇن» دېگەن مەسىلە قارار قىلىندى.

...تولۇقلاندى، تۈزىتىلدى.

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 8 - ئاينىڭ 1 - كۈنىگىچە قاراماينىڭ بېيجىڭدىكى ئىش بېجىرىش باشقارمىسىدا 12 مۇقامنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى بولغان ئابى چەشمە، ئىشرەت ئەنگىز، مۇستەھزادلارنىڭ تارىخى، ئىلمىي ئاساسى 4 قېتىم مۇزاكىرە قىلىنىپ كونكرېت ئىشلەش ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇنىڭغا تۆمۈر داۋامەت ۋە بېيجىڭدا تۇرۇپ ئىشلەۋاتقان ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر قاتناشتى.

دېمەك، 1995 - يىلى 5 - ئايدىن 1997- يىلى 1 - ئايغىچە 12 مۇقام كىتابىنىڭ يېڭى نەشرى توغرىسىدا ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر بىلەن ئىلگىرى - ئاخىر 18 قېتىم چوڭ-كىچىك مۇزاكىرە، پىكىر ئېلىش، تۈزىتىش، ئورۇنلاشتۇرۇش يىغىنلىرى ئېچىلدى. بۇ يىغىنلارغا ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ جەمئىي 385 ئالىم، مۇتەخەسسىس، كومپوزىتور، مۇزىكانت قاتناشتى.

بۇ قېتىمقى 13 توم كىتابنىڭ ئىلمىيلىككە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن ئىشلەنگەن خىزمەتلەر

بۇ قېتىمقى يېڭىدىن نەشر قىلىنغان 13 توم كىتابنىڭ تارىخى ۋە ئىلمىيلىككە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، 11 ماددىلىق ئىلمىي قائىدە - پرىنسىپلار كەسپىي گۇرۇپپىلارنى تەسىس قىلىش ئارقىلىق ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى، يەنى 10 ئالىم، مۇتەخەسسىستىن تەركىب تاپقان 12 مۇقامنىڭ تېكىستلىرىنى ئىشلەش گۇرۇپپىسى، 5 ئالىم، مۇتەخەسسىستىن تەركىب تاپقان تېكىست گۇرۇپپىسىنىڭ مەسلىھەتچىلىرى، 9 كىشىدىن تەركىب تاپقان 12 مۇقام نوتا گۇرۇپپىسى، 8 يۇقىرى دەرىجىلىك تەرجىمانلاردىن تەركىب تاپقان مۇقام تېكىستلىرىنى خەنزۇچىغا تەرجىمە قىلىش گۇرۇپپىسى، 4 ئالىي تەرجىماندىن تەركىب تاپقان مۇقام تېكىستلىرىنىڭ تەرجىمىسىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش...

بېيجىڭدىكى بىر قىسىم مۇناسىۋەتلىك كىشىلەر بولۇپ، جەمئىي 69 ھەر مىللەت ئالىم، مۇتەخەسسىس بۇ كىتابنى ئىشلەشكە قاتناشتى. بۇ ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر 1995 - يىلى 5 - ئايدىن 1996 - يىلى 6 - ئايغىچە ئۇرۇمچىدە 11 ئاي جاپالىق ئىشلىدى. خىزمەتنىڭ قەدەم - باسقۇچلۇق، ئۇگۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشى، خەلقئارا ترانسكرىپسىيىنى مۇكەممەل ئىشلەش، خەلقئارالىق نوتىنى ئۆلچەملىك، سۈپەتلىك چىقىرىش ئۈچۈن، بېيجىڭدىكى مۇناسىۋەتلىك ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر بىلەن ماسلىشىش، جۇڭگو قامۇس نەشرىياتىنىڭ نەشر تەلىپىگە ماسلىشىش ئۈچۈن، يۇقىرىدا ئېيتىلغان 7 گۇرۇپپىدىكى 20 يولداش ئىلگىرى - ئاخىر بېيجىڭدا 1996 - يىلى 5- ئايدىن 1997- يىلى 2 - ئايغىچە 9 ئاي جاپالىق ئىشلەپ ئىلمىي جەھەتتىن ئەجىر سىڭدۈردى.

بۇ قېتىمقى تەتقىقاتىمىزدىكى ئالاھىدە تىلغا ئېلىشقا ئەرزىيدىغان بىر تەرەپ شۇكى، ئالىم، مۇتەخەسسىسلەرنىڭ تىرىشچانلىقى ئارقىسىدا 12 مۇقامنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى بولغان ئابى چەشمە، ئىشرەت ئەنگىز، مۇستەھزادلار قايتا يورۇقلۇققا چىقتى. 18- ئەسىردە ئۆتكەن خوتەنلىك مۇقامشۇناس ئىسمەتۇللا ئىبنى مۆجىزە ئۆزىنىڭ «تارىخىي مۇسقىيۇن» ناملىق ئەسىرىدە مۇقام ئۇستازى ئامانىساخانىنىڭ «ئىشرەت ئەنگىز مۇقامى» قاتارلىق 4 ئەسىرىنىڭ بارلىقىنى ئالاھىدە تىلغا ئالغان.

ئۇيغۇر 12 مۇقامىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى بولغان «ئىشرەت ئەنگىز»، «ئابى چەشمە»، «مۇستەھزاد»تىن ئىبارەت بۇ 3 ئەنگۈشتەر 1950- يىلى 3 - ئايدا مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى، دۆلەت مىللەتلەر ئىشلىرى كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلار تەشكىللىگەن گۇرۇپپا قەشقەرگە بارغاندا ئاتاقلىق مۇقام پېشۋالىرىدىن قاسىم ئاخۇن ئەلنەغمىچى، روزى ئاخۇن قالۇنچىنىڭ ئېيتىپ بېرىشى بىلەن سىمغا ئېلىنغان. كېيىنكى چاغلاردا قەشقەردە روزى...

بۇ قېتىم جۇڭگو قامۇس نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان 13 توم كىتاب 12 مۇقامنىڭ ئەسلىگە ۋارىسلىق قىلىنغان تولۇق تېكىستى، يەشمىسى، ئىزاھاتى، لۇغىتى، لاتىنچە ترانسكرىپسىيىسى، تارىخىي مەنبەسى، ۋەزىن كۆرسەتكۈچى، شېئىرلىرى كىرگۈزۈلگەن 44 شائىرنىڭ تەرجىمىھالى، خەلقئارالىق نوتا، نوتا ئاھاڭ كۆرسەتكۈچى جەدۋىلى، تېكىستلەرنىڭ خەنزۇچە تەرجىمىسى قاتارلىق 11 تۈرلۈك ئىلمىي سىستېمىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، زامانىمىزغا جاۋاب بېرەلىگۈدەك بىر قەدەر ئىلمىي ئاساسقا ئىگە كىتاب بولۇپ چىقتى.

بۇ كىتاب ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، لاتىنچە، ئىنگلىزچە يېزىقلاردا ئىشلەندى. بۇنىڭدا تېكىستلەرنىڭ ئەسلىگە سادىق بولۇش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، تۇردى ئاخۇن ئاكا، روزى تەمبۇر، قاسىم ئاخۇن ئەلنەغمە، روزى ئاخۇن قالۇنچىلارنىڭ تارىختىن بىزگە ئەكەلگەن تېكىستلىرىنى ناۋائى، لۇتپى، زەلىلى قاتارلىق كلاسسىكلارنىڭ 57 پارچە قوليازمىسىنى سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق 3292 مىسرا شېئىر تاللاپ كىرگۈزۈلدى. 1960- يىلى مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان 12 مۇقامنىڭ نوتا كىتابىغا 240 ئاھاڭ نوتىسى كىرگۈزۈلگەن بولسا، بۇ قېتىم ئىشلەنگەن 13 توم كىتابىمىزغا 376 ئاھاڭ نوتىسى كىرگۈزۈلدى. 136 ئاھاڭ يېڭىدىن قوشۇلۇپ، 12 مۇقام ئاھاڭ نوتىسى بىر قەدەر تولۇقلاندى.

بۇ قېتىم 13 توم كىتابنىڭ ئىشلىنىشى جەريانىدا يولداش تۆمۈر داۋامەت مەيلى بېيجىڭدا بولسۇن، مەيلى سىرتقا خىزمەت تەكشۈرۈشكە چىققاندا بولسۇن، كۈندىلىك تەتقىقات ئىشىمىزنى سوراشتۇرۇپ، ئەھۋال ئىگىلەپ، كۆزدىن كۆچۈرۈپ يوليورۇق بېرىپ تۇردى.

بىز 15 - قۇرۇلتاي روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئۇيۇشۇپ، دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداپ، ھەر...

...شر قىلىشتا تېخىمۇ زور نەتىجىلەرنى ئۈچۈن تىرىشايلى

...نىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئابدۇرېھىم رەجەپ

...ۋە تولۇقلاش ئىشىدىن تېخىمۇ ياخشى، تېخىمۇ كۆپ مەنىۋى ئوزۇق بىلەن

ۋە تولۇقلاش ئىشىدىن
ەريانلارنى بېسىپ ئۆتتى.
سلەر ئىلگىرىكى تەتقىقات
قىلدى ۋە ئۇنى تېخىمۇ
ڭا بۇ نەتىجە ئۇلارنىڭ
شدىن ئايرىلمايدۇ. شۇنى
ى، 12 مۇقام تەتقىقاتىنى
تۈرۈش ئۈچۈن نۇرغۇن
سادىي جەھەتتە خالىس
ئاپتونوم رايونلۇق 12
ىيتى، ئۇيغۇر كلاسسىك
ى ۋە بۇ 2 جەمئىيەتنىڭ
ەتقىقات خىزمىتى ئۈستىدە
لانلاش، ئورۇنلاشتۇرۇش
دە نۇرغۇن خىزمەتلەرنى
رلىك نەتىجىلەرنى قولغا
ڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى
ا ئاتاپ ئۇيغۇر كلاسسىك
كىتابنى نەشر قىلدۇردى.
يان نەشر قىلىنغان 60
ى. بۇ يىل شياڭگاڭنىڭ
كېلىشى ۋە پارتىيە 15-
ئېچىلىشىنى كۈتۈۋېلىش
13 توملۇق كىتابنى 4
قامۇس نەشرىياتىدا نەشر
چوقۇم مۇئەييەنلەشتۇ

زۆرۈركى، مەيلى ئاپتونوم
تقىقات ئىلمىي جەمئىيىتى
سسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات
ونوم رايونلۇق پەلسەپە،
ەشمىسىگە قاراشلىق 107
ى ئاممىۋى خاراكتېرلىك
ئىجتىمائىي پەن تەتقىقات
مىي جەمئىيەتلەرنىڭ دىك
يتەكچى قىلىپ، «خەلق
ن، سوتسىيالىزم ئۈچۈن
ە چىڭ تۇرۇپ، «ھەممە

تېخىمۇ ياخشى، تېخىمۇ كۆپ مەنىۋى ئوزۇق بىلەن تەمىنلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

پارتىيە 15- قۇرۇلتىيى بىزگە شۇنى ئۇقتۇردىكى، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش سوتسىيالىستىك ئىقتىساد، سوتسىيالىستىك سىياسىي ۋە سوتسىيالىستىك مەدەنىيەتتىن ئىبارەت 3 تەرەپنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىنى ئۇيۇشتۇرىدىغان ۋە رىغبەتلەندۈرىدىغان مۇھىم كۈچ، ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۈچىنىڭ مۇھىم بەلگىسى. سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ 5000 يىللىق مەدەنىيەت تارىخىنى مەنبە قىلغان، ھەم جۇڭگوچە سوتسىيالىزم ئەمەلىيىتىدە يېتىلىپ تارتقان بولۇپ روشەن دەۋر ئالاھىدىلىكىگە ئىگە. سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت سوتسىيالىستىك ئىقتىساد بىلەن سىياسىينىڭ ئاساسىي خۇسۇسىيىتىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ ھەم ئىقتىساد ۋە سىياسىينىڭ تەرەققىياتىدا غايەت زور تۈرتكىلىك رول ئوينايدۇ. بۇ سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت بىلەن سوتسىيالىستىك ئىقتىساد ۋە سىياسىينىڭ دىئالېكتىك مۇناسىۋىتى. دېمەك سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇشتا گۈللەنگەن ئىقتىساد بارلىققا كېلىش كېرەك. شۇنىڭدەك گۈللەنگەن مەدەنىيەتمۇ بارلىققا كېلىشى كېرەك.

بىزگە مەلۇمكى، 12 مۇقام — ناخشا، ئۇسسۇل، مۇزىكىنى بىر گەۋدە قىلغان كلاسسىك ئەسەر. مەيلى 12 مۇقام بولسۇن، مەيلى ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى بولسۇن، ئۇلارنىڭ ھەممىسى جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ ئەنئەنىۋى مەدەنىيەت مىراسلىرىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى. بىزنىڭ ھازىرقى زامان ئەدەبىيات - سەنئىتىمىزنىڭ مۇھىم بىر مەنبەسى. ئۇنى داۋاملىق قېزىش، رەتلەش ۋە نەشر قىلىش پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىگە تونۇشتۇرۇش، شۇنىڭدەك بۇ ھەقتىكى مۇۋەپپەقىيەتلەرنى دۇنياغا نامايان قىلىش بىزنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيىتىمىز، بۇ جەھەتتە تېخىمۇ كۆپرەك ئىشلارنى قىلىپ، تېخىمۇ زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىمىز زۆرۈر.

قىلىنغان كىتاب جەمئىي 60 خىل بولۇپ، ئومۇمىي تىراژى 77 مىڭ 800.

يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغان كىتابلارنىڭ ئىلمىيلىكى بىر قەدەر يۇقىرى، مەزمۇنى ساغلام بولۇپ، 4 ئاساسىي پرىنسىپنىڭ روھىغا ئۇيغۇن كېلىدۇ.

2 ئىلمىي جەمئىيەت 12 مۇقام ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى توغرىسىدا 8 قېتىم مەملىكەت خاراكتېرلىك ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى ئاچتى. بۇ يىغىنلارغا جەمئىي 913 ئالىم، مۇتەخەسسىس قاتناشتى، 278 پارچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلىندى.

تەشۋىق قىلىش مەقسىتى بىلەن 12 مۇقام ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى توغرىسىدا 4 تېلېۋىزىيە فىلمى ئىشلەندى. ئۇيغۇرچە، خەنزۇچە، ئىنگلىزچە، ياپونچە بېزىقلاردا 28 مىڭ پارچە مۇراجىئەتنامە دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىغا تارقىتىلىپ، 12 مۇقام ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتىنىڭ تارىخى، ئىلمىي، رېئال ئەھمىيىتى كەڭ تەشۋىق قىلىندى.

2 ئىلمىي جەمئىيەت تەرىپىدىن يەكەندە مۇقام ئۇستازى ئامانىساخانىڭ قەبرىسى ياسالدى ۋە ھەيكىلى ئورنىتىلدى.

جۇڭگو قامۇس نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىنغان 13 توم كىتاب توغرىسىدا

بۇ 13 توم كىتابنىڭ سۈپەتلىك، ئىلمىي سەۋىيىلىك ئىشلىنىشى ئۈچۈن، دېموكراتىيە كەڭ قانات يايدۇرۇلۇپ، ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر بىلەن 18 قېتىم يىغىن ئېچىلىپ، پىكىر ئېلىندى، مۇزاكىرە قىلىندى، تۈزىتىش كىرگۈزۈلدى.

1995 - يىلى 5 - ئايدا 2 ئىلمىي جەمئىيەتنىڭ دائىمىي ھەيئەت ئەزالىرى يىغىنى ئېچىپ، 11 تۈرلۈك ئىلمىي قائىدە، پرىنسىپ تۈزۈپ چىقىلىپ، ئەتراپلىق مۇزاكىرە قىلىش ئارقىلىق بېكىتىلدى. «ئۇيغۇر 12 مۇقامى» ناملىق كىتابنىڭ يېڭى نەشرى مۇشۇ ئىلمىي قائىدە، پرىنسىپلار

قېتىمقى يېڭى نەشردە ئاشۇ 5 مۇقامنىڭ كۆي ئورنى تۈزىتىلىپ قايتىدىن ئىشلىنىدۇ» دېگەن مەسىلە قارار قىلىندى.

1996 - يىل 6 - ئاينىڭ 23 - كۈنى بېيجىڭدا يىغىن ئېچىلدى. يىغىنغا مۇئاۋىن كومىتېت باشلىقى تۆمۈر داۋامەت ۋە مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى قاتارلىق ئورۇنلاردىن ھەم مۇشۇ ئىش بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان ئالىم، مۇتەخەسسىسلەردىن 15 كىشى قاتنىشىپ، 12 مۇقام تېكىستلىرىنىڭ يەشمىسى، ئىزاھاتى، لۇغىتى، ترانسكرىپسىيىسى ۋە تەرجىمىسى توغرىسىدا كونكرېت مۇزاكىرە قىلىنىپ، ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ بېرىلدى.

1996 - يىل 7 - ئاينىڭ 18 - كۈنى بېيجىڭدا يىغىن ئېچىلدى. يىغىنغا مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى تۆمۈر داۋامەت، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى مىجىت ناسىر ۋە مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتى، جۇڭگو ئىجتىمائىي پەنلەر ئاكادېمىيىسى مىللەتلەر ئەدەبىياتى تەتقىقات ئىنستىتۇتىدىكى ئالىم، مۇتەخەسسىسلەردىن 14 كىشى قاتنىشىپ، 12 مۇقام تېكىستلىرىنى ترانسكرىپسىيە قىلىشتا قايسى خىل ترانسكرىپسىيىنى قوللىنىش كېرەك؟ دېگەن مەسىلە ئۈستىدە مۇزاكىرە ئېلىپ بېرىلىپ، ئاخىرىدا لاتىن يېزىقىدىكى ترانسكرىپسىيىنى قوللىنىش قارار قىلىندى.

1996 - يىلى 5 -، 6 - ئايلاردا ئۈرۈمچىدە بېكىتىپ تەييارلانغان 12 مۇقام تېكىستلىرىنى 50 نۇسخا بېسىپ، 50 ئالىم، مۇتەخەسسىسكە تارقىتىپ پىكىر ئېلىندى. 7 - ئايدا بېيجىڭدا 25 ئالىم، مۇتەخەسسىسكە تارقىتىپ پىكىر ئېلىندى. 7 -، 8- ئايدا بېيجىڭدا شىنجاڭ ۋە بېيجىڭدىكى 75 ئالىم، مۇتەخەسسىستىن يىغىلغان پىكىرلەر ئاساسىدا 12 مۇقام تېكىستلىرى قايتىدىن تەركىب تاپقان مۇقام تېكىستلىرىنىڭ تەرجىمىسىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش گۇرۇپپىسى، 3 مۇتەخەسسىستىن تەركىب تاپقان لاتىنچە ترانسكرىپسىيىنى ئىشلەش گۇرۇپپىسى، 3 پروفېسسور، 1 - دەرىجىلىك كومپوزىتوردىن تەركىب تاپقان 12 مۇقام نوتىسىنى تەكشۈرۈپ بېكىتىش گۇرۇپپىسى قاتارلىق 7 كەسپىي گۇرۇپپا تەسىس قىلىش ئارقىلىق 11 ماددىلىق ئىلمىي قائىدە- پرىنسىپلار ئەمەلىيلەشتۈرۈلدى. بۇ 7 گۇرۇپپىدىكى ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر ۋە چاقاردۇق.

روزى ئاخۇن قالۇنچىنىڭ ئېيتىپ بېرىشى بىلەن سىمغا ئېلىنغان. كېيىنكى چاغلاردا قەشقەردە روزى ئاخۇن قالۇنچىنىڭ قاتنىشىشى بىلەن ئۈنئالغۇ لېنتىسىغا كۆچۈرۈلگەن. 1952 - يىلى بۇ 3 ئەڭگۈشتەر ئىچىدىكى 7 ئاھاڭنى شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى مەركىزىي خەلق رادىئو ئىستانسىسىدىن كۆچۈرۈپ كېلىپ، ئارخىپتا ساقلىغان. مۇشۇ پاكىت بويىچە ئابى چەشمە، ئىشرەت ئەنگىز، مۇستەھزادنى قەدىمكى تېكىستلەر ئاساسىدا 13- كىتاب قىلىپ

رەھبەرلىكىدە ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى قوغداپ، ھەر مىللەت ئالىملىرى بىلەن تېخىمۇ زىچ ئىتتىپاقلىشىپ، ئىلمىي تەتقىقات خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، تارىخىي، رېئال ئەھمىيەتكە ۋە ئىلمىي قىممەتكە ئىگە ئېسىل ئەسەرلەرنى كۆپلەپ مەيدانغا چىقىرىپ، ئۇيغۇر مەدەنىيەت تارىخىغا، جۇڭخۇا مەدەنىيەت تارىخىغا زور تۆھپىلەرنى قوشۇپ، پارتىيىنىڭ مىللىي سىياسىتىگە شان - شەرەپ كەلتۈرىمىز.

12 مۇقام تەتقىقات ئىلمىي جەمئىيىتى ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتىنىڭ خىزمەتلىرىنى خۇلاسىلەش يىغىنىدا سۆزلەنگەن سۆز

ش ئۇ ئا ر ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسى پارتگۇرۇپپىسىنىڭ شۇجىسى **جاۋ جېنمىڭ**

2 يىل ئىلگىرى ئاپتونوم رايونىمىزدا ھەر مىللەت خەلقى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلەۋاتقان پەيتتە، 12 مۇقام تەتقىقات ئىلمىي جەمئىيىتى ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتى تەتقىقات جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 40 يىللىق تويىغا كاتتا سوۋغات تەقدىم قىلغانىدى، يەنى 12 مۇقام ۋە ئۇيغۇر كلاسسىك ئەدەبىياتىغا دائىر 30 كىتابنى نەشر قىلىپ تارقاتقانىدى. مانا بۈنىڭغا توپتوغرا 2 يىل بوپتۇ. بۇ 2 يىلدىن بۇيان 2 ئىلمىي جەمئىيەتتىكى ئالىم، مۇتەخەسسىسلەر يەنە 12 مۇقامنىڭ 13 توم كىتابىنى يېڭىدىن تۈزۈپ نەشر قىلدۇردى. بۇ ھەقىقەتەن خۇشاللىنىشقا، تەبرىكلەشكە ئەرزىيدىغان ئىش. مەن ئاپتونوم رايونلۇق ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدىكىلەر بىرلەشمىسىگە ۋەكالىتەن 12 مۇقام 13 توم كىتابنى تۈزۈش، نەشر قىلىشقا جاپالىق ئەجىر سىڭدۈرۈپ تۆھپە قوشقان ھەر مىللەت ئالىم -مۇتەخەسسىسلىرىنى قىزغىن تەبرىكلەيمەن ۋە چىن قەلبىمدىن رەھمەت ئېيتىمەن، 12 مۇقام 13 توم كىتابنى تۈزۈش ۋە نەشر قىلىشقا ئىزچىل كۆڭۈل بۆلۈپ، يېتەكچىلىك قىلىپ كەلگەن مۇئاۋىن كومىتېت باشلىقى تۆمۈر داۋامەتكە چىن قەلبىمدىن رەھمەت ئېيتىمەن.

12 مۇقامنىڭ 13 توم كىتابىنىڭ نەشر قىلىنىشى ئىلگىرى نەشر قىلىنغان 12 مۇقام كىتابىغا ئوخشاشلا ئۇيغۇرلارنىڭ مۇنەۋۋەر تارىخىي مەدەنىيەت مىراسلىرىغا ۋارىسلىق قىلىش ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇشقا قوشۇلغان زور تۆھپە، شۇنداقلا جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ تارىخىي مەدەنىيىتىگە ۋارىسلىق قىلىش ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇشقا قوشۇلغان زور تۆھپە، شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئۈچۈن قىلىنغان بىر ياخشى ئىش، ئۇنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈش كېرەك. بۇ كىتابنىڭ نەشر قىلىنىشى 12 مۇقام تەتقىقاتىنى ۋە ئىلىم ئالماشتۇرۇش پائالىيەتلىرىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ۋە ئەدەبىيات- سەنئىتىنىڭ گۈللىنىشى ۋە تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ.

يولداش جياڭ زېمىن 15- قۇرۇلتايغا بەرگەن دوكلاتىدا پارتىيىمىزنىڭ پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىگە يېتەكچىلىك قىلىپ، يېڭى ئەسىرگە باشلاپ كىرىشتىكى سىياسىي خىتابنامىسى ۋە ھەرىكەت پروگراممىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. يولداش جياڭ زېمىن دوكلاتىدا: «پەلسەپە- ئىجتىمائىي پەن تەتقىقاتىنى پائال تەرەققىي قىلدۇرۇش كېرەك، بۇ ماركسىزمنىڭ ئىلمىدىكى ئالىي كاتېگورىيىسى ساھەسىگە بولغان يېتەكچىلىك ئورنىدا چىڭ تۇرۇشقا، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتىن ئىبارەت تەرەققىيات قانۇنىيىتىگە نىسبەتەن بىزنىڭ دۇنيانى تونۇش، دۇنيانى ئۆزگەرتىش ئىقتىدارىمىزنى ئاشۇرۇشقا نىسبەتەن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە» دەپ ئېنىق كۆرسەتتى. يولداش جياڭ زېمىن دوكلاتىدا يەنە جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويدى ھەمدە تەكىتلەپ: «ئىقتىساد، سىياسىي، مەدەنىيەت ماسلاشتۇرۇپ تەرەققىي قىلدۇرۇلغاندا، 2 مەدەنىيلىك ياخشى ئېلىپ بېرىلغاندىلا جۇڭگوچە سوتسىيالىزم بولغان بولىدۇ» دەپ كۆرسەتتى. بىز 2 ئىلمىي جەمئىيەتتىكى يولداشلارنىڭ 15- قۇرۇلتاي دوكلاتىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، جاپاغا چىداپ ئىجاد قىلىش روھى بىلەن خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇپ تىرىشىپ، تېخىمۇ كۆپ، تېخىمۇ ئېسىل، مەنىۋى مەھسۇلاتلارنى يارىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 2 مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى ئۈچۈن خىزمەت قىلىشىنى، جۇڭگوچە سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت ئىشلىرى قۇرۇلۇشىغا يېڭى، زور تۆھپىلەرنى قوشۇشىنى ئۈمىد قىلىمىز!

ئۇيغۇر 12 مۇقامى 13 توم كىتابىنىڭ نەشر قىلىنىپ تارقىتىلغانلىقىنى قىزغىن تەبرىكلەيمىز

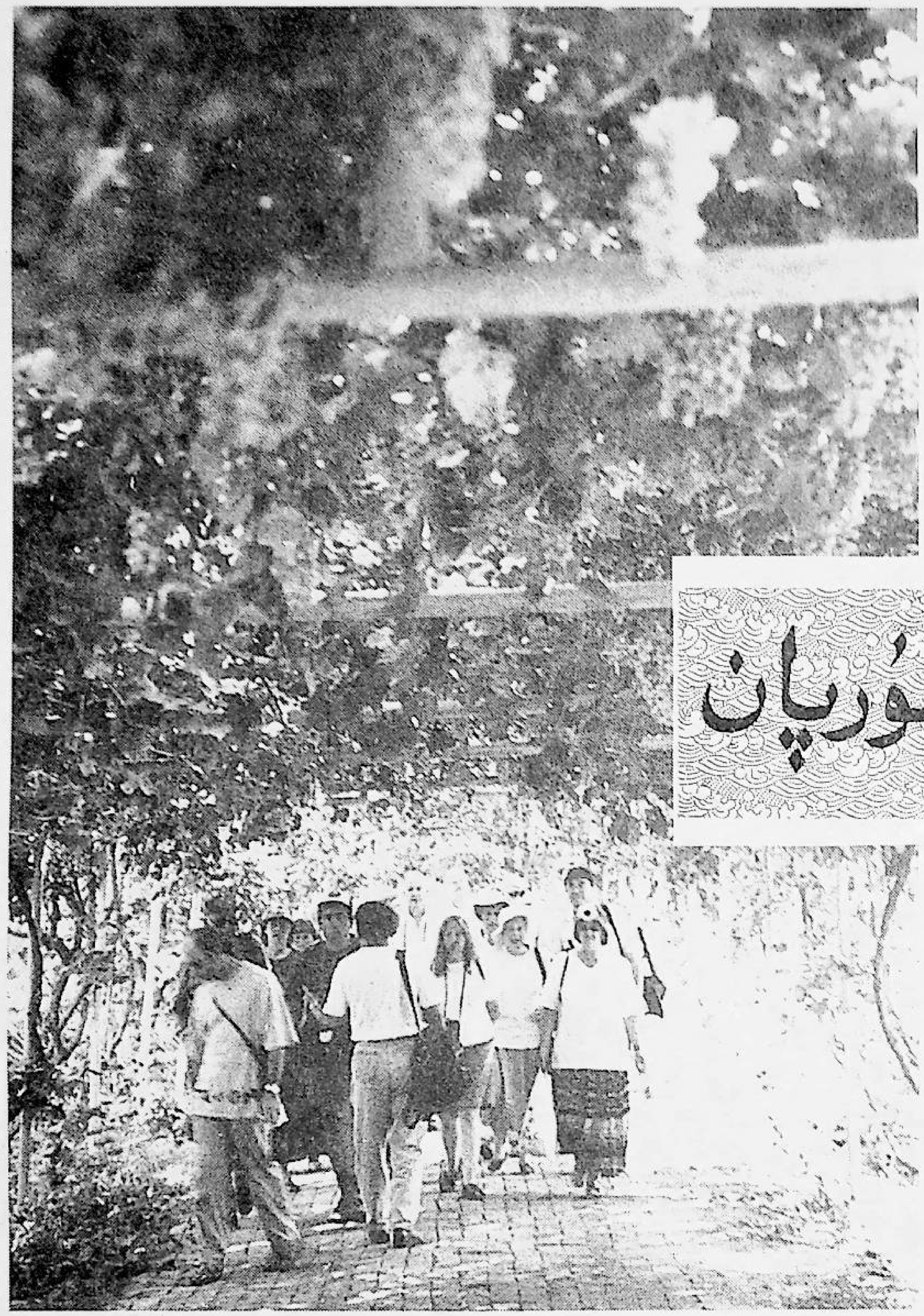

⌂ بۇ يىل 8 - ئاينىڭ 25 - كۈنى پۈتكۈزۈلگەن ساياھەت- مەدەنىيەت مەيدانى تۇرپانغا ئۆزگىچە ھۆسن قوشتى.

مەنزىرىسى ئۆزگىچە گۈزەل تۇرپان

«نۇرغۇن جايلارغا باردىم، ھەممىدىن گۈزەل جاي يەنىلا بىزنىڭ شىنجاڭ ئىكەن...»، «بىزنىڭ شىنجاڭ ياخشى جاي» دېگەن لەرزان، يېقىملىق ناخشا ساداسى شىنجاڭغا بولغان قىزغىن مۇھەببەتنى ۋە مەدھىيىنى ئىپادىلەپ بەردى. تۇرپانمۇ ئۆزگىچە مەنزىرىسى بىلەن شىنجاڭنىڭ گۈزەللىكىگە ھۆسن قوشماقتا. تۇرپاننىڭ يېشىل مەرۋايىتتەك ئۈزۈملىرى پۈتۈن مەملىكەتكە داڭلىق، تۇرپاننىڭ غەربىي دىيارغا خاس قىياپىتى، نۇرغۇنلىغان داڭلىق قەدىمىي ئاسار ئەتىقىلىرى، تۇرپان خەلقىنىڭ قويۇق يەرلىك ئالاھىدىلىككە ئىگە قىزغىن مېھمان دوستلۇقى تالاي جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچىلەرنى جەلپ قىلماقتا.

تۇرپان بىپەك يولىدىكى ئۆزگىچە جۇغراپىيىلىك مۇھىتقا ئىگە قۇرغاق، پىژغىرىم ئىسسىق بولىدىغان، نۇرغۇن داڭلىق قەدىمىي يادىكارلىقلار ساقلىنىپ كەلگەن جاي، بۇ يەردە دۆلەت دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان 5 ئورۇن، ئۆلكە دەرىجىلىك قوغدىلىدىغان 9 ئورۇن بار. دېڭىز يۈزىدىن 154 مېتىر تۆۋەن بولغان دۇنيادىكى 2 - ئويمانلىق - ئايدىڭ كۆل بويىدا تۇرۇپ قارايدىغان بولسىڭىز، مەملىكىتىمىزنىڭ قەدىمكى زامانىدىكى 3 چوڭ ئۇلۇغ سۇ ئىنشائىتى قۇرۇلۇشىنىڭ بىرى بولغان كارىزنى كۆرەلەيسىز، سىز بۇ تۇپراقتا ياشاۋاتقان ئەقىللىق، ئىشچان كىشىلەرنى ماختىماي تۇرالمايسىز.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان تۇرپان شەھىرى تۇرپاننى شىنجاڭ بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدىغان ساياھەت شەھىرى قىلىپ قۇرۇپ چىقىش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، ساياھەت تور قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، «مەخسۇس ساياھەت لىنىيىسى» يولىنى ياساپ پۈتكۈزدى، غەربىي شىمال رايونى بويىچە ئەڭ چوڭ كەركىداننىڭ تاشقا ئايلانغان جەسەملىرى كۆرگەزمە زالىنى سالدى، غەربىي شىمال بويىچە ئەڭ چوڭ بولغان مۇزىكىلىق فونتان ئورنىتىلغان ساياھەت مەدەنىيەت مەيدانى ياسىدى. ھازىر تۇرپان تېخىمۇ گۈزەل بولۇپ كەتتى.

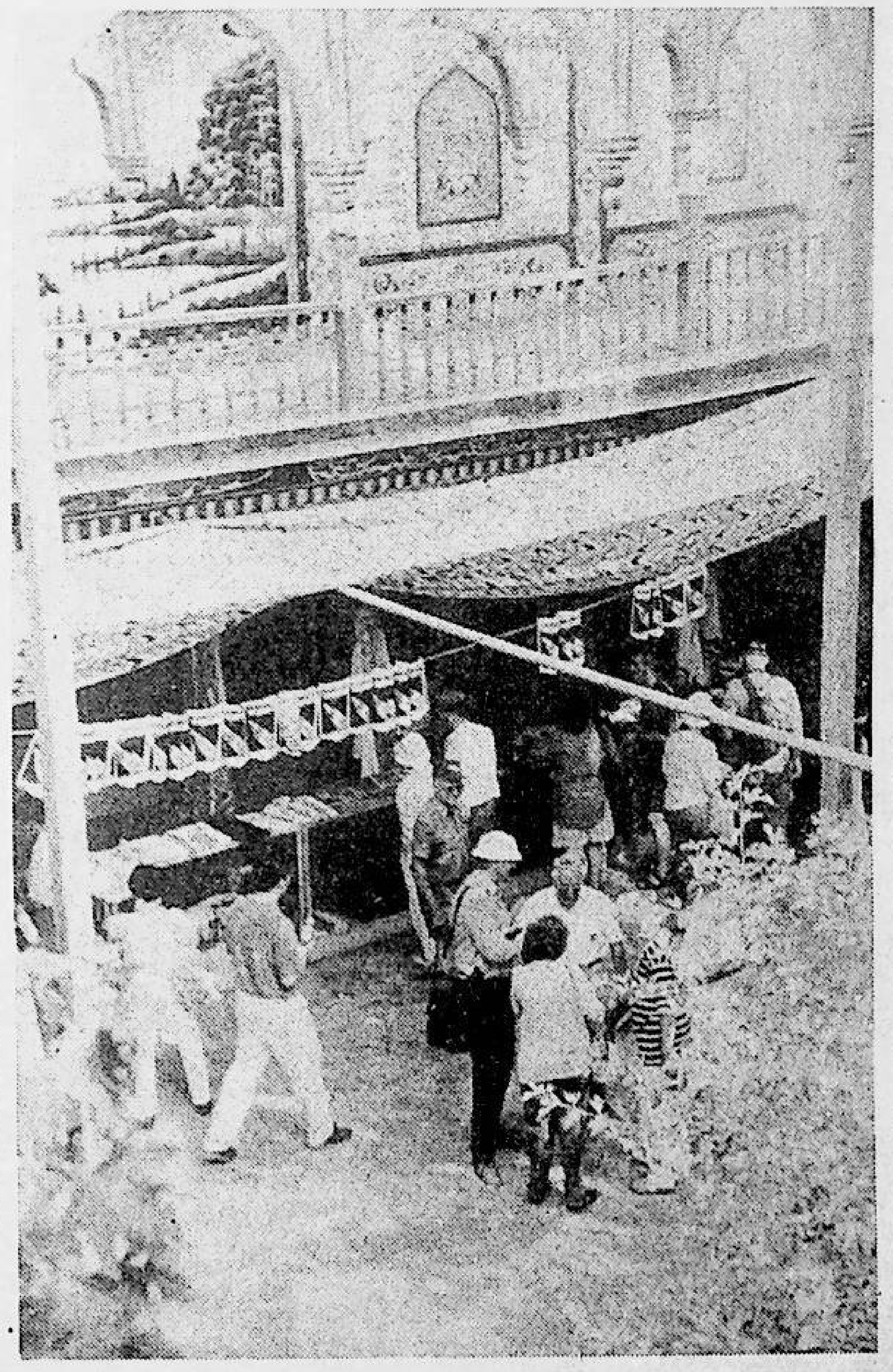

◊ سۈرەتتە: ساياھەتچىلەر تۇرپاننىڭ كارىز مەدەنىيىتىنى ئېكسكۇرسىيە قىلماقتا.

◊ چەت ئەللىك ساياھەتچىلەر كېچىلىك بازاردا تۇرپان ساياھەت رەسىملىك كىتابچىسىنى سېتىۋالماقتا.

⌂ ئۈزۈم پېشقاندا بۈيلۇقنىڭ مەنزىرىسى تېخىمۇ گۈزەللىشىپ كېتىدۇ، بۇ مەزگىلدە بۇ يەرگە تەرەپ - تەرەپتىن مېھمان كېلىدۇ.

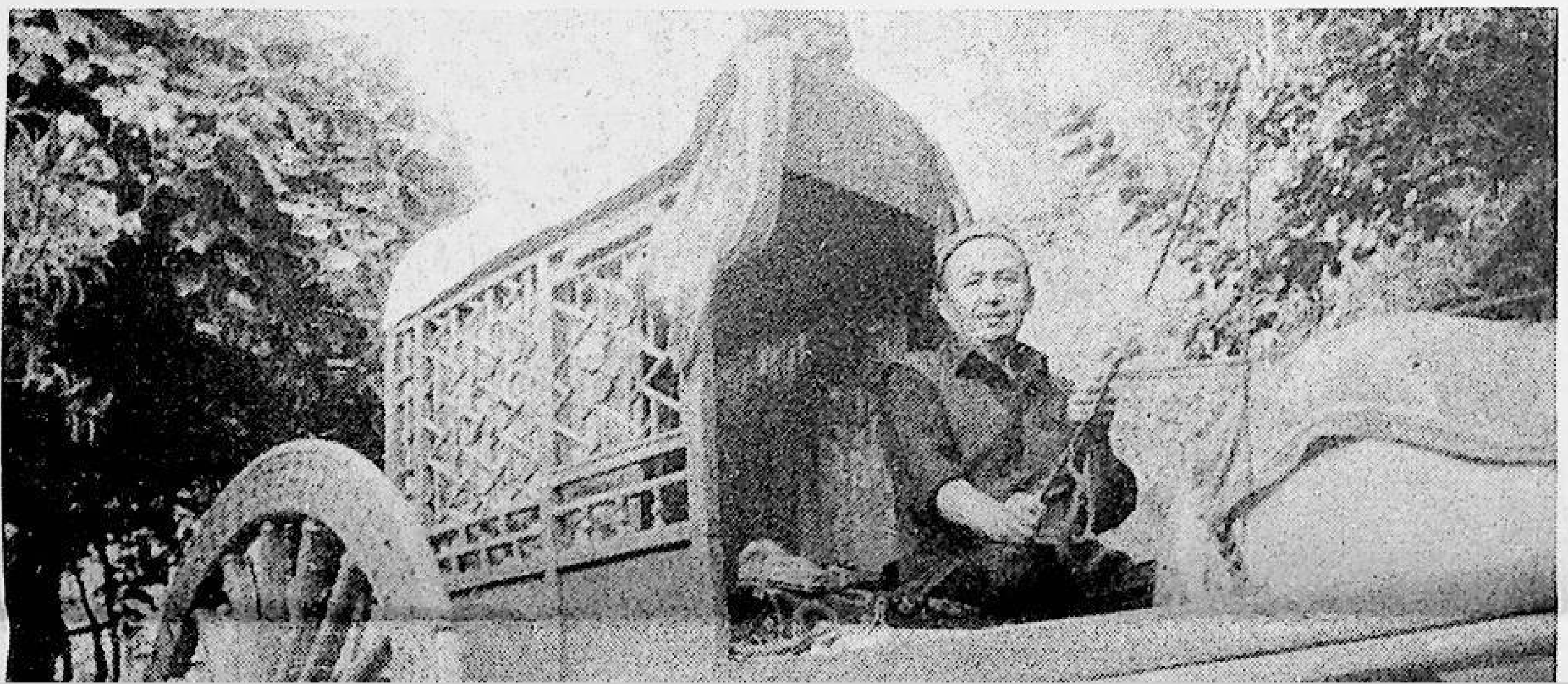

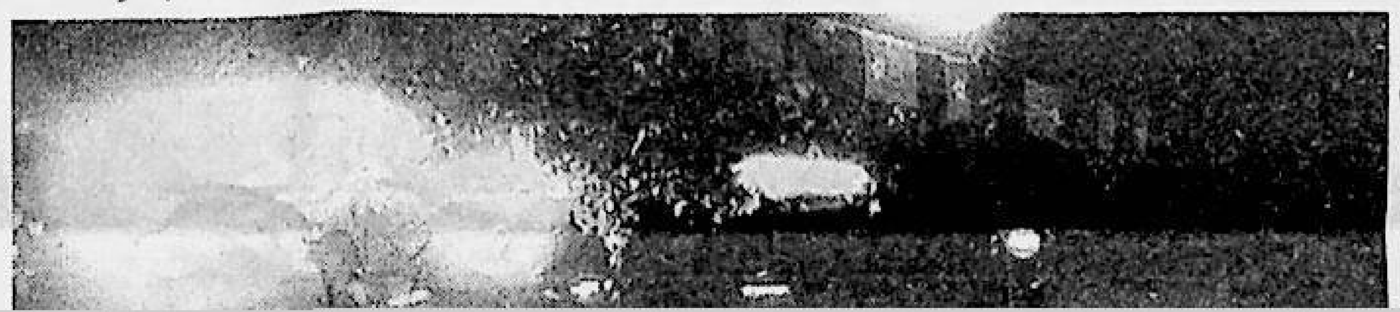

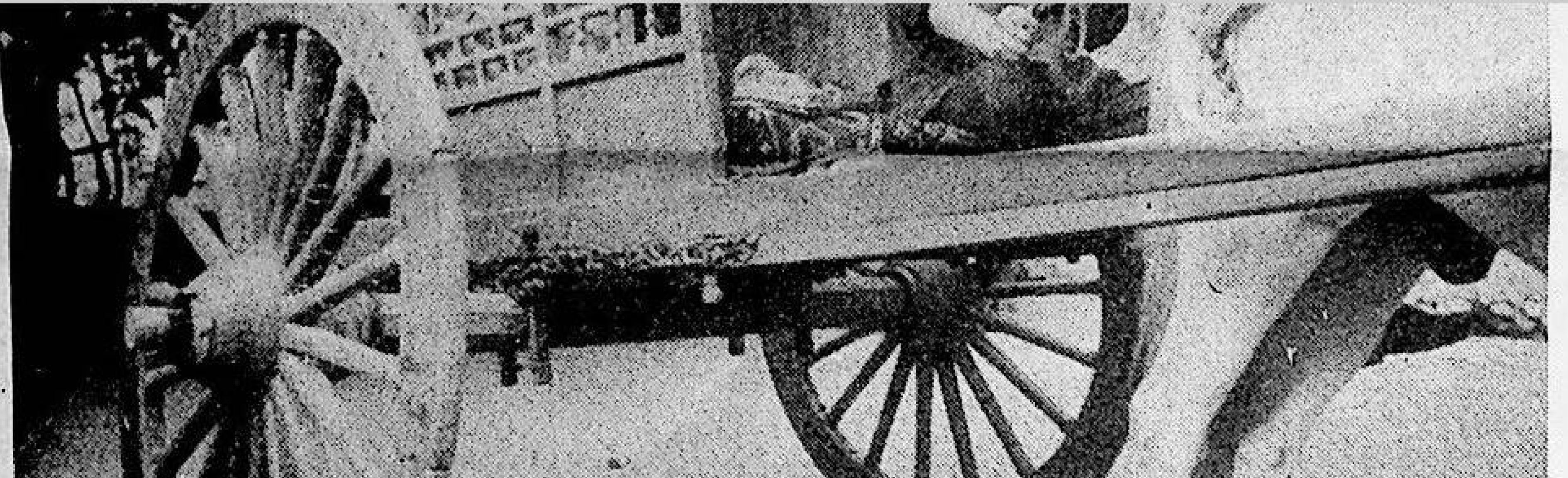

⌂ بۇيلۇق ساياھەت ئورنىدا 6 ئەۋلاد ساقلىنىپ كەلگەن بىر مەپە ساياھەتچىلەرگە مۇلازىملىق قىلماقتا.

⌂ ئۈزۈم بارىڭى ئاستىدا مەشرەپ ئويناش نەقەدەر راھەت-ھە!

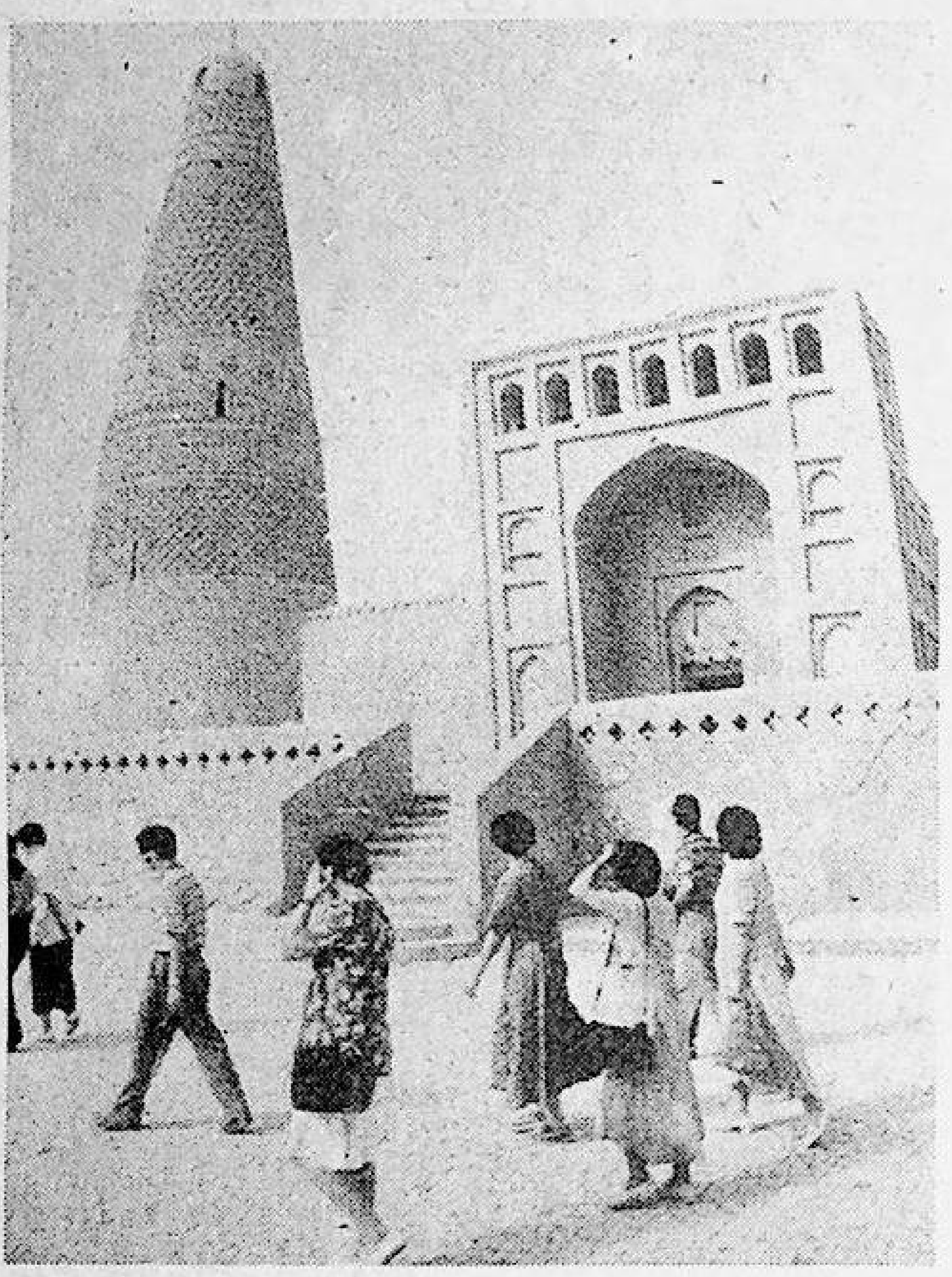

◊ سۈرەتتە: تۇرپان سۇلايمان ۋاڭ مۇنارى جۇڭگو ۋە چەت ئەللىك ساياھەتچىلەرنى ھەيران قالدۇرماقتا.

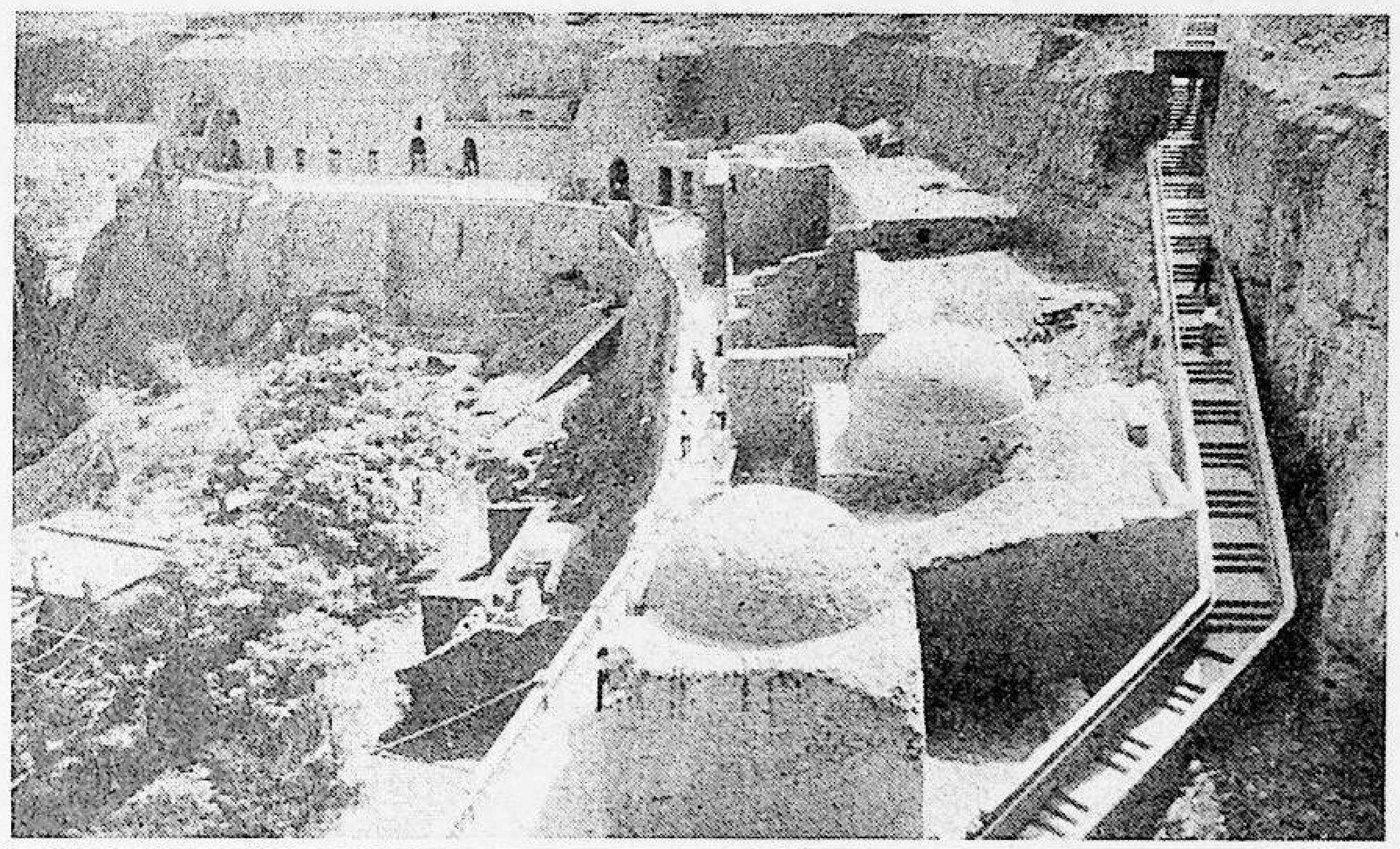

◊ بۇددا دىنى مەدەنىيىتىنىڭ خارابىسى تۇرپان مىڭئۆيى ساياھەتچىلەرنى جەلپ قىلماقتا.

◊ گېرمانىيىلىك ساياھەتچىلەر تۇرپاندا.

سۈرەتلەرنى ئۆز مۇخبىرىمىز **غەيرەت مەتتىمىن** تارتقان، سۆزىنى **تيەن يەن** يازغان.

بىر جۈملە خەۋەرلەر

△ ياپونىيە قوشۇنلىرى نەنجىڭ چوڭ قىرغىنچىلىقىدا قىرغىن قىلغان قېرىنداشلار خاتىرە سارىيى نەنجىڭنىڭ جاڭ دۈگمىك دېگەن يېرىدە پۈتتى.

△ دۆلەت تېخنىكا نازارەتچىلىكى ئىدارىسى يېقىندا گاز مۇنچىنىڭ سۈپىتىنى مەخسۇس تۈرلەر بويىچە ئەۋرىشكە ئېلىپ تەكشۈرۈپ لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتىنىڭ ئاران % 37.7 ئىكەنلىكىنى ئېلان قىلدى.

△ جۇڭگو، ئامېرىكا قاتارلىق دۆلەتلەرنىڭ ئالىملىرى يېقىندا تۇنجى قېتىم چىڭخەي - شىزاڭ ئېگىزلىكىدىن چوقۇغان مۇز پارچىلىرىنى لەنجۇغا ۋە ئامېرىكىغا بىخەتەر توشۇدى.

△ مۇشۇ ئاينىڭ 13 - كۈنى سائەت 19 دىن 20 مىنۇت ئۆتكەندە خۆيىەن كان ئىشلىرى ئىدارىسىنىڭ فەنسەن كېنىدا پەۋقۇلئاددە زور گاز پارتلاش ۋەقەسى يۈز بەردى.

△ جۇڭگو ئاياللار ۋالىبول كوماندىسى 1 گە قارشى 3 نەتىجە بىلەن ساھىبخانا ياپونىيە كوماندىسىنى يېڭىپ، دۇنيا ۋالىبول قىتئەلەر ئارا چېمپىيونلۇق لوڭقىسىنى تالىشىش مۇسابىقىسىنىڭ تۇنجى مەيدان مۇسابىقىسىدە غەلىبە قىلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئاپتونوم رايون پاختىچىلىقىنىڭ ئىزچىل تەرەققىياتىغا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىش لازىم

(بېشى 1 - بەتتە)

سېتىۋېلىش خىزمىتىنى ئەستايىدىل ياخشى ئىشلەپ، دۆلەت سىياسىتىنىڭ ئەمەلىيلىشىشىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشى، ئالاقىدار تارماقلار ئۆزئارا ماسلىشىپ، بازارنى ياخشى باشقۇرۇپ، پاختىنى تولۇق سېتىۋېلىشى لازىم.

يېقىندا دەلىلقان مامىقان بىر نەچچە تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويۇپ مۇنداق دېدى: كۆپلەپ سېتىۋېلىشتا داۋاملىق چىڭ تۇرۇپ، سېتىۋېلىش ئۇنۇمىنى ئۆستۈرۈپ، پاختىنىڭ دەرىجىسى ۋە باھاسىنى چۈشۈرۈشكە ياكى دەرىجىسى ۋە باھاسىنى ئۆستۈرۈشكە ھەرگىز يول قويماسلىق لازىم. ھەر دەرىجىلىك پاختا-چىگە شىركەتلىرى دۆلەتنىڭ پاختىغا دائىر سىياسەتلىرىنى بوشاشماي ئىجرا قىلىپ، سىياسەتنىڭ ئېنىقلىق دەرىجىسىنى تېخىمۇ ئاشۇرۇپ، تەشۋىقات سالمىقىنى زورايتىپ، دېھقانلارنى سۈپەت ئېڭىنى ئۆستۈرۈشكە يېتەكلەپ، ئۇلارنىڭ 4 كە بۆلۈش (بۆلۈپ يىغىش، بۆلۈپ قۇرۇتۇش، بۆلۈپ ساقلاش، بۆلۈپ سېتىش) خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىگە ياردەم بېرىشى لازىم. پاختا سېتىۋېلىش مەبلىغى بىلەن تەمىنلەش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى ئىشلەپ، پاختا سېتىۋېلىش مەبلىغىنى ئىگىلىۋېلىش ياكى باشقا ئىشلارغا ئىشلىتىۋېلىشنى قەتئىي توسۇش لازىم. پاختا سېتىۋېلىش مەبلىغىنى ئىگىلىۋېلىپ ئاق ھۆججەت بېرىش سېزىلسە، دەرھال بىر تەرەپ قىلىش كېرەك. ئىجابىي تەدبىر قوللىنىپ، پاختا سېتىشنى ئىلگىرى سۈرۈش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇپ، مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئىرىشىپ ياخشىلاپ، خېرىدارلارغا قولايلىق يارىتىپ، پاختىنى يۆتكەش، سېتىشنى تېزلىتىش لازىم، قاتناش- ترانسپورت تارماقلىرى پاختا يۆتكەش، سېتىشنىڭ راۋانلىقىغا كاپالەتلىك قىلىشى لازىم.

(بېشى 1 - بەتتە)

ئەسكەرتىپ قويۇشقا تېگىشلىكى شۇكى، تېلېفون ئورناتقۇچىلارغا ئىلگىرىكىگە ئوخشاشلا 200 يۈەن قىممىتىدىكى بىر دانە تېلېفون ھەقسىز سەپلەپ بېرىلىدۇ، مۇبادا تېلېفون ئورنىتىپ بىرىم يىل ئىچىدە تېلېفون سۈپىتىدە مەسىلە كۆرۈلسە، شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى تېلېفوننى يەڭگۈشلەپ بېرىدۇ؛ 11-ئاينىڭ 15-كۈنىدىن ئىلگىرى تېلېفون ئورنىتىش ھەققى تاپشۇرغان بولسىمۇ، لېكىن 11- ئاينىڭ 15- كۈنىگە قەدەر تېلېفون ئورنىتىلمىغانلارغا ھازىرقى تەڭشەلگەن باھا بويىچە تېلېفون ئورنىتىپ بېرىلىدۇ، يەنى ئابونت تېلېفون ئورنىتىش ھەققى ئۈچۈن 3500 يۈەن تاپشۇرغان بولسا، ئابونتقا 1000 يۈەن قايتۇرۇپ بېرىلىدۇ، ئەگەر 11- ئاينىڭ 15- كۈنىدىن ئىلگىرى تېلېفون ئورنىتىلىپ بولۇنغان بولسا، ئەسلىدىكى باھا ئۆلچىمى كۈچكە ئىگە بولىدۇ، پۇل قايتۇرۇلمايدۇ.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى يەنە ئابونتلارغا قولايلىق يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن، دەسلەپكى تېلېفون ئورنىتىش ھەققى ئېلىش ئۇسۇلىنى تۆۋەندىكىدەك ئۆزگەرتتى: تېلېفون ئورناتقۇچىلار تېلېفون ئورنىتىش جەدۋىلىنى تەپسىلىي، ئېنىق تولدۇرغاندىن كېيىن، پۇل تاپشۇرماي تۇرۇپ تېلېفون ئورنىتىش ۋاقتىنى كۈتىدۇ. تېلېگراف ئىدارىسى مەزكۇر تېلېفوننى ئورنىتىشقا مۇمكىن بولىدىغان - بولمايدىغانلىقىنى تېزدىن ئېنىقلىغاندىن كېيىن، كونكرېت تېلېفون ئورنىتىش ۋاقتىنى ئابونتقا ئۇقتۇرىدۇ ۋە ئابونت تېلېفون ئورنىتىش ھەققىنى تۆلىگەندىن كېيىن تېلېفون ئورنىتىپ بېرىدۇ. بۇنداق بولغاندا ئابونتلار ئىلگىرىكىدەك پۇل تاپشۇرۇپ بولۇپمۇ تېلېفوننىڭ ئورنىتىلىشىنى خېلى كۈنلەرگىچە كۈتۈپ ئولتۇرمايدۇ.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگراف ئىدارىسى 11- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن ئېتىبارەن كۆچمە تېلېفونلارنىڭ تېلېفون تورىغا كىرىش ھەققىنىمۇ مۇناسىپ تەڭشىدى. تەڭشەلگەندىن كېيىنكى 800، 900 مېگاگېرتسلىق كۆچمە تېلېفونلارنىڭ ھەر بىرىنىڭ تورغا كىرىش ھەققى 2000 يۈەنگە، «يەر شارىغا تۇتاشقان» سانلىق كۆچمە تېلېفون تورىغا كىرىدىغان كۆچمە تېلېفونلارنىڭ تورغا كىرىش ھەققى 2500 يۈەنگە، ISM كارتوچكىسىنىڭ ھەققى 300 يۈەنگە تۆۋەنلىتىلدى.

تېلېفون سۆزلىشىش ھەققى يەنىلا ئىلگىرىكى ئۆلچەم بويىچە ئېلىنىدۇ.

لى پېڭ روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى ـ ت ئا س س نىڭ باشلىقى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 20 - نويابىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ بۈگۈن چۈشتىن كېيىن جۇڭنەنخەيدىكى بىنەپشە راۋاقتا روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى ـ ت ئا س س نىڭ باشلىقى ۋ. ئىگناجانكو بىلەن كۆرۈشتى.

لى پېڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن روسىيىنىڭ 21 ـ ئەسىرگە يۈزلەنگەن ئىستراتېگىيىلىك ھەمكارلىق ـ شېرىكلىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشى ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇشى 2 مەملىكەت خەلقىنىڭ تۈپ مەنپەئىتىگە ئۇيغۇن، رايون، ھەتتا دۇنيانىڭ تىنچلىقى، مۇقىملىقى ۋە تەرەققىياتى ئۈچۈنمۇ پايدىلىق. لى پېڭ يېلتسىن زۇڭتۇڭنىڭ يېقىندا جۇڭگودا مۇۋەپپەقىيەتلىك زىيارەتتە بولغانلىقىغا يۇقىرى باھا بەردى ھەم روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى-ت ئا س س بىلەن شىنخۇا ئاگېنتلىقىنىڭ ئۇزاقتىن بۇيان ياخشى ھەمكارلاشقانلىقىنى مەدھىيىلىدى، 2 ئاگېنتلىقنىڭ يېڭى ھەمكارلىق كېلىشىمى ئىمزالىغانلىقىنى تەبرىكلىدى.

لى پېڭ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىنسانىيەت جەمئىيىتى ئۇچۇر دەۋرىگە كىردى، ئاخبارات ۋاستىلىرى ئىجتىمائىي تۇرمۇشنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىگە غايەت زور تەسىر كۆرسەتمەكتە، دۆلەت ئاخبارات ئاگېنتلىقى مۇھىم ۋەزىپىلەرنى ئۈستىگە ئالغان. ئۇ روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى ـ ت ئا س س نىڭ روسىيىنىڭ تەرەققىيات جەريانىدا يېڭى تۆھپە قوشۇشىنى ئۈمىد قىلدى.

ئىگناجانكو لى پېڭ زۇڭلىنىڭ ئۆزى كۆرۈشكەنلىكىگە مىننەتدارلىق بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى-ت ئا س س بىلەن شىنخۇا ئاگېنتلىقى ناھايىتى ئوبدان ھەمكارلىشىش مۇناسىۋىتىنى ساقلاپ كەلمەكتە، 2 تەرەپ ئىمزالىغان يېڭى كېلىشىم 2 تەرەپنىڭ ھەمكارلىقىغا يېڭى ماھىيەتلىك مەزمۇن قوشتى. ئۇ روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى-ت ئا س س نىڭ روسىيە ـ جۇڭگو دوستلۇق مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

مېكسىكا رەئىسى جياڭ زېمىننىڭ زىيارەتكە كېلىشىنى كۈتمەكتە

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، مېكسىكا شەھىرى، 19-نويابىر تېلېگراممىسى. مېكسىكىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى گۇلىيا 19-نويابىر شىنخۇا ئاگېنتلىقى مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ رەئىسى جياڭ زېمىننىڭ پات ئارىدا مېكسىكىغا قىلىدىغان دۆلەت ئىشلىرى زىيارىتى 2 دۆلەتنىڭ ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى كۈچەيتىشتە زور ئەھمىيەتكە ئىگە، ھەم كېيىنكى ئەسىردە 2 دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن ئاساس سالىدۇ.

گۇلىيا مۇنداق دېدى: مېكسىكا ھۆكۈمىتى رەئىس جياڭ زېمىننى كۈتۈۋالىدىغانلىقىدىن ئىنتايىن شەرەپ ھېس قىلىدۇ، مېكسىكا ھۆكۈمىتى ۋە خەلقى رەئىس جياڭ زېمىننىڭ زىيارەتكە كېلىشىنى كۈتمەكتە.

ئۇ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان 2 دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىنى ئەسلەپ ئۆتكەندە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مېكسىكا جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋەتكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىدۇ، ھازىر 2 دۆلەت مۇناسىۋىتى ئىنتايىن ياخشى، 2 تەرەپ مۇناسىۋىتى تەرەققىياتىدا ھېچقانداق توسالغۇ مەۋجۇت ئەمەس. مېكسىكا بىلەن جۇڭگو بىر قاتار زور خەلقئارا مەسىلىلەردە ئوخشاش مەيدان تۇتماقتا.

گۇلىيا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: مېكسىكا «بىر جۇڭگو» مەيدانىدا چىڭ تۇرىدۇ. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: «بۇ مەيداننى مۇھاكىمە قىلىشقا ۋە ئۆزگەرتىشكە بولمايدۇ»، «بۇ مېكسىكا دىپلوماتىيە سىياسىتىنىڭ ئىزچىل مەيدانى».

جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىش مەسىلىسىدە توختالغاندا گۇلىيا مېكسىكا جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشىنى باشتىن ئاخىر قوللاپ كەلدى، دېدى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو چوڭ دۆلەت، جۇڭگو قاتناشمىسا دۇنيا سودا تەشكىلاتى مۇكەممەل تەشكىلات بولمايدۇ.

گېنشىر ياۋروپانىڭ جۇڭگو بىلەن سىياسىي ۋە ئىستراتېگىيىلىك شېرىكلىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشنى تەشەببۇس قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بونن، 18-نويابىر تېلېگراممىسى. گېرمانىيىنىڭ سابىق دىپلوماتىيە مىنىستىرى گېنشىر ماقالە يېزىپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: جۇڭگو «21-ئەسىردە دۇنيا سىياسىتىنىڭ تۈۋرۈكى بولىدۇ»، ياۋروپا جۇڭگونى «ئىقتىسادىي جەھەتتىكى شېرىك» دەپلا قارىماي، بەلكى جۇڭگو بىلەن «سىياسىي شېرىكلىك مۇناسىۋەت» ھەم «ئىستراتېگىيىلىك شېرىكلىك مۇناسىۋەت» ئورنىتىشى كېرەك.

گېنشىرنىڭ «ياۋروپا ۋە جۇڭگو» سەرلەۋھىلىك ماقالىسىدە جۇڭگونىڭ دۆلەت رەئىسىنىڭ ئامېرىكىدا زىيارەتتە بولغانلىقى، روسىيە زۇڭتۇڭىنىڭ جۇڭگودا زىيارەتتە بولغانلىقى ۋە جۇڭگو گوۋۇيۈەنىنىڭ زۇڭلىسىنىڭ ياپونىيىدە زىيارەتتە بولغانلىقى قاتارلىق زور خەلقئارا ئىشلارنىڭ ئەھمىيىتى شەرھلەنگەندىن كېيىن مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: «تىنچ ئوكياندىكى بۇ 4 چوڭ دۆلەت ئۆزلىرى ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى يېڭىۋاشتىن تەڭشەشكە باشلىدى، كۆپ قۇتۇپلۇق دۇنيانىڭ ئومۇمىي كۆرۈنۈشىنى كۈندىن - كۈنگە روشەن كۆرگىلى بولىدىغان بولدى».

گېنشىر مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئامېرىكا «ساقلانغىلى بولمايدىغان كۆپ قۇتۇپلۇق دۇنيانىڭ قۇرۇلمىسىنى ئاستا-ئاستا قوبۇل قىلماقتا، بۇنىڭ «كونسايىن يۇقىرى ئۆرلەۋاتقان جۇڭگونى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى توغرا». ئۇ مۇنداق دېدى: «ئامېرىكا، روسىيە ۋە ياپونىيىنىڭ پوزىتسىيىسى ئورتاق، يەنە جۇڭگونى بىر ئىقتىسادىي شېرىك دەپ قاراپلا قالماستىن، بەلكى يەنە ئۇنى سىياسىي شېرىك دەپ قارايدۇ، چۈنكى يېڭى دۇنيا قۇرۇلمىسى ئىقتىسادىي دائىرىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىپلا قالماستىن، بەلكى يەنە سىياسىي دائىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئېلىش كېرەك.

گېنشىر شۇنىڭ بىلەن بىللە، مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ياۋروپا ئىتتىپاقىنىڭ ئىچكى قىسمىدا بىرلىككە كەلگەن جۇڭگوغا قارىتىلغان سىياسەتنىڭ مەۋجۇدلۇقىدىن سۆز ئېچىشقا بولمايدۇ. ئۇ مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: «ياۋروپا جۇڭگونىڭ 21-ئەسىردە دۇنيا سىياسىيىتىنىڭ تۈۋرۈكى بولىدىغانلىقىنى تونۇۋېلىشى كېرەك، بۇنىڭغا ياۋروپا مۇناسىپ ھالدا ھەرىكەت قىلىشى كېرەك. بۇ ياۋروپا ئىتتىپاقى بىلەن جۇڭگودىن سىياسىي، ئىستراتېگىيىلىك شېرىكلىك مۇناسىۋەتكە ئىگە بولۇشنى تەلەپ قىلىدۇ».

گېنشىر مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: «21-ئەسىردىكى دۇنيانىڭ يېڭى تەرتىپلىرى زوراۋانلىق ئۈستىگە ئەمەس باراۋەرلىك

سۈرەتتە: «SH- 60B» دېڭىز بۈركۈتى ناملىق تىك ئۇچار ئايروپىلان يول باشلىغۇچى خادىملارنىڭ قوماندانلىقىدا، پارس قولتۇقىنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى دېڭىزدا چارلاش ئېلىپ بېرىۋاتقان

ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلىرىنىڭ بىرەسمىي يىغىنى ئېچىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋانكۇۋېر، 19 - نويابىر تېلېگراممىسى. ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلىرىنىڭ بىرەسمىي يىغىنى 19 ـ نويابىر بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلۈشكە باشلىدى، بۇنىڭ بىلەن 8 كۈن داۋاملىشىدىغان ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ ۋانكۇۋېر يىغىنى باشلاندى.

ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ 18 ئەزاسىنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلىرى 2 كۈن داۋاملىشىدىغان يىغىندا، بۇنىڭدىن كېيىن ئۆتكۈزۈلىدىغان ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ 9 ـ نۆۋەتلىك مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنىغا بىر «قوشما بايانات» تەييارلايدۇ ھەم ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ 5 ـ قېتىملىق رەھبەرلەر بىرەسمىي يىغىنىغا بىر «خىتابنامە» تەييارلايدۇ.

بۇ قېتىمقى يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلارنىڭ بىرەسمىي يىغىنىغا قاتناشقان ئالاقىدار زاتلارنىڭ ئاشكارىلىشىچە، يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلار ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ئەزالىرىنىڭ سودا ۋە مەبلەغ سېلىش ئەركىنلىكىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش، ئىقتىسادىي تېخنىكا ھەمكارلىقى قاتارلىق ئالاقىدار مەسىلىلەر ئۈستىدە يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا مۇھاكىمە ۋە كېڭەشىش ئېلىپ بارىدىكەن.

ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ 5 ـ قېتىملىق رەھبەرلەر بىرەسمىي يىغىنى 11 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنىدىن 25 ـ كۈنىگىچە بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلىدىكەن، جۇڭگونىڭ دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن يىغىنغا قاتنىشىدىكەن. جۇڭگو شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ باش مەمۇرى دوڭ جيەنخۇا ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى ئەزاسىنىڭ رەھبىرى سۈپىتىدە رەھبەرلەرنىڭ بىرەسمىي يىغىنىغا قاتنىشىدىكەن.

موسكۋادا تۇنجى تۈركۈمدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى ئۇچقۇچىلىرىنىڭ جۇڭگونىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشىغا ياردەم بەرگەنلىكىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 19- نويابىر تېلېگراممىسى. تۇنجى تۈركۈمدىكى سوۋېت ئىتتىپاقى ... جەڭچىسى ۋە جۇڭگونىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشى مەزگىلىدە

يىللىقنى خاتىرىلەش يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 19- نويابىر تېلېگراممىسى. تۇنجى تۇركۇمدىكى سوۋېت ئىنتىپاقى ئۇچقۇچىلىرىنىڭ جۇڭگونىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشىغا ياردەم بەرگەنلىكىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش يىغىنى 19 - نويابىر موسكۋادا ئۆتكۈزۈلدى. روسىيە پېشقەدەم جەڭچىلەر كومىتېتىنىڭ رەئىسى گوۋوروف، روسىيە - جۇڭگو دوستلۇق جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى چىخۋىسكي ۋە جۇڭگونىڭ روسىيىدىكى باش ئەلچىخانىسىنىڭ ھەربىي ئەمەلدارى فېڭ يۇچياڭ خاتىرىلەش يىغىنىغا قاتناشتى.

1937 - يىلى جۇڭگونىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرىشىغا ياردەم بېرىشكە قاتناشقان تۇنجى تۇركۇمدىكى سوۋېت ئىنتىپاقى ئۇچقۇچىلىرى ئىچىدە ھازىرغىچە ھايات تۇرۇۋاتقان 6 سابىق سوۋېت ئىنتىپاقى قىزىل ئارمىيە پېشقەدەم جەڭچىسى ۋە جۇڭگونىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشى مەزگىلىدە ھەم يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن جۇڭگوغا ياردەم بەرگەن سوۋېت ئارمىيىسىدىكى باشقا پېشقەدەم جەڭچىلەر تەكلىپكە بىنائەن خاتىرىلەش يىغىنىغا قاتناشتى.

فېڭ يۇچياڭ خاتىرىلەش يىغىنىدا ئالدى بىلەن جۇڭگو خەلقى ۋە جۇڭگو خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىگە ۋاكالىتەن جۇڭگوغا ياردەم بەرگەن سوۋېت ئارمىيىسىدىكى پېشقەدەم جەڭچىلەرگە چىن قەلبىدىن مىننەتدارلىق بىلدۈردى ھەم ئۇلارنىڭ سالامەت بولۇپ ئۇزاق ئۆمۈر كۆرۈشىگە تىلەكداشلىق بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو خەلقى ئۇلارنى مەڭگۈ ئېسىدە ساقلايدۇ، جۇڭگو- روسىيە خەلقلىرى ۋە ئارمىيىلىرى ئوتتۇرىسىدىكى دوستلۇقنى ئەۋلادمۇ - ئەۋلاد داۋاملاشتۇرىدۇ.

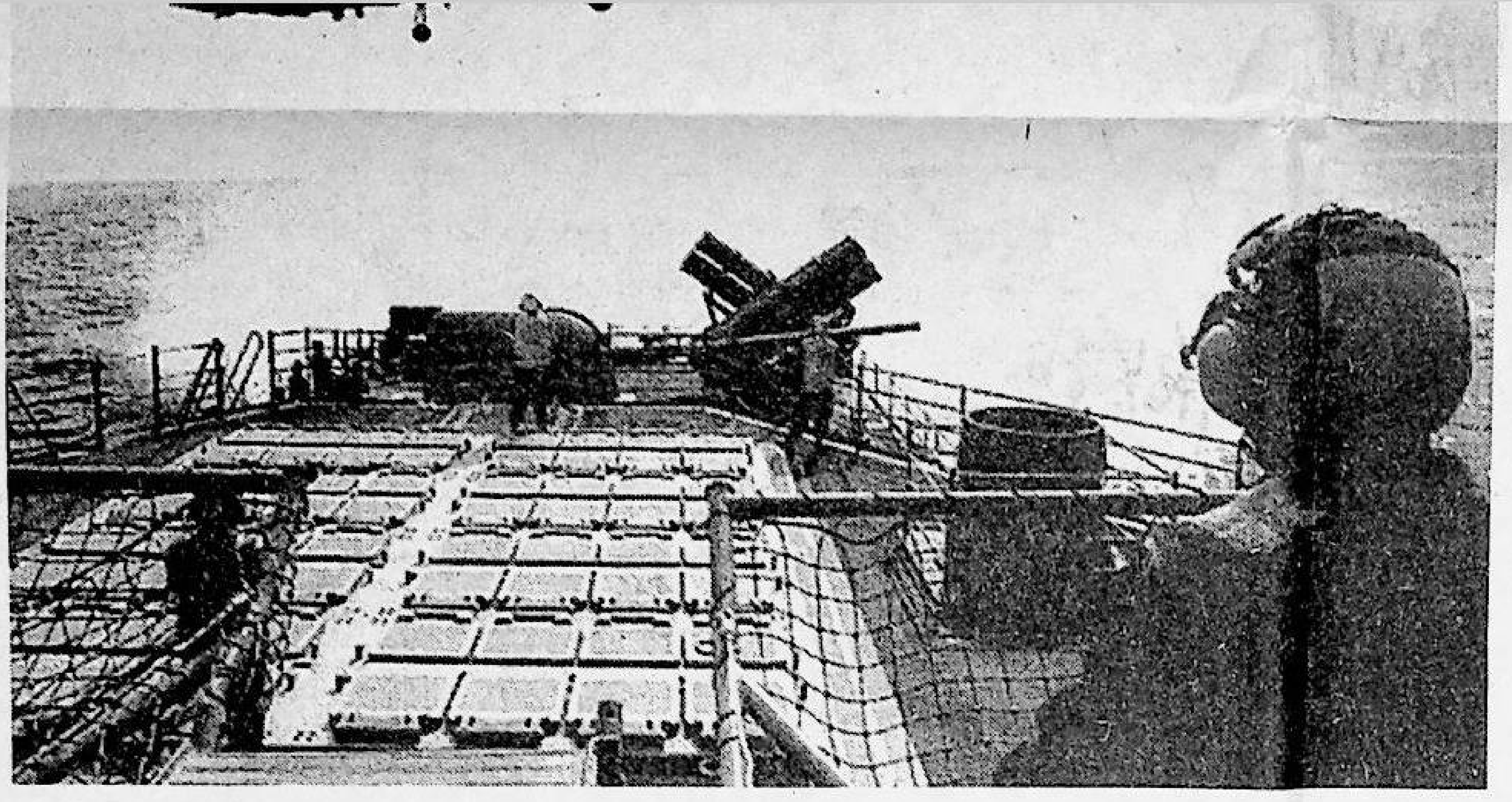

ئامېرىكا قوماندانلىقىدا، پارس قولتۇقىنىڭ شىمالىي قىسمىدىكى دېڭىزدا چارلاش ئېلىپ بېرىۋاتقان ئامېرىكا باشقۇرۇلىدىغان بومبا ئوكيان چارلاش پاراخوتىنىڭ ئۈستىگە قونماقتا. بۇ پاراخوت ئامېرىكىنىڭ پارس قولتۇقىدا ئورۇنلاشتۇرغان «نېمىز» ناملىق ئاۋىئاماتكا ئۇرۇش توپىنىڭ بىر قىسمى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

گېنشىر مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: «21-ئەسىردىكى دۇنيانىڭ يېڭى تەرتىپلىرى زوراۋانلىق ئۈستىگە ئەمەس باراۋەرلىك ئاساسىغا، توقۇنۇش ئاساسىغا ئەمەس ھەمكارلىشىش ئاساسىغا ئورنىتىلىشى كېرەك، مۇنداق دۇنياۋى تەرتىپكە جۇڭگو قاتناشمىسا، ئۇنى تەسەۋۋۇر قىلغىلى بولمايدۇ. شۇڭا جۇڭگونىڭ بارلىق خەلقئارا ھەمكارلىققا قاتنىشىشى دۇنيانىڭ مۇقىملىقى ئۈچۈن ئېيتقاندا كەم بولسا بولمايدۇ. جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا مۇمكىنقەدەر تېز كىرىشى ھەم بۇنىڭدىن كېيىن دۇنيادىكى 8 دۆلەت ئىقتىسادىي باشلىقلىرى يىغىنىغا قاتنىشىشى زور ئەھمىيەتكە ئىگە.»

ئىراق قورال تەكشۈرۈش كرىزىسىنى سىياسىي يول بىلەن ھەل قىلىشقا قوشۇلغانلىقىنى جاكارلىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، باغداد، 20 - نويابىر تېلېگراممىسى. ئىراق ئىنقىلابىي قوماندانلىق كومىتېتى بىلەن گۈللەندۈرۈش پارتىيىسى رايونلۇق رەھبەرلىك ئورگىنى 20- نويابىر بۇ يەردە بايانات ئېلان قىلىپ، ئىراقنىڭ قورال تەكشۈرۈش كرىزىسىنى سىياسىي يول بىلەن ھەل قىلىشقا قوشۇلغانلىقىنى جاكارلىدى.

باياناتتا مۇنداق كۆرسىتىلدى: ئىراق ئىنقىلابىي قوماندانلىق كومىتېتى بىلەن گۈللەندۈرۈش پارتىيىسى رايونلۇق رەھبەرلىك ئورگىنى ئىراق زۇڭتۇڭى سادامنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، بۈگۈن بىرلەشمە يىغىن ئېچىپ، ب د ت نىڭ ئىراقنىڭ خىمىيىلىك، بىئولوگىيىلىك ۋە يادرو قوراللىرىنى كۆيدۈرۈش پەۋقۇلئاددە كومىتېتى ۋە قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ئامېرىكىلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق تەكشۈرۈش خادىملىرىنىڭ بۈگۈندىن باشلاپ ئىراققا كېلىپ قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشىگە قوشۇلۇشنى رەسمىي قارار قىلدى.

بۇ باياناتتا مۇنداق دېيىلدى: روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن يېقىندا ئىراق زۇڭتۇڭى سادام بىلەن خەت - چەك ئارقىلىق، مەخپىي كېڭەشكەندىن كېيىن ھازىرقى بۇ كرىزىسنى ئادىل ھالدا سىياسىي يول بىلەن ھەل قىلىش چارىسىنى تېپىشنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئىراق روسىيىنىڭ تەكلىپىنى قوبۇل قىلدى. باياناتتا مۇنۇلار تەكىتلەندى: ھازىرقى كرىزىسنى سۆزلىشىش ئارقىلىق ھەل قىلىشتا قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجىلەر ئىراقنىڭ بارلىق تەلىپىنى قاندۇرالمىسىمۇ، لېكىن ئىراق بۇنىڭدىن يەنىلا مەمنۇن بولدى.

باياناتتا مۇنۇلار تەكىتلەندى: ئىراق خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئالاقىدار قارارلىرىنى ئىجرا قىلدى، كەڭ - كۆلەملىك قىرغۇچى قوراللارھەم ئۇنىڭ بىلەن ئالاقىدار بولغان قۇرۇلما - جابدۇقلار، زاۋۇت ۋە ئىشلەپچىقىرىش لىنىيىسىنى كۆيدۈرۈۋەتتى، ھەتتا يەنە ئامېرىكىنىڭ قورال تەكشۈرۈش خادىملىرى تەرىپىدىن گۇمان قىلىنغان بەزى ئاھالىلەر ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ئەسلىھەلەرنى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى. باياناتتا ئامېرىكىنىڭ ھەر خىل يوللار بىلەن قورال تەكشۈرۈش كرىزىسىنى پەيدا قىلىپ، بۇ خىزمەتنى بۈگۈنگىچە ئاخىرلاشتۇرمىغانلىقى ئەيىبلەندى. باياناتتا مۇنداق دېيىلدى: ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشى بۇ مەسىلە ئۈستىدىكى مۇھاكىمىنىمۇ قايتا - قايتا كەينىگە سۈردى. ئىراقنى جازالاشقا دائىر 687 - نومۇرلۇق قارارنىڭ 22 - ماددىسىنى بىكار قىلىش ئىشىمۇ ئىجرا قىلىنمىدى.

باياناتتا مۇنداق قارالدى: ئامېرىكا ئەرەب جەمئىيىتى ۋە پۈتكۈل دۇنيا جامائەتچىلىكىنىڭ كۈچلۈك قارشى تۇرۇشى ئاستىدا، ئاندىن كرىزىسنى دىپلوماتىيە يولى بىلەن ھەل قىلىشقا قوشۇلدى. باياناتتا يەنە ئەرەب دۆلەتلىرىنىڭ بۇ قېتىمقى كرىزىستە قوللانغان مەيدانى مەدھىيىلەندى ھەم خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئامېرىكىنىڭ قورال كۈچى ئىشلىتىش يولىدىكى ئۇرۇنۇشىغا قارشى تۇرۇپ، كرىزىسنى دىپلوماتىيە يولى ئارقىلىق ئادىل ھەل قىلىشنى تەشەببۇس قىلغان دائىمىي ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ھەم روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىننىڭ سۆزلىشىش ئارقىلىق كرىزىسنى پەسەيتىش يولىدا كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىغا يۇقىرى باھا بېرىلدى.

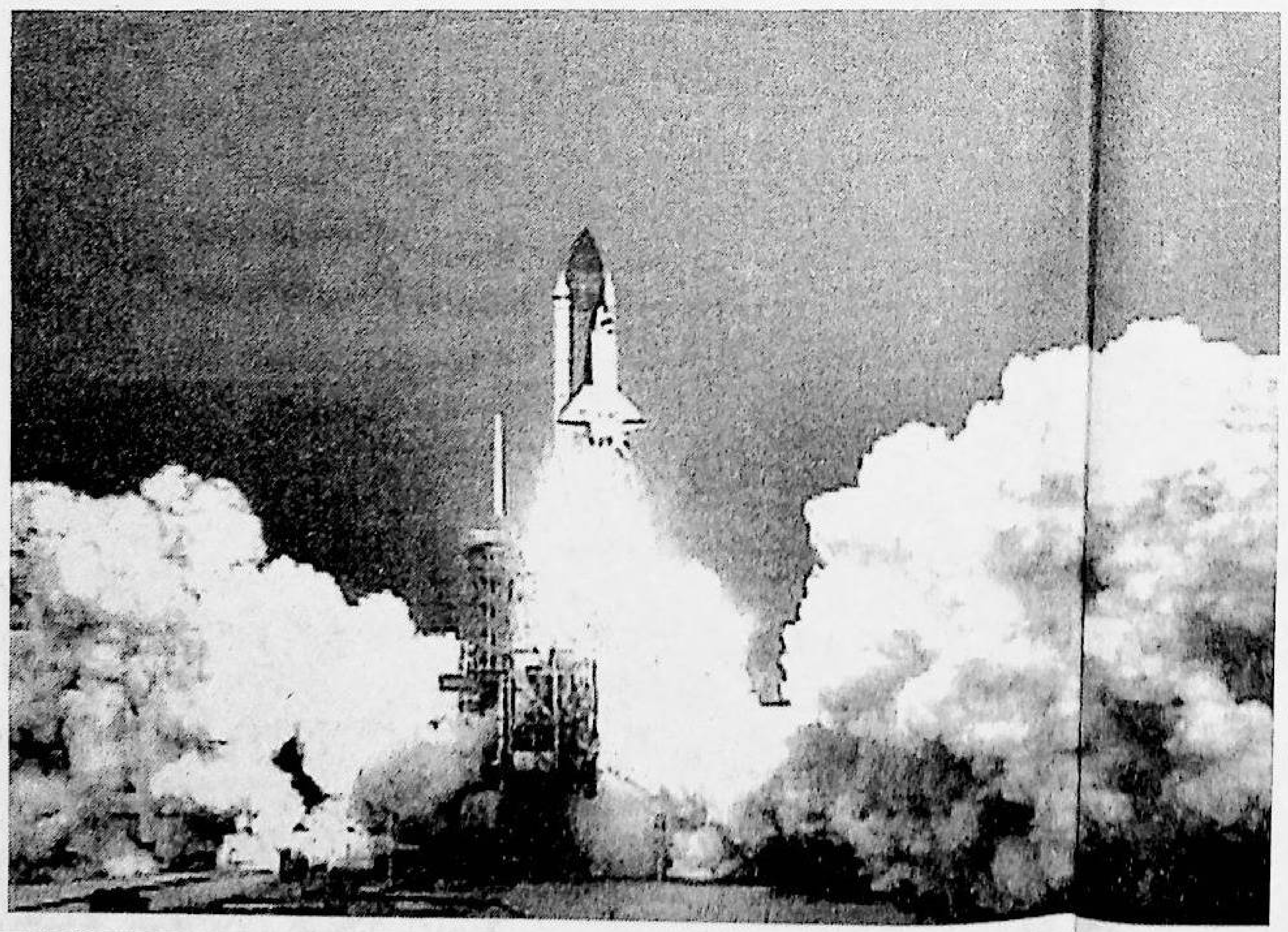

ئامېرىكىنىڭ «كولومبىيە» ناملىق ئالەم ئايروپىلانى 11-ئاينىڭ 19-كۈنى فلورىدا شتاتىنىڭ كېنىدى ئالەم مەركىزىدىن بوشلۇققا قويۇپ بېرىلىپ، 16 كۈنلۈك ئالەم سەپىرىنى باشلىدى. ئالەم ئايروپىلانىدا ئامېرىكىنىڭ 3 ئۇچقۇچىسىدىن باشقا يەنە ياپونىيە، ئۇكرائىنا، ھىندىستاندىن كەلگەن 3 ئۇچقۇچى بار.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە دائىمىي ئەزا 5 دۆلەت ئىراق كرىزىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدا قوشما بايانات ماقۇللىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جەنۋە، 20 - نويابىر تېلېگراممىسى. ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە دائىمىي ئەزا 5 دۆلەتنىڭ ۋەكىللىرى 20 - نويابىر جەنۋەدە ئىراق كرىزىسى توغرىسىدىكى سۆھبەتنى ئاياغلاشتۇرغاندىن كېيىن قوشما بايانات ئېلان قىلىپ، ئىراقنىڭ ب د ت نىڭ قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىدىكى خادىملارنىڭ ئىراققا قايتىپ كېلىشىنى «شەرتسىز» قوبۇل قىلىشنى، ئۇلارنىڭ خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 1137 - نومۇرلۇق قاراردىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، نورمال خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشنى ئۈمىد قىلدى.

باياناتتا روسىيىنىڭ «خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە ئەزا باشقا بارلىق دائىمىي ئەزا دۆلەتلەر بىلەن ئۇچرىشىشنى ساقلاش» يولىدا كۆرسەتكەن دىپلوماتىيە تىرىشچانلىقى مەدھىيىلەندى ھەم بۇ تىرىشچانلىقنىڭ ئىراقنىڭ ب د ت نىڭ قورال تەكشۈرۈش پەۋقۇلئاددە كومىتېتىنىڭ ئەسلىدىكى قۇرۇلمىسىنى ساقلاپ قېلىشنى «شەرتسىز» قوبۇل قىلىشقا ھەيدەكچىلىك قىلالىشى، ب د ت خادىملىرىنىڭ ئىراققا قايتىپ كېلىپ خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 1137 - نومۇرلۇق قارارىغا ئاساسەن، نورمال خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشىغا رۇخسەت قىلىشى ئۈمىد قىلىندى.

باياناتتا مۇنداق دېيىلدى: يىغىنغا قاتناشقان ۋەكىللەر ب د ت قورال تەكشۈرۈش پەۋقۇلئاددە كومىتېتىنىڭ 21 - نويابىر نيۇ - يوركتا يىغىن ئېچىپ، پەۋقۇلئاددە كومىتېتنى خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئالاقىدار قارارلىرى ئاساسىدا تېخىمۇ ئۈنۈملۈك ھالدا خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش مەسىلىسىنى مۇزاكىرە قىلدى.

باياناتتا نۇقتىلىق ھالدا مۇنۇلار تەكىتلەندى: ئىراقنى خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ بارلىق ئالاقىدار قارارلىرىنى «شەرتسىز، تولۇق ئىجرا قىلىش»قا دەۋەت قىلىش ئۈچۈن، خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە دائىمىي ئەزا 5 دۆلەت بىرلىكتە تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى كېرەك.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)

شىنجاڭ گېزىتى

新 疆 日 報 （维吾尔文）

(بۇ سان 6 بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى(ۋاكالەت نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل
نويابىر
22
شەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ۋە كېچىسى ئوچۇق، بەزىدە بۇلۇتلۇق بولىدۇ. تېمپېراتۇرا 0°C — 8°C بولىدۇ. 3 بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

ئاپتونوم رايونلۇق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ خىزمەت يىغىنىدا مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى:

ئاپتونوم رايوننى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش قەدىمىنى ئومۇميۈزلۈك تېزلىتىش كېرەك

ئۆز مۇخبىرىمىز **خەن ئەيمىن** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزالىرى 11 - ئاينىڭ 19 - كۈنى چۈشتىن كېيىن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىناسىدا يىغىن ئېچىپ، كېلەر يىللىق 3 - بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش تەربىيىسىنى ئاساس، رەھبىرىي كادىرلارنى مۇھىم نۇقتا، قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى ئەمەلىي ئورۇنلارنى يادرو قىلىپ، قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش سالمىقىنى يەنىمۇ زورايتىپ، ئاپتونوم رايوننى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىش قەدىمىنى ئومۇميۈزلۈك تېزلىتىشنى ئوتتۇرىغا قويىدى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى، قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى قېيۇم باھاۋۇدۇن قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى.

قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دېدى: ھەردەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ دۆلەتنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشقا بولغان تونۇشىنى ئۆستۈرۈش- ئاپتونوم رايونىمىزدا قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى. ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەر دۆلەتنى

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

مەملىكەتلىك پۇل مۇئامىلە خىزمىتى يىغىنى بېيجىڭدا ئېچىلدى

جياڭ زېمىن، لى پېڭ، جۇرۇڭجى مۇھىم سۆز قىلدى، خۇ جىنتاۋ، لى لەنچىڭ يىغىنغا قاتناشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 20 - نويابىر تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى ۋە گوۋۇيۈەن 11 - ئاينىڭ 17 - كۈندىن 19 - كۈنگىچە بېيجىڭدا مەملىكەتلىك پۇل مۇئامىلە خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. يىغىننىڭ ئاساسىي ۋەزىپىسى دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ۋە پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى يېتەكچى قىلىپ، پۇل مۇئامىلە ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىدىكى مۇھىم مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشنى كونكرېت ئورۇنلاشتۇرۇش بولدى.

يىغىندا ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ باش شۇجىسى جياڭ زېمىن، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى جۇرۇڭجى مۇھىم سۆز قىلدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىدىن خۇ جىنتاۋ، لى لەنچىڭ يىغىنغا قاتناشتى.

بۇ قېتىمقى يىغىن - پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىدىن كېيىن پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن ئاچقان تۇنجى مەملىكەت خاراكتېرلىك يىغىن. يىغىننىڭ مەقسىتى ھازىرقى ئىقتىساد، پۇل مۇئامىلە ۋەزىيىتىنى توغرا مۆلچەرلەش، پۇل مۇئامىلە ئىسلاھاتىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋە پۇل مۇئامىلە تەرتىپىنى ياخشىلاش، پۇل مۇئامىلە خېيىمخەتىرىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنى پەسەيتىشنىڭ مۇھىملىقى ۋە تەخىرسىزلىكىنى تولۇق تونۇش، بۇ خىزمەتنى ياخشى ئىشلەشنىڭ ئومۇمىي تەلىپى، يېتەكچى پرىنسىپى، ئاساسىي ۋەزىپىسى ۋە مۇھىم تەدبىرلىرىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش، ئىدىيىۋى تونۇشنى، ھەرىكەت قەدىمىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئىرادىنى چىڭىتىپ، ئىشەنچنى ئاشۇرۇپ، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، زامانىۋى پۇل مۇئامىلە سىستېمىسى ۋە پۇل مۇئامىلە تۈزۈمى ئورنىتىشنى تېزلىتىپ، پۇل مۇئامىلە تەرتىپىنى قانۇن بويىچە

يىغىندا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: پۇل مۇئامىلىسى زامانىۋى ئىگىلىكنىڭ يادروسى، ئېلىمىز سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ ئۈزلۈكسىز راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ، پۇل مۇئامىلىسى پائالىيىتى ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تۇرمۇشنىڭ ھەممە تەرەپلىرىگە كەڭ سىڭىپ كىرىپ، ماكرولۇق تەڭشەش - تىزگىنلەشتە بارغانسېرى چوڭ رول ئويىنماقتا. پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەپ، پۇل مۇئامىلىسىنىڭ بىخەتەر، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، مۇقىم، ساغلام بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش - خەلق ئىگىلىكىنى داۋاملىق، تېز، ساغلام راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاساسىي شەرتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتىگە ئىلگىرىكى ھەرقانداق ۋاقىتتىكىگە قارىغاندا تېخىمۇ ئەھمىيەت بېرىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنى تېخىمۇ ياخشى ئېلىپ بېرىشىمىز ۋە پۇل مۇئامىلىسىنى تېخىمۇ ياخشى راۋاجلاندۇرۇشىمىز لازىم.

يىغىن مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: يېقىنقى بىر نەچچە يىلدا ئېلىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىيات يۈزلىنىشى ياخشى بولۇپ كەلدى، داۋاملىق، تېز ئېشىش ئىشقا ئاشۇرۇلۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، پۇل پاخاللىقى ئۈنۈملۈك تىزگىنلەندى. ئىقتىسادىي ۋەزىيەت يىلدىن - يىلغا ياخشىلاندى. پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمە ئىسلاھاتىدا مۇھىم قەدەم تاشلاندى، پۇل مۇئامىلىسىدە ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسى ئۈزلۈكسىز كېڭەيدى، پۇل مۇئامىلىسى سالماق قەدەم بىلەن ساغلام راۋاجلاندى. پۇل مۇئامىلىسى تارماقلىرى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ فاڭجېنلىرىنى پائال، ئىزچىل ئىجرا قىلىپ، مۇۋاپىق قىسىش پۇل سىياسىتىنى يولغا قويۇش، ماكرولۇق تەڭشەش - تىزگىنلەشنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش، پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپىنى ياخشىلاش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش، پۇل مۇئامىلىسىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، پۇل مۇئامىلىسى يوشۇرۇن ئاپىتىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن

ئېچىۋېتىش ۋە تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىنى ساقلاشتا مۇھىم رول ئوينىدى، قىممەتلىك تەجرىبە توپلىدى. ئەمەلىيەت مەركەزنىڭ پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى توغرىسىدىكى فاڭجېن، سىياسەت ۋە تەدبىرلىرىنىڭ تامامەن توغرا، ئۈنۈملۈك بولغانلىقىنى ئىسپاتلىدى.

يىغىندا مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: بىز ئىقتىسادىي ۋەزىيەت ياخشى بولۇۋاتقان شارائىتتا پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز لازىم. ئاساسلىقى، پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمىسى ئىقتىسادىي ئىسلاھات ۋە تەرەققىيات يېڭى ۋەزىيىتىنىڭ تەلىپىگە يەنىلا ماسلىشالمايۋاتىدۇ، پۇل مۇئامىلىسى قانۇن- تۈزۈملىرى مۇكەممەل ئەمەس، پۇل مۇئامىلىسىنىڭ نازارەت قىلىنىشى ۋە باشقۇرۇلۇشى ئاجىز، پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپى بىر قەدەر قالايمىقان، كەلسە - كەلمەس پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتى قۇرۇش ئەھۋاللىرى ئېغىر، بەزى پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى قانۇن - نىزامغا خىلاپ تىجارەت بىلەن شۇغۇللىنىۋاتىدۇ. بۇ مەسىلىلەرنى تۈپتىن ياخشى ھەل قىلىش- ھازىرقى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىلدە ئىسلاھات، تەرەققىيات ۋە مۇقىملىق خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنىڭ ئاچقۇچى.

يىغىندا مۇنداق دەپ تەكىتلەندى: پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەپ، پۇل مۇئامىلىسىنىڭ بىخەتەر، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، مۇقىم، ساغلام بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ۋە 15 - قۇرۇلتاينىڭ روھىنى يېتەكچى قىلىپ، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسى بەرپا قىلىش يۆنىلىشى بويىچە پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ ۋە كۈچەيتىپ، پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپىنى يەنىمۇ ياخشىلاپ ۋە قېلىپلاشتۇرۇپ، پۇل مۇئامىلىسىنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشنى ۋە پۇل مۇئامىلىسىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇشنى ھەقىقىي كۈچەيتىپ، زامانىۋى ئۇچۇر تېخنىكىسى بىلەن باشقۇرۇش ۋاستىسىدىن زور كۈچ بىلەن پايدىلىنىپ، دۆلىتىمىزنىڭ ئەھۋالىغا ئۇيغۇن كېلىدىغان زامانىۋى پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسى ۋە پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈمىنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، پۇل مۇئامىلىسىنى ساغلام راۋاجلاندۇرۇش لازىم.

يىغىندا مۇنۇلار تەلەپ قىلىندى: 3 يىل ۋاقىت ئۆپچۆرىسىدە سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىغا ماس كېلىدىغان پۇل مۇئامىلىسى ئاپپارات سىستېمىسى، پۇل مۇئامىلىسى بازىرى سىستېمىسى ۋە پۇل مۇئامىلىسىنى تەڭشەش - تىزگىنلەش، نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش سىستېمىسىنى ئاساسىي جەھەتتىن بەرپا قىلىپ، پۇل مۇئامىلىسىنىڭ تىجارەت ۋە باشقۇرۇش سەۋىيىسىنى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈپ، مەملىكەت بويىچە پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپىنى ئاساسىي جەھەتتىن كۆرۈنەرلىك ياخشىلاپ، پۇل مۇئامىلىسى يوشۇرۇن ئاپىتىنى تۆگىتىپ، پۇل مۇئامىلىسى خېيىمخەتىرىدىن مۇداپىئە كۆرۈش ۋە ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ ئومۇميۈزلۈك يۈكسەلدۈرۈش ئۈچۈن ياخشى شارائىت يارىتىش لازىم.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېڭى رەھبەرلىك بەنزىسى سايلاپ چىقىلدى

ئىشەنچنى ئاشۇرۇپ، رەھبەرلىكنى كۈچەيتىپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، زامانىۋى پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسى ۋە پۇل مۇئامىلە تۈزۈمى ئورنىتىشنى تېزلىتىپ، پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپىنى قانۇن بويىچە قېلىپلاشتۇرۇپ ۋە قوغداپ، پۇل مۇئامىلىسىنىڭ بىخەتەر، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، مۇقىم، ساغلام بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىشتىن ئىبارەت بولدى.

كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش، پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپىنى ياخشىلاش ۋە قېلىپلاشتۇرۇش، پۇل مۇئامىلىسىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، پۇل مۇئامىلىسى يوشۇرۇن ئاپىتىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن تۈگىتىش قاتارلىق جەھەتلەردە كۆپلىگەن ئۈنۈملۈك خىزمەتلەرنى ئىشلەپ، ئىقتىسادتا بەك قىزىپ كېتىشتىن ساقلىنىش، پۇل پاخاللىقنى ئۆگىشاش، ئىقتىساد قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش، پوتكول ئىسلاھات،

ئەسقەت كەرىمباي گۇاڭخۇي گۇرۇھىنىڭ چىنخۇي مەرمەر تاش شىركىتىنى تەكشۈرگەندە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى:

خۇسۇسىي ئىگىلىكنى تەرەققىي قىلدۇرۇش يولى ئۈستىدە پائال ئىزدىنىش كېرەك

ئۆز مۇخبىرىمىز **جالڭ جيايىن** خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئەسقەت كەرىمباي مۇشۇ ئاينىڭ 18-كۈنى گۇاڭخۇي گۇرۇھىنىڭ چىنخۇي مەرمەر تاش شىركىتىدە خىزمەتلەرنى تەكشۈرگەندە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: گۇاڭخۇي گۇرۇھى خۇسۇسىي ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك يولىنى تاپتى. چايلار 15- قۇرۇلتاينىڭ روھىغا ئاساسەن يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىكنى ساغلام راۋاجلاندۇرۇشنى پائال ئىلھاملاندۇرۇشى ۋە يېتەكلىشى لازىم.

ئەسقەت كەرىمباي مۇشۇ ئاينىڭ 18-كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۈرۈمچى ئىقتىساد-تېخنىكا تەرەققىيات رايونىدىكى گۇاڭخۇي چىنخۇي مەرمەر تاش شىركىتىگە كېلىپ ئىشلەپچىقىرىش مەيدانىنى ئېكسكۇرسىيە قىلدى. گۇرۇھ شىركىتىنىڭ دوكلاتىنى ئاڭلىدى. ئەسقەت كەرىمباي مۇنداق دېدى: گۇاڭخۇي گۇرۇھى قىسقىغىنە بىر نەچچە يىلدا تېز راۋاجلىنىپ، ھازىرقى كۆلەملىك ئۈنۈمگە ئېرىشىپتۇ، قەرزگە بوغۇلۇش نىسبىتى ناھايىتى تۆۋەن ئىكەن، بۇنى مۆجىزە دېيىشكە بولىدۇ. گۇاڭخۇي گۇرۇھى ھەر يىلى دۆلەتكە 16 مىليون يۈەندىن كۆپرەك پايدا - باج تاپشۇرىدۇ، گۇاڭخۇي گۇرۇھى يەنە ئىشقا ئورۇنلىشىش يوللىرىنى كېڭەيتىپ، بىر نەچچە مىڭ كىشىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇپ، ناھايىتى زور تۆھپە قوشتى.

ئەسقەت كەرىمباي مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: گۇاڭخۇي گۇرۇھى خۇسۇسىي كارخانىلار ئىچىدە پارتىيە، ئىتتىپاق، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىلاتلىرىنى ئەڭ بۇرۇن قۇرغان گۇرۇھ، بۇ كارخانا گۇرۇھى 2 مەدەنىيلىكنى تەڭ تۇتۇشتا چىڭ تۇرۇپ، خۇسۇسىي كارخانىلار ئۈچۈن ئۈلگە تىكلىدى؛ گۇاڭخۇي گۇرۇھىنىڭ جانلىق ئىگىلىك باشقۇرۇش مېخانىزمىنى، ئىلمىي تەدبىر بەلگىلەش، باشقۇرۇش مېخانىزمى ۋە ئادەم ئىشلىتىش مېخانىزمىنى دۆلەت ئىگىلىكىدىكى كارخانىلارمۇ ئۆرنەك قىلىشى ۋە ئۆگىنىشى لازىم.

دۆلەت تاشيولى «216» لىنىيىسى (خۇشا بۆلىكى) دە قاتناش توختاپ قالدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **چۇباۋەن** خەۋەر قىلدۇ: دۆلەت تاشيولى «216» لىنىيىسى (خۇشا بۆلىكىنىڭ «سەكرەپ ئىلگىرىلەش» پولات زاۋۇتىدىن داۋانغىچە بولغان ئارىلىقى)نىڭ 758.2 كىلومېتىر يېرىدە 1997 - يىل 11 - ئاينىڭ 19 - كۈنى كەچ سائەت 20 دە تاغ گۈمۈرۈلۈپ چۈشۈپ، 60 مېتىرغا يېقىن يول ئۇلى بۇزۇلۇپ قاتناش توختاپ قالدى.

ئۈرۈمچى تاشيول باش ئۆچاستكىسى ئاپتونوم رايونلۇق تاشيول ئىدارىسىنىڭ يوليورۇقىغا ئاساسەن، ئادەم ۋە ماددىي كۈچ ئۇيۇشتۇرۇپ، يولنى قايتا ياساشقا كىرىشتى. بالغۇنتايدىن ئۈرۈمچىگە قاتنايدىغان ئاپتوموبىللار دۆلەت تاشيولىنىڭ «314» لىنىيىسى بىلەن ياكى ئۆلكە تاشيولى «S301» لىنىيىسى بىلەن مېڭىشى لازىم. تاشيول ئىدارىسى ئۈرۈمچى تاشيول باش ئۆچاستكىسىدىن قىينچىلىقلارنى يېڭىپ يولنى ئەڭ قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ياساپ، قاتناشنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى تەلەپ قىلدى.

«127» تۈەن - مەيدانى بۇ يىل تەييارلىق خىزمىتىنى بالدۇر ئىشلەپ، ھەممە قاتلامدا ئۆتكەلنى قاتتىق ئىگىلەپ، 10 - ئاينىڭ 15- كۈنىگىچە 600 توننىدىن كۆپرەك ئۇرۇقلۇق چىگىت تەييارلاپ بولدى.

جۇ جيەن فوتوسى

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتىنىڭ يېڭى رەھبەرلىك بەنزىسى سايلاپ چىقىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **جۇتۇڭ**، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مىن شۈەن** خەۋەر قىلدۇ: يېقىندا دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى يىغىن ئۆتكۈزۈپ، دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 3 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنى سايلاپ چىقتى، جۇ چېڭباۋ مۇدىرلىققا، شى جيەنشۈەن، تۇڭ جاۋلىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىققا سايلاندى.

بۇنىڭدىن ئىلگىرى دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتىنىڭ شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق كومىتېتى 3 - قۇرۇلتاي ئۆتكۈزگەنىدى.

دېموكراتىيىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى مەركىزىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى چىن شۈنلى يىغىنغا كېلىپ يېتەكچىلىك قىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىرىدىن ئەسقەت كەرىمباي، خوجىخان ھاكىموۋ، مىجىت ناسىر، ۋۇ جيافۇ ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم بىرلىك سەپ بۆلۈمىنىڭ مەسئۇللىرى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى دېموكراتىك پارتىيە - گۇرۇھلار، سودا - سانائەتچىلەر بىرلەشمىسى، خۇاڭپۇ ھەربىي مەكتىپى ساۋاقداشلار جەمئىيىتىنىڭ مەسئۇللىرى يىغىنغا كېلىپ تەبرىكلىدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم يىغىنغا تەبرىك سۆزى ئەۋەتتى.

شىنجاڭدا تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيە مەلۇم ئالاقە پونكىتى 2 - لىيەندىكى ئايال جەڭچى چېن زى ھەربىي سەپكە كىرىشتىن بۇرۇن شىخەنزە خۇڭدا ترانسپورت شىركىتىنىڭ دىرېكتورى ئىدى. ئۆتكەن يىلنىڭ ئاخىرىدا ئۇ قەتئىيلىك بىلەن ئايلىق ئىش ھەققى ئاز كەم 2000 يۈەنگە يېتىدىغان ئىش ئورنىنى تاشلاپ ھەربىي بولدى. چېن زى جاپادىن قورقمىدى، ھەر قانداق ئىشنى پاسكىنا، ئېغىر دېمەي تالىشىپ ئىشلىدى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، تىرىشىپ ماھارەت ئىگىلەپ، بىر يىل ئىچىدىلا لىيەندە تايانچ كۈچ بولۇپ قالدى.

خۇ چىبىن فوتوسى

ئاقسۇ ۋىلايىتى پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلەتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز **غەيرەت ئۆمەر** خەۋەر قىلدۇ: ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى، پارتىيە 15- قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش سالمىقىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇرۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيى يېپىلىشى بىلەن تەڭ ۋىلايەتلىك پارتكوم ۋىلايەتتىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە ھەر دەرىجىلىك كادىرلارنى قۇرۇلتاينىڭ ھۆججەتلىرىنى ئۆز ئورنىنىڭ ئەمەلىيىتىگە زىچ بىرلەشتۈرۈپ ئەستايىدىل ئۆگىنىشكە، مۇزاكىرە قىلىشقا ئۇيۇشتۇردى، ۋىلايەتلىك پارتكوم ئىشخانىسى بىلەن تەشۋىقات بۆلۈمى ھۆججەت تارقىتىپ، ناھىيە (شەھەر)، يېزا - بازار، مەيدان، ۋىلايەت، ناھىيە (شەھەر)گە بىۋاستە قاراشلىق ئورۇنلاردىكى پارتىيە تەشكىلاتلىرىدىن ئۆز ئورنى، ئۆز كەسپى، خىزمىتى، ئالاھىدىلىكىگە بىرلەشتۈرۈلگەن ئۆگىنىش پىلانى تۈزۈپ، بارلىق پارتىيە ئەزالىرى، كادىرلارنى 15 - قۇرۇلتاي ھۆججەتلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىشكە، مۇزاكىرە قىلىشقا ئۇيۇشتۇرۇشنى، ئۇلارنىڭ مېڭىسىنى 15 - قۇرۇلتاينىڭ روھى بىلەن قوراللاندۇرۇپ، ئىدىيە، تونۇش، ھەرىكەت جەھەتتە مەركىزىي كومىتېت بىلەن بولغان يۈكسەك بىردەكلىكنى ساقلاشنى تەلەپ قىلدى، شۇنىڭ بىلەن 11- ئاينىڭ بېشىغا قەدەر ۋىلايەت بويىچە 100 قاراردىن ئارتۇق ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىلىپ، 5000 دىن كۆپرەك كىشى تەربىيىلەندى. ئاساسىي قاتلام پارتىيە، ئىتتىپاق تەشكىلاتلىرى، ئاممىۋى تەشكىلاتلار 1000دىن ئارتۇق ئۆگىنىش مۇنبىرى، قارا تاختاي گېزىتى، تام گېزىتى چىقاردى.

پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش سالمىقىنىڭ ئېشىشىغا ئەگىشىپ، ئاقسۇ ۋىلايىتىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىدا يېڭى تەرەققىيات ۋەزىيىتى بارلىققا كەلدى. ۋىلايەت بويىچە يىللىق ئاشلىقنىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 960 مىڭ تونىنغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن 8.6% ، پاختا 200 مىڭ توننىدىن كۆپرەككە يېتىپ، تارىختا يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلغان 1995 - يىلدىكىدىن 35 مىڭ توننا ئاشتى، 1 مىليون 500 مىڭ مو كۆزگى بۇغداي تېرىش ۋەزىپىسى ۋاقتىدا ئورۇندالدى، سانائەت - قاتناش، مالىيە- سودا، كارخانا ئىسلاھاتى جەھەتتىمۇ يېڭى يۈكسىلىش بارلىققا كەلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپى 15 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىش بويىچە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى

ئۆز مۇخبىرىمىز **جاۋ گۇاڭفىن** خەۋەر قىلدۇ: مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىنىڭ دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى تەتقىقات مەركىزى 15 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىش، ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە نەزەرىيە مۇھاكىمە يىغىنى ئۆتكۈزدى. يىغىندا ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ مۇتەخەسسىسلىرى، ئالىملار ۋە پارتىيە مەكتىپىدىكى كۇرسانتلار ۋەكىللىرىدىن بولۇپ 100دىن كۆپرەك كىشى 15 - قۇرۇلتاينىڭ روھىنى مۇھاكىمە قىلدى ۋە ئۆگىنىشتىن ئالغان تەسىراتلىرىنى ئالماشتۇردى.

مۇھاكىمە جەريانىدا كۆپچىلىك مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: 15 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشتا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىنى ئاساس قىلىپ، ئىدىيىدە ئازاد بولۇش، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەشتە چىڭ تۇرۇش، «3كە پايدىلىق بولۇش» ئۆلچىمىدە چىڭ تۇرۇش، يېڭىلىق يارىتىشتا چىڭ تۇرۇش لازىم.

يىغىنغا قاتناشقانلار دۆلەت كارخانىلىرى ئىسلاھاتى، مۈلۈكچىلىك تۈزۈمى قۇرۇلمىسىنى تەڭشەش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈش، سوتسىيالىستىك دېموكراتىك سىياسەت بەرپا قىلىش ۋە پارتىيە قۇرۇلۇشى قاتارلىق 15 - قۇرۇلتاي دوكلاتىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان زور مەسىلىلەرنى چوڭقۇر مۇھاكىمە قىلدى.

15 - قۇرۇلتاي ھۆججىتىنى ئەستايىدىل ئۆگىنەيلى، ئىزچىللاشتۇرايلى

رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسى كىرىدىت قۇرۇلمىسىنى تەڭشەپ، يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىش سالمىقىنى ئاشۇردى» سەرلەۋھىلىك خەۋەر 1-دەرىجىلىك مۇكاپاتقا، غوپۇر خوجا يازغان «ئىقتىسادچىللىق بىلەن كارخانا باشقۇرۇپ، ھەر خىل چىقىملارنى تېجەپ قالدى» سەرلەۋھىلىك خەۋەر بىلەن ئەكبەر ئىسھاق، سائادەتگۈل ھەمدۇلنىڭ بىر پارچە سۈرىتى 3 - دەرىجىلىك مۇكاپاتقا ئېرىشتى.

قىسقا خەۋەرلەر

△ باي ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ بازار تىجارەت پونكىتى 10-ئاينىڭ 25-كۈنىگىچە 8 مىليون 430 مىڭ يۈەن ئامانەت پۇل توپلاپ، يىللىق ئامانەت پۇل توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 2 ئاي بۇرۇن 260 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى. بۇ، ئۆتكەن يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 1 مىليون يۈەن كۆپ.

ھەسەن ئابدۇۋەلى

△ قاراقاش ناھىيىلىك تەمىنات-سودا كوپىراتىپى ئۆزىنىڭ سېتىملار بويىچە نامراتلارغا ياردەم بولۇش ئوبيېكتى بولغان كۈيا يېزىسىنىڭ داخان كەنتىگە يېقىندا 10 مىڭ يۈەن قىممىتىدە بىر يۈرۈش «15» تىپلىق تراكتور، 1080 كىلوگرام خىمىيۋى ئوغۇت ياردەم قىلدى.

روزىمۇھەممەت ئۆمەر

△ مارالبېشى ناھىيە ئاۋاتبازار 7- كەنتتىكى راخمان ھەلەك 1993- يىلى «مۇدەن» ماركىلىق كىچىك تىپتىكى 1 ئاپتوموبىلنى سېتىۋېلىپ، كىراكەشلىك كەسپىنى يولغا قويۇپ، مۇشۇ بىر نەچچە يىل ئىچىدە 15 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى.

مۇھەممەت ھۈسەيىن

△ گۇما ناھىيىلىك يىنىك سانائەت ئىدارىسىنىڭ دۇۋا تاشچىلىق كارخانىسى بۇ يىلنىڭ بېشىدىن 10-ئايغىچە 114 مىڭ يۈەن پايدا يارىتىپ، يىللىق پايدا كۆرسەتكۈچىنى مۇددەتتىن بۇرۇن 84 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى، 9 ئايدا يۇقىرىغا 61 مىڭ يۈەن باج- پايدا تاپشۇردى.

مۇھەممەت ھېيت

△ خوتەن ناھىيە بوزاق يېزىلىق دۆلەتلىك باج پونكىتى 10-ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر سودا-سانائەت، قاتناش- ترانسپورت بېجى قاتارلىقلاردىن 100 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك يىغىۋېلىپ، يىللىق ۋەزىپىنى مۇددەتتىن 2 ئاي بۇرۇن 5176 يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

سىدىقۇللا ئەخمەت

△ توقسۇ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات بانكىسى بۇ يىللىق مەخسۇس پاختا سېتىۋېلىشقا 178 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجراتتى.

مۇھەممەت تۇراپ

△ يېڭىسار ناھىيىلىك ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلار بىرلەشمىسى 10-ئاينىڭ 25- كۈنىگىچە 48 مىليون 853 مىڭ يۈەن ئامانەت توپلاپ، يىللىق ئامانەت توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 2 ئاي بۇرۇن 853 مىڭ يۈەن، ئۆتكەن يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 10 مىليون 853 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

ۋاھاپ ناسىر

△ كېرىيە ناھىيىلىك يەرلىك باج ئىدارىسىنىڭ قارقى يېزىلىق باجخانىسى 10-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 158 مىڭ يۈەن سودا-سانائەت بېجى يىغىۋېلىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 2 ئاي بۇرۇن 8000 يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

مەتتۇرسۇن مەتمىن

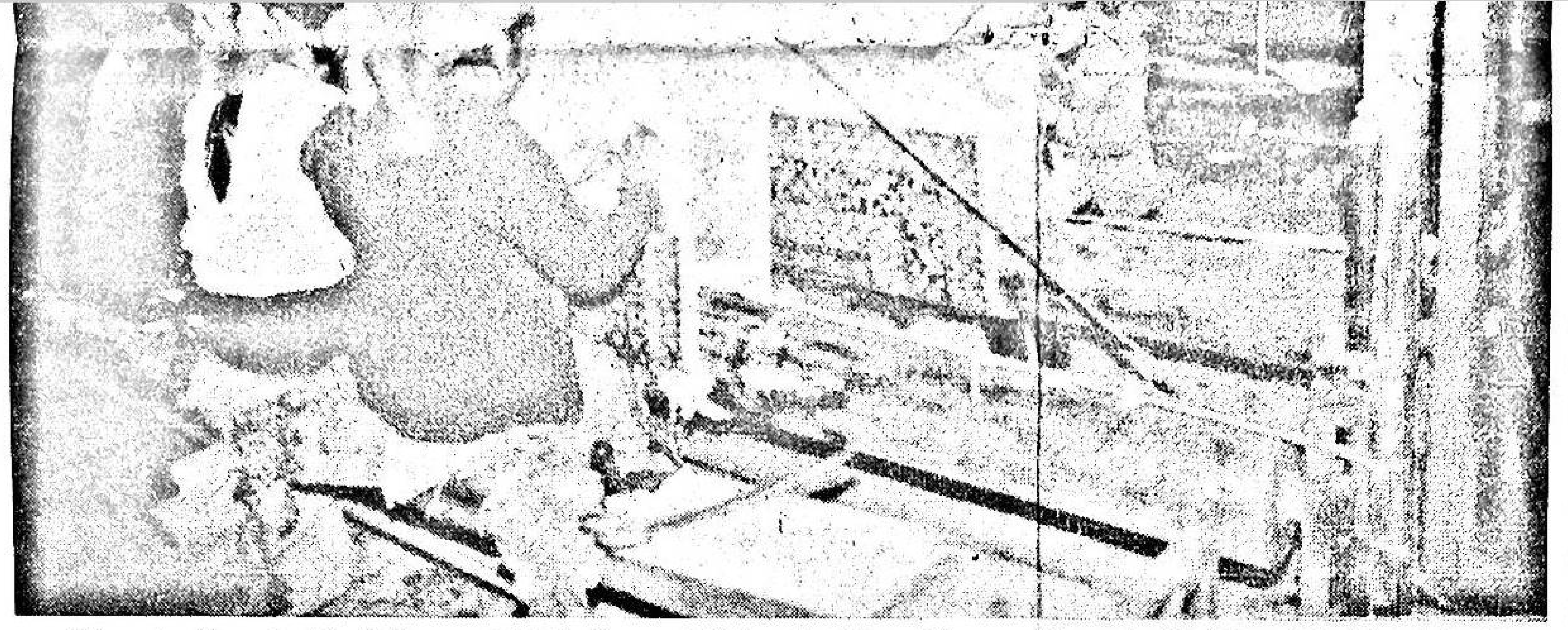

گۇما ناھىيىلىك گىلەمچىلىك كارخانىسى ئېكسپورت گىلىمىنىڭ سۈپەت ئۆتكىلىنى چىڭ تۇتقانلىقتىن، توقۇغان گىلەملىرىنىڭ سۈپەت ئۆلچىمى 99.6% كە يېتىپ، مەملىكەت ئىچى ۋە خەلقئارادا بازار تاپتى. بۇ كارخانىنىڭ گىلەملىرى 10 نەچچە دۆلەتكە ئېكسپورت قىلىنىپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈم يارىتىلدى. ھازىرغا قەدەر بۇ كارخانا 2274 كۋادرات مېتىر ئېكسپورت گىلىمى توقۇپ بازارغا سالدى. بۇ ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن 390 كۋادرات مېتىر كۆپ.

سۈرەتتە: ئىشچىلار ئېكسپورت گىلىمى توقۇماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن** فوتوسى

بېرىپ، ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلدى.

ئىلگىرى بۇ ناھىيىنىڭ ناھىيە بازىرىدىكى يوللىرى يامغۇر ياغقاندا پاتقاق، ھاۋا ئوچۇق كۈنلەردە چاڭ - توزان بولۇپ كېتەتتى. بۇ خىل ئەھۋالنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، ناھىيىلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى جەمئىي 14 مىليون 600 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئاجرىتىپ، 1995- يىلى بازار ئىچى يولىدىن ئۇزۇنلۇقى 1.2 كىلومېتىر، كەڭلىكى 30 مېتىر يولنى، 1996- يىلى ئۇزۇنلۇقى 1.44 كىلومېتىر، كەڭلىكى 42 مېتىر يولنى، 1997- يىلى ئۇزۇنلۇقى 1.2 كىلومېتىر، كەڭلىكى 46 مېتىر يولنى ئاسفالتلاشتۇردى. يولنى كېڭەيتىپ ياساش بىلەن بىرگە ھەرقايسى يوللارنىڭ پاسكىنا سۇنى چىقىرىۋېتىش يولى، توك يولى، ئىچىدىغان سۇ يولى قۇرۇلۇشىنى تەڭ ئېلىپ باردى ھەمدە يوللارنىڭ ئىككى تەرىپىگە دەل - دەرەخ قويۇپ، گۈل - گىياھ ئۆستۈرۈپ، مۇھىتنى گۈزەللەشتۈردى.

ماگلاي يېزىسى ئاھالە كۆچۈرۈپ، يۇرت بىنا قىلىپ، دېھقانلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشنىڭ يېڭى يولىنى ئاچتى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **غوجابدۇللا مەتىمىن، مېھرىگۈل ھاشىم** خەۋەر قىلىدۇ: قاراقاش ناھىيىسىنىڭ ماگلاي يېزىسى ئۆز يېرىنىڭ يەر ئاز، نوپۇس كۆپ بولۇشتەك ئەمەلىي ئەھۋالنى چىقىش قىلىپ، بوز يەر ئېچىپ، ئاھالە كۆچۈرۈپ يۇرت بىنا قىلىش ئارقىلىق دېھقانلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشنىڭ يېڭى يولىنى ئاچتى.

نوپۇس كۆپ، تېرىلغۇ يەر ئاز، سىرتقا كېڭىيىش ئىمكانىيىتى يوق بولۇشتەك ناچار تەبىئىي شارائىت بۇ يېزىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا كاشىلا بولۇپ كەلگەنىدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى قومۇلدا ئاچقان نامراتلارغا ياردەم بولۇش نەق مەيدان يىغىنىنىڭ روھىدىن كۈچلۈك ئىلھام ئالغان يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بوزيەر ئېچىپ، ئاھالە كۆچۈرۈپ، يېرىك يېزا ئىگىلىكىگە تايىنىپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشتىن ئىبارەت تەرەققىيات يولىنى بەلگىلەپ، بۇ يىل 7 - ئاينىڭ ئوتتۇرىدىن باشلاپ ئاممىنى سەپەرۋەر قىلىپ، قويىچى يېزىسىنىڭ ئاياغ تەرىپىدىكى ماكۇي ئۆستىڭىنىڭ ئاخىرىدىن 1740 مو بوزيەر ئاچتى، سۇغىرىش ئەسلىھەلىرىنى يۈرۈشلەشتۈردى. يېزا بويىچە ھەممە ئائىلە ياردەم قىلىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، ئۆي، ئېغىل - قوتان يۈرۈشلەشكەن 20 يۈرۈش ئۆي سالدى. سۇ، توكنى يۈرۈشلەشتۈردى. يېزا بويىچە 200 دەك ئائىلە بۇ يەرگە كۆچۈپ ئولتۇراقلىشىشنى ئىلتىماس قىلغان بولسىمۇ، يېزا رەھبەرلىكى ئەستايىدىل تەكشۈرۈش ئارقىلىق نامرات، بېيىش ئىشەنچىسى بار 20 ئائىلىنى بۇ يەرگە كۆچۈردى ھەمدە ھەر بىر ئائىلىگە 2000 يۈەن نامراتلار قەرز مەبلىغى ھەل قىلىپ، ئۇلارغا 12 تۇياق قوي، 3 تۇياق كالا ئېلىپ بەردى ۋە 3 يىلغىچە باج ئالماسلىق، كەنتتىكى ئەسلى يېرىنى ئېلىۋالماسلىق، ئەسلى ئۆيىنى مەڭگۈ ساقلاپ قېلىش، يېڭى بوز يەر رايونىدا 5 مو باغلىق، 5 مو تېرىلغۇ يەرنى ھەقسىز بېرىش قاتارلىق ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يولغا قويۇش ئارقىلىق بۇ ئائىلىلەرگە بېيىش شارائىتى يارىتىپ بەردى.

فوكاڭ مېتال تاۋلاش زاۋۇتىنىڭ تراكتورچىسى قاھار قادىر تراكتور ھەيدىگەن 18 يىلدىن بۇيان، بىخەتەر بولۇشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇپ، ئىش ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇپ، ماي، چاق، رېمونت ھەققىنى تېجەپ، مۇناسىۋەتلىك تارماقلار تەرىپىدىن كۆپ قېتىم تەقدىرلەندى.

سۈرەتتە: قاھار قادىر ئىشتىن چۈشكەندىن كېيىن تراكتورنى سۈرتۈپ تازىلىماقتا.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئوسمان داۋۇت** فوتوسى

ئۇ باغ بىنا قىلىپ نامراتلىقتىن قۇتۇلدى

سۈرەتلىك خەۋەر

چاپچال ناھىيە جاغىستاي يېزا 3 - كەنتتىكى نامرات دېھقان فېرىدۇن قورۋان يالغۇز دېھقانچىلىق بىلەنلا چەكلىنىپ قالماي، 9 يىلدىن بۇيان قوشۇمچە باغۋەنچىلىك بىلەن شۇغۇللىنىپ، 20 مو يەرنى ئەلا سورتلۇق ئالمىزارلىققا ئايلاندۇرغانىدى. ئۇ ئالمىلىق باغنى ياخشى پەرۋىش قىلغانلىقتىن، بۇلتۇر ۋە بۇ يىل ئالمىدىنلا 20 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى. ئۇ يەنە ياغ زاۋۇتى قۇرۇپ ھەم يەم - خەشەك تەييارلاش ماشىنىسى سېتىۋېلىپ، كىرىمنى ئاشۇرغاندىن باشقا، كەنتتىكى يوقسۇل - نامرات دېھقانلارغا 3500 يۈەن قىممىتىدە ياغ، يەم - خەشەك ياردەم قىلدى.

سۈرەتتە: فېرىدۇن ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن ئالما ئۈزمەكتە.

ئادىلەم ئابدۇۋەلى خەۋىرى، فوتوسى

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ستاتىستىكا باشقۇرۇش نىزامى» غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارارى

(1997 - يىل 10 - ئاينىڭ 11 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 29 - يىغىنىدا ماقۇللاندى)

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 29 - يىغىنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ستاتىستىكا باشقۇرۇش نىزامى»نى قاراپ چىقىپ، ئۇنىڭغا تۆۋەندىكىچە تۈزىتىش كىرگۈزۈشنى قارار قىلدى:

1. 2- ماددىنىڭ 1 - تارمىقى مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى دۆلەت ئورگانلىرى، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار، يەككە سودا - سانائەتچىلەر، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىكى، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەن رايونلىرىدىكى، چەت ئەللەردىكى كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلىرى قاتارلىق ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىلەر، دۆلەتنىڭ ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرى ۋە مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى ئەينەن يەتكۈزۈپ بېرىشى، يالغان مەلۇم قىلماسلىقى، يوشۇرماسلىقى، مەلۇم قىلىشنى رەت قىلماسلىقى، كېچىكتۈرمەسلىكى، ئويدۇرۇپ چىقماسلىقى ۋە ئۆزگەرتىۋەتمەسلىكى شەرت.»

2. 3- ماددىنىڭ 1 - تارمىقى مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ ستاتىستىكا خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىدۇ ۋە ئۇنى ماسلاشتۇرىدۇ، ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرىنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرىدۇ، ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئەھۋالىنى ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش، تەھلىل قىلىش ئىشلىرىغا مەسئۇل بولىدۇ، ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى يەتكۈزۈپ بېرىدۇ ھەمدە ستاتىستىكىلىق مەسلىھەتچىلىك پىكرىنى بېرىدۇ، ستاتىستىكىلىق نازارەتچىلىكنى يولغا قويىدۇ.»

2- تارمىقى مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «يېزىلىق (بازارلىق) خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ستاتىستىكا خادىملىرى يېزا ئاساسىي قاتلام ستاتىستىكا كەسپىگە مەسئۇل بولىدۇ ھەمدە ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ ستاتىستىكا خىزمىتىنى تەشكىللەيدۇ ۋە ماسلاشتۇرىدۇ.»

3. 5- ماددا مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ستاتىستىكا خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىملار دۆلەت بىر تۇتاش بەلگىلىگەن ستاتىستىكا كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپە سالاھىيىتىگە ئىگە بولۇشى كېرەك؛ ۋەزىپە سالاھىيىتىگە ئىگە بولمىغانلار شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ، ستاتىستىكا خادىملىرى خىزمەت ئورنى گۇۋاھنامىسى ئالغاندىن كېيىن ستاتىستىكا خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانسا بولىدۇ.»

بىر تارماق قوشۇلۇپ، 2 - تارماق قىلىندى: «ستاتىستىكا ئاپپاراتلىرى ستاتىستىكا خادىملىرىنى ستاتىستىكا قانۇنى ۋە ستاتىستىكا كەسپىي جەھەتتىن تەربىيىلەشنى كۈچەيتىشى كېرەك.»

4. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 6 - ماددا قىلىندى: «ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى، تارماقلىرى ۋە كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى

ئۇنىۋانغا ئىگە ستاتىستىكا خادىملىرىنىڭ نىسپىي مۇقىملىقىنى ساقلىشى كېرەك.»

5. 7 - ماددا 8 - ماددا قىلىنىپ، مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا قانۇنىنى ئىجرا قىلغۇچىلىرى ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرى ۋە مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمە بويىچە، ستاتىستىكىلىق نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش ھوقۇقىنى يۈرگۈزىدۇ، ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ قانۇنسىز ئارىلىشىۋېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.»

6. 8 - ماددا 9 - ماددا قىلىنىپ، مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە يېزا (بازار)لارنىڭ ستاتىستىكا خادىملىرى، كارخانا ۋە كەسپىي تەشكىلاتلار ستاتىستىكا ئۇل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ستاتىستىكا ئارخىپى، ئەسلى خاتىرە، ستاتىستىكا ھېساباتى، ئەسلى دوكۇمېنت ۋە ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى تەكشۈرۈش، يەتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋېلىش قاتارلىق ماتېرىيال باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى كېرەك.»

7. 9 - ماددا 10 - ماددا قىلىنىپ، مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ستاتىستىكىلىق تىزىملاش تۈزۈمىنى ئورنىتىشى كېرەك. ئاپتونوم رايونىنىڭ مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى دۆلەت ئورگانلىرى، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار، يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىكى كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلىرى شۇنىڭدەك يېڭىدىن قۇرۇلغان، كۆچۈپ كىرگەن، كۆچۈپ كەتكەن، ئىشتىن توختىغان، نامىنى ئۆزگەرتكەن ئورۇنلار دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە ستاتىستىكا ئاپپاراتىغا ياكى ئۇ ھاۋالە قىلغان ئاپپاراتقا بېرىپ ستاتىستىكىلىق تىزىملاش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك.»

8. 10 - ماددا 11 - ماددا قىلىنىپ، مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى قەرەللىك ھالدا ئېلان قىلىپ تۇرىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق تارماقلار، ئورۇنلار ئېلان قىلىدىغان ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى ئۇنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ياكى ستاتىستىكىغا مەسئۇل خادىمى بېكىتىدۇ ھەمدە دۆلەت بەلگىلىگەن تەرتىپ بويىچە تەستىقلىتىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى شۇ دەرىجىلىك ستاتىستىكا ئاپپاراتى تەمىنلىگەن ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى ئۆلچەم قىلىپ تەييارلىشى لازىم.»

9. 11 - ماددا 12 - ماددا قىلىنىپ، 1 - تارمىقى مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «يەرلىك ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش تۈرلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن

تەستىقلىنىشى ياكى ئەنگە ئالدۇرۇلۇشى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بولمىغان مەلۇمات جەدۋىلىنى تولدۇرۇشنى رەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق.»

10. 13 - ماددا 14 - ماددا قىلىنىپ، 1 - تارمىقى مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «دۆلەتنىڭ مەخپىيىتىگە ياتىدىغان ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنىڭ مەخپىيىتىنى ساقلاش شەرت. شەخسلەرگە، ئائىلىلەرگە مۇناسىۋەتلىك يەككە ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش ماتېرىياللىرىنى شۇ كىشىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالماي تۇرۇپ ئاشكارىلاپ قويۇشقا بولمايدۇ.»

2- تارماق چىقىرىۋېتىلىپ، 1 تارماق قوشۇلۇپ، 2 - تارماق قىلىندى: «ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا خادىملىرىدا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش داۋامىدا بىلگەن ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىنىڭ سودا مەخپىيىتىنى ساقلاش مەجبۇرىيىتى بولىدۇ.»

11. 16 - ماددا 17 - ماددا قىلىنىپ، مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىگە «ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش سۈرۈشتۈرمىسى» ئەۋەتىشكە ھوقۇقلۇق، ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچى ئۇنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 10 كۈن ئىچىدە جاۋاب بېرىدۇ، ئورۇنسىز سەۋەب كۆرسىتىپ، ۋاقتىدا جاۋاب بەرمىگەنلەر ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى مەلۇم قىلىشنى رەت قىلغانلار قاتارىدا بىر تەرەپ قىلىنىدۇ؛ ستاتىستىكا خادىملىرى ئۇنىڭ ستاتىستىكا ھېساباتى، ئەسلى خاتىرە ۋە مۇناسىۋەتلىك بوغالتىرلىق دوكۇمېنتى، بوغالتىرلىق ھېساباتى، بوغالتىرلىق مەلۇمات جەدۋىلىنى بىۋاستە تەكشۈرسە بولىدۇ، ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىنىڭ رەت قىلىشىغا، يوشۇرۇشىغا ياكى يالغان ماتېرىيال بېرىشىگە يول قويۇلمايدۇ.»

12. 17 - ماددا 18 - ماددا قىلىنىپ، مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىنىڭ ستاتىستىكا ئىشلىرىدىكى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلىرىنى 3 ئاي ئىچىدە تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ، بىر تەرەپ قىلىش ھەققىدە قارار چىقىرىدۇ ھەمدە «ستاتىستىكا ئىشلىرىدىكى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلارنى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى» ياكى «ستاتىستىكا ئىشلىرىدىكى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلارنى جازالاش قارارى»نى ئەۋەتىدۇ.»

13. 20 - ماددا چىقىرىۋېتىلىپ، 3 ماددا قوشۇلۇپ، 21 -، 22-، 23- ماددا قىلىنىدۇ:

1) «21 - ماددا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىلەردىن ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى يالغان مەلۇم قىلغان، يوشۇرغان، ئويدۇرۇپ چىققان، ئۆزگەرتىۋەتكەن ياكى مەلۇم قىلىشنى رەت قىلغان، كۆپ قېتىم كېچىكتۈرۈپ مەلۇم قىلغانلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ھەمدە ئومۇمىي

كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار، يەككە سودا - سانائەتچىلەردىن ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى يالغان مەلۇم قىلغان، يوشۇرغان، ئويدۇرۇپ چىققان، ئۆزگەرتىۋەتكەن ياكى مەلۇم قىلىشنى رەت قىلغان، كۆپ قېتىم كېچىكتۈرۈپ مەلۇم قىلغانلىرىغا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ئاگاھلاندۇرۇش بېرىدۇ ھەمدە 2000 يۈەندىن كۆپ، 30 مىڭ يۈەندىن ئاز جەرىمانە قويسا بولىدۇ.»

3) 23 - ماددا ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى ئۆزگەرتىۋېتىپ، سانلىق مەلۇماتنى ئويدۇرۇپ چىقىپ، ۋەزىپە، ئۇنۋان، شەرەپكە ۋە ماددىي مۇكاپاتقا ئېرىشىۋالغانلار سېزىلسە، ئالاقىدار قارارنى چىقارغان ئورگان ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگان، مەمۇرىي تەپتىش ئورگىنى شۇ كىشىنىڭ شەرەپ نامىنى بىكار قىلىدۇ، ماددىي مۇكاپاتىنى قايتۇرۇۋالىدۇ ۋە ئۆستۈرۈلگەن ۋەزىپىسى، ئۇنۋانىنى ئەمەلدىن قالدۇرىدۇ.»

14. 21 - ماددا چىقىرىۋېتىلىپ، 3 ماددا قوشۇلۇپ، 24-، 25-، 26- ماددا قىلىندى:

1) «24 - ماددا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشتىن پايدىلىنىپ، دۆلەت مەخپىيىتىنى ئوغرىلىغان ياكى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ستاتىستىكا قانۇنى»دىكى مەخپىيەتلىك ساقلاش ھەققىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغانلار ئالاقىدار قانۇندىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە جازالىنىدۇ.

ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشتىن پايدىلىنىپ، جامائەت مەنپەئەتىگە زىيان سالغان ياكى ئالدامچىلىق قىلغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ، قىلمىشى ئېغىرراقلىرىغا 5000 يۈەندىن كۆپ، 50 مىڭ يۈەندىن ئاز جەرىمانە قويۇلىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.»

2) «25 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى مۇشۇ نىزامنىڭ 5 - ماددا 1 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغانلارنى ستاتىستىكا كەسپىي بويىچە تەربىيىلەش ياكى خىزمىتىنى تەڭشىۋېتىشنى ئۇلار ئىشلەيدىغان ئورۇنغا تاپشۇرىدۇ.»

3) «26 - ماددا ستاتىستىكىلىق مەلۇمات جەدۋىلىنى بەلگىلىمە بويىچە تەستىقلاتماي ياكى ئەنگە ئالدۇرمايلا ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن تارقاتقانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ھەمدە ئومۇمىي ئوقتۇرۇش چىقىرىپ تەنقىد قىلىدۇ.»

بۇنىڭدىن باشقا، قىسمەن ماددىلارنىڭ تەرتىپى بۇ قارارغا ئاساسەن مۇناسىپ تەڭشەلدى.

يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى، تارماقلىرى ۋە كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە ستاتىستىكا خادىملىرىنىڭ تېخنىكا ئۇنۋانىنى باھالىشى كېرەك.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرىنىڭ نىسپىي مۇقىملىقىنى ساقلىشى؛ ئالاقىدار تارماقلار، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي

11.9 - ماددا 12 - ماددا قىلىنىپ، 1 - تارمىقى مۇنداق ئۆزگەرتىلدى: «يەرلىك ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش تۈرلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى بەلگىلەپ ياكى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە بەلگىلەپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىدۇ ياكى ئەنگە ئالدۇرىدۇ.»

1 تارماق قوشۇلۇپ، 3 - تارماق قىلىندى: «ستاتىستىكا خادىملىرى كېچىكتۈرۈپ مەلۇم قىلغانلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ھەمدە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەنقىد قىلىدۇ؛ قىلمىشى ئېغىرراق بولسا، بىۋاستە جاۋابكارلىقى بار مەسئۇل خادىم ۋە باشقا بىۋاستە جاۋابكارلارغا قانۇن بويىچە مەمۇرىي چارە كۆرسە بولىدۇ.»

2) «22 - ماددا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىلەر ئىچىدىكى

يۈنىگەدىن باشقا، قىسمەن ماددىلارنىڭ تەرتىپى بۇ قارارغا ئاساسەن مۇناسىپ تەڭشەلدى.

بۇ قارار ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ستاتىستىكا باشقۇرۇش نىزامى» مۇشۇ قارارغا ئاساسەن مۇناسىپ تۈزىتىلگەندىن كېيىن، قايتىدىن ئېلان قىلىنىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ستاتىستىكا باشقۇرۇش نىزامى

(1994 - يىل 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 10 - يىغىنىدا ماقۇللانغان 1997 - يىل 10 - ئاينىڭ 11 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 29 - يىغىنىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ ستاتىستىكا باشقۇرۇش نىزامى»غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارار»ىغا ئاساسەن تۈزىتىلدى)

1 - ماددا بۇ نىزام سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئېھتىياجىغا ئۇيغۇنلىشىش، ستاتىستىكا خىزمىتىگە بولغان باشقۇرۇش ۋە نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش، ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنىڭ توغرا، ۋاقتىدا بولۇشىنى كاپالەتلەندۈرۈش، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئەھۋالىنى ئەينەن ئەكس ئەتتۈرۈش مەقسىتىدە، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ستاتىستىكا قانۇنى»غا ۋە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ستاتىستىكا قانۇنىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى»گە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2 - ماددا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى دۆلەت ئورگانلىرى، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار، يەككە سودا - سانائەتچىلەر، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىكى، شياڭگاڭ، ئاۋمېن، تەيۋەن رايونلىرىدىكى، چەت ئەللەردىكى كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلىرى قاتارلىق ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىلەر دۆلەتنىڭ ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرى ۋە مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى ئەينەن يەتكۈزۈپ بېرىشى، يالغان مەلۇم قىلماسلىقى، يوشۇرماسلىقى، مەلۇم قىلىشنى رەت قىلماسلىقى، كېچىكتۈرمەسلىكى، ئويدۇرۇپ چىقماسلىقى ۋە ئۆزگەرتىۋەتمەسلىكى شەرت.

ئاساسىي قاتلامدىكى ئۆزىنى ئۆزى باشقۇرىدىغان ئاممىۋى تەشكىلاتلار ۋە پۇقرالارنىڭ دۆلەتنىڭ ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشكە ئېھتىياجلىق سانلىق مەلۇماتلار ۋە ئەھۋاللارنى ئەينەن يەتكۈزۈپ بېرىش مەجبۇرىيىتى بار.

3 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ ستاتىستىكا خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىدۇ ۋە ئۇنى ماسلاشتۇرىدۇ، ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرىنىڭ يولغا قويۇلۇشىنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرىدۇ، ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئەھۋالىنى ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش، تەھلىل قىلىش ئىشلىرىغا مەسئۇل بولىدۇ، ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى يەتكۈزۈپ بېرىدۇ ھەمدە ستاتىستىكىلىق مەسلىھەتچىلىك پىكرىنى بېرىدۇ، ستاتىستىكىلىق نازارەتچىلىكنى يولغا قويىدۇ.

يېزىلىق (بازارلىق) خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ستاتىستىكا خادىملىرى يېزا ئاساسىي قاتلام ستاتىستىكا كەسپىگە مەسئۇل بولىدۇ ھەمدە ئۆز مەمۇرىي رايونىنىڭ ستاتىستىكا خىزمىتىنى تەشكىللەيدۇ ۋە ماسلاشتۇرىدۇ.

شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى ستاتىستىكا قانۇنى ۋە ئۇنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى ھەم مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە، بىڭتۇەننىڭ ستاتىستىكا خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ ھەمدە ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ نازارەتچىلىكى ۋە باشقۇرۇشىنى قوبۇل قىلىدۇ؛ بىڭتۇەننىڭ شى، تۇەن (مەيدان) لىرىنىڭ ستاتىستىكا خىزمىتى شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ نازارەتچىلىكى ۋە باشقۇرۇشىدا بولىدۇ.

4 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى تارماقلىرىنىڭ، ساھە باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ياكى ستاتىستىكا خادىملىرى ئۆز تارمىقى، ئۆز ساھەسىنىڭ ستاتىستىكا خىزمىتىنى تەشكىللەش ۋە ماسلاشتۇرۇش ئىشلىرىغا مەسئۇل بولىدۇ.

كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلىرىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ياكى ستاتىستىكا خادىملىرى ئۆز ئورنىنىڭ ستاتىستىكا خىزمىتىگە مەسئۇل بولىدۇ.

5 - ماددا ستاتىستىكا خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدىغان خادىملار دۆلەت بىر تۇتاش بەلگىلىگەن ستاتىستىكا كەسپىي تېخنىكا ۋەزىپە سالاھىيىتىگە ئىگە بولۇشى كېرەك؛ ۋەزىپە سالاھىيىتىگە ئىگە بولمىغانلار شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتۈپ، ستاتىستىكا خادىملىرى خىزمەت ئورنى گۇۋاھنامىسى ئالغاندىن كېيىن ستاتىستىكا خىزمىتى بىلەن شۇغۇللانسا بولىدۇ.

ستاتىستىكا ئاپپاراتلىرى ستاتىستىكا خادىملىرىنى ستاتىستىكا قانۇنى ۋە ستاتىستىكا كەسپىي جەھەتتىن تەربىيىلەشنى كۈچەيتىشى كېرەك.

6 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى، تارماقلىرى، كارخانا ۋە كەسپىي تەشكىلاتلار دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە، ستاتىستىكا خادىملىرىنىڭ تېخنىكا ئۇنۋانىنى باھالىشى كېرەك.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرىنىڭ نىسپىي مۇقىملىقىنى ساقلىشى كېرەك؛ ئالاقىدار تارماقلار، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار ئوتتۇرا دەرىجىلىكتىن يۇقىرى كەسپىي ئۇنۋانغا ئىگە ستاتىستىكا خادىملىرىنىڭ نىسپىي مۇقىملىقىنى ساقلىشى كېرەك.

7 - ماددا ستاتىستىكا ئاپپاراتلىرى ۋە ستاتىستىكا خادىملىرى ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرىدا بەلگىلەنگەن مەسئۇلىيەتلىرىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىشى، سانلىق مەلۇماتلارنىڭ سۈپىتىگە كاپالەتلىك قىلىشى، ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى ئەينەن يەتكۈزۈپ بېرىشى، ستاتىستىكا خىزمەت ۋەزىپىسىنى توغرا، ۋاقتىدا ئورۇندىشى كېرەك.

8 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا قانۇنىنى ئىجرا قىلغۇچىلىرى ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرى ۋە مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە ستاتىستىكىلىق نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش ھوقۇقىنى يۈرگۈزىدۇ، ھەر قانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ قانۇنسىز ئارىلىشىۋېلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

9 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە يېزا (بازار) لارنىڭ ستاتىستىكا خادىملىرى، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار ستاتىستىكا ئۇل قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىپ، ستاتىستىكا ئارخىپى، ئەسلى خاتىرە، ستاتىستىكا ھېساباتى، ئەسلى دوكۇمېنت ۋە ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى تەكشۈرۈش، ئۆتكۈزۈپ بېرىش - ئۆتكۈزۈۋېلىش قاتارلىق ماتېرىيال باشقۇرۇش تۈزۈمىنى ئورنىتىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى كېرەك.

10 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ستاتىستىكىلىق تىزىملاش تۈزۈمىنى ئورنىتىشى كېرەك. ئاپتونوم رايوننىڭ مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى دۆلەت ئورگانلىرى، ئىجتىمائىي تەشكىلاتلار، كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار، يەككە سودا - سانائەتچىلەر ۋە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ باشقا ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلاردىكى كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلىرى شۇنىڭدەك يېڭىدىن قۇرۇلغان، كۆچۈپ كىرگەن، كۆچۈپ كەتكەن، ئىشتىن توختىغان، نامىنى ئۆزگەرتكەن ئورۇنلار دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە ستاتىستىكا ئاپپاراتىغا ياكى ئۇ ھاۋالە قىلغان ئاپپاراتقا بېرىپ ستاتىستىكىلىق تىزىملاش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك.

11 - ماددا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە، ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى قەرەللىك ئېلان قىلىپ تۇرىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق تارماقلار، ئورۇنلار ئېلان قىلىدىغان ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى ئۇنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ياكى ستاتىستىكىغا مەسئۇل خادىمى بېكىتىدۇ ھەمدە دۆلەت بەلگىلىگەن تەرتىپ بويىچە تەستىقلىتىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى شۇ دەرىجىلىك ستاتىستىكا ئاپپاراتى تەمىنلىگەن ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى ئۆلچەم قىلىپ تەييارلىشى لازىم.

12 - ماددا يەرلىك ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش تۈرلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى بەلگىلەپ ياكى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە بەلگىلەپ، شۇ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىگە تەستىقلىتىدۇ ياكى ئەنگە ئالدۇرىدۇ.

تۆۋەن دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشى يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشى بىلەن تەكرار، زىت بولۇپ قالماسلىقى؛ خەلق ھۆكۈمىتى تارماقلىرىنىڭ ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشى تەڭ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتى ستاتىستىكا ئاپپاراتىنىڭ ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشى بىلەن تەكرار، زىت بولۇپ قالماسلىقى؛ ساھە باشقۇرۇش تارماقلىرى كەسپ خاراكتېرلىك ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش ئېلىپ بارغاندا ئومۇملاشتۇرۇلغان ئالاقىدار ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى تەڭ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتىغا ۋاقتىدا يوللىشى كېرەك.

ستاتىستىكا خادىملىرى تەستىقلىنىشى ياكى ئەنگە ئالدۇرۇلۇشى دۆلەتنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بولمىغان ستاتىستىكا مەلۇمات جەدۋىلىنى تولدۇرۇشنى رەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

13 - ماددا يەرلىك ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش دائىرىسىدىكى ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى، يېزا (بازار) لارنىڭ ستاتىستىكا خادىملىرى قانۇن بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرىدۇ.

تارماقلار، كارخانىلار ۋە كەسپىي تەشكىلاتلارنىڭ ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى ئۆز تارمىقى ۋە ئۆز تەشكىلاتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ياكى ستاتىستىكا خادىملىرى قانۇن بويىچە باشقۇرىدۇ.

14 - ماددا دۆلەتنىڭ مەخپىيىتىگە ياتىدىغان ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنىڭ مەخپىيىتىنى ساقلاش شەرت. شەخسلەرگە، ئائىلىلەرگە مۇناسىۋەتلىك يەككە ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش ماتېرىياللىرىنى شۇ كىشىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالماي تۇرۇپ ئاشكارىلاپ قويۇشقا بولمايدۇ.

ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا خادىملىرىدا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش داۋامىدا بىلگەن ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىنىڭ سودا مەخپىيىتىنى ساقلاش مەجبۇرىيىتى بولىدۇ.

15 - ماددا ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا خادىملىرى قانۇن بويىچە يەتكۈزۈپ بەرگەن ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى ئۆزگەرتىشكە يول قويۇلمايدۇ، ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا خادىملىرىنى قانۇنغا خىلاپ ھالدا ئۆزگەرتىشكە ئۈندىشى ياكى مەجبۇرلىشىغىمۇ يول قويۇلمايدۇ. سانلىق مەلۇماتلارنىڭ كېلىش مەنبەسىدە ياكى ھېسابلاشتا خاتالىق بولسا، ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا خادىملىرى ئېنىقلايدۇ، ستاتىستىكا ئاپپاراتى ۋە ستاتىستىكا خادىملىرى ھەقىقەتەن خاتالىق بارلىقىنى ئېنىقلىغاندىن كېيىن، قانۇن بويىچە تۈزىتىشى كېرەك.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىدا تىرىشىپ يېڭى ۋەزىيەت يارىتايلى

«خەلق گېزىتى» باش ماقالىسى

پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقى 15 - قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىۋاتقان، ئىزچىللاشتۇرۇۋاتقان يېڭى ۋەزىيەتتە، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن مەملىكەتلىك پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى يىغىنى ئاچتى. بۇ قېتىمقى يىغىن ئېلىمىزنىڭ نۆۋەتتىكى ئىقتىسادىي پۇل مۇئامىلىسى ۋەزىيىتىنى ئومۇميۈزلۈك تەھلىل قىلىپ، دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ۋە پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى يېتەكچى قىلىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى تەرەققىياتىدىكى زور مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشنى ئومۇميۈزلۈك ئورۇنلاشتۇردى. بۇ ئومۇمىيەت ئەھمىيىتىگە ئىگە ئىنتايىن مۇھىم يىغىن. بۇ يىغىن ئېلىمىزنىڭ پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش، ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشىكنى ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈش، ئەسىر ھالقىيدىغان ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىشكە نىسبەتەن چوقۇم زور ھەم چوڭقۇر تەسىر كۆرسىتىدۇ.

پۇل مۇئامىلىسى - زامانىۋى ئىگىلىكنىڭ يادروسى، ئۇنىڭ ئېلىمىزنىڭ خەلق ئىگىلىكىدىكى ئورنى ۋە رولى كۈنسېرى روشەن بولماقتا. پۇل مۇئامىلىسى ئىشلىرىنىڭ بىخەتەر، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، مۇقىم، ساغلام بولۇشىغا كاپالەتلىك قىلىش - خەلق ئىگىلىكىنى سىجىل، تېز، ساغلام راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاساسىي شەرتى، ئەگەر پۇل مۇئامىلىسى ئىشلىرى مۇقىم بولمىسا، ئىقتىسادىي تەرەققىيات ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىققا چوقۇم تەسىر يېتىدۇ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى مۇساپىسىگە پۈتلىكاشاڭ بولىدۇ. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، بولۇپمۇ يېقىنقى بىر قانچە يىلدىن بۇيان ئېلىمىزنىڭ پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىدا ئالەمشۇمۇل مۇۋەپپەقىيەتلەر قولغا كەلدى. پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتىدا زور قەدەم تاشلاندى، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدە ئىشىكنى سىرتقا ئېچىۋېتىش دائىرىسى ئۈزلۈكسىز كېڭەيدى، پۇل مۇئامىلىسى نازارەتچىلىكى ۋە باشقۇرۇشى كۈچەيتىلىپ، پۇل مۇئامىلىسى مۇلازىملىقى ياخشىلىنىپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى. بۇ، ماكرولۇق، تەڭشەش - تىزگىنلەشنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش، پۇل پاخاللىقىنى تۈزەش، ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى ساقلاشتا مۇھىم رول ئوينىدى. قىسقىسى، ئېلىمىزنىڭ پۇل مۇئامىلىسى ساھەسى ئىسلاھات،

پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدە يەنە نۇرغۇن زىددىيەت ۋە مەسىلىلەر مەۋجۇت. ئاساسلىقى، پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمىسى سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تەرەققىياتى يېڭى ۋەزىيىتىنىڭ تەلىپىگە تېخى ماسلىشالمايۋاتىدۇ. پۇل مۇئامىلىسى قانۇنچىلىقى مۇكەممەل ئەمەس، پۇل مۇئامىلىسى ئىشلىرىغا بولغان نازارەتچىلىك، باشقۇرۇش ئاجىز، پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپى بىر قەدەر قالايمىقان، پۇل مۇئامىلىسى ئىشلىرىنى كەلسە - كەلمەس بېجىرىش ھادىسىلىرى بىر قەدەر ئېغىر، بەزى پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى قانۇن، قائىدە - نىزاملارغا خىلاپ تىجارەت بىلەن شۇغۇللاندى. پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدە جىنايى ھەرىكەتلەر ئەۋج ئېلىپ كەتتى. بۇ مەسىلىلەرگە يۈكسەك دەرىجىدە جىددىي قاراش، ئۇنى كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ ئەستايىدىل ھەل قىلىش كېرەك. شۇنداق قىلغاندىلا، نۆۋەتتىكى ياخشى سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋەزىيەتنى مۇستەھكەملەپ ۋە راۋاجلاندۇرۇپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى تېخىمۇ ياخشى ئالغا سىلجىتقىلى بولىدۇ.

پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىدىن كېيىن، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش ۋە پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپىنى ياخشىلاشنى گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇپ، ئۇنى ئىقتىسادىي خىزمەتتىكى مۇھىم ۋەزىپە قىلدى. بۇ، ئومۇمىيەتنى نەزەردە تۇتۇپ، ۋەزىيەتنى كۆزىتىپ چىقىرىلغان زور ھەل قىلغۇچ سىياسەت ۋە ئىستراتېگىيىلىك تەدبىر. بۇ قېتىمقى مەملىكەتلىك پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى يىغىنىنىڭ ئاساسىي روھى، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىش تەلىپى بويىچە ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، تەرتىپنى قېلىپلاشتۇرۇپ، نازارەتچىلىك ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشنى كۈچەيتىش، زامانىۋى پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسى ۋە پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈمى بەرپا قىلىش ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، بارلىق پۇل مۇئامىلىسى ھەرىكىتىنى قېلىپلاشتۇرۇش، قانۇنلاشتۇرۇش يولىغا سېلىپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىنىڭ ئىگىلىك باشقۇرۇش ۋە نازارەتچىلىك سەۋىيىسىنى كۆرۈنەرلىك ئۆستۈرۈپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدىكى خېيىم - خەتەردىن ئۈنۈملۈك مۇداپىئە كۆرۈپ ۋە ئۇنى تۈگىتىپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىنى ساغلام تەرەققىيات يولىغا يېتەكلەپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىنى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت. يىغىن مۇشۇ مەقسەتتە پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەشنىڭ ئومۇمىي تەلىپى، يېتەكچى پرىنسىپى، ئاساسلىق ۋەزىپىسى ۋە مۇھىم تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ مەملىكەت ئىچىدىكى پۇل

ھەل قىلىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىشلىرىنىڭ بىخەتەر، يۇقىرى ئۈنۈملۈك، مۇقىم، ساغلام ھەرىكىتىگە كاپالەتلىك قىلالايمىز.

پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ ۋە تېزلىتىپ، زامانىۋى پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسى ۋە پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈمى ئورنىتىپ ۋە ئۇنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدىكى مەسىلىلەرنى تۈپتىن ھەل قىلىشتا ۋەزىپە ناھايىتى مۇشكۇل، ناھايىتى زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىمىزگە توغرا كېلىدۇ. بىز ھەم قىيىنچىلىقلارنى كۆرۈشىمىز، ھەم پايدىلىق پۇرسەت ۋە شارائىتنى تولۇق كۆرۈشىمىز كېرەك. ھازىر ئېلىمىزنىڭ ماكرو ئىقتىسادىي مۇھىتى خېلى ياخشى. ئىقتىسادىمىز سىجىل تېز ئېشىۋاتىدۇ، مال باھاسى مۇقىم، ئاشلىق، تاشقى پېرېۋوت قاتارلىق ئىستراتېگىيىلىك بايلىق زاپىسىمىز تولۇق، ئىقتىسادىي ئايلىنىش ئىمكانىيىتىمىز ئىلگىرىكى ھەرقانداق ۋاقىتتىكىدىن ياخشى. پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرتىپىنى ياخشىلاش داۋامىدا بىر نەچچە يىل ئىزدىنىپ بىر مۇنچە قىممەتلىك تەجرىبىلەرنى توپلىدۇق. جەمئىيەتنىڭ ھەرقايسى تەرەپلىرىدىكىلەر ئىقتىساد ۋە پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنىڭ چوڭقۇر قاتلىمىدىكى زىددىيەتلەرنى ھەل قىلىش توغرىسىدا جىددىي ئارزۇلىرى ۋە تەلەپلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ ناھايىتى ياخشى ئىدىيىۋى ئاساس ۋە ئاممىۋى ئاساس. بولۇپمۇ پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيى توغرا سىياسىي لۇشيەننى تۈزۈپ بەردى، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى يېڭى، كۈچلۈك مەركىزىي كومىتېت رەھبەرلىك كوللېكتىپىنى بارلىققا كەلتۈردى. ئۇ ئومۇمىيەتنى ئىگىلەش ۋە مۇرەككەپ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئىقتىدارىغا ئىگە. جەمئىيەت مۇقىم، خەلق ئاممىسىنىڭ ئېلىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئىستىقبالىغا ئىشەنچىسى كامىل. بۇ ئەڭ تۈپ پايدىلىق شارائىت، بىز پۇرسەتنى ياخشى تۇتۇپ، تۈرلۈك پايدىلىق شارائىتتىن تولۇق پايدىلىنىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ ۋە تېزلىتىپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدە تارىختىن قېپقالغان بەزى مەسىلىلەرنى چىڭ تۇتۇپ ھەل قىلىپ، پۇل مۇئامىلىسى تۈزۈلمىسى، مېخانىزمى ۋە تۈزۈمى جەھەتتىكى مەسىلىلەرنى تۈپتىن ھەل قىلىپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىنىڭ ساغلام تەرەققىياتى ئۈچۈن ياخشى ئاساس سېلىشىمىز كېرەك.

شۇنىڭغا قەتئىي ئىشىنىمىزكى، دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ئۇلۇغ بايرىقى ۋە پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيى روھىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە پۈتۈن مەملىكەت، يۇقىرى - تۆۋەن بىر قەلب بولۇپ

مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتى ئاز سانلىق مىللەت ستۇدېنتلىرىنىڭ تۇغقانلىرى بىلەن ئالاقە قىلىشىغا قولايلىق يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن 200 مىڭ يۈەن ئاجرىتىپ ئوقۇغۇچىلار ياتىقىغا تېلېفون ئورنىتىپ بەردى ھەمدە مەكتەپ ئىچىدىكى 56 جايغا ماگنىتلىق كارتوچكا تېلېفون ئورناتتى. بۇ مەملىكەتتىكى 1000 دىن ئارتۇق ئۇنىۋېرسىتېتتا تېخى تۇنجى ئىش.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

مەملىكەتلىك پۇل مۇئامىلە خىزمىتى يىغىنى بېيجىڭدا ئېچىلدى

(بېشى 1 - بەتتە)

يىغىندا مۇنداق دەپ تەكىتلەندى: پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدە ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى تۈپتىن ھەل قىلىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش ئۈچۈن، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش تەلىپىگە ئاساسەن، بانكىنى ھەقىقىي بانكا قىلىپ قۇرۇپ چىقىش، خەلق بانكىسىنىڭ پۇل مۇئامىلىسىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش فۇنكسىيىسىنى كۈچەيتىش، دۆلەت سودا بانكىلىرىنىڭ سودا خاراكتېرىنى كۈچەيتىش قەدىمىنى تېزلىتىش ھەمدە كۆپ قاتلاملىق، كۆپ تىپلىق پۇل مۇئامىلىسى ئاپپاراتلىرى سىستېمىسىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش لازىم؛ پۇل مۇئامىلىسىنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىپ، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ پۇل مۇئامىلىسى تەرتىپىنى قېلىپلاشتۇرۇپ ۋە قوغداپ، قائىدە - تۈزۈملەرنى زور كۈچ بىلەن تۇرغۇزۇپ، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدىكى جىنايى ھەرىكەتلەر ۋە قانۇن - نىزامغا خىلاپ ھەرىكەتلەرنى قاتتىق جازالاپ، پۇل مۇئامىلىسى پائالىيەتلىرىنى قېلىپلاشتۇرۇش ۋە قانۇنلاشتۇرۇش لازىم؛ ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادىي ئاشۇرۇش ئۇسۇلى جەھەتتىكى ئىككى تۈپ ئۆزگىرىشنى تېزلىتىپ، پۇل مۇئامىلىسىنىڭ ياخشى دەۋر قىلىشى ئۈچۈن ياخشى ئىقتىسادىي مۇھىت يارىتىش، بولۇپمۇ دۆلەت كارخانىلىرى ئىسلاھاتىنى تېزلىتىپ، ھۆكۈمەت بىلەن كارخانا ئايرىۋېتىلگەن مەبلەغ سېلىش تۈزۈلمىسىنى بەرپا

ئوتتۇرىغا قويغان مۇھىم ۋەزىپىلەرنى تىرىشىپ ئورۇنداش لازىم.

يىغىندا مۇنۇلار تەلەپ قىلىندى: ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار، ھۆكۈمەتلەر ۋە تارماقلار ئىدىيە ۋە ھەرىكەتنى مەركەزنىڭ تەدبىرى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇشى ئاساسىدا ھەقىقىي بىرلىككە كەلتۈرۈشى لازىم. ئومۇمىيلىق قارىشىنى تىكلەپ، پارتىيە ئىنتىزامىغا قاتتىق رىئايە قىلىپ ۋە ئۇنى قوغداپ، قىلما دېگەننى قىلماسلىقى، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ نوپۇزىنى قەتئىي قوغدىشى، دۆلەتنىڭ پۇل مۇئامىلىسى قانۇن - تۈزۈمى ۋە سىياسەتلىرىنىڭ نوپۇزىنى قەتئىي قوغدىشى لازىم. چوڭقۇر تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىپ، ئەھۋالنى ئومۇميۈزلۈك ئىگىلەپ، ئۆز جايى، ئۆز تارمىقىنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ، كونكرېت ئورۇنلاشتۇرۇپ، خىزمەتلەرنى پائال سالماق ئىشلىشى لازىم. پۈتكۈل جەمئىيەتتە پۇل مۇئامىلىسى بىلىملىرى، پۇل مۇئامىلىسى قانۇن - نىزاملىرى، سىياسەتلىرى ۋە پۇل مۇئامىلىسى خېيىم - خەتىرى ئېڭى توغرىسىدا تەربىيىنى كەڭ، چوڭقۇر قانات يايدۇرۇش لازىم. بولۇپمۇ ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار باشلامچىلىق بىلەن ياخشى ئۆگىنىپ، ئاڭلىق يوسۇندا ئىقتىسادىي قانۇنىيەت ۋە پۇل مۇئامىلىسى قانۇنىيىتى بويىچە ئىش قىلىشى لازىم. ھەر خىل شەكىل، ھەر خىل يوللار ئارقىلىق پۇل مۇئامىلىسى ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەپ چىقىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە

ئىقتىسادىي تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئىجتىمائىي مۇقىملىقنى ساقلاشتا مۇھىم رول ئوينىدى. قىسقىسى، ئېلىمىزنىڭ پۇل مۇئامىلىسى ساھەسى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش داۋامىدا پۇختا قەدەم بىلەن ساغلام راۋاجلاندى. پاكىتلار پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتى توغرىسىدىكى فاڭجېن، سىياسەت ۋە تەدبىرلىرىنىڭ توغرا، ئۈنۈملۈك بولغانلىقىنى تولۇق ئىسپاتلىدى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسىنىڭ خىزمىتى ۋە پۈتكۈل پۇل مۇئامىلىسى ۋەزىيىتىنىڭ تەرەققىياتىنى تولۇق مۇئەييەنلەشتۈرۈش ۋە ئۇنىڭغا تولۇق باھا بېرىش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، شۇنىمۇ سەگەكلىك بىلەن كۆرۈشىمىز كېرەككى، ھازىر

پۇل مۇئامىلىسى خىزمىتىنى يەنىمۇ ياخشى ئىشلەشنىڭ ئومۇمىي تەلىپى، يېتەكچى پرىنسىپى، ئاساسلىق ۋەزىپىسى ۋە مۇھىم تەدبىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ مەملىكەت ئىچىدىكى پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىيات تەجرىبىلىرىنىڭ توغرا يەكۈنى، شۇنداقلا خەلقئارادىكى پۇل مۇئامىلىسى باشقۇرغۇچىلىرىنىڭ ئۈنۈملۈك ئۇسۇللىرىنى ئۆرنەك قىلغانلىق. بۇ، پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ناھايىتى ياخشى گەۋدىلەندۈردى. بىز مەركەزنىڭ ھەل قىلغۇچ تەدبىرى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇشىنى ئومۇميۈزلۈك ئۆزلەشتۈرۈپ ۋە چوڭقۇر چۈشىنىپ، ئۇنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ ئەمەلىيلەشتۈرىدىغانلا بولساق، چوقۇم پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدە ساقلىنىۋاتقان ھەر خىل مەسىلىلەرنى تەدرىجىي

روھىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە پۈتۈن مەملىكەت، يۇقىرى - تۆۋەن بىر قەلب بولۇپ ئۇيۇشۇپ، جاسارەت بىلەن ئىلگىرىلەپ، خىزمەتلەرنى پۇختا ئىشلەيدىغانلا بولساق، بۇ قېتىمقى يىغىن ئوتتۇرىغا قويغان تۈرلۈك مۇھىم ۋەزىپىلەرنى چوقۇم ئوڭۇشلۇق ئورۇنداپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىدا مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى تېخىمۇ ياخشى ئالغا سىلجىتالايمىز.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ،20 - نويابىر تېلېگراممىسى)

ئىقتىسادىي مۇھىت يارىتىش، بولۇپمۇ دۆلەت كارخانىلىرى ئىسلاھاتىنى تېزلىتىپ، ھۆكۈمەت بىلەن كارخانا ئايرىۋېتىلگەن مەبلەغ سېلىش تۈزۈلمىسىنى بەرپا قىلىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى تەڭشەش سالمىقىنى زورايتىپ، «چوڭ ھەم مۇكەممەل بولۇش، كىچىك لېكىن مۇكەممەل بولۇش» ۋە نامۇۋاپىق ھالدا تەكرار قۇرۇلۇش قىلىشتىن قەتئىي ساقلىنىش لازىم. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسى ئىقتىسادىي ئىسلاھات ۋەتەرەققىيات ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلىپ تىجارەت ئىدىيىسىنى توغرىلاپ، پۇل مۇئامىلىسى مۇلازىملىقىنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش لازىم.

يىغىن مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ھازىر پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتىنى تېزلىتىش ۋە چوڭقۇرلاشتۇرۇش، پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدىكى مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشنىڭ ياخشى پەيتى. خەلق ئىگىلىكى داۋاملىق، تېز ئېشىۋاتىدۇ، ماكرو مۇھىت بىر قەدەر ئازادە. جەمئىيەتنىڭ ھەممە تەرەپلىرى ئىسلاھات سالمىقىنى چوڭايتىشنى، ئىقتىساد ۋە پۇل مۇئامىلىسى ساھەسىدىكى چوڭقۇر قاتلاملىق زىددىيەتلەرنى تۈپتىن ھەل قىلىشنى جىددىي ئارزۇ قىلماقتا ۋە تەلەپ قىلماقتا. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ، روھنى ئۇرغۇتۇپ، قىيىنچىلىقنى بىلىپ تۇرۇپ ئىلگىرىلەپ، باتۇرلۇق بىلەن يېڭىلىق يارىتىپ، ھازىرقى پايدىلىق پەيت ۋە شارائىتتىن تولۇق پايدىلىنىپ، خىزمەتنى پۇختا ئىشلەپ، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن

ئىش قىلىشى لازىم. ھەر خىل شەكىل، ھەر خىل يوللار ئارقىلىق پۇل مۇئامىلىسى ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەپ چىقىپ، پۇل مۇئامىلىسى ئىسلاھاتى ۋە تەرەققىياتىنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلىشىشى لازىم.

بۇ قېتىمقى يىغىنغا مەركىزىي كومىتېت ۋە گوۋۇيۈەن رەھبەرلىرىدىن يەنە دىڭ گۇەنگېن، ۋۇباڭگو، لوگەن، جياڭ چۈنيۈن، جيا چىڭلىن، چيەن چىچېن، ۋېن جياباۋ، زۇجياخۇا قاتناشتى.

****

ئېلان

ئىمىن مۇھەممەت: سىز 1992 - يىل 9- ئايدا ئۆيدىن چىقىپ كېتىپ قايتىپ كەلمىگەنلىكىڭىز ئۈچۈن، ئايالىڭىز ماھىنۇر ئابدۇرېھىم نىكاھتىن ئاجرىشىشنى تەلەپ قىلىپ مەھكىمىمىزگە ئەرز سۇندى. مەزكۇر ئېلان چىقىرىلغان كۈندىن ئېتىبارەن 60 كۈن ئىچىدە مەھكىمىمىزگە ياكى ئۆزىڭىز تۇرۇشلۇق جايدىكى خەلق سوت مەھكىمىسىگە بېرىپ نىكاھ مۇناسىۋىتىڭىز توغرىسىدا ئۆز پىكرىڭىزنى بەرمىسىڭىز، ئەرزنىڭ كۆچۈرۈلمىسى يەتكۈزۈلدى دەپ قارىلىپ، سىرتىڭىزدىن ھۆكۈم ئارقىلىق بىر تەرەپ قىلىمىز.

ئۈرۈمچى شەھەر تيانشان رايونلۇق خەلق سوت مەھكىمىسى

(بېشى 1 - بەتتە)

قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشنىڭ ئىستراتېگىيىلىك ئەھمىيىتىنى مۇنۇ 2 جەھەتتىن چوڭقۇر تونۇشى كېرەك: 1. دۆلەتنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىپ، سوتسىيالىستىك قانۇن بىلەن ئىدارە قىلىنىدىغان دۆلەت قۇرۇش؛ 2. پارتىيىنىڭ 15- قۇرۇلتىيىدا پارتىيىنىڭ سوتسىيالىزمنىڭ دەسلەپكى باسقۇچىدىكى ئاساسىي پروگراممىسى ئوتتۇرىغا قويۇلدى، دۆلەتنى قانۇن بويىچە ئىدارە قىلىشتىن ئىبارەت ئاساسلىق تەدبىر

ئاساسىي پروگراممىدا مۇھىم ئورۇننى ئىگىلىدى.

يىغىندا قېيۇم باھاۋۇدۇن قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىگە بولغان نازارەتچىلىك سالمىقىنى زورايتىش ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: 1. ھەر دەرىجىلىك خەلق قۇرۇلتايلىرى قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ تۇرۇشى، قانۇننى ئىجرا قىلغۇچى ئورگانلارنىڭ قانۇننى ئىجرا قىلىش ئەھۋالى

توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلاپ، قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىگە بولغان نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىشى كېرەك؛ 2. كادىرلار ئورگانلىرىنى ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىلىرىنى تەكشۈرۈشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ ۋەزىپە ئۆتىگەن مەزگىلدىكى قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىدە ۋەزىپە ئورۇنداش ئەھۋالىغا بولغان نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش كېرەك؛ 3. ھەر دەرىجىلىك سىياسىي كېڭەش تەشكىلاتلىرى قانۇن ساۋاتلىرىنى

ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىگە بولغان دېموكراتىك ئاساستىكى نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىشى كېرەك؛ 4. ھەر دەرىجىلىك قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش ئىشخانىلىرى ئارقىلىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتىگە بولغان تەكشۈرۈش ۋە نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش كېرەك.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى ماسۇنلياڭمۇ قاتناشتى.

(بېشى 3 - بەتتە)

16 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى تەڭ دەرىجىلىك مەسئۇل تارماقلار ۋە تۆۋەن دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئىشلىتىۋاتقان ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى قەرەللىك ھالدا نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈشى، خاتالىق بارلىقىنى سەزگەندە تۈزەتكۈزۈشى كېرەك.

17 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىگە «ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈش سۈرۈشتۈرمىسى» ئەۋەتىشكە ھوقۇقلۇق؛ ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچى ئۇنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 10 كۈن ئىچىدە جاۋاب بېرىدۇ، ئورۇنسىز سەۋەب كۆرسىتىپ ۋاقتىدا جاۋاب بەرمىگەنلەر ستاتىستىكا ماتېرىياللىرىنى مەلۇم قىلىشنى رەت قىلغانلار قاتارىدا بىر تەرەپ قىلىنىدۇ؛ ستاتىستىكا خادىملىرى ئۇنىڭ ستاتىستىكا ھېساباتى، ئەسلى خاتىرە ۋە مۇناسىۋەتلىك بوغالتىرلىق دوكۇمېنتى، بوغالتىرلىق ھېساباتى، بوغالتىرلىق مەلۇمات جەدۋىلىنى بىۋاسىتە تەكشۈرسە بولىدۇ. ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىنىڭ رەت قىلىشىغا، يوشۇرۇشىغا ياكى يالغان ماتېرىيال بېرىشكە يول قويۇلمايدۇ.

18 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىنىڭ ستاتىستىكا ئىشلىرىدىكى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلىرىنى 3 ئاي ئىچىدە تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ، بىر تەرەپ قىلىش ھەققىدە قارار چىقىرىدۇ ھەمدە «ستاتىستىكا ئىشلىرىدىكى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلارنى بىر تەرەپ قىلىش پىكرى» ياكى «ستاتىستىكا ئىشلىرىدىكى قانۇنغا خىلاپ قىلمىشلارنى جازالاش قارارى»نى ئەۋەتىدۇ.

19 - ماددا ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخس ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرىغا خىلاپ قىلمىشلارنى پاش قىلىشقا، ئاشكارىلاشقا ۋە شىكايەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

20 - ماددا ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملىرىنى ئىجرا قىلىشتا نەتىجىسى كۆرۈنەرلىك بولغانلارنى، ستاتىستىكا قانۇن، نىزاملارغا خىلاپ قىلمىشلارغا قارشى كۈرەشتە ئۈپادىسى گەۋدىلىك بولغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى تەقدىرلەيدۇ ۋە مۇكاپاتلايدۇ.

21 - ماددا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىلەردىن ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى يالغان مەلۇم قىلغان، يوشۇرغان، ئۆيدۇرۇپ چىققان، ئۆزگەرتىۋەتكەن ياكى مەلۇم قىلىشنى رەت قىلغان، كۆپ قېتىم كېچىكتۈرۈپ مەلۇم قىلغانلىرىنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ھەمدە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەنقىد قىلىدۇ، قىلمىشى ئېغىرراق بولسا، بىۋاسىتە خاۋابكارلىقى بار مەسئۇل خادىم ۋە باشقا بىۋاسىتە جاۋابكارلارغا قانۇن بويىچە مەمۇرىي چارە كۆرسە بولىدۇ.

22 - ماددا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈلگۈچىلەر ئىچىدىكى كارخانا، كەسپىي تەشكىلاتلار، بەلكى سودا - سانائەتچىلەردىن ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى يالغان مەلۇم قىلغان، يوشۇرغان، ئۆيدۇرۇپ چىققان، ئۆزگەرتىۋەتكەن ياكى مەلۇم قىلىشنى رەت قىلغان، كۆپ قېتىم كېچىكتۈرۈپ مەلۇم قىلغانلىرىغا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى ئاگاھلاندۇرۇش بېرىدۇ ھەمدە 2000 يۈەندىن كۆپ، 30 مىڭ يۈەندىن ئاز جەرىمانە قويسا بولىدۇ.

23 - ماددا ستاتىستىكا ماتېرىيالىنى ئۆزگەرتىۋېتىپ، سانلىق مەلۇماتنى ئۆيدۇرۇپ چىقىپ، ۋەزىپە، ئۇنۋان، شەرەپكە ۋە ماددىي مۇكاپاتقا ئېرىشىۋالغانلار سېزىلسە، ئالاقىدار قارارنى چىقارغان ئورگان ياكى يۇقىرى دەرىجىلىك ئورگان، مەمۇرىي تەپتىش ئورگىنى شۇ كىشىنىڭ شەرەپ نامىنى بىكار قىلىدۇ، ماددىي مۇكاپاتىنى قايتۇرۇۋالىدۇ ۋە ئۆستۈرۈلگەن ۋەزىپىسى، ئۇنۋانىنى ئەمەلدىن قالدۇرىدۇ.

24 - ماددا ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشتىن پايدىلىنىپ، دۆلەت پەخپىيىتىنى ئوغرىلىغان ياكى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ستاتىستىكا قانۇنى» دىكى مەخپىيەتلىك ساقلاش ھەققىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغانلار ئالاقىدار قانۇندىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە جازالىنىدۇ.

ستاتىستىكىلىق تەكشۈرۈشتىن پايدىلىنىپ، جامائەت مەنپەئىتىگە زىيان سالغان ياكى ئالدامچىلىق قىلغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ، قىلمىشى ئېغىرراقلىرىغا 5000 يۈەندىن كۆپ، 50 مىڭ يۈەندىن ئاز جەرىمانە قويىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

25 - ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى مۇشۇ نىزامنىڭ 5 - ماددا 1 - تارمىقىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلغانلارنى ستاتىستىكا كەسپىي بويىچە تەربىيىلەش ياكى خىزمىتىنى تەڭشەۋېتىشنى ئۇلار ئىشلەيدىغان ئورۇنغا تاپشۇرىدۇ.

26 - ماددا ستاتىستىكىلىق مەلۇمات جەدۋىلىنى بەلگىلىمە بويىچە تەستىقلاتماي ياكى ئەنگە ئالدۇرمايلا ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن تارقاتقانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى سۈرۈك ئىچىدە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ ھەمدە ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ تەنقىد قىلىدۇ.

27 - ماددا ئالاقىدار تەرەپلەر مەمۇرىي جازا قارارىغا قايىل بولمىسا، قانۇن بويىچە قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلسا ياكى مەمۇرىي دەۋا قىلسا بولىدۇ، مۆھلەت توشقىچە قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلمىسا، دەۋا قىلمىسا، جازا قارارىنىمۇ ئىجرا قىلمىسا، جازا قارارىنى چىقارغان ئورگان خەلق سوت مەھكىمىسىگە مەجبۇرىي ئىجرا قىلدۇرۇپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ.

28 - ماددا بۇ نىزامنى كونكرېت تەتبىقلاش جەھەتتىكى مەسىلىلەرنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ ستاتىستىكا ئاپپاراتى چۈشەندۈرىدۇ.

29 - ماددا بۇ نىزام ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

چۈشىنىش

(ھېكايە)

ئابدۇرېشىت قادىرى

بىر خىل سۇرئەتتە كېتىۋاتقان ئاپتوبۇس ماتورىنىڭ ئۈنى تۇيۇقسىز ئۆچۈپ قالدى. شوپۇر رولنى بۇراپ ئاپتوبۇسنى يول ياقىسىغا توختاتتى.

يولۇچىلار، - نېمە بولغاندۇ؟... - دېيىشىپ ئاپتوبۇستىن چۈشتى. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئاپتوبۇسنىڭ دالدىسىغا ئۆتسە بەزىلىرى يول بويىدىكى دەرەخ سايىسىغا ماڭدى. شوپۇر قاپقاقنى ئېچىپ ماتورنىڭ ئۇيەر، بۇ يەرلىرىگە قارىۋەتكەندىن كېيىن ماشىنىنى زىۋۇت قىلدى. ماتور ئوت ئالمىدى. ئۇ قاپقاقنى يەنە ئېچىپ ئامبۇر، كۇلۇچلارنى ئېلىپ ماتور بىلەن خېلى ئۇزاق ھەپىلەشتى، يەنە بولمىدى.

ئاپتوبۇسنىڭ سايىسىدا يولۇچىلار بىلەن پاراڭلىشىپ تۇرغان ئوتتۇرا بوي، قارامتۇل، 60 ياشنىڭ قارىسىنى ئالغان، ساقال - بۇرۇتىنى پاكىز قىرىپ يۇلغۇن چېچەكلىك گىرىپتىن كالتە يەڭ كۆڭلەك كىيىۋالغان، قارىماققا خۇشخۇي ۋە تېتىك كۆرۈنىدىغان ئادەم ئاپتوبۇسقا چىقىپ:

- ئۇكام چاتاق ماي يولىدا ئوخشايدۇ،- دېدى.

شوپۇر بېشىدا قاراپ تۇرغان بۇ «ياسانچۇق» ئادەمگە مۇنداقلا قاراپ قويۇپ ئىشىنى قىلىۋەردى. بىرنەچچە يولۇچى ئاپتوبۇسقا چىقىپ شوپۇرنىڭ ھەرىكىتىگە قاراپ تۇرۇشتى.

- ئۇكام، - دېدى ھېلىقى ئادەم، - مەن دېسەم ئۇنىمايسىز، چاتاق ماي يولىدا، 30نەچچە يىل مۇشۇ ئىشنى قىلغانمەن، مايىققا ئۆتۈڭە، قاراپ باقاي، - ئۇ شۇنداق دەپ بىر تەرىپىگە تۈز پېيى قىستۇرۇلغان ئاق شلەپىسىنى يولۇچىلارنىڭ بىرىگە تۇتقۇزۇپ قويۇپ ماتورغا ئېڭىشتى. ئۇ ئىنچىكە، توم تۇرۇبىلارنى چىقىرىپ سۈرتۈپ، پۈۋلەپ چاققانلىق بىلەن ئورنىغا سالغاندىن كېيىن، ماشىنىنى زىۋۇت قىلىۋىدى ماتور شۇئان ئوت ئالدى. ئۇ ئادەم شوپۇرغا «لاپ» قىلىپ قاراپ قويۇپ كابىنكىدىن چىقتى.

- ئاكا كابىنكىدا ئولتۇرسىلا، - دېدى شوپۇر ئۇنىڭ كۆزىگە قاراپ كۈلۈمسىرەپ.

- رەھمەت ئۇكام، ساقلىنىراق چايىمدا ئولتۇراي، - دەپ تۇراتتى، بىر چوكا مۇز

ئوخشايدىكەن. مانا خۇش بولۇپ كەتتى ئەمەسمۇ، - ئۇ ئادەم سۆزلەۋاتقاندا كەينى ئورۇندۇقتا ئولتۇرغان ئاق چاچ موماي:

- ئۆزلىرى قەيەردىن بولىلا؟ - دەپ سورىدى.

- قارامايدىن.

- ھە قارامايلىق دېسلە! - دېدى ئۇياقتىكى چاساقال ئادەم.

- شۇنداق قارامايدىن كېلىۋاتىمەن.

- ئۇ يەردە نېمە ئىش قىلىلا؟

- دەسلەپتە بورىۋايدا ئىشلىدىم. كېيىن ھەر خىل رېمونت ئىشلىرىنى قىلدىم، يېقىندا ئارامغا چىققان، يۇرتقا بېرىپ كېلەي، دەپ ماڭدىم.

- ئەجەب بەختى بار كىشى ئىكەنلا،- دېيىشتى ئۇلار.

شۇ چاغدا ئاپتوبۇس يەنە ئاستىلاپ قالدى. ھەممە يولۇچى بويۇنلىرىنى سوزۇپ ئالدىغا قاراشتى. يولنى كەلكۈن ئېقىتىپ چوڭقۇر ئازگال قىلىپ قويغانىدى.

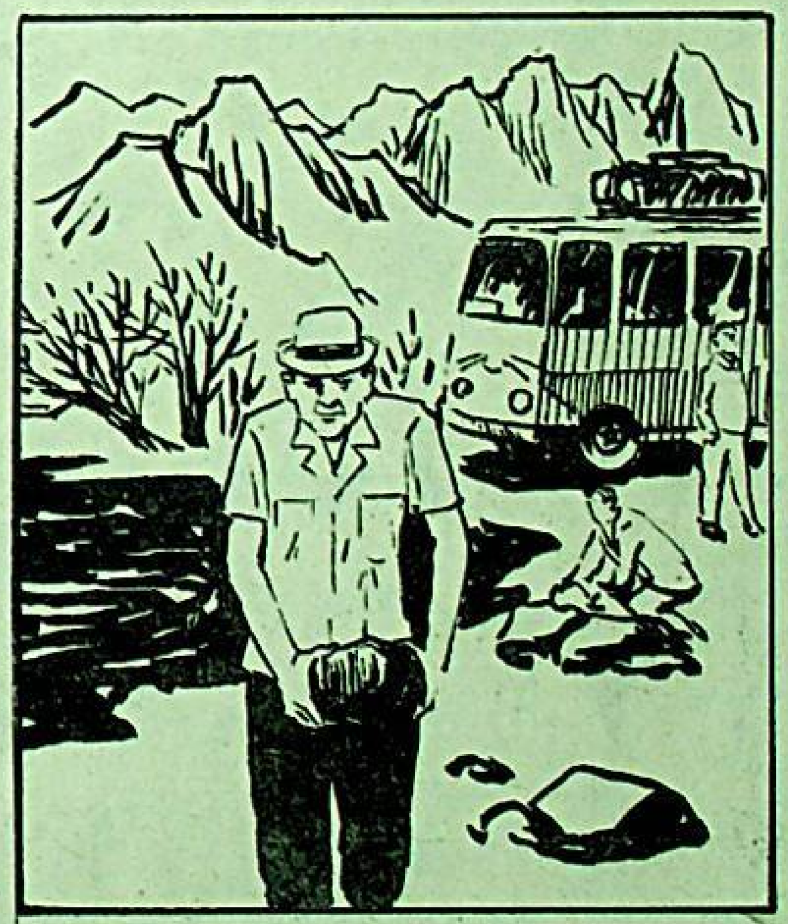

يول كۆرۈپ كېلىشكە كەتكەن شوپۇر بېشىنى ساڭگىلىتىپ قايتىپ كېلىپ قىردا ئولتۇرۇپ تاماكا چېكىشكە باشلىدى.

- بۇنداق ئولتۇرساق بىر كىم بىزنى ئۆتكۈزۈپ قويمايدۇ ئۇكا، ئورنىڭدىن تۇر،- دېدى قارامايلىق ئادەم چوڭ - چوڭ چامداپ كېلىپ مەيۈس ئولتۇرۇشقان يولۇچىلارغا قاراپ:

- تۇغقانلار، كۆپىنىڭ كۈچى كۆپ، 2

بۇ گەپ بىلەن ئۇلار بىر - بىرىگە قاراپ كۈلۈشتى.

30 - 40 چە ئادەم ھە - ھۇ بىلەن ئىشقا كىرىشىپ كەتتى.

بىرەر سائەتتىن كېيىن يار ئېلىپ كەتكەن ئازگالنىڭ 2 قېشى تىندۇرۇلۇپ ئاپتوبۇس ماڭالىغۇدەك بولدى - دە، ئاپتوبۇس بىرلا گۈركىرەپ ئۆتۈپ كەتتى. - سىلى بولمىغان بولسىلا بۇ يەردە قانچىلىك تۇراتتۇقكىن، - بىر يولۇچى شۇنداق دەۋاتقاندا شوپۇر قۇتىسىدىكى چاينى قوش قوللاپ بۇ قارامايلىق ئادەمگە تۇتتى.

شوپۇر باشقىدىن روھلىنىپ ماشىنىنى ئوت ئالدۇردى - دە سۈرئەتنى بارا - بارا ئېتتىكلىتىپ يۈرۈپ كەتتى.

ئالاھەزەل 2 سائەتلەردىن كېيىن يىراقتىن دەل - دەرەخ، كۆپ - كۆك ئېتىزلار كۆرۈنۈپ بىردەمدىن كېيىن ئاپتوبۇس بىر ناھىيە بازىرىغا كىرىپ توختىدى.

- مۇشۇ يەردە 1 سائەت تاماق يەپ ماڭىمىز،- شوپۇر شۇنداق دەپ ھەممە ئادەم چۈشۈپ بولغاندا ئاپتوبۇسنىڭ ئىشىك، دېرىزىلىرىنى تاقىۋېتىپ كەتتى. قالغانلار ئالدىراش بازار تەرەپكە تارقىلىشتى. قارامايلىق ئادەم، كانايچە قىلىپ يۆگىگەن تاماكىسىنى تۇتاشتۇرۇپ يول بويىدىكى ئېرىق بويىدا زوڭزىيىپ ئولتۇردى. ئۇ سامسىپەزنىڭ ۋارقىراشلىرىنى ئاڭلاپ، «سامسا يەيمۇ - يا»دەپ ئويلاۋاتاتتى ئاپتوبۇسنىڭ ئۇ تەرىپىدە 2 ئادەم پىچىرلىشىپ ئاپتوبۇس ئىشكى بىلەن ھەپىلەشكەندەك قىلدى. قارامايلىق ئادەم بىر ئىشنى تۇيغاندەك ئورنىدىن تۇرۇپ ئالدىغا سەل ماڭدى. پاخما- چاچ بىر بالا ئىشىك تۈۋىدە تۇراتتى، يەنە بىرسى كەينىدىكى ئورۇندۇق ئەتراپىدا يۈرەتتى.

- ھەي، نېمە ئىش قىلىۋاتىسىلەر؟ - قارامايلىق ئادەمنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ ھېلىقى ئىككىيلەن بىر كىچىك چامادانىنى كۆتۈرۈپ قاچتى. «ئۇلار جەزمەن ئوغرى»دەپ ئويلىغان قارامايلىق ئادەم، - ھەي توختا!، - دەپ ۋارقىرىغىنىچە 2 ئوغرىنىڭ ئارقىسىدىن قوغلىدى. ئوغرىلار بازار تەرەپكە ماڭماي نېرىدىكى ئەسكى تاملىق تەرەپكە قاچتى.

تۇتۇلۇپ جازاسىنى يېگەي ئىلاھىم.

- شۇنى دېسلە، - دېدى ئوتتۇرا ياش بىر ئايال، - ئۇ جۇۋاينىمەك قارا كۆتەك تېخى بالىلارغا چوكا مۇز ئەپ بېرىپ، شوپۇرغا ئۇنى- بۇنى قىلىشىپ بەرگەن بولۇپ ھەممەيلەننىڭ كۆزىگە ياخشى كۆرۈنىۋېلىپ، بۇ ئىشنى قىلغىنىغا قارىغاندا يامان قاقۋاش ئوغرى ئىكەن.

- مەن ماشىنىغا چىقىپ تاش توشارمەن، دەپ ئويلىمىغانتىم. بۇ قارامايلىق خۇددى پومچىكتەك ئادەم ئىشلىتىشكە تازىمۇ ئۇستا نېمىكەن، پەقەت بىلىمنى ئاللمايۋاتىمەن، - دېدى ئارقىدا ئولتۇرغان بىر ئورۇق ئادەم.

- ئىشنى ئايدىڭلاشتۇرماي تۇرۇپ ئالدىراپ ھۆكۈم چىقارساق بولماس، - دېدى بايىدىن بۇيان جىم ئولتۇرغان سالاپەتلىك بىر يولۇچى.

- چامادان بىلەن ئۇنىڭ يوقلۇقى پاكىت تۇرسا.

- ئاينا قارامايلىق ئادەم كېلىۋاتىدۇ، - دېدى بىر يىگىت. بۇ گەپ بىلەن ئاپتوبۇس ئىچى تىمتاس بولۇپ ھەممە يولۇچى سىرتقا قارىدى. ئۇستىۋېشى توپا بولۇپ كەتكەن قارامايلىق ئادەم چامادانىنى كۆتۈرۈپ ئاپتوبۇس تەرەپكە يۈگۈرۈپ كېلىۋاتاتتى. ئۇ ئاپتوبۇس يېنىغا كېلىپ، كەلىمەي: ...

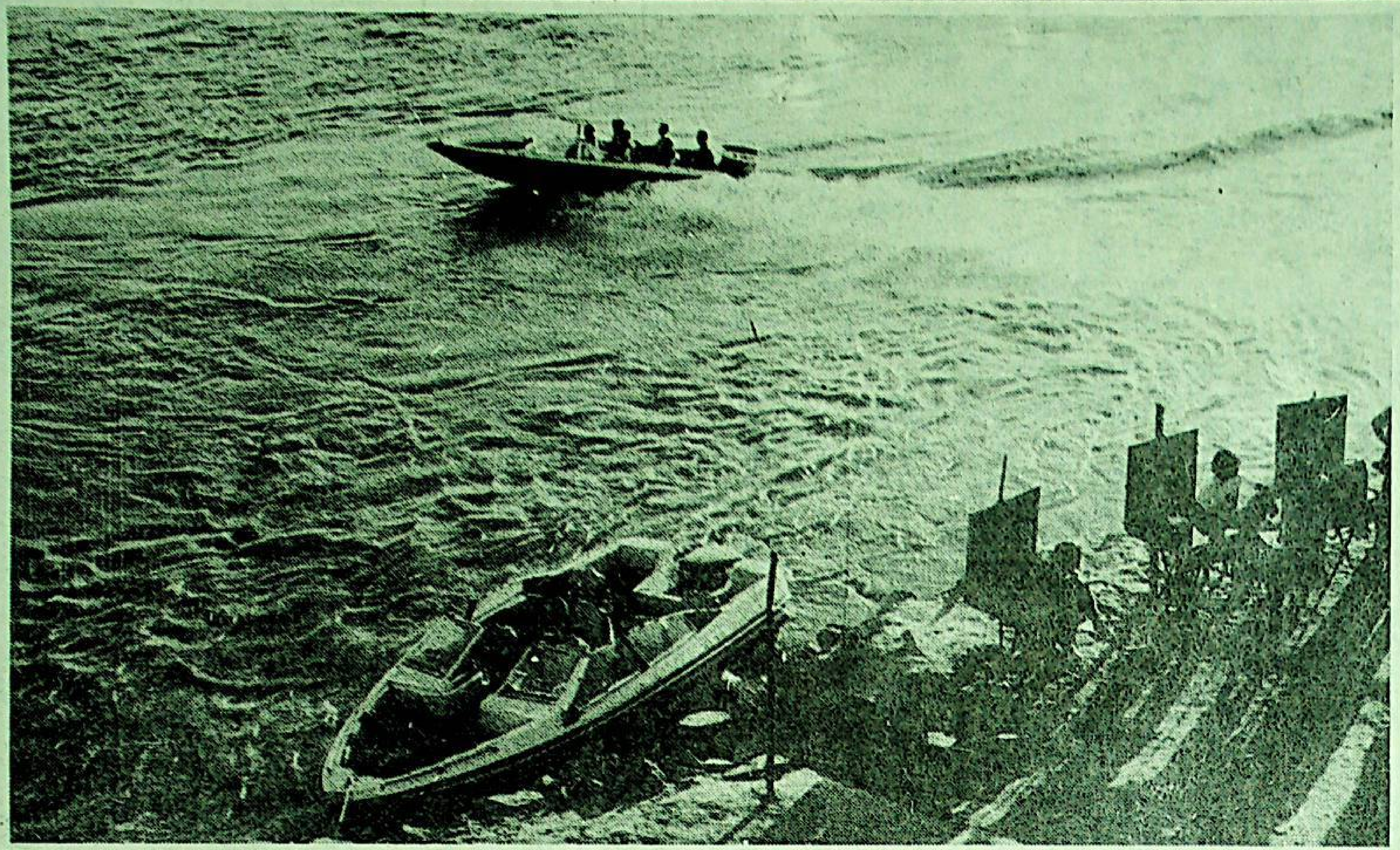

دولقۇنلار ئەۋجىدە

ئۆركەش جاپپار فوتوسى

سەھەر ئىلھامى

ئابلىكىم خېۋىر

سەھەر كوچىسىدا بىرسايە تىنماي
شەبنەملەر تىلەيدۇ گۈل - چېچەكلەردىن.
بەرگلەردىن تاپىدۇ ھاياتىي چىراي،
كۈلۈشنى ئۆگىنىپ تەرخەمەكلەردىن.

سۇبھى شەبنەمگە قەدەھ لەببا- لەب،
قۇرىغان لەۋلەرنى كۆيدۇر، بىمەھەل.
شاھانە بىر ئىشرەت كۇتسە نەئەجەب؟
ئۇيقۇ مەھەللىسىدىن بەزگىن ئېجمەل.

سەھەر نەپەسىنى ئاڭلاۋاتامسەن؟
خۇددى بىر نازىنىن ئەتىر چاچىدۇ.
نازلىق تولغۇنۇشلار مۇزلاپ ياتامسەن؟
بىزارلىق دەرياسى ساڭا ئاقىدۇ.

ۋەتەننىڭ سەھەرى بىباھا گۈزەل،
نېمىشكە تۇشەكتىن ئاختۇردۇم سىنى؟
ئىلھام قەدەھلەرگە تولدۇرۇپ ھەسەل،
جەننەت قۇچىقىدا يايرىتار مېنى.

ئاستىدىن كارىزلار ئاققان قاراڭغۇ
باغلارنىڭ پەيزى بار مۇشۇ سەھەردە.
ئىلھامىم بولمىغىن ئەندى يىغلاڭغۇ،

سەھەرسىز دەملىرىڭ ئوخشار زەھەرگە،
خالساڭ گۈللەردىن شەبنەم ئىچىۋال.

گۈزەللىك ئۆستۈرەر سەھەردە باغلار،
يىگىتلەر قىزىڭغا ھۆسن تېرىۋال.
جىگدە پۇرىقىدىن گاراڭ، ئەي، قىزلار،
شاخلاردىن بۆكۈڭگە جىگدە سېرىۋال.

تاڭ - سەھەر ئوخشايدۇ پەرىزاتلارغا،
مەڭگۈلۈك گۈزەللىك، ناز بار خۇلقىدا.
ئىلھامىم قامچا ئۇر ئارغىماقلارغا،
تۇياقتىن يانغان ئوت كۆچسۇن بولقىغا.

چاقنىسۇن كەتمەندە، قوشنىڭ چىشىدا،
يورۇتسۇن دەستگاھ، خاڭلار يولىنى.
سەھەرچى تورغايلار ئىسسىق يېشىڭدا،
يۇيۇپ ئۆت سەھەرنىڭ يۇمران قولىنى.

سەھەر ھاۋاسى - تاغ ھاۋاسىدەك ساپ،
ئاخىرقى ھۇجەيرە ئويغانسۇن سەھەر.
ئەسىرلىك ئىقباللار تارتىدۇ تاناپ،
يېپيېڭى تونلارغا ئورۇلار شەھەر.

ئۇنىڭ كۆزىگە قاراپ كۈلۈمسىرەپ.

— رەھمەت ئۇكىيام، ساقىنىراق چايىمدا ئولتۇراي، — دەپ تۇراتتى، بىر چوكا مۇز ساتقۇچى ئاپتوبۇس ئىشىكىگە كېلىپ ۋارقىراشقا باشلىدى. يولۇچىلەر ئارتۇق گەپ- سۆز قىلماي غەمكىن ئولتۇرغان ئايالنىڭ 2 بالىسى «چوكا مۇز يەيمىز» دەپ خاپا قىلغىلى تۇردى. ئانىسى ئۇنى - بۇنى دېگەن بولسىمۇ بالىلار ئۇنىماي تۇرۇۋالدى.

— مانا ئېلىڭلار ئوماقلار، — دېدى ھېلىقى ئادەم چوكا مۇز ساتقۇچىدىن ئالغان چوكا مۇزلارنى بالىلارغا بىر ئىككىدىن بېرىپ.

ئۇلارنىڭ ئانىسى ئاۋارە قىلىپ، ئەجەب بىر ئىش قىلدىڭىز ھە، بۇ بالىلار — دېدى ئايال خىجىل بولۇپ.

— ھېچقىسى يوق، — دېدى ئۇ ئادەم، — مېنىڭمۇ مۇشۇنداق نەۋرىلىرىم بار، قىلقىلىرى

چامادانى كېلىپ مەيۈس ئولتۇرۇشقان يولۇچىلارغا قاراپ:

— تۇغقانلار، كۆرىنىڭ كۆچى كۆپ، 2 قاشتى تاش، تايىق بىلەن چوقۇپ ماشىنا ماڭالمىغۇدەك قىلىپ تۈزەيلى، قىنى ئەمسە، — دېدى.

شوپۇر ئولتۇرغان يېرىدىن لىككىدە تۇرۇپ ئاپتوبۇستىن 3 - 4 مېتىر تېپىپ چۈشتى. قارامايلىق ئادەم، 40 ياشلار چامىسىدىكى چىرايلىق چوكان بىلەن يەنە بىر ئايالغا بىر تاشنى كۆرسىتىپ، — ماۋۇ تاشنى دۈمبىمىگە ئېلىپ قويۇڭلار، — دېدى.

— ۋېيەي، بەللىرى ئاغرىپ كېتەرمۇ كىن، — دېدى ئالتۇن چىشى بار چوكان.

— تۇرۇۋا سۈرمەي، تۇمۇر كۆتۈرۈپ خېلى پىشقان بەل بۇ. قىنى ئېپتويۇۋېرسىلە، —

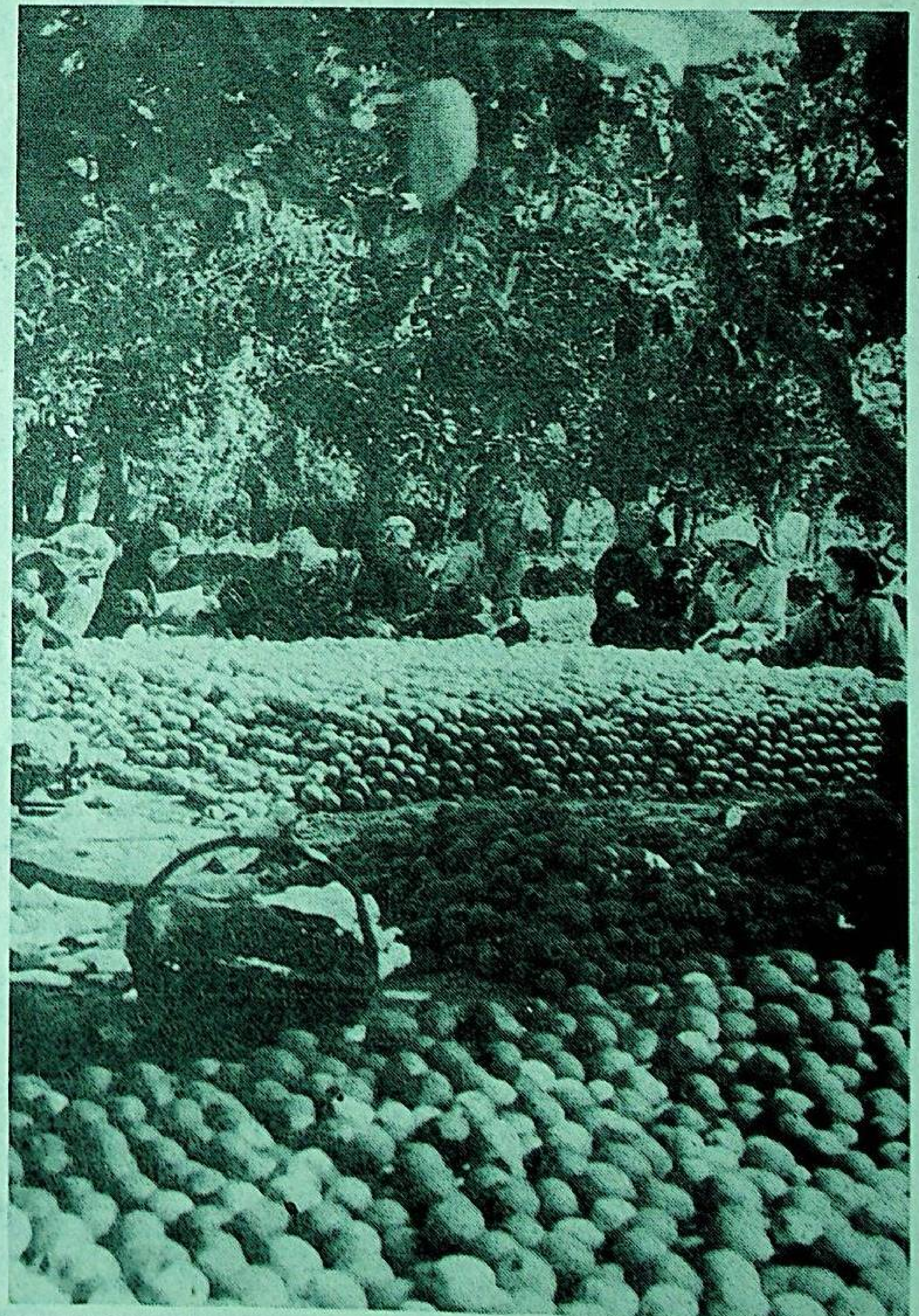

بەرىكەتلىك كۈز

ئازاد ئەخمىدى فوتوسى

ۋارقىرىغىنچە 2 ئوغرىنىڭ ئارقىسىدىن قوغلىدى. ئوغرىلار بازار تەرەپكە ماڭماي نېرىدىكى ئەسكى تاملىق تەرەپكە قاچتى.

بىر ئاز ۋاقىتتىن كېيىن تاماققا كەتكەنلەر بىر ئىككىدىن كېلىپ ئاپتوبۇسقا چىقىشتى. — ۋاي مېنىڭ چامادانىم يوق تۇرىدۇ، — دەپ ۋارقىرىۋەتتى ئالتۇن چىش چوكان، ئۆڭ - سۆلى يوق ھالدا، — قانداق قىلىمەن، ۋاي ئىست، — دەپ يىغلاپ كەتتى. بۇنىڭ بىلەن باشقا يولۇچىلار سومكا، خالتا ۋە ئاپتوبۇس ئۈستىگە تېڭىلغان يۈك تاقلىرىغا قاراشتۇردى.

— يىغلىماي گەپ قىلىڭ، چامىدىنىڭىزدا نېمىڭىز بار ئىدى؟ دەپ سورىدى شوپۇر.

— بىر جۈپ بىلەزۈك، 1 زەنجىر، 3 دانە ئۈزۈك يەنە 6 مىڭ يۈەن نەق پۇل، 3 قۇر كىيىم - كېچەك بارئىدى، — دېدى چوكان ئۆزىنى كاچاتلاپ. بەزى ئاياللار ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىپ لىۋىنى چىشلەشتى.

— مەن ئاپتوبۇسنىڭ ئىشىك دېرىزىلىرىنى تاقىۋېتىپ كەتكەن، — دېدى شوپۇر، — كەلسەم ئىشىك ئوچۇق تۇرىدۇ، ئۆزۈڭلارنى بېسىۋېلىڭلار، ساقچىغا مەلۇم قىلايلى، — شوپۇر شۇنداق دەپ ئاپتوبۇسنى ئوت ئالدۇرۇپ تۇراتتى، كىمدۇ بىرسى، — قارامايلىق ئادەم كەلمەپتۇ، — دەپ ۋارقىرىدى. يەنە بىرسى،— راس يوق تۇرىدۇ قېنى ئۇ ئادەم، — دەپ يېنىدىكى ئادەمگە قارىدى. شوپۇر ھەدەپ سىگنال بېرەتتى. شۇ ئارىدا بىر ياش بالا:

— ھەممىمىز تاماققا كەتكەندە ئۇ ئادەم ئاپتوبۇسنىڭ قېشىدا قالغان، — دېدى.

— ھەممە ئادەم تاماققا كەتسە ئۇ نېمىشقا ئايرىلىپ قالدۇ؟ چوقۇم ئاشۇ ئادەمدە بىر گەپ بار، — دېيىشتى بەزىلەر.

— مەنمۇ شۇنداق ئويلاۋاتىمەن، — دېدى ئالتۇن چىش چوكان يىغلامسىراپ، — ئەتىگەن چامادانىنى ئۈستىگە تىگىۋېتەي دېسەم ئاشۇ بېشىشىگىنى يەيدىغان ئوغرى، «چامادانلىرى چىرايلىق ئىكەن، ئۈستىدە بۇزۇلۇپ كېتىدۇ يانلىرىدا تۇرسۇن» دەپ تېخى ئورۇندۇقنىڭ قېشىغا ئۆزى ئورۇنلاشتۇرۇپ بەرگەن، ۋاي ئىست، قانداق قىلىمەن، — چوكان ئۆزىنى ئۇرۇپ بار ئاۋازى بىلەن يەنە يىغلىدى.

— «ئادەمنىڭ ئالىسى ئىچىدە، ھايۋاننىڭ ئالىسى تېشىدا» دېگەندەك ئۇ ھارامزادىنى، قىلغان قىلىقىغا قاراپ ياخشى ئادەم، دەپ قاپتۇق، — دېدى بىر ئاقساقال بوۋاي چوكانغا تەسەللى بېرىپ، — بولدى يىغلىماڭ بالام كىشىنىڭ ھەققى كىشىدە قالمايدۇ، بىر كۈنى

تەرەپكە يۈگۈرۈپ كېلىۋاتاتتى. ئۇ ئاپتوبۇس يېنىغا كېلىپ، كەلمەي: ...

— قارىماسلەر، ئايەدە بىر قەپەز ئېلىشىپ كەتتۇق. قېنى خېنىم تۇتسلا ما چامادانلىرىنى،— دېدى. ئۇ ئاپتوبۇسقا چىقىپ جايلىشىۋالغاندىن كېيىن، — ھېلىمۇ ياخشى ئېرى كەتمىگىنىم، بولمىسىزە، — دېدى. ئۇ 2 قولىنى شىمايلاپ ئولتۇرۇپ، — 2 ئوغرىنىڭ ئارقىسىدىن تاپ بېسىپ قوغلاپ ئېتىز ياقىسىدىكى ئەسكى تاملىقتا تۇتۇۋېلىپ قالساق بولىدۇ، قارىسام چوڭى پور كۆتەك نېمىكەن بىر پەشۋاغا يارىمىدى. لېكىنزە كىچىكى تايغاندەك چاپىدىغان تارمۇشكەن دەڭلا، چامادانىنى قولتۇققا قىسىپ قويۇندەك كېتىۋاتىدۇ. سىمىزلىك دېگەنمۇ بولمايدىغان ئىشكەن، يېتىشەلمەي تۇرسام بىر چوقاتماق ئۇچراپ قالدى، بىر ئېتىۋېدىم ھېلىمۇ ياخشى ئۇنىڭ پۇتىغا تېگىپ يىقىلدى - دە چامادانىنى ئېلىشقا ئۈلگۈرمەي ئاقسىغان پېتى قاچتى - ئۇ سۆزلەۋاتقاندا يېنىدىكى ئادەم ئالتۇن چىش چوكانغا قاراپ:

— خېنىم بۇ بىچارىمۇ خېلى جاپا چېكىپتۇ سۆيۈنچە بېرەلا، — دېدى.

خۇشاللىق بىلەن خىجالەتچىلىك ئىچىدە نېمە دېيىشىنى بىلمەي تۇرغان چوكان ئاغزى- ئاغزىغا تەگمەي سۆزلەپ كەتتى.

— خۇدايىم بىر جانلىرىغا مىڭ جان بەرسۇن ئاكا، ھېلىغۇ سۆيۈنچە ئىكەن، نېمە دېسىلە شۇنى بېرىمەن، — دەپلا گېپىنى توختىتىپ قىزىرىپ كەتتى.

— رەھمەت، ھەممە نەرسەم بار خېنىم. ئوغرىنى كۆرۈپ تۇرۇپ كۆرمەسكە سالسام بولماس.

بۇ سەممىي ئۇچۇق - يورۇق ئادەمگە ئالدىراپ ھەر خىل باھا بەرگەنلەر خىجىللىق ئىچىدە ئۇنىڭغا ھۆرمەت بىلەن قاراشتى.

ئاستىدىن كارىزلار ئاققان قاراڭغۇ
باغلارنىڭ پەيزى بار مۇشۇ سەھەردە.
ئىلھامىم بولمىغىن ئەندى يىغلاڭغۇ،
بەل باغلا شۇ سەھەر سۈنغان كەمەردە.

ئىلھام چېچىلىپتۇ مۇشۇ سەھەرگە،
شائىرلار خالىساڭ كەلگىن تىرىۋال.

شەرق گۈزەلى

پەرى دەپ قىلما گۇمان ئۇسسۇلچى ئۇ،
شوخ - ئەركىن قىلار جەۋلان ئۇسسۇلچى ئۇ.
ئاي ئالار رۇخسارىدىن ھۆسنىگە نۇر،
كۆزلىرى چولپان كەبى ئۇسسۇلچى ئۇ.

كىيىمى تاڭ شەپقى، بويى زىبا،
نىگاھى چاقماق، گۈلخان ئۇسسۇلچى ئۇ.
جۈپ زەنجىر بولۇپ باغلار دىل رىشتىگىنى،
قوش ئۆرۈم چېچى بوستان ئۇسسۇلچى ئۇ.

ھەركىتى، جىلۋە - نازى شۇنچە نەپىس،
كىيىكلەر قالار ھەيران، ئۇسسۇلچى ئۇ.
مەھلىيا ئاڭا مىڭلاپ ئوتلۇق كۆزلەر،
ھەر دىلنى قىلار خەندان ئۇسسۇلچى ئۇ.

شان قۇچتى ۋەتەن، دۇنيا سەھنىسىدە،
شەنىگە ياڭرار داستان، ئۇسسۇلچى ئۇ.
شەرقنىڭ بىر گۈزەلى ئۇيغۇر قىزى،
سەنئەتتە نۇرلۇق چولپان، ئۇسسۇلچى ئۇ.

دوست

پۇل ۋە مەنسەپتىن ئەزىز ئىنسانغا دوست،
مەيلى نامرات، مەيلى زەردار - خانغا دوست.
تارتمىغاي يالغۇزچىلىقنىڭ دەردىنى،
بولسا ئۇ مېھرۇ ۋاپا، ۋىجدانغا دوست.

دوستىغا كەلسە مۇسىبەت، دەرد - ئەلەم،
ئايىماس ياردەمنى باغرى قانغا دوست.
كەمسىتىپ ئۇرسا رەقىب يەرگە سېنى،
كۆتۈرەر قەددىڭنى ئەرش - ئاسمانغا دوست.

قىلمىغاي ئېغۋا، ھەسەت، تارلىق ساڭا
بولمىغاي پۇلغا، ئەمەل، ئېھسانغا دوست.
تاشلىماس بېشىڭغا كۈن چۈشكەندىمۇ،
يوقلىغاي ھەتتا بېرىپ زىندانغا، دوست.

باي چېغىڭ كەتمەس يېنىڭدىن بەزىلەر،
ئەسقاتار نامرات چېغىڭدا جانغا دوست.

ئەسىرلىك ئىنىقلار ئارىندۇ ئاتاپ،
يېپيېڭى تونلارغا ئورۇنلار شەھەر.

دالالار، قىرلارنى سەھەردەك جۇشقۇن،
سەھەردەك بىر بالقىش ئىچىدە كۆرەي.
ئاتلار تۇيىقىدىن ئۇچقان ھەر ئۇچقۇن -
بىر شېئىر، سەھەرنىڭ بويىنى كۆرمەي.

شېئىرلار

مامۇت زايىت

خۇش بولار ئالساڭ شەرەپ، قۇچساڭ زەپەر،
ئەرزىگەي قاتساڭ ئېسىل داستانغا دوست.

ئەي قىزلار

قۇياش دېسەم قۇياشتىن ئۈز ئىنسان قىزلار،
ۋۇجۇدىنى ئاتەش دېسەم ۋولقان قىزلار.
جامالى ئاي، شەھلا كۆزى چولپان قىزلار،
سۆيگۈ - ۋاپا دۇنياسىدا سۇلتان قىزلار.

سىلەر بولغاچ ئۈزۈلمىدى ئەجداد - ئەۋلاد،
سىلەر بولغاچ بولمىدى يۇرت - ۋەتەن بەرباد.
سىلەر ئۈچۈن جەڭگە كىردى تالاي پەرھاد،
سۆيگۈ - ۋاپا دۇنياسىدا سۇلتان قىزلار.

مەپتۇن ئوماق كۈلكەڭلەرگە جېمى ئادەم،
يىغلىساڭلار يىغلار ئاسمان، يىغلار ئالەم.
ناز - خۇلقىڭلار كەلتۈرىدۇ شادلىق - ئەلەم،
سۆيگۈ - ۋاپا دۇنياسىدا سۇلتان قىزلار.

سىلەر مېھرى، نۇر تاجىنىڭ دۇردانىسى،
ئىجاد، ئەمگەك، شان - شۆھرەتنىڭ پەرۋانىسى.
بۈگۈن مەھبۇب، ئەتە مىللەت - يۇرت ئانىسى،
سۆيگۈ - ۋاپا دۇنياسىدا سۇلتان قىزلار.

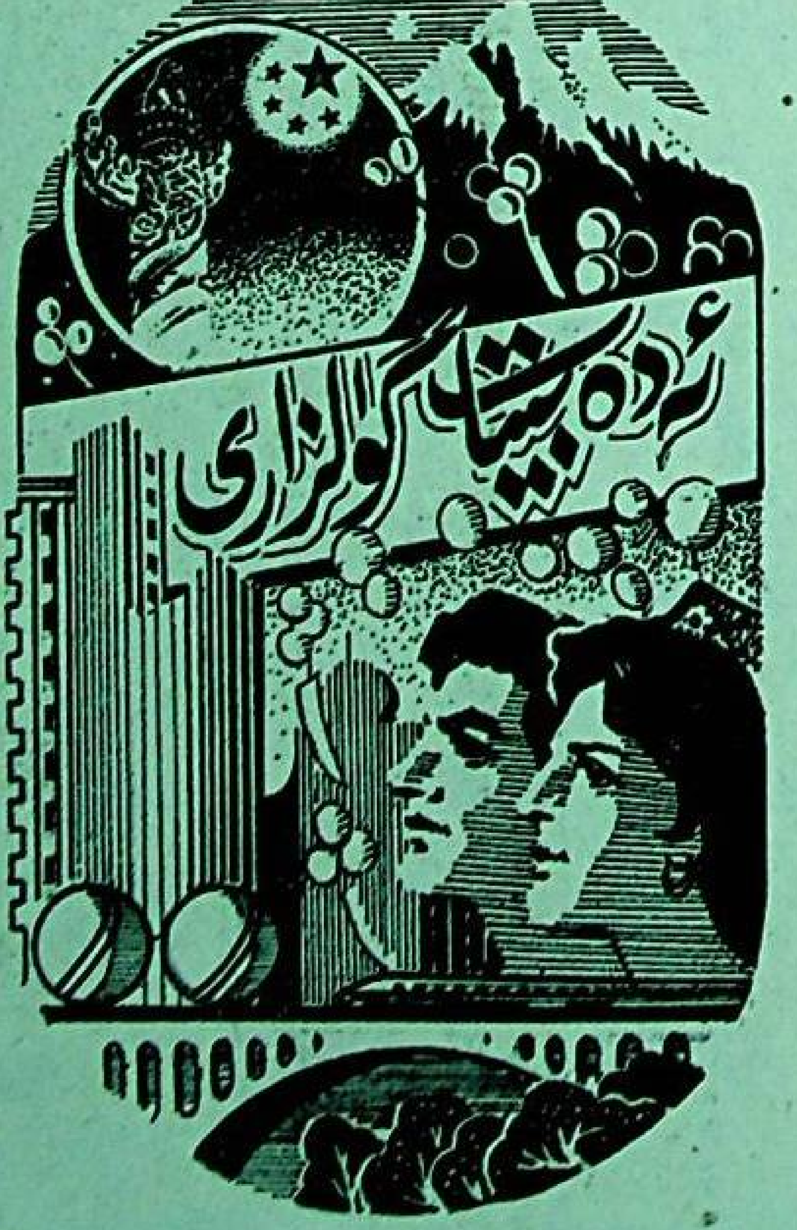

پارىس قولتۇقىدىكى مەرۋايىت تېخىمۇ جۇلالانغۇسى

- كۇۋەيتتە كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىم (3)

«خەلق گېزىتى» مۇخبىرى لىيۇشۇيمىن

دۇنيا غا نەزەر

«پارىس قولتۇقىدىكى جۇلالىق مەرۋايىت» دەپ ئاتىلىدىغان كۇۋەيت پايتەختىنىڭ كوچا-رەستىلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى رەتلىك، ئىمارەتلىرىنىڭ شەكلى يېڭى، شەھەر قىياپىتى پاكىز، كۆركەم ئىكەن. كۇۋەيت شەھەر مەمۇرىيىتى كومىتېتى مەسئۇلىنىڭ تونۇشتۇرۇشىچە، شەھەر قۇرۇلۇشىدا ھۆكۈمەت شەھەر رايونىدىكى ئىمارەتلەرنىڭ ھازىرقى زامان مەدەنىيىتىگە ماس بولۇشىنى تەلەپ قىلىدىكەن، مۇھىتقا ماس كېلىدىغان قەۋەتلىك ئۆيلەرنى سېلىشنى تەشەببۇس قىلىدىكەن، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىمارەت لايىھىلەش سەۋىيىسى ۋە قۇرۇلۇش سۈپىتىنىڭ ئۆسۈشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، ئۆي ئىگىلىرىنى كونا قەۋەتلىك ئۆيلەرنى ۋاقتىدا يېڭىلاشقا ۋە زىننەتلەشكە ئىلھاملاندۇرىدىكەن. شەھەر مەمۇرىيىتى كومىتېتى ئەڭ ياخشى ئىمارەت لايىھىلەش مۇكاپاتى، ئەڭ ياخشى ئىمارەت سېلىش مۇكاپاتى، ئەڭ ياخشى زىننەتلەش مۇكاپاتى تەسىس قىپتۇ، يۇقىرىدىكى 3 تۈرلۈك مۇكاپات نەتىجىسى يىلدا بىر قېتىم باھالىنىدىكەن، ھەر يىلنىڭ ئالدىنقى 6 ئېيىدا ئېلتىماس سۇنۇلىدىكەن ۋە نامزات ئىمارەتنىڭ مۆھلىتى بېكىتىلىدىكەن. 3 - پەسلىدە تېخنىكا ھۆكۈم كومىتېتى ياخشىلىرىنى باھالاپ چىقىپ، يىل ئاخىرىدا مۇكاپاتلاش يىغىنى ئۆتكۈزىدىكەن، ھەر بىر تۈرنىڭ مۇكاپاتى 5000 كۇۋەيت دىنارى ئىكەن، ئەڭ ياخشى لايىھىلەش مۇكاپاتى ۋە ئەڭ ياخشى زىننەتلەش مۇكاپاتىنىڭ مۇكاپات پۇلىنى باش لايىھىلىگۈچى بىلەن ئۆي ئىگىسى تەڭ بولۇشىدىكەن، ئەڭ ياخشى ئىمارەت سېلىش مۇكاپاتىنىڭ مۇكاپات پۇلى پۈتۈنلەي ئۆي ئىگىسىگە بېرىلىدىكەن، لېكىن شەرتى سېلىنغىنىغا 10 يىلدىن ئاشقان ئىمارەتكە ئىمارەت ئىگىسىنىڭ بۇ مۇكاپاتنى ئېلتىماس قىلىش سالاھىيىتى بولىدىكەن.

كۇۋەيت ھۆكۈمىتى شەھەرنى كۆركەرتىش ئىشىغىمۇ يۇكسەك ئەھمىيەت بېرىپتۇ، شەھەر رايونىدىكى ياپيېشىل چىملىقلار، سايە تاشلاپ تۇرغان باراقسان دەل - دەرەخلەر كۇۋەيت شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ مۇھىتنى ياخشىلاش يولىدا بوشاشماي تىرىشقانلىقىنىڭ نەتىجىسى. يېقىنقى 10 يىلدىن بۇيان، كۇۋەيت ھۆكۈمىتى ھەر يىلى نەچچە 10 مىليون كۇۋەيت دىنارىنى كۆچەت تىكىش، ئوت - چۆپ تېرىشقا ئىشلىتىپتۇ. 1981 - يىلى كۇۋەيت مۇھىت ئاسراشقا دائىر قانۇن ئېلان قىپتۇ، مۇھىت ئاسراش كومىتېتى قۇرۇپتۇ، 1987 - يىلى يەنە كۆكەرتىش ئالىي كومىتېتى قۇرۇپتۇ، 1990- يىلى مەملىكەتنىڭ كەلگۈسى 20 يىللىق كۆكەرتىش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىپتۇ، كۇۋەيتنىڭ جۇغراپىيىلىك ئورنى ھازىرقى تەبىئىي شەرت - شارائىتى ۋە مەدەنىيەت ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، كۆكەرتىشكە باب كېلىدىغان بارلىق يەرلەردە كۆچەت تىكىش، ئوت - چۆپ تېرىش ئىستراتېگىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپتۇ، شەھەرنى كۆكەرتىش بەلۋىغى، ئاھالىلەر رايونى، قاتناش يول لىنىيىسىنىڭ 2 قاسنىقى، باغچا، دېڭىز ساھىلىدىكى سەيلىگاھتىن ئىبارەت 5 چوڭ كۆكەرتىش رايونىغا ئايرىپ، بارلىق خۇسۇسىي ئىمارەتلەر ۋە جامائەت ئىمارەتلىرىنى لايىھىلەشتە كۆكەرتىشنى گەۋدىلىك مەزمۇن قىلىشنى تەلەپ قىپتۇ.

يۇقىرىدىكى پىلان بويىچە كەلگۈسىدىكى 20 يىلدا كۇۋەيتتە 141 مىڭ تۈپ خورما دەرىخى، 3 مىليون 900 مىڭ تۈپ باشقا كۆچەت ۋە 3 مىليون تۈپ غوللۇق دەرەخ تىكىلىدىكەن، 12 مىليون 400 مىڭ كۋادرات مېتىر يەرگە چىم ياتقۇزۇلىدىكەن، 13 مىليون كۋادرات مېتىر يەردە پىپىنچا ئۆسۈملۈك ئۆستۈرۈلىدىكەن، بۇنىڭ ئۈچۈن 7 مىڭ باغ - ئورمان ئىشچىسى كۆپەيتىلىدىكەن، سۇغىرىش تۇرۇبىسى ياتقۇزۇش ئۈچۈنلا 281 مىليون كۇۋەيت دىنارى، يەر تۈزلەش ئۈچۈن 324 مىليون كۇۋەيت دىنارى سەرپ قىلىنىدىكەن.

ھازىر كۇۋەيت شەھىرىدە كۆكەرتىلگەن يەر كۆلىمى 10 مىڭ گېكتارغا يېتىپتۇ، يەنە 3000 گېكتاردىن ئارتۇق يەرنى كۆكەرتىش پىلانى يولغا قويۇلۇۋېتىپتۇ.

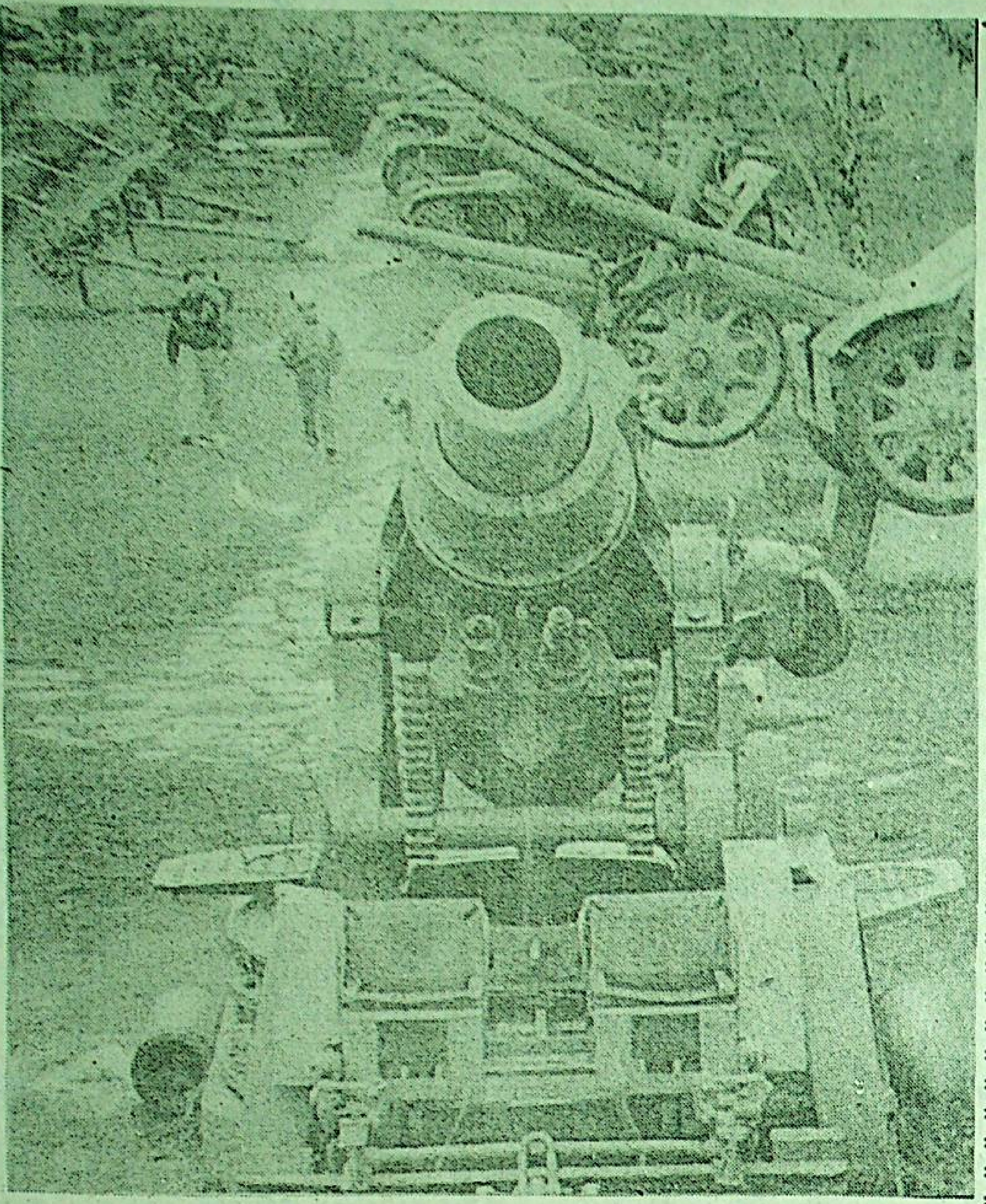

يۇگوسلاۋىيىنىڭ پايتەختى بېلگراد شەھىرىنىڭ شەھەر رايونىدىكى ئۈستى ئوچۇق ھەربىي مۇزېيدىن كۆرۈنۈش.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

روسىيە پۇل قىممىتىنى ئۆزگەرتتى

ئومۇمىي بايان

روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن يېقىندا مۇنداق دەپ جاكارلىدى: كېلەر يىلى 1 - ئاينىڭ 1- كۈنىدىن باشلاپ رۇبلىنىڭ قىممىتى 1000 ھەسسە ئۆستۈرۈلىدۇ، يەنى 1000 رۇبلىلىق تاۋارنىڭ قىممىتى يېڭى بىر رۇبلىنىڭ قىممىتىگە باراۋەر قىلىنىدۇ، شۇ چاغقا بارغاندا بىر بولكىنىڭ باھاسى بىر نەچچە مىڭ رۇبلى، ئايلىق مائاش 10 مىڭ رۇبلىدىن كۆپ بولىدىغان، ئىقتىسادىي ستاتىستىكىلىق مەلۇمات تىرىليون رۇبلى بولۇپ كېتىدىغان ئەھۋالغا خاتىمە بېرىلىدۇ، روسىيە شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ئاسترونومىيىلىك سانلارنىڭ كاشىلىسىدىن قۇتۇلىدۇ.

پۇل قىممىتىنى ئۆزگەرتىش كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان خاتىرجەمسىزلىك ۋە داۋالغۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، روسىيە كونا پۇلنى يېڭى پۇلغا ئالماشتۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىدۇ، يېڭى مېتال پۇل ۋە قەغەز پۇل 1998 - يىل 1 - ئاينىڭ 1 - كۈندىن باشلاپ ئوبوروت قىلىنىدۇ، لېكىن كونا رۇبلى 1998 - يىل 12 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە ئىشلىتىلىۋېرىدۇ. روسىيىدىكى بارلىق بانكىلار 2002 - يىلدىن ئىلگىرىكى 4 يىلدا كونا رۇبلىنى قوبۇل قىلىۋېرىدۇ.

80 - يىللاردىكى سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ رۇبلى قىممىتى ئامېرىكا دوللىرىنىڭكىدىن يۇقىرى ئىدى، سوۋېت ئىتتىپاقى پارچىلىنىشتىن ئىلگىرى رۇبلىنىڭ كۇرسى چۈشۈشكە باشلىدى. 1991 - يىلى روسىيە رۇبلىسىنىڭ كۇرسى چۈشۈپ 1 دوللارغا 170 رۇبلى تېگىشىلىدىغان بولدى. 1992 - يىلدىن 1994 - يىلغىچە

سومىنىسى ناھايىتى چوڭ بولغان رۇبلى پۇل مۇئامىلىسى، ئوبوروت، ستاتىستىكا خىزمىتىگە ئىنتايىن چوڭ قولايسىزلىق كەلتۈردى. شۇڭا پۇل قىممىتىنى ئىسلاھ قىلىش زۆرۈر بولۇپ قالدى.

يېلتسىن زۇڭتۇڭ پۇل قىممىتىنى ئۆزگەرتىشنىڭ سەۋەبى توغرىسىدا توختىلىپ مۇنداق دېدى: روسىيە ھۆكۈمىتى پۇل ئوبوروتى ۋە پۇل پاخاللىقىنى ئۈنۈملۈك نازارەت قىلىۋاتقانلىقى ئۈچۈن، مال باھاسى زور دەرىجىدە ئۆسۈپ كەتمەيدۇ. ئاساسلىق تاۋارلارنىڭ باھاسى ئەمەلىيەتتە مۇقىم بولۇۋاتىدۇ ھەم داۋاملىق مۇقىم بولىدۇ.

مەملىكەت ئىچىدە قالايمىقانچىلىق ۋە ئالاقزادىلىك پەيدا بولۇشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، روسىيە ھۆكۈمىتى رۇبلى قىممىتىنى ئۆزگەرتىش خىزمىتىنى ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇردى، بىرىنچى يىل ئىلگىرى «خەلقنى خاتىرجەملەندۈرۈش ئېلانى» چىقىرىپ، كونا-يېڭى رۇبلىنىڭ 1 يىلغىچە تەڭ ئىشلىتىلىد...

دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى ياشانغانلارنىڭ سالامەتلىكىگە ئەھمىيەت بېرىشنى مۇراجىئەت قىلدى

ياشانغانلارنىڭ رولىنى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرۇپ، جەمئىيەتكە پائال تۆھپە قوشىدىغان قىلىش ئۈچۈن، باش شتابى جەنۋەدىكى دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى يېقىندا ئاخبارات ئېلان قىلىپ ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ ياشانغانلارنىڭ سالامەتلىكىگە ئەھمىيەت بېرىشنى، ئاممىۋى سەھىيە ئىشلىرىغا سېلىنىدىغان زۆرۈر مەبلەغنى كۆپەيتىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

ئاخباراتتا مۆلچەرلىنىشىچە، دۇنيادا بۇنىڭدىن كېيىن ياشانغانلار كۆپىيىپ بارىدىكەن، 2020 - يىلغا بارغاندا، دۇنيادا ... ياشانغانلارنىڭ سالامەتلىكىگە ئەھمىيەت بېرىدىغان قىلىش ئۈچۈن، 1999 - «خەلقئارا ياشانغانلار يىلى» نىڭ 1 - ئۆكتەبىر كۈنىدە سىدنېي، دۇگجېك، شاڭخەي، مەنگو، جەنۋە، لوندون، نيۇ-يورك قاتارلىق چوڭ شەھەرلەردە پىيادە مېڭىش ھەرىكىتى قوزغاشنى پىلانلىغان.

دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى ئالاقىدار تارماقنىڭ مەسئۇلى دوكتور كاراش ئاخباراتتا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: سالامەتلىك كىشىلەرنىڭ جەمئىيەتكە ...

1 دوللارغا 170 رۇبلى تېگىشـ لىـنـدىـغـان بولدى. 1992 ـ يىلـىـدىن 1994 ـ يىلغىچە روسىيىنىڭ يىللىق پۇل پاخاللىق نىسبىتى % 200 ئۆپچۆرىسىدە بـولدى، 1995 ـ يىلـىـنىڭ ئـاخىرىغا كەلگەندە، 1990 ـ يىلى 1 پىكاپ كېلىدىغان پۇل 4 قېتىم ترامۋايغا ئولتۇرۇشقا يېتىدىغان بولۇپ قالدى. بىر رويال سېتىۋېلىشقا بولىدىغان پۇلغا 1 پارچە گېزىت سېتىۋالغىلى بولىدىغان بولۇپ قالدى، ھازىرقى قەغەز پۇلنىڭ ئەڭ چوڭىنىڭ قىممىتى 500 مىڭ رۇبلىغا يەتتى.

ئورۇنلاشتۇردى، يېرىم يىل ئىلگىرى «خەلقنى خاتىرجەملەندۈرۈش ئېلانى» چىقىرىپ، كونا-يېڭى رۇبلىنىڭ 1 يىلغىچە تەڭ ئىشلىتىلىدىـغانلىـقـىـنـى، 4 يىل ئەركىن ئايرىۋاشلاشقا بولىدىغانلىقىنى ئېنىق جاكارلىدى.

بۇ يەردىكى جامائەتچىلىك مۇنداق دەپ قـارىـدى: رۇبلـى قىممىتىنى ئۆزگەرتىش ئـوبوروت قاتارلىق ساھەلەرنىڭ ھەرىكىتىگە پايدىلىق بولىدۇ، خەلق تۇرمۇشىغا قۇلايلىق يارىتىپ بېرىدۇ، بۇ تەدبىر روسىيىدە 90-يىللارنىـڭ باشلىرىـدا باشلانغان يامان خاراكتېرلىك پۇل پاخاللىق دەۋرىگە خاتىمە بېرىلىدىغانلىقىدىن، روسىيە ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن شارائىت ھازىرلانغانلىقتىن دېرەك بېرىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

بۇنىڭدىن كېيىن ياشانغانلار كۆپىيىپ بارىدىكەن، 2020 ـ يىلغا بارغاندا، دۇنيادا 60 ياشتىن ئاشقان كىشىلەرنىڭ سانى ھازىرقى 540 مىليوندىن ئېشىپ 1 مىلياردتىن كۆپرەككە يېتىدىكەن، بۇنىڭ ئىچىدە تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەردىكى 60 ياشتىن ئاشقانلار 710 مىليونغا يېتىدىكەن. ياۋروپا ياشانغانلارنىڭ سانى ئەڭ كۆپ رايون بولۇپ قالىدىكەن، 60 ياشتىن ئاشقانلارنىڭ سانى ھازىرقى ئومۇمىي ئاھالىنىڭ % 19 ىنى ئىگىلەشتىن % 23 ىنى ئىگىلەشكە كۆپىيىدىكەن.

دۇنيا سەھىيە تەشكىلاتى دۇنيادا ياشانغانلار سانىنىڭ تېز كۆپىيىش يۈزلىنىشىنى نەزەردە تۇتۇپ، كىشىلەرنى ئاخباراتتا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: سالامەتلىك كىشىلەرنىڭ جەمئىيەتكە داۋاملىق پائال تۆھپە قوشۇشىنىڭ ئالدىنقى شەرتى، 60 ياشتىكى ساغلام كىشىلەر بىلىم، روھ ۋە جىسمانىي جەھەتلەردىن جەمئىيەتكە داۋاملىق تۆھپە قوشالايدۇ، ئۇ مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ياشانغانلار ئائىلە، جەمئىيەت ۋە ئىقتىسادنىڭ بايلىقى دەپ قارىلىشى كېرەك. شۇنىڭ ئۈچۈن ھەرقايسى دۆلەتلەر ياشانغانلارنىڭ تۇرمۇشى ۋە سالامەتلىكىگە ئەھمىيەت بېرىشى، كاپالەتلىك قىلىشى، ئۇلارنىڭ رولىنى تېخىمۇ ياخشى جارى قىلدۇرۇشى كېرەك.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

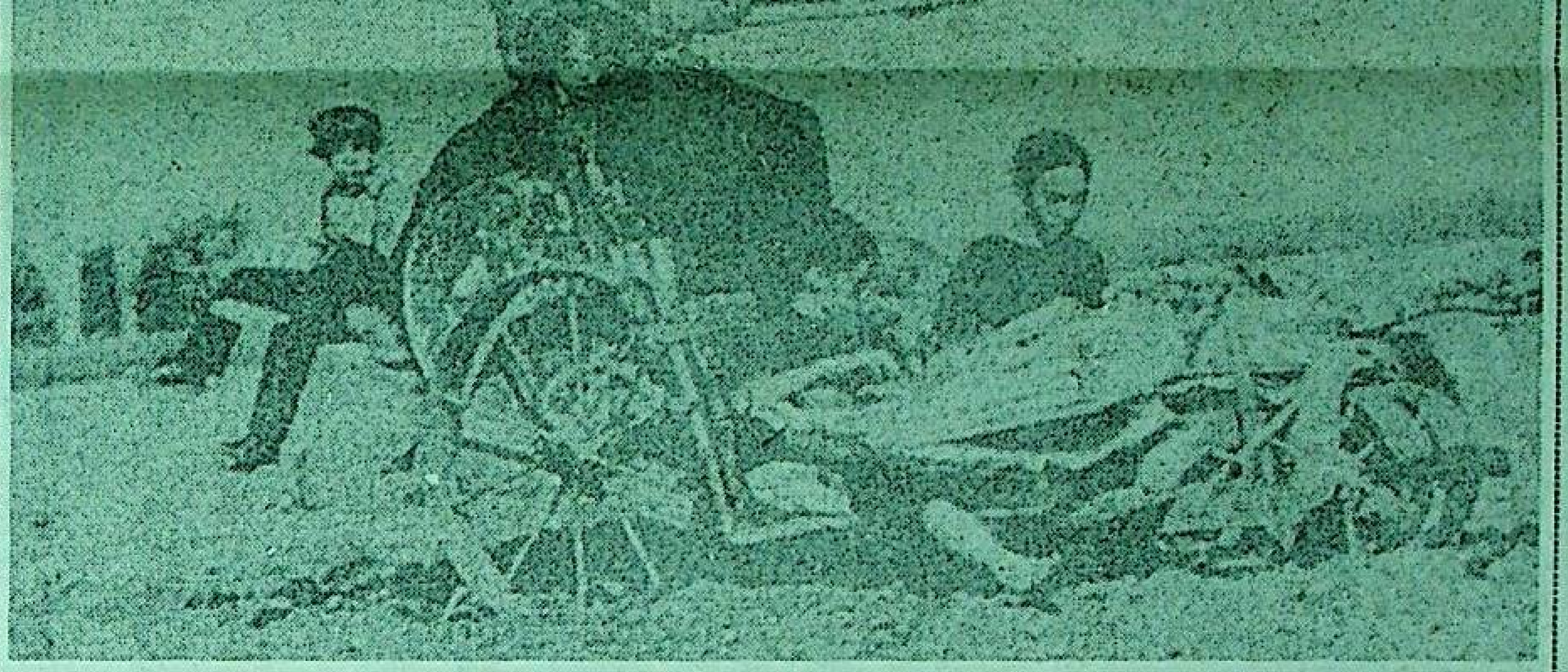

ئامېرىكا پېنسىلۋانىيە شتاتىنىڭ رانكاس شەھىرىدە 16 مىڭ ئامىش ئاھالىسى ئولتۇراقلاشقان، ئۇلار 200 نەچچە يىل ئىلگىرىكى تۇرمۇش ئۇسۇلىنى ھازىرغىچە ساقلاپ كەلمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئامېرىكىدىكى بىر خۇسۇسىي ئالەم قاتنىشى شىركىتى ئالەم بوشلۇقى ساياھەت بېلىتىنى ساتتى

ئامېرىكىنىڭ سىئاتىل شەھىرىدىكى زىگراھىم ئېكسپېدىتسىيە شىركىتى 10-ئاينىڭ 20-كۈنىدىن باشلاپ ساياھەتچىلەرگە 2001-يىللىق ئـالـەم بـوشلۇقى ساياھەت بېلىتىنى ئالدىن ساتىدىغانلىقىنى جاكارلىغانىدى. 10-ئاينىڭ 22-كۈنىگىچە 15 كىشى بىلەت زاكاز قىلدى.

بۇ شىركەت ۋەكىلى مۇنداق دېدى: ئالەم بوشلۇقى ساياھەت بېلىتىنىڭ باھاسى 98 مىڭ دوللار، بېلەتكە تىزىملاتقۇچىلار 5000 دوللار زاكالەت پۇلى تاپشۇرىدۇ، قالغىنىنى ۋاقتى كەلگەندە تاپشۇرسا بولىدۇ.

شىركەت شەكلى كىچىك ئايروپىلانغا ئوخشاپ كېتىدىغان ئەمما راكېتا بىلەن قويۇپ بېرىلىدىغان ئالەمگە ئۇچۇش قوراللىرىنى قويۇپ بېرىپ، ساياھەتچىلەرنى يەر يۈزىدىن 100 كىلومېتر ئېگىز ھاۋا بوشلۇقىغا چىقىرىدۇ.

ساياھەتچىلەر ئالاھەزەل 2 مىنۇتچە ئېغىرلىقنى يوقىتىش تەسىراتىنى باشتىن كۆچۈرىدۇ ھەم ئاتموسفېرا قاتلىمى سىرتىدىكى قاراڭغۇ ئالەم بوشلۇقىنى كۆرەلەيدۇ.

ئالەم بوشلۇقىدىكى ساياھەت ۋاقتى تەخمىنەن 2 يېرىم سائەتتىن 3 سائەتكىچە بولىدۇ. ئالەم بوشلۇقىغا چىقىشتىن ئىلگىرى ساياھەتچىلەر ئالەمگە ئۇچۇش ئىنستىتۇتىدا 2 كۈن ئوقۇيدۇ، ئالەم ئۇچقۇچىلىرىنى تەربىيىلەش مەركىزىدە 3 كۈن تەربىيىلىنىدۇ.

ھازىر بۇ شىركەت ئالەمگە ئۇچۇش قورالىنى قويۇپ بېرىدىغان راكېتانىڭ ماتورىنى ياساۋاتىدۇ. پىلان بويىچە كېلەر يىلى 2 ئالەمگە ئۇچۇش قورالى ياساپ چىقىلماقچى، ھەر بىر ئالەمگە ئۇچۇش قورالىغا 6 ساياھەتچى سىغىدۇ، ئۇ ھەر ھەپتىدە 2 قېتىم قويۇپ بېرىلىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

40 - سان

خەلقئارا ماتېرىيال

بايلىقى مول قازاقىستان

قازاقىستان بايلىقى مول دۆلەت، ئۇ ئـاسىيانىڭ ئوتتۇرا قىسمىغا جايلاشقان، ئاھالىسى 17 مىليوندىن ئاشىدۇ، زېمىن كـۆلىمى 2 مىليون 717 مىڭ كۋادرات كىلومېتىر بولۇپ، ئوتتۇرا ئاسىيا رايونى بـويـىـچـە زېـمـىـنى ئەڭ چوڭ دۆلەت ھېسابلىنىدۇ. قازاقىستان شەرقتە جۇڭگو بىـلـەن، غەربتە كاسپىي دېڭىز بىلەن، شـمـالدا روسـىـيـە بـىـلـەن، جەنۇبتا تـۈركمەنىستان ۋە ئۆزبېكىستان بىلەن چېگرىـلىـنىدۇ. «ھازىرقى زامان يىپەك يولى» دەپ ئاتالغان «ياۋروپا ـ ئاسىيا چوڭ قۇرۇقلۇق كۆۋرۈكى» قازاقىستاننى كېسىپ ئۆتىدۇ.

بۇ ئوتتۇرا ئاسىيا دۆلىتىنىڭ كىلىماتى قـورغـاق، ھۆل ـ يېغىنى ئاز، دۆلەت تـەۋەسـىـدە نـۇرغـۇن تـۈزلەڭلىك ۋە ئـويمانلىق بار، ھەيۋەتلىك ئالتاي تېغى ۋە تەڭرىتېغى تىزمىلىرى قازاقىستاننىڭ شـەرقـي قىسمى ۋە شەرقىي جەنۇبىي قىسمىنى كېسىپ ئۆتىدۇ. ئوتتۇرا قىسمى قـازاق دالاسى بولۇپ، تۈزلەڭلىكلىرى غەربىي قىسىم، شىمالىي قىسىم ۋە غەربىي جـەنۇبىي قىسمىغا تارقالغان. پايتەختى ئالمۇتا تەڭرىتېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكى تىزمىسىنىڭ شىمالىي قاپتىلىغا جايلاشقان، 3 تـەرىـپـى تاغ ئوراپ تۇرىدۇ، تاغ

چـوققـىـلـىـرى يىل بويى قار بىلەن قاپلىنىپ تۇرىدۇ. تاغ تىزمىلىرىدىن باشلانغان نۇرغۇن كىچىك ئېقىنلار ئـالمۇتـا شەھەر رايونى ۋە شەھەر ئـەتـراپـى رايونلىرىدىن ئۆتىدۇ، بۇ يـەرنىڭ ھاۋاسى ساپ، ئورمانلىرى بـاراقسان، ھەممىلا يېرىدە مېۋىلىك باغلار بولغانلىقتىن، ئالمۇتا «ئالمىلىق شەھەر» دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

قازاقىستاندا مول قېزىلما بايلىقلار بار، ۋولفرام زاپىسى دۇنيا بويىچە 1 ـ ئورۇندا، خروم بىلەن فوسفور زاپىسى دۇنيا بويىچە 2 ـ ئورۇندا، مىس، قوغۇشۇن، سىنىك زاپىسى ئاسىيا بويىچە 1 ـ ئورۇندا تۇرىدۇ، كـۆمۈر، نېفىت، تەبىئىي گاز زاپىسىمۇ خېلى مول. يېڭى مۆلچەرگە قارىغاندا، قازاقىستاندا 13 مىليارد توننا نېفىت ۋە 6 تىرىليون كۇب مېتىر تەبىئىي گاز زاپىسى بار ئىكەن، قازاقىستاننىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقىمۇ خېلى تەرەققىي قىلغان.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

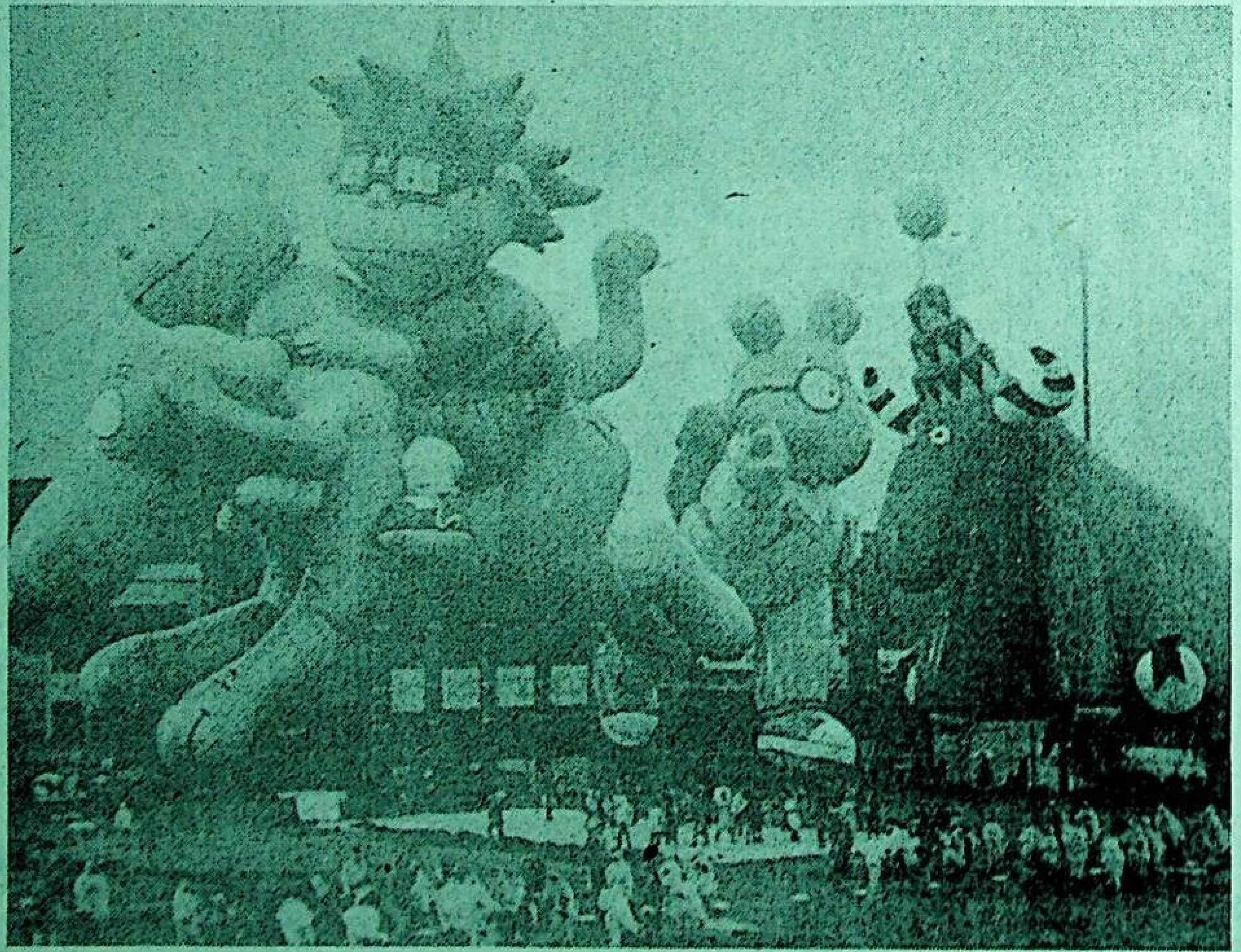

ئامېرىكا يېڭى جېرسىيى شتاتىنىڭ خوبكىن شەھىرىدىكى ستىۋېن تېخنىكا ئىنستىتۇتى 11 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى ھايۋان شەكلى چۈشۈرۈلگەن 3 غايەت چوڭ كارتون شارنى ئىنستىتۇتنىڭ گىمناستىكا مەيدانىدا قويۇپ بەردى، بۇ 3 كارتون شار بۇ ئىنستىتۇتقا ۋاكالىتەن مۇشۇ ئايدا نيۇ- يوركتا ئۆتكۈزۈلىدىغان مىننەتدارلىق بايرىمى نامايىشىغا قاتناشتۇرۇلماقچى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياغزىجىياڭ كوچىسى 1 ـ نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(بۇ سان 4 بەت)

(维吾尔文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65—0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋاكالەت نومۇرى: 1—57)

1997 - يىل
نويابىر
23
يەكشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى:
كۈندۈزى ئوچۇق، كېيىن بۇلۇتلۇق بولىدۇ، كېچىسى ئازراق قار ياغىدۇ، تېمپېراتۇرا 1 - ℃ — 7 - ℃ بولىدۇ، 3 بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى كىچىك دۆلەت كارخانىسىنى ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بەردى

ئىسلاھات ساداسى

ئۆز مۇخبىرىمىز جاۋيۈي، تەكلىپلىك مۇخبىرىمىز مايەنچۈن خەۋەر قىلىدۇ: بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستى كىچىك كارخانىلار تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش قەدىمىنى تېزلىتىپ، 10 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئوبلاستلىق ئىقتىساد كومىتېتىغا قاراشلىق ئوبلاستلىق باش ياغاچچىلىق زاۋۇتىنى بۇ زاۋۇتنىڭ سابىق باشلىقى ماگولۇغا ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن 17 يىللىق تارىخقا ئىگە بۇ دۆلەت كارخانىسى شەخسىينىڭ قولىغا ئۆتتى.

1976 - يىلى قۇرۇلغان بۇ زاۋۇت ئاز پايدا ئالىدىغان ھالەتتە تۇرۇپ كەلگەنىدى. 1995 - يىلى بۇ زاۋۇت ئىشچى-خىزمەتچىلەر تۇرالغۇ ئۆيى سالغانلىقتىن، كارخانىنىڭ ئوبوروت مەبلىغى ئازىيىپ كېتىپ، تىجارىتى كۈندىن - كۈنگە يامانلاشتى.

ئوبلاستلىق تۈزۈلمە ئىسلاھاتى كومىتېتى، دۆلەت مۈلكىنى باشقۇرۇش ئىدارىسى، ئىقتىساد كومىتېتى، ماليە ئىدارىسى قاتارلىق تارماقلار بۇ يىل 8 - ئايدا بۇ زاۋۇتنىڭ مال - مۈلكىنى باھالاپ چىققاندىن كېيىن، بۇ كارخانىنى كىم ئارتۇق سودىسى قىلىپ ساتماقچى بولغان بولسىمۇ، لېكىن كارخانىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى تەرەققىياتى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەنپەئىتىنى نەزەردە تۇتۇپ، كارخانىنى بۇ زاۋۇتنىڭ سابىق باشلىقى ماگولۇغا ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بەردى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

تۈزۈلمىنى ئۆزگەرتىش — ۋاستە

قىسقا ئوبزور

بورتالا موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستلىق باش ياغاچچىلىق زاۋۇتىنىڭ ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بېرىلگەنلىكى بۇ ئوبلاستتىكى ئالاقىدار تارماقلار مەسئۇللىرىنىڭ كارخانا تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىشتىكى يېڭى تونۇشى ۋە ئۇسۇلىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ. ئۇلار مۇنداق قىلىشتا كارخانىنىڭ كېيىنكى تەرەققىياتى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداشنى نەزەردە تۇتقان.

تۈزۈلمىنى ئۆزگەرتىش - ۋاستە، ئۇ ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئىقتىسادنى گۈللەندۈرۈش، خەلققە بەخت يارىتىش مەقسىتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدۇ. شۇڭا جايلار، تارماقلار كارخانا تۈزۈلمىسىنى ئۆزگەرتىش داۋامىدا مەقسەتنى ئەستىن چىقارماسلىقى، ۋاستە، ئۇسۇلنى جانلىق قوللىنىپ، ئەمەلىي ئىش قىلىشى لازىم.

مازمۇن خەۋەرلەر

- جىمۇنەي پورتى دۆلەتنىڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشىدىن ئۆتتى
- ئۈرۈمچىدە تۈرلۈك ماللار كۆرگەزمىسى ئۆتكۈزۈلدى
- تۇرپان پويىز ئىستانسىسىدا 1200 كۈن ھادىسە سادىر بولمىدى
- ئاپتونوم رايونىمىزدىكى تۇنجى ھۆججەت - ئارخىپ كومپيۇتېر سىستېمىسى تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى
- ماللىمچە كېيىم - كېچەكلەر ئاساس قىلىنغان «چۈمپەردەگە ئىچۈۋەت» ناملىق ناخشا - ئۇسسۇل شاگىچىدە قويۇلدى

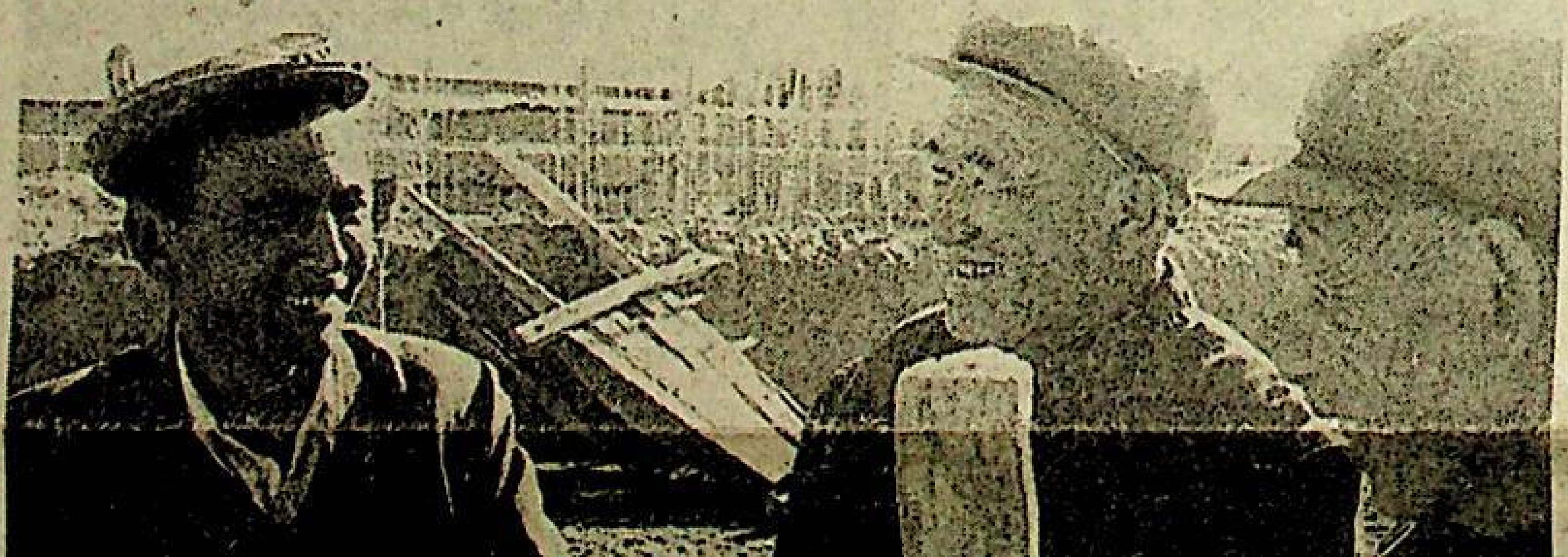

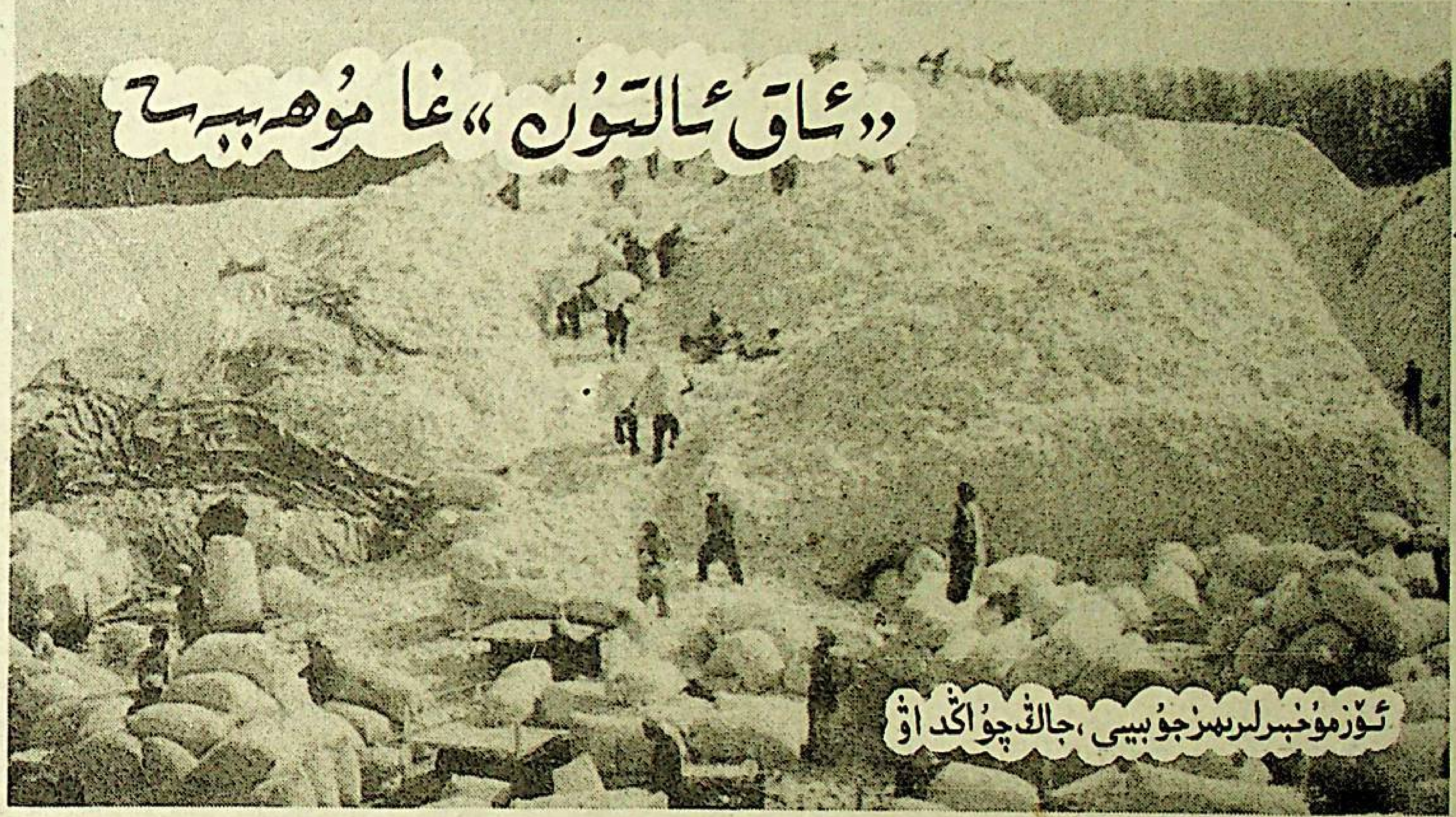

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز جۇبىيى، جاڭ چۇاڭداۋ

پاختىچىلىق رايونلىرىغا سەپەر (2)

ھازىر جەنۇبىي شىنجاڭدىكى دېھقانلار پاختىنى ئاق ئالتۇندەك كۆرىدىغان بولۇپ قالدى. كۇچا ناھىيىسى ئۇچچۇستەك يېزىسىنىڭ بەشكېرەم كەنتىدە سېيىت مىجىت ئىسىملىك بىر دېھقان بۇ يىل 7 مو يەرگە كېۋەز تېرىغانىكەن، ھەر موسىدىن 1000 يۈەندىن كۆپرەك كىرىم قىپتۇ، ئۇ بىزگە مۇنداق دېدى: «كېۋەز تېرىمساق، قورسىقىمىز تويغان بىلەن قولىمىز پۇل كۆرمەيدىكەن.»

بۇ ناھىيىنىڭ دۆڭقوتان يېزىسىدىكى دېھقانلار مۇنداق دېيىشتى: «ھەممە يەرگە ئاشلىق تېرىساق ئۇنى كىمگە ساتىمىز؟ قوغۇن - تاۋۇز، كۆكتات تېرىساق ئەلۋەتتە بولىدۇ، لېكىن بازىرى مۇقىم ئەمەس، بۆلتۈر بىز بۇ يەردە تېرىغان تاۋۇزنىڭ 1 كىلوگرامىنى 70 پۇڭدىن ساتقان، بۇ يىل باھا 20 پۇڭغا چۈشۈپ قالدى. مۇشۇنىڭغا قارىغاندا، كېۋەز تېرىغاننىڭ پايدىسى بار ئىكەن.»

ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى شۈڭ خۇيىيڭ بۇ بىر نەچچە يىلدا «پاختا شۇجىسى» بولۇپ قالدى. ئۇ «جەنۇبىي شىنجاڭدا پاختىچىلىقتەك ئاقىدىغان كەسىپ يوق، ئۇ دېھقانلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىشى بىلەن چەمبەرچاس باغلانغان، پاختىچىلىق ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش بىلەن مۇقىملىقنى قوغداش باغلىنىپ كەتكەن، كېۋەزنى كۆپ تېرىش، تېرىغاندىمۇ ياخشى تېرىش ئىقتىسادىي ئەھمىيەتكە ئەمەس بەلكى سىياسىي ئەھمىيەتكىمۇ ئىگە» دەپ قارايدۇ.

قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ۋاڭ جىڭچېن مۇنداق دېدى: «پاختىچىلىق ئىستراتېگىيىسىنىڭ يولغا قويۇلۇشى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇش كۈچىنى ئاشۇرۇپ، پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ دېھقانلار ئارىسىدىكى ئابرۇيىنى ئۆستۈردى».

مەكىت ناھىيىسىدىكىلەر كېۋەزنىڭ بىرلىك ھوسۇلىنى ئۇدا 8 يىل 100 كىلوگرامدىن ئاشۇرۇپ كەلدى. ناھىيە بويىچە 116 مىڭ يېزا ئاھالىسىنىڭ ھەر بىرىگە 3 مودىن كېۋەزلىك توغرا كېلىدۇ. مەكىتلىك دېھقانلار كېۋەز تېرىشتىنلا ھەر يىلى كىشى بېشىغا 2000 يۈەن ئۆپچۆرىسىدە ساپ كىرىم قىلىدۇ. ناھىيە مالىيە كىرىمىنىڭ 85% ى پاختىدىن كېلىدۇ. ناھىيىلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ئەكبەر «ئاق ئالتۇن» توغرىسىدا سۆز ئاچقاندا مۇنداق دېدى: «بىزنىڭ مەكىتتە قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىلىدىغان شېغىل تاشنىمۇ يەكەن، قاغىلىقتىن ئەكىلىمىز، 1 كىلوگرام تاش 1 كىلوگرام بۇغدايىنىڭ پۇلىغا كېلىدۇ، شۇڭا سانائەتنى راۋاجلاندۇرۇش قىيىن. بىز پاختىچىلىقنى تۇتمىساق، نېمىنى تۇتىمىز؟»

1996 - يىلى ئاقسۇ، قەشقەردىن ئىبارەت 2 پاختىچىلىق رايونىدا تېرىلغان كېۋەز ئېغىر زىيانغا ئۇچراپ ھوسۇلى كېمىيىپ كەتتى، دېھقانلارنىڭ كىرىمىمۇ تەسىرگە ئۇچرىدى، شۇڭا بەزى جايلاردا دېھقانلار كېۋەزنى ئاز تېرىپ، بۇغدايلىق كۆلىمىنى كېڭەيتىشنى ئۈمىد قىلدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

مورى قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى دۆڭچىباڭ يېزىسى ... كېلىدىغان كىرىم ئاران 300 يۈەن ئىدى. 1993 - يىلى ئابان (سولدا) كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ ...

خوجىيەن ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ دېلو تەكشۈرۈش خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىدا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى:

دېلو تەكشۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىش سالمىقىنى زورايتىپ، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش

خۇجيايەن ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ۋىلايەت، ئوبلاست، شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ دېلو تەكشۈرۈش خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىدا مۇنداق دەپ تەكىتلىدى:

دېلو تەكشۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىش سالمىقىنى زورايتىپ، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۆرىشىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش كېرەك

ئۆز مۇخبىرىمىز **نۇرىيە ئىمامنىياز** خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ دېلو تەكشۈرۈش خىزمىتى سۆھبەت يىغىنى 3 كۈن داۋام قىلىپ، مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى ئاياغلاشتى. يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇجيايەن قاتناشتى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى.

بۇ قېتىمقى سۆھبەت يىغىنىدا پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ 2 - ئومۇمىي يىغىنىدا ئوتتۇرىغا قويۇلغان تەلەپلەر بويىچە ۋىلايەتلىك، ئوبلاستلىق، شەھەرلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرىنىڭ 3 يىلدىن بۇيانقى دېلو تەكشۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىنىڭ ئومۇمىي ئەھۋالى خۇلاسە قىلىندى ۋە بۇنىڭدىن كېيىنكى خىزمەتلەر ئەستايىدىل ئورۇنلاشتۇرۇلدى.

يىغىندا خۇجيايەن ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش ئورگانلىرىدىن مۇنۇلارنى تەلەپ قىلدى: دېلولارنى تەكشۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىشتا مەسئۇلىيەتنى ئېنىق تونۇپ، پارتىيە، خەلقنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش كېرەك؛ دېلولارنى تەكشۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى ئۈزلۈكسىز زورايتىپ، چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش كۆرىشىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش لازىم؛ دېلولارنى تەكشۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىشتا، ھەر دەرىجىلىك ئىنتىزام تەكشۈرۈش، مەمۇرىي تەپتىش تارماقلىرى كادىرلىرى ئۆز ھوقۇق دائىرىسى بويىچە خىزمەتلەرنى قانات يايدۇرۇشى كېرەك؛ كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ بىر تۈركۈم تەسىرى كۈچلۈك، چوڭ، مۇھىم دېلولارنى تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىش بىلەن بىللە ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، دېلولارنى تەكشۈرۈش، بىر تەرەپ قىلىش خىزمىتىدىكى تۈرلۈك ۋەزىپىلەرنى ئورۇنداش لازىم.

قىسقا خەۋەرلەر

● قۇمۇل شەھىرىدە ھازىرغىچە يەككە، خۇسۇسىي كارخانا 8444 كە، خادىمى 13 مىڭ 763 كە، تىزىملاتقان مەبلىغى 256 مىليون 820 يۈەنگە يەتتى. بۇلتۇر بۇ كارخانىلار دۆلەتكە 7 مىليون 500 مىڭ يۈەن باج تاپشۇردى.

پەن ۋېنجېڭ، شى لىمىڭ

● ئۈرۈمچى «قىزىلبايراق» يولى سودا بازىرىدىكى كومپيۇتېر سودا سارىيى 11 - ئاينىڭ 8 - كۈنى رەسمىي تىجارەت باشلىدى.

جۇشىلىڭ

● جۇڭگو ياشلار - ئۆسمۈرلەر تەرەققىيات فوندى جەمئىيىتى بىلەن جۇڭگو سودا - سانائەت بانكىسى بىرلىكتە ئۇيۇشتۇرغان «ئۈمىد قۇرۇلۇشىغا مىليون كارخانا 100 يۈەندىن تەقدىم قىلىش» پائالىيىتى ئاپتونوم رايونىمىزدا ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى، 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر ئاپتونوم رايونىمىزدىكى 591 كارخانا بۇ پائالىيەتكە قاتنىشىپ، 273 مىڭ 700 يۈەن ئىئانە قىلىپ، مەملىكەت بويىچە 4 - ئورۇنغا ئۆتتى.

ياڭ فەن

بايىنغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى ئۇزاق ئۆمۈر كۆرگەن ئەخمەتجان (سولدا) ۋە جامبا (ئوڭدا 2 - كىشى) قاتارلىق بوۋايلار يېقىندا تەكلىپكە بىنائەن ھەقسىز بېيجىڭدا ساياھەتتە بولۇپ، ئۆمۈرلۈك مۇرادىغا يەتتى. ئۇلار ئايروپىلاندىن چۈشۈپلا «جۇڭگو بەك چوڭ ئىكەن، بېيجىڭ بەك گۈزەل ئىكەن» دېدى.

تالى سەيچى فوتوسى

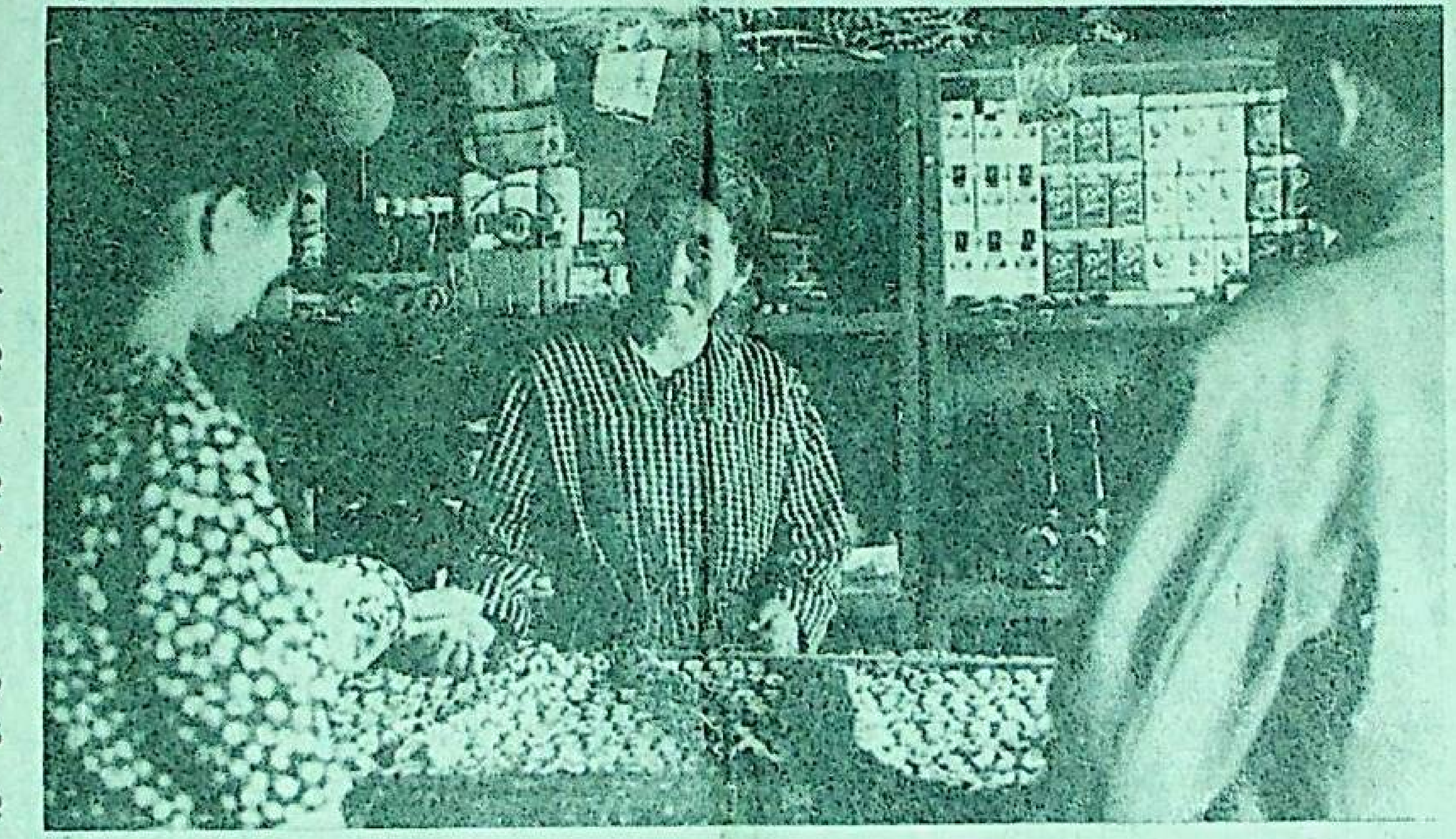

دۆربىلجىن ناھىيىسى سارئىمىل چارۋىچىلىق فېرمىسىدىكى چارۋىچى تۆكەن ۋە ئۇنىڭ ئايالى نۇرلان مۇقىم ئولتۇراقلاشقاندىن كېيىن دۇكان ئېچىپ يىللىق كىرىمىنى 10 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتكۈزدى.

ئۆز مۇخبىرىمىز **د. زورىكتاي فوتوسى**

سوغۇق ھاۋا ئېقىمى كىرىدىغانلىقى توغرىسىدا ئالدىن مەلۇمات

غەربىي سىبىرىيىدىن جەنۇبقا قاراپ سۈرۈلگەن كۈچلۈك سوغۇق ھاۋا ئېقىمى بۈگۈن كۈندۈزدىن ئەتىگىچە ئاپتونوم رايونىمىزغا تەسىر كۆرسىتىدۇ، شىمالىي شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرى، تەڭرىتاغنىڭ ئەتراپىدىكى رايونلار، جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ غەربىي قىسىم تاغلىق رايونلىرىدا ئازراق قار ياغىدۇ، شىمالىي شىنجاڭنىڭ غەربىي قىسمى، شىمالىي قىسمى، شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەڭرىتاغ ئەتراپىدىكى رايونلىرى قاتارلىق بىر قىسىم جايلاردا ئوتتۇرا ھال قار ياغىدۇ، ئايرىم جايلاردا قېلىن قار ياغىدۇ، يۇقىرىقى جايلاردا 4، 5 بال غەربىي شىمال شامىلى چىقىدۇ، شامال ئېغىزلىرىدا 8 بال ئۆپچۆرىسىدە بوران چىقىدۇ، تېمپېراتۇرا كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلەيدۇ. ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ يەرلىك ھاۋارايى ئىستانسىلىرىنىڭ ھاۋا رايىدىن ئالدىن بەرگەن مەلۇماتىغا دىققەت قىلىپ، مۇداپىئە خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئاپتونوم رايونلۇق ھاۋارايى ئىستانسىسى

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

موري قازاق ئاپتونوم ناھىيىسى دۆڭچېڭ يېزىسى جەنئەلىيالى كەنتىدە ئىلگىرى كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان كىرىم ئاران 300 يۈەن ئىدى. 1993 - يىلى ئابان (سولدا) كەنت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بولغاندىن كېيىن چارۋىچىلارنى يېتەكلەپ 5500 مو بوزيەر ئېچىپ، 15 قۇدۇق قېزىپ، 23 كىلومېتىر ئۆستەڭ چېپىپ، كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان كىرىمنى 780 يۈەنگە يەتكۈزدى، 123 چارۋىچى ئولتۇراقلاشتى. ئابان ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەرىپىدىن «مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئەلكەي فوتوسى**

يىلىغا 300 مىڭ توننا شارچە پولات رۇدىسى ئېلىنىدىغان كان قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاندى

تەكلىپلىك مۇخبىرىمىز **يۇنۇس سادىق** خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ پولات - تۆمۈر گۇرۇھى بىلەن قۇمۇل شەھەرلىك ئالتۇن كېنى بىرلىشىپ مەبلەغ سالغان، يىلىغا 300 مىڭ توننا شارچە پولات رۇدىسى ئېلىنىدىغان كان قۇرۇلۇشىدا مۇشۇ ئاينىڭ 8 - كۈنى ئىش باشلاندى.

بۇ قۇرۇلۇش بۇلتۇر 6 - ئايدا ئاپتونوم رايوننىڭ 1997 - يىللىق نۇقتىلىق قۇرۇلۇش تۈرىگە كىرگۈزۈلۈپ، بىر يىلدىن ئارتۇق پىلانلاش، لايىھەلەش، تەكشۈرۈپ بېكىتىش خىزمەتلىرى ئىشلەندى. بۇ قۇرۇلۇش تۈرىگە 74 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنىدىغان بولۇپ، 1998 - يىلى 10 - ئايدا پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلىدۇ. بۇ كاننىڭ ئېچىلىشى قۇمۇلنىڭ مول كان بايلىقلىرىنى ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش يولىدا بېسىلغان بىر چوڭ قەدەم بولۇپ، بۇ كان يىلىغا 800 مىڭ توننا رودا ئىشلەپ چىقىرالايدىغان شىنجاڭ پولات - تۆمۈر گۇرۇھىنىڭ مۇھىم خام ئەشيا بازىسىغا ئايلىنىدۇ.

تۇرپان شەھىرى يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىدا مەملىكەت بويىچە ئۆلچەمگە يەتكەن 100 ناھىيە (شەھەر) قاتارىدىن ئورۇن ئالدى

تەڭرىتاغ ئەتراپلىرىدا

تەكلىپلىك مۇخبىرىمىز **كېرەم نىياز** خەۋەر قىلىدۇ: تۇرپان ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك ئېلېكتر ئېنېرگىيە، يېزا توك ئىشلىرى تارماقلىرى يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرۈش خىزمىتىنى ئۈنۈملۈك ئىشلەپ، تۇرپان شەھىرىنى تۇنجى بولۇپ ئاپتونوم رايونىمىز بويىچە يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرگەن شەھەر قىلىپ قۇرۇپ چىقتى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق ئېلېكتر سانائىتى ئىدارىسى بىرلىكتە تۇرپان شەھىرىنى 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرىدىغان تۇنجى تۈركۈمدىكى 8 ناھىيە، (شەھەر) نىڭ بىرى قىلىپ بېكىتكەنىدى. بۇ ئېغىر ۋەزىپىنى ئۆز ۋاقتىدا ئورۇنداش ئۈچۈن، تۇرپان شەھىرىدە يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرۈش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇلۇپ، رەھبەرلىك كۈچەيتىلدى. ئېلېكتر ئېنېرگىيە تارماقلىرى كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، بىر تۇتاش ئورۇنلاشتۇرۇپ ھەم پىلانلاپ، تۈرلۈك ئۆلچەمگە يەتكۈزۈش پىلان، تەدبىرلىرىنى بىرمۇ بىر ئەمەلىيلەشتۈردى. يېزىلارنى

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

شايار ناھىيىسى پاختىچىلىقتا مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق ئەلا سۈپەتلىك پاختا بازىلىرىدىن بىرى بولۇپ قالدى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز **ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم، دولقۇن مۇھەممەت** خەۋەر قىلىدۇ: شايار ناھىيىسى پاختىچىلىقتا كۆلەم، پەن - تېخنىكا ۋە مەبلەغ جەھەتتە يىلمۇ يىل بۆسۈش قىلىپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدىغان پاختىچىلىق ناھىيىسىگە، مەملىكەت بويىچە نۇقتىلىق ئەلا سۈپەتلىك پاختا بازىسىغا ئايلاندى.

بۇ ناھىيە پاختىچىلىقنى يۈكسەلدۈرۈپ، پاختا ئارقىلىق دېھقانلارنى بېيىتىش مەقسىتىگە يېتىش ئۈچۈن، كۆلەم، مەبلەغ ۋە پەن - تېخنىكا سالمىقىنى يىلمۇيىل ئاشۇردى. بۇ يىل ناھىيە بويىچە ئومۇمىي كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى 427 مىڭ موغا يەتكۈزۈلۈپ، ئۆتكەن يىلدىكىدىن 93 مىڭ مو ئاشۇرۇلدى، ھەر بىر مو يەرگە بېرىلگەن خىمىيىۋى ئوغۇت ئوتتۇرا ھېساب بىلەن 65 كىلوگرامدىن بولۇپ، ئۆتكەن يىلدىكىگە قارىغاندا 1 ھەسسىگە يېقىن ئاشتى. بۇ ناھىيە يەنە دېھقانلارنىڭ پەن - تېخنىكا

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

ماڭلاي يېزىسى كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى زورايتىشنى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشنىڭ مۇھىم يولى قىلدى

يېزا - كەنت خەۋەرلىرى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **يۇسۇپجان تالىپ** خەۋەر قىلىدۇ: قاراقاش ناھىيىسىنىڭ ماڭلاي يېزىسى ئاپتونوم رايونلۇق نامراتلارغا يۆلەك بولۇش نەق مەيداندا تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆز يېرىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۇرۇپ، ئۆز يېرىنىڭ شەرت - شارائىتىغا ئاساسەن، ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، يېزا ئاتلاپ بوزيەر ئېچىپ ئائىلە كۆچۈرۈپ، كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى زورايتىش ئارقىلىق نامراتلارنى نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشقا يېتەكلىدى.

بۇ يېزىدا كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان تېرىلغۇ يەر 0.95 مو بولۇپ، نوپۇس كۆپ، تېرىلغۇ يەرنىڭ ئاز بولۇشى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نامرات بولۇشىدىكى ئاساسىي سەۋەبلەرنىڭ بىرى ئىدى. ئالدىنقى يىللاردا ناھىيە، يېزا تۈرلۈك چارە - تەدبىرلەرنى قوللىنىپ نامراتلارنى يۆلەپ كەلگەن بولسىمۇ، نوپۇسنىڭ كۆپىيىپ تېرىلغۇ يەرنىڭ ئازىيىشى بۇ يېزىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى زور دەرىجىدە چەكلەپ قويىدى. بۇ خىل ئەھۋالنى ئۆزگەرتىپ، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇپ بېيىش قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئۆز ئورنىدا ئېچىپ كېڭەيتىشكە بولىدىغان يەر بولمىغان ئەھۋال ئاستىدا، مۇناسىۋەتلىك تارماقلارنىڭ قوشۇلۇشى، ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ قاراقاش ناھىيىسىگە لىنىيىلەر بويىچە ياردەم بېرىشى، بوزيەر ئېچىش ئەترىتىنىڭ ئەمەلىي ياردەم بېرىشى ئارقىسىدا، يېزا ئاتلاپ سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىش بىلەن شۇغۇللىنىپ، 1740 مو بوزيەر ئېچىپ، 31 كىلومېتىر ئېرىق - ئۆستەڭ ياسىدى. مەبلەغ توپلاپ ھويلا - ئارام، ئېغىل- قوتانلار ئۆلچەملەشكەن، سۇ، توك يۇرۇشلەشكەن 20 يۇرۇش تۇرالغۇ ئۆي سېلىپ، باقمىچىلىق، باغۋەنچىلىك، تېرىقچىلىق كەسپىنى ئاساس قىلغان ئالدىن بېيىغان پارتىيە ئەزالىرى ۋە بىر قەدەر پەن - تېخنىكا ئىقتىدارى بار 20 ئائىلىلىك 95 ئادەمنى بوزيەر رايونىغا كۆچۈرۈپ، ئۇلارغا 200 مو يەر تەقسىم قىلىپ بەردى. بۇ رايونغا كۆچۈرۈلگەن ئائىلىلەرگە قارىتا 3 يىلغىچە ھېچقانداق باج ئالماسلىق، ئەسلىدىكى ئۆيلۈك يېرىنىڭ ئىشلىتىش ھوقۇقىنى ئۆزگەرتمەسلىك، ئەسلىدىكى ھۆددە يېرىنى تۈركۈمگە بۆلۈپ، 3 يىل ئىچىدە كوللېكتىپقا قايتۇرۇپ بېرىش قاتارلىق ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يولغا قويۇپ، ئۇلارنى جاپاغا چىداپ ئىشلەپ ئىگىلىك يارىتىپ يۇرتداشلىرىغا ئۈلگە بولۇشقا ئىلھاملاندۇردى. كۆچكەن ئائىلىلەردىن قالغان يەرلەرنى كەنتلەردىكى نامرات ئائىلىلەرگە تەقسىملەپ بېرىشنى قارار قىلىپ، نوپۇس كۆپ، تېرىلغۇ يەر ئاز بولۇش زىددىيىتىنى پەسەيتىپ، ئۇلارنىڭ تېزرەك نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىغا شارائىت ھازىرلىدى. 1540 مو يەرنى كەنتلەرگە تەقسىملەپ بېرىپ، كوللېكتىپ ئىقتىسادىنى يۈكسەلدۈرۈشنى مۇستەھكەم ئاساسقا ئىگە قىلدى.

ئابدۇراخمان ئەمەت ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا بورداپ ئائىلە ئىقتىسادىنى ياخشىلىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ئابلىز ئابلەت مەخسۇم، پاشاگۇل ئابلىز** خەۋەر قىلىدۇ: ئاتۇش شەھىرىگە قاراشلىق ئۈستۈن ئاتۇش يېزىسىنىڭ قايراق كەنت پارتىيە ياچېيكا شۇجىسى ئابدۇراخمان ئەمەت ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا بورداپ، يىللىق پايدىسىنى 10 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى.

ئابدۇراخمان ئەمەت كەنتنىڭ ئىشلەپچىقىرىشقا يېتەكچىلىك قىلىش بىلەن بىرگە، ئائىلىسىنىڭ ھۆددە يېرىنى ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىپ، دېھقانچىلىقتىن يىلمۇ يىل مول ھوسۇل ئالدى. 1989- يىلدىن بۇيان ئۇ ئائىلىسىدە ئىلمىي ئۇسۇلدا چارۋا بورداشنى يولغا قويۇپ، دەسلەپكى قەدەمدە 20 نەچچە تۇياق چارۋا بورداپ سېتىپ، تۇنجى قېتىمدىلا 6000 يۈەن پايدا ئالدى، شۇنىڭدىن بۇيان ئۇ ھەر يىلى ئىزچىل تۈردە يىلىغا 70 — 80 تۇياقتىن ئۇششاق چارۋا، 8 — 10 تۇياق كالا بورداپ، 6 يىلدا 50 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پايدا ئېلىپ، باشقىلارغا ھالال ئەمگەك بىلەن ئائىلە ئىقتىسادىنى ياخشىلاش تەجرىبىسى يارىتىپ بەردى.

ئاقسۇ شەھىرىنىڭ ئېگەرچى يېزىسى چارۋىلارنى قىش ۋە ئەتىيازدىن بىخەتەر ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن يېتەرلىك ئوت - چۆپ تەييارلىغاندىن باشقا، 11 مىڭ 500 توننىدىن ئارتۇق سىلوس باستى.

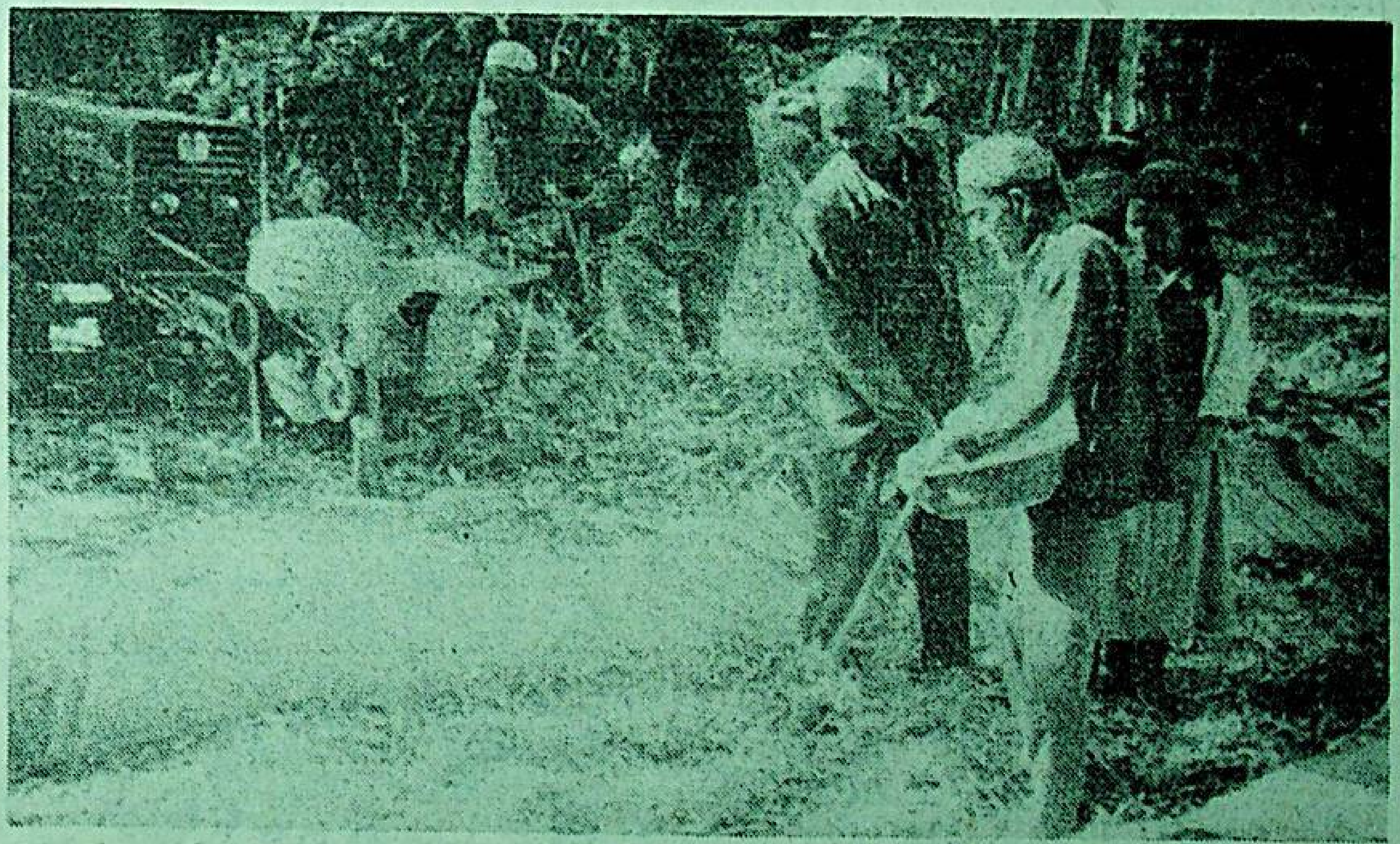

سۈرەتتە: دېھقانلار سىلوس باسماقتا.

ئابلىمىت ئىبراھىم فوتوسى

خوتەن ۋىلايىتىنىڭ نوقتىلىق ئانارچىلىق بازىسى بولغان گۇما ناھىيىسىنىڭ پىيالما يېزىسىدىكى دېھقانلار بۇ يىل باشقۇرۇش، پەرۋىشنى چىڭ تۇتۇپ، 3700 مو ئانارلىقتىن مول ھوسۇل ئالدى. ئانارنىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 200 مىڭ كىلوگرامغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلدىكىدىن 2 ھەسسە ئاشىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى.

سۈرەتتە: پىيالما يېزىسىنىڭ لەڭگەركۆل كەنتىدىكى دېھقانلار ئانار قاچىلىماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز **ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن** فوتوسى

ئۈنيار يوزى يېزىسىدا كىشى بېشىغا 338 تۇپتىن دەل - دەرەخ توغرا كەلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرلىرىمىز **ئابدۇۋەلى ئەخمىدى، سابىر مەمەت** خەۋەر قىلىدۇ: غۇلجا ناھىيىسىنىڭ ئۈنيار يوزى يېزىسى يېقىنقى 10 يىلدىن بۇيان، ئورمان ۋە مېۋىلىك باغ بىنا قىلىشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، بۇ يىل 11 - ئاينىڭ بېشىغا قەدەر يېزا بويىچە ئومۇمىي دەل - دەرەخ 7 مىليون تۈپتىن ئېشىپ، كىشى بېشىغا 338 تۈپتىن توغرا كەلدى. يول ۋە ئېرىق- ئۆستەڭ بويلىرىنىڭ ئورمان بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى %100 كە يېتىپ، ناھىيە بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى.

يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئورمانچىلىقنى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق بىلەن ئوخشاش ئورۇنغا قويۇپ، «كىم كۆچەت تىكسە، شۇ مەنپەئەتلىنىش، ئېچىش خاراكتېرلىك بىنا قىلىنغان ئورمانلارنىڭ ئالدىنقى 5 يىللىق يەر ھەققى ۋە باج پۇلىنى ئالماسلىق، تۆۋەن ئۆسۈمدە مۇددەتلىك قەرز پۇل بىلەن تەمىنلەش، ھەقسىز تېخنىكا مۇلازىمىتى قىلىش، ئورمان مۇھاپىزەت قىلىش ئورۇنلىرىغا ئۆي سالدىغانلارغا ياغاچ - تاش، پاخال- سامان ياردەم قىلىش» قاتارلىق بىر قاتار ئېتىبار بېرىش سىياسەتلىرىنى يولغا قويۇپ، دېھقانلارنىڭ كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىش قىزغىنلىقىنى يۇقىرى كۆتۈردى، شۇنداقلا كۆچەت تىكىپ ئورمان بىنا قىلىشنىڭ قىسقا ۋە ئۇزاق مۇددەتلىك پىلان - تەدبىرلىرىنى تۈزۈپ، كەنت، مەھەللە ۋە ئائىلىلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈردى. تۇپراقنى ياخشىلاپ ھوسۇلنى ئاشۇرۇش تىپىدىكى ئورمانلارنى كېڭەيتىشنى ئاساسىي ئورۇنغا قويۇپ، بىر قىسىم ئۈنۈمسىز، تاشلاندۇق، چەت - يىراق يەرلەرنى شەخسلەرنىڭ مەبلەغ سېلىپ ئۆزلەشتۈرۈپ 30 يىللىق مۇددەت بىلەن ئورمان بىنا قىلىشىغا تەقسىم قىلىپ بەردى. يەنە ئېشىك ئالدى، ھويلا - ئارام ئەتراپلىرى، يول بويلىرى ۋە ئېتىز - ئېرىق بويلىرىدىكى ئورمانلارنى دېھقانلارنىڭ مۇھاپىزەت قىلىپ، پىلانلىق تۈردە پايدىلىنىشىغا ئۆتكۈزۈپ بەردى. يېزا يەنە يېزا بويىچە بىر تۇتاش كۆچەت تىكىش، كەنت، مەھەللىلەر كوللېكتىپ تىكىش، شەخسلەر ئۆز ئالدىغا تىكىش، مەجبۇرىي كۆچەت تىكىش قاتارلىق ئۇسۇللارنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈپ، كۆكەرتىش، تورلاشتۇرۇش قەدىمىنى تېزلەتتى. تۈرلۈك تەشۋىقات ۋاسىتىلىرىدىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىپ، «ئورمان قانۇنى» نى كەڭ تۈردە تەشۋىق قىلىپ، دەل - دەرەخلەرنى قالايمىقان كېسىشنىڭ، ئوت ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئالدى. نەتىجىدە، بۇ يېزىنىڭ ئورمانچىلىقىدا خۇشاللىنارلىق نەتىجە يارىتىلدى.

خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە كەسىپى زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى

ئاتۇش تاشيول باش ئۆچاستكىسى يول ئاسراش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئورۇنداپ بولدى

ئاتۇش تاشيول باش ئۆچاستكىسى يول ئاسراش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئورۇنداپ بولدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ياڭقۇن قادىر خەۋەر قىلىدۇ: ئاتۇش تاشيول باش ئۆچاستكىسى ئاپتونوم رايونلۇق تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى بىلەن ئىمزالىغان «تاشيول ئاسراش، باشقۇرۇش مەسئۇلىيەتنامىسى»دىكى تەلەپلەر بويىچە خىزمەتلەرنى ھەقىقىي تۇتۇپ، ئەمەلىي ئىشلەپ، تۈرلۈك يول ئاسراش ۋەزىپىلىرىنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئورۇنداپ بولدى.

ئاتۇش تاشيول باش ئۆچاستكىسى پارتكومى، مەمۇرىيىتى بۇ يىل 3 - ئايدا چاقىرىلغان ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش خىزمەت يىغىنى روھى ۋە تاشيول خىزمەت يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، يول ئاسراش خىزمىتىنى ھەقىقىي تۇتۇپ، پۇختا ئىشلەپ، قاتناشنىڭ راۋانلىقىغا تولۇق كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، 1997 - يىللىق تاشيول ئاسراش خىزمەت يىغىنى چاقىرىپ «ئىككى يىغىن» روھىنى كادىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە يەتكۈزدى ھەمدە باش ئۆچاستكىغا قاراشلىق 4 ئۆچاستكا، 2 ئەترەت رەھبەرلىرى بىلەن 12 تۈرلۈك مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالاپ، تۈرلۈك قائىدە - تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈردى. پارتكوم، مەمۇرىيەت رەھبەرلىرى ئىش تەقسىم قىلىۋېلىپ مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، بىردىن ئۆچاستكىنى، ئەترەتنىڭ خىزمىتىگە مەسئۇل بولدى. ئۇلار ئۆتۈشتە ساقلىنىپ كېلىۋاتقان قىيىنچىلىق، مەسىلىلەرنى ۋاقتىدا ھەل قىلىپ، ئۆزئارا ئىتتىپاقلىقنى ياخشىلىدى. بۇلتۇر باشلىقلىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، ئاساسىي قاتلام داۋبەن خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، تاشيول ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىنى ئۇستۇردى. بۇنىڭ بىلەن 850نەپەر ھەر مىللەت كادىر، ئىشچى - خىزمەتچى قىش - ياز ئۆز خىزمەت ئورۇنلىرىدا جاپالىق ئىشلەپ، باش ئۆچاستكىنىڭ بۇلتۇن يىللىق يول ئاسراش پىلان - كۆرسەتكۈچلىرىنىڭ مۇددەتتىن بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىلىشىغا ھەسسە قوشتى. نەتىجىدە، بۇ يىل 1 - ئايدىن 10 - ئايغىچە 1508كۇب مېتىر شېغىل تەييارلاپ، 50مىڭ 237كۋادرات مېتىر يولنى ئاسفالتلاشتۇردى، 15مىڭ 541كۇب مېتىر شېغىل توشۇپ 3مىليون 736مىڭ 80كۋادرات مېتىر شېغىل يولنى تەكشىلىدى، 673مىڭ 89كۇب مېتىر توپا - تاش قېزىپ، 563كىلومېتىر تاشيول يان ئېرىقى ئالدى، 692كىلومېتىر يول ئاتكوسىنى قايتىدىن رەتلەپ، 652كىلومېتىر يول ياقىسىنى تۈزلىدى، 1118كىلومېتىر يان ئېرىقنى تازىلاپ راۋانلاشتۇردى، 11مىڭ 958كۇب مېتىر توپا يۆتكەپ يول ئۇلىنى تولدۇرۇپ، كەلكۈن سۈيى بۇزغان ئورۇنلارنى ئەسلىگە كەلتۈردى، 160ئورۇنغا چۆشكەن 7823كۇب مېتىر لاي - لاتقىلارنى تازىلىدى، 640دانە تاشيول بىخەتەرلىك مۇھاپىزەت قوزۇقىنى رېمونت قىلىپ، بۇزۇلغان 50مېتىر كۆۋرۈك رېشاتكىسىنى ئەسلىگە كەلتۈردى، 38 ئورۇندىكى كۆۋرۈك - سۇگۈچلەرنىڭ ئاستىدىكى توپا - شېغىللارنى تازىلاپ راۋانلاشتۇردى. بۇ ئۆچاستكا ئۆڭدىن باشقا، يەنە 6 كىلومېتىر تاشيولنى شېغىل بىلەن كۆتۈرۈپ چىڭداپ ئاسفالت ياتقۇزۇش ۋە ئاقچى تاشيول ئۆچاستكىسى تەۋەسىدە 4.5 كىلومېتىر مۇرەككەپ تاغ يولىنى قايتىدىن ئۆزگەرتىپ ياساش ۋەزىپىلىرىنى 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن بۇرۇن تاماملىدى. بۇ ئۆچاستكىدىكى بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئۆز خىزمىتىنى ئەنە شۇنداق ئەستايىدىل ۋە پۇختا ئىشلىگەنلىكى ئۈچۈن، 1069 كىلومېتىر ئومۇمىي ئاسراش مۇساپىسى ئىچىدە بېجىرىم يول نىسبىتى كۆرۈنەرلىك ئېشىپ، ناچار يول ئازايدى. 1997 - يىللىق يول ئاسراش ۋەزىپىلىرى مۇددەتتىن بۇرۇن تاماملىنىپ، ئاپتونوم رايونلۇق تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ يۇقىرى باھاسىغا ئېرىشتى.

خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە كەسپى زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئېلى ئېلى خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى 5يىلدىن بۇيان خوتەن ۋىلايىتىنىڭ ئېلېكتر ئېنېرگىيە كەسپى زور تەرەققىياتلارغا ئېرىشتى. يېزا - بازارلارغا توك يەتكۈزۈش % 82.8 كە، كەنتلەرگە توك يەتكۈزۈش % 81.69 كە، ئائىلىلەرگە توك يەتكۈزۈش % 79.77 كە يەتتى.

ئىلگىرى خوتەن ۋىلايىتىدە توك كەمچىل بولغاچقا، سانائەت ۋە يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى تەسىرگە ئۇچرىغانىدى. ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمە بۇ خىل ئەھۋالنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن، ئۈنۈملۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، مەبلەغنى كۆپەيتتى. نەتىجىدە، 5 يىل جەريانىدا كانساي، سامپۇلا، جاڭگال قاتارلىق جايلاردا 10 نەچچە سۇ ئېلېكتر ئىستانسىسى قۇرۇلدى. لاسكۈي ئوت ئېلېكتر ئىستانسىسىنىڭ 4 - نومۇرلۇق گېنېراتورلار گۇرۇپپىسى 1996 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلدى. يۇقىرى بېسىملىق ئېلېكتر سىم يولى 4073كىلومېتىرغا، تۆۋەن بېسىملىق ئېلېكتر سىم يولى 5619كىلومېتىرغا يەتتى. 18ئورۇندا توك بىلەن تەمىنلەش پونكىتى قۇرۇلدى. يېزا، بازار، كەنتلەرگە توك يەتكۈزۈش ئىشقا ئاشۇرۇلدى. بۇنىڭ بىلەن ۋىلايەتنىڭ سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشى ۋە خەلق تۇرمۇشىغا كېرەكلىك توك كاپالەتكە ئىگە قىلىنىپ، ۋىلايەت ئىقتىسادىنىڭ راۋاجلىنىشىغا تۈرتكە بولدى.

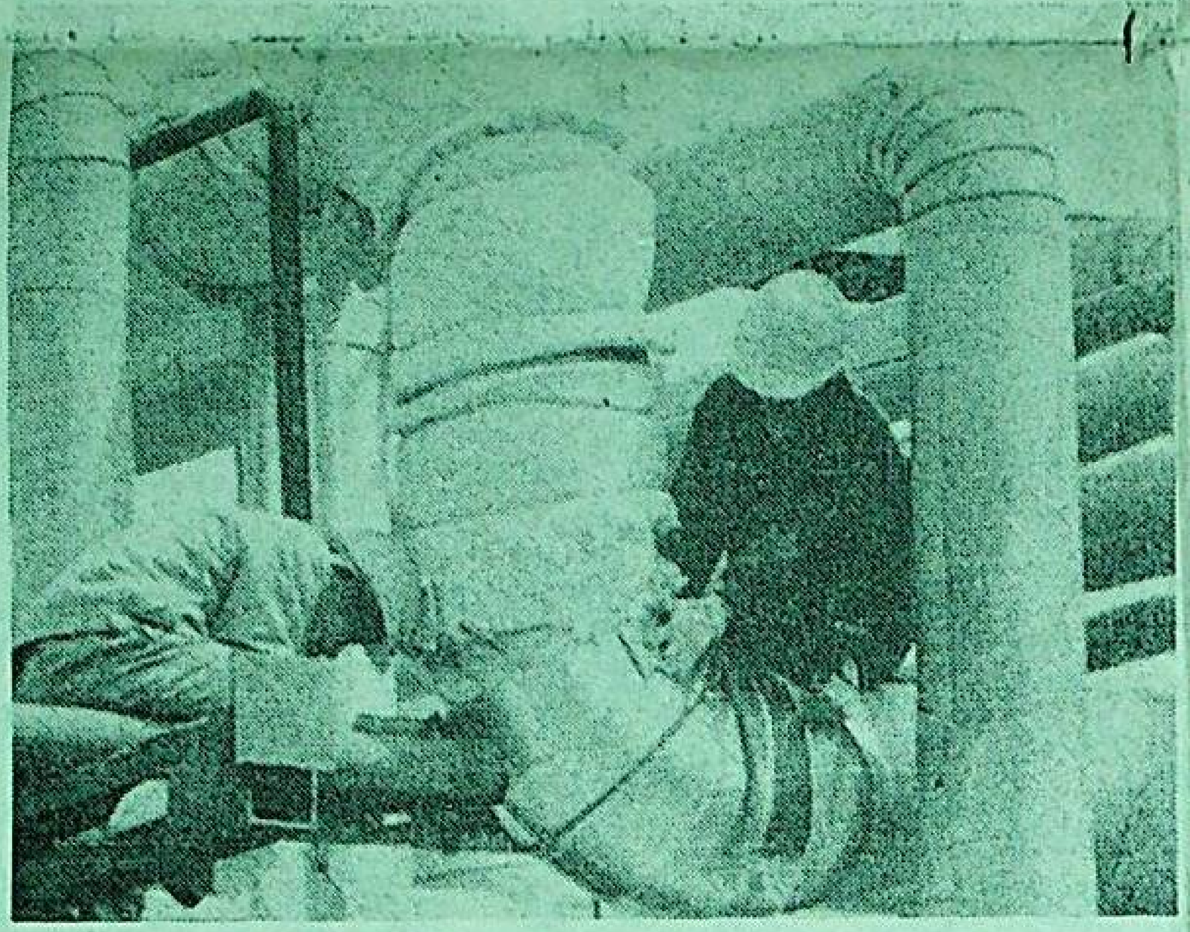

ئۈرۈمچى نېفت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى قىشتا ھەرقايسى قۇرۇلمىلارنىڭ بىخەتەر مەشغۇلات قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، قۇرۇلمىلارنى سوغۇقتىن ئوبدان مۇداپىئە قىلماقتا.

سۈرەتتە: ئىشچىلار تۇرۇبىلارنى تاشپاختا ۋە قەلەي بىلەن ئورىماقتا.

ئۆمەرجان تۇرسۇن فوتوسى

مەكىت تاشيول ئۆچاستكىسى يول ھالىتىنى مۇقىملاشتۇرۇشتا كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز پەرھات مۆمىن خەۋەر قىلىدۇ: مەكىت تاشيول ئۆچاستكىسى ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاپ، يول ھالىتىنى كۆرۈنەرلىك ياخشىلىدى.

مەكىت تاشيول ئۆچاستكىسىدىكى 95 نەپەر ئىشچى - خىزمەتچى 151كىلومېتىر يولنى ئاسراش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. بۇ يوللارنىڭ ئەتراپى زەي بولغانلىقتىن، يوللارنىڭ بۇزۇلۇشى ئېغىر، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ خىزمەت شارائىتى بىر قەدەر جاپالىق ئىدى. بۇ ئۆچاستكا يول ھالىتىنى ياخشىلاش ئۈچۈن تۈرلۈك قائىدە - تۈزۈملەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغاش بىلەن بىللە، ئۇلارنىڭ ئەمەلىي قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلدى، تۇرمۇش، خىزمەت شارائىتىنى ياخشىلاشقا ئەھمىيەت بەردى. ئۆچاستكا ئورگىنىدىكى كادىرلارنىڭ ھەر ئايدا 5 كۈن داۋبەندە ئىشلىشىنى تۈزۈملەشتۈردى. سۈپەت ئۆتكىلىنى چىڭ تۇتۇپ، يوللارنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرگەن داۋبەنلەردە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنلىرىنى ئېچىپ، ياخشى تەجرىبىلەرنى كېڭەيتتى، داۋبەننىڭ 2 مەدەنىيەت قۇرۇلۇش نەتىجىلىرىنى ھەرئايدا نومۇر قويۇپ، سېلىشتۇرۇپ باھالاپ، ئىلغارلارنى مۇكاپاتلاپ ئىلھام بەردى. بۇنىڭ بىلەن ئۆچاستكىنىڭ ئاسرايدىغان يولى ئوبدان ئاسرىلىپ، يول ھالىتى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى، يۇقىرىدىن چۈشۈرگەن پىلاننى سۈپەتلىك ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

بۇ ئۆچاستكا يەنە يولنى مەمۇرىي باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، يوللارنىڭ بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشىنىڭ ئالدىنى ئالدى. ئۇلار بۇ يىلنىڭ بېشىدىن ھازىرغىچە تۈرلۈك تەشۋىقات ۋاستىلىرىدىن پايدىلىنىپ، 49قېتىم تەشۋىقات ئېلىپ باردى. بۇنى ئاڭلىغانلار 347مىڭ ئادەم (قېتىم) گە يەتتى. ئۇلار يەنە تاشيوللارنى باشقۇرۇش، ئاسراشقا ئائىت 20مىڭ پارچىدىن ئارتۇق تەشۋىقات ۋەرىقى تارقاتتى. يول باشقۇرۇشقا خىلاپ دېلولاردىن 236نى بىر تەرەپ قىلىپ، بىر تەرەپ قىلىنىش نىسبىتىنى % 100كە يەتكۈزدى ھەم 55مىڭ 426يۈەن زىياننى تۆلەتتۈردى.

قىسقا خەۋەرلەر

△ پەيزاۋات ناھىيىسىدە 8 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 10 - ئاينىڭ 28 - كۈنىگىچە 444 مىڭ 314 دەن پاختا سېتىۋېلىندى، 11 مىڭ 126 تونىنا پاختا پىششىقلاپ ئىشلەندى.

ئابدۇرېھىم نۇر ئابلەت تۇر

△ خوتەن ناھىيىسىنىڭ سېغىزكۆل يېزىسىدا 10 - ئاينىڭ 31 - كۈنىگىچە 385تونىنا پاختا سېتىۋېلىندى.

مۇھەممەت ئۆمەر ئابدىن

△ غۇلجا ناھىيىسى دۆڭمازار بازارلىق ئامانەت - قەرز كوپېراتىپى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە قوشۇمچە كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىشى ئۈچۈن 4 مىليون 142مىڭ يۈەن قەرز پۇل تارقاتتى.

ياسىنجان قاسىم

△ يېڭىسار ناھىيە ئۈچار يېزىلىق بانكا تىجارەت پونكىتىنىڭ خادىمى تۇرغۇن ھوشۇر 1 - ئايدىن 10 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 1مىليون 800مىڭ يۈەن ئامانەت پۇل توپلاپ، يىللىق ئامانەت پۇل توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 2 ئاي بۇرۇن 800مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

ئابدۇقادىر چاۋار، ئابلاجان مامۇت

△ يەكەن ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسىنىڭ ھەستىپىر پۇل ئامانەت پونكىتى 10 - ئاينىڭ 30- كۈنىگىچە 9 مىليون يۈەن ئامانەت پۇل توپلاپ، يىللىق پۇل ئامانەت توپلاش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 2 ئاي بۇرۇن 1 مىليون 500مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ بولدى.

ئىبراھىم ئەيسا

△ مەكىت ناھىيىسىدە 9 - ئاينىڭ بېشىدىن 10 - ئاينىڭ 31- كۈنىگىچە سېتىۋېلىنغان پاختا 510مىڭ دەنگە يەتتى.

ئەنۋەرجان مەتنىياز

△ قاراقاش ناھىيە كۇيا يېزىلىق دۆلەت باج پونكىتى 9- ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 165مىڭ يۈەن باج يىغىۋېلىپ، يىللىق باج يىغىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن 3 ئاي بۇرۇن 10 مىڭ يۈەن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

روزىمۇھەممەت ئۆمەر

مەملىكەتلىك ئەمگەك نەمۇنىچىسى، تاشقورغان تاشيول ئۆچاستكىسى خونجىراپ داۋبەنىنىڭ باشلىقى دولقۇن جانى (تاجىك)شان - شەرەپ ئالدىدا مەغرۇرلانماي، ئىگىزلىكتە ئىشنىڭ ئېغىرىنى تاللىشىپ ئىشلەپ، قاتناشنىڭ راۋانلىقىغا كاپالەتلىك قىلدى.

سۈرەتتە: ئۇ (سولدىن 2 -كىشى) دۆلەت چېگرىسىدىكى يوللارنى ئاسرىماقتا.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز يۈسۈپجان ھۈسەيىن فوتوسى

بەرپا قىلىشنى ئاساسىي مەقسەت قىلغان ئىلغارلىقنى تالىشىش، ئىلغارلارغا يېتىشىۋېلىش ۋە ئۇلاردىن ئۆتۈپ كېتىش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. ج خ، ئەدلىيە تارماقلىرى، باج، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، بانكا، پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرى «مەدەنىي بولۇش، يېڭى

بويىچە ئاپتونوم رايون ۋىلايەت، ناھىيە (شەھەر) دەرىجىلىك مەدەنىي ئورۇنلار 339 غا يەتتى. تۇرپان شەھىرى بىلەن پىچان ناھىيىسى ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك پاكىز شەھەر، ناھىيە بولۇپ باھالاندى.

«2 كومىتېت» خىزمەتچىلىرى جاپا - مۇشەققەتتىن قورقماي، خىزمەتلەرنى تىرىشچانلىق بىلەن قانات يايدۇردى. ياشانغانلارنىڭ ئەمەلىي قىيىنچىلىقلىرىنى ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ھەل قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئاخىرقى ئۆمرىنى خاتىرجەم ئۆتكۈزۈشكە شارائىت يارىتىپ بەردى. ياشانغانلارنى قەرەللىك تۈردە پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ تۇرمۇش پائالىيەتلىرىگە، ئۆگىنىشكە قاتناشتۇردى. باشقا جايلارغا ئۆگىنىشكە، ئېكسكۇرسىيە قىلىشقا ئەۋەتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىچى ۋە سىرتىدىكى جايلارنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش جەريانىدا قولغا كەلتۈرگەن نەتىجىلىرىدىن خەۋەردار قىلدى. 1993 - يىلدىن بۇيان شەھەر تەۋەسىدىكى دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان 96 كىشىنى تەشۋىقاتچىلىققا، نازارەتچىلىككە تەكلىپ قىلدى.

باغراش ناھىيىسى باغراش كۆلى بېلىق مەنبەسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى

باغراش ناھىيىسى باغراش كۆلى بېلىق مەنبەسىنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، يېقىندا دۆلەتنىڭ ئالاقىدار قانۇن- نىزاملىرىغا ئاساسەن، باغراش كۆلى ۋادىسىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا قاراپ «باغراش كۆلى بېلىق مەنبەسىنى باشقۇرۇش چارىسى»نى تۈزۈپ يولغا قويدى.

بۇ چاردە باغراش كۆلى بېلىق مەنبەسىنى نازارەت قىلىش، باشقۇرۇش، بۇلغانمىلارنى چىقىرىش، بېلىق مەنبەسىنى قوغداش، مۇئەسسەسە قۇرۇلۇشى، باشقۇرۇش چارىسىگە خىلاپلىق قىلغۇچىلارنى جازالاش شۇنداقلا بېلىق مەنبەسىنى باشقۇرۇش خادىملىرىنىڭ مەسئۇلىيىتى قاتارلىق جەھەتلەردە كونكرېت بەلگىلىمە چىقىرىلدى. بۇ چارىنىڭ يولغا قويۇلۇشى بىلەن باغراش كۆلى بېلىق مەنبەسىنىڭ ۋە سۇدا ياشايدىغان باشقا جانلىقلارنىڭ زىيانغا ئۇچرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، كۆلنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتىنى قوغداش خىزمىتى يەنىمۇ كۈچەيتىلدى.

تۇرسۇنجان غوپۇر

يېڭىسار ناھىيىسى جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئەمەتجان روزى** خەۋەر قىلىدۇ: يېڭىسار ناھىيىسى مەسئۇلىيەتنى قاتلاممۇقاتلام ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، تەشۋىقات - تەربىيىنى كۈچەيتىپ، ئاممىنى ھەرىكەتلەندۈرۈپ، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇردى.

يېڭىسار ناھىيىسى بۇ يىلنىڭ بېشىدا ناھىيىدىن تارتىپ يېزا، كەنتلەرگىچە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىگە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىلىرىنى قۇرۇپ، ئىدارە- ئورۇن، يېزا، كەنت پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ شۇجىلىرىنى بۇ خىزمەتكە مەسئۇل قىلدى. جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش بويىچە ناھىيە يېزا بىلەن، يېزا كەنت بىلەن، كەنت مەھەللە، ئائىلىلەر بىلەن مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالاپ، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئەمەلىيلەشتۈردى.

ناھىيە بويىچە كادىرلار ۋە ھەر مىللەت ئاممىسى ئارىسىدا ۋەتەنپەرۋەرلىك، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى، پارتىيىنىڭ مىللەتلەر، دىن سىياسىتى تەربىيىسى ئېلىپ بېرىلىپ، جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاشنىڭ ئاممىۋى ئاساسى تۇرغۇزۇلدى.

بۇ ناھىيە يېزا-بازارلاردىكى دىنىي زاتلارنى قانۇن - بەلگىلىمىلەرنى ئۆگىنىش بويىچە سۆھبەت، مۇزاكىرىگە ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۇلارغا نېمىنىڭ قانۇنلۇق دىنىي پائالىيەت، نېمىنىڭ قانۇنسىز دىنىي پائالىيەت ئىكەنلىكىنى، قانۇنلۇق دىنىي پائالىيەتلەرنىڭ قوغدىلىدىغانلىقىنى، قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرنىڭ چەكلىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

بۇ ناھىيە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ھەر تەرەپلىمە ياخشىلاش خىزمىتى داۋامىدا قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى كەڭ، چوڭقۇر قانات يايدۇردى؛ جىنايەتچىلەر شايكىسىغا زەربە بېرىش، چوڭ دېلولارنى پاش قىلىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، بۇ يىلنىڭ بېشىدىن 9 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 3 قېتىم قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىنى قانات يايدۇرۇپ، جىنايەت گۇمانىدارلىرىدىن 400 دىن كۆپرەكىنى قولغا چۈشۈردى. ناھىيە تەۋەسىدە يۈز بەرگەن 7 قېتىملىق جىنايى ئىشلار دېلوسىنى پاش قىلدى. 123 ئامانلىققا خىلاپ دېلوغا چېتىشلىق 395 كىشىگە مەمۇرىي جەھەتتىن چارە كۆردى.

* * * * * * * * * * * * * * *

گۈزەللىكنىڭ ئوبرازچانلىقى ۋە تەسىرچانلىقى

سەنئەت ھوشۇر

ئوبرازچانلىق - ئوبيېكتىپ ماددىنىڭ ئىجتىمائىي مەۋجۇدىيەت شەكلى بولغان گۈزەللىكنىڭ ئالاھىدىلىكى. ئادەتتە كىشىلەر تەرىپىدىن گۈزەل دەپ ئاتالغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى سەزگۈ ئورگانلار ئارقىلىق بىۋاستە ھېس قىلغىلى بولىدىغان كونكرېت، جانلىق، بەلگىلىك زوقلاندۇرۇش قىممىتىگە ئىگە ئوبرازلاردىن ئىبارەت. مەيلى تەبىئىي گۈزەللىك، ئىجتىمائىي گۈزەللىك ياكى سەنئەت گۈزەللىكى بولسۇن ئۇلارنىڭ ھەممىسى شەكىل بىلەن مەزمۇننىڭ گارمونىك بىرلىكى سۈپىتىدە بىر خىل كونكرېت ھېسسى ھالەتكە ئىگە بولىدۇ. ئۇلارنىڭ مەزمۇنى ھامان بەلگىلىك رەڭ، ئاۋاز، شەكىل قاتارلىق ماددىي ماتېرىياللاردىن تەشكىللەنگەن تاشقى شەكىللەر ئارقىلىق ئىپادىلىنىدۇ.

ئابستراكت ئۇقۇم ھەر قانچە توغرا بولسىمۇ، ئېستېتىك ئوبيېكت بولالمايدۇ، ئېستېتىك تۇيغۇمۇ قوزغالمايدۇ. مەسىلەن، سايرام كۆلى ئىنتايىن گۈزەل، لېكىن بۇ كۆلنىڭ مەنزىرىسىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرمىگەن، بۇ كۆل ھەققىدە مەلۇم ئابستراكت چۈشەنچىگە ئىگە كىشىگە نىسبەتەن ئېيتقاندا سايرام كۆلى ھەققىدىكى ئابستراكتنى چۈشەنچە ھەر قانچە توغرا بولغىنى بىلەنمۇ ھېچقانچە ئېستېتىك تۇيغۇ پەيدا قىلالمايدۇ. ئىجتىمائىي تۇرمۇشتىكى گۈزەللىكمۇ ئوبرازچانلىققا ئىگە بولىدۇ. ئۇ مەقسەتدارلىق ۋە قانۇنىيەتلىكنىڭ بىرلىكى بولۇپ، مەقسەتدارلىق ۋە قانۇنىيەتلىكنىڭ بىرلىكىنى مەزمۇن قىلغان، ئىنسانلارنىڭ مەقسەتدارلىققا ئىگە بولغان ئەمەلىيەت پائالىيەتلىرى ۋە ئەمگەك مەھسۇلاتلىرىنى كۆرسىتىدۇ. مەسىلەن، ئىنسانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش پائالىيىتى ۋە ئىشلەپچىقىرىش مەھسۇلاتلىرى ئىنسانلارنىڭ ئېھتىياجى ۋە مەقسىتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدۇ، ئۇلار مەقسەتدارلىققا ئىگە. ئۇلار ئىنسانلارنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرىدۇ. ئىنسانلارنىڭ مەقسىتىنى ئىشقا ئاشۇرىدۇ.

ئىشلەپچىقىرىش ئەمگىكى گۈزەللىك ئىجاد قىلىپلا قالماي، ئۆزىمۇ گۈزەل بولىدۇ، لېكىن بىز قايىنام تاشقىنلىققا تولغان ئەمگەك مەيدانىغا بارمىساق، غەيرەت - شىجائەت بىلەن ئىشلەۋاتقان ئەمگەكچىلەرنى ئۆز كۆزىمىز بىلەن كۆرمىسەك ياكى ئەمگەك ئارقىلىق ئۆزگەرتىلگەن تاغ - دەريالارنى، دېڭىز دولقۇنىدەك يەلپۈنۈپ تۇرغان ياپيېشىل مايسىلارنى، قۇياش نۇرىدا تاۋلىنىپ تۇرغان باشاقلارنى كۆزدىن كەچۈرمىسەك، كىتابلاردىكى ئابستراكت بايانلار، ئۇقۇملار، تەبىرلەرگە تايىنىپلا ئەمگەكتىن ئېستېتىك لەززەت ئالالمايمىز.

تەبىئىي گۈزەللىكمۇ ئوبرازچانلىققا ئىگە بولىدۇ. ئۇمۇ قانۇنىيەتلىك ۋە مەقسەتدارلىقنىڭ بىرلىك شەكلى، قانۇنىيەتلىك ۋە مەقسەتدار- لىقنىڭ بىرلىكىنى مەزمۇن قىلغان تەبىئىي قانۇنىيەتلىك شەكىل. مەسىلەن، بىپايان دېڭىز- ئوكيان، تاغ - دەريالار، كۆپكۆك ئاسمان، رەڭگارەڭ ھەسەن - ھۈسەن، ئۇتقاشتەك كەچكى شەپەق، گۈزەل مەنزىرىلەرنىڭ ئۆزىدىكى تەبىئىي قانۇنىيەتلىك شەكلىمۇ مەقسەتدارلىق ۋە قانۇنىيەتلىكنىڭ مەزمۇنىنى گەۋدىلەندۈرىدۇ. ئۇلارنىڭ تەبىئىي شەكلى - ئېستېتىك خاراكتېرگە ئىگە بولىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ ئوبرازچانلىققا ئىگە.

سەنئەت گۈزەللىكمۇ ئوبرازچانلىققا ئىگە. تۇرمۇشنى كونكرېت، جانلىق ئوبرازلار بىلەن ئەكس ئەتتۈرۈش سەنئەتنىڭ ئەڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكى. سەنئەت گۈزەللىكنىڭ ئوبرازچانلىقى، سەنئەتكارنىڭ ئېستېتىك ئىدىيىسى، ئېستېتىك غايىسىنىڭ ماددىيلاشقان مەھسۇلىدۇر.

ئادەمنىڭ قەلب گۈزەللىكى، ئەخلاقى - پەزىلەت گۈزەللىكمۇ ئوبرازچانلىققا ئىگە بولىدۇ. چۈنكى قەلب گۈزەللىكى، ئەخلاقى - پەزىلەت گۈزەللىكىنى كۆز بىلەن كۆرگىلى، قۇلاق بىلەن ئاڭلىغىلى بولمىسىمۇ، لېكىن ئۇمۇ ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت جەريانىدا، كىشىلىك مۇناسىۋەتلەردە كىشىلەرنىڭ سۆز - ھەرىكەتلىرى ئارقىلىق كونكرېت، جانلىق، ھېسسىي ھالدا ئىپادىلىنىدۇ. مەسىلەن، زامانىمىزدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىلىرىنى ئالساق، ئۇلارنىڭ قەلبى گۈزەل، بۇ خىل قەلب گۈزەللىكى ئۇلارنىڭ ئاددىي، ئەمما ئۇلۇغ ھەرىكىتى ئالارقىلىق بارلىققا كەلگەن.

گۈزەللىك - ئوبرازچانلىققا ئىگە بولغاچقا، ئوبراز بەلگىلىك ماددىي ماتېرىيالدىن تۈزۈلگەچكە، ماددىي ماتېرىياللار بەلگىلىك تەبىئىي خۇسۇسىيەتكە ئىگە بولغاچقا، گۈزەللىكمۇ مەلۇم دەرىجىدە تەبىئىيلىككە ئىگە بولىدۇ. مەسىلەن، قايىنام - تاشقىنلىققا تولغان ئەمگەك مەنزىرىسىنى ئالدىغان بولساق بۇ خىل مەنزىرىنى بارلىققا كەلتۈرگۈچى ئەمگەك پائالىيىتى ئوبيېكتىپ شەيئىلەرنى ئۆزگەرتىدۇ، تەبىئىي ماتېرىياللاردىن ئايرىلغان ئەھۋالدا قايىنام تاشقىنلىق ئەمگەك مەنزىرىسىنىڭ بارلىققا كېلىشى مۇمكىن ئەمەس، سەنئەت گۈزەللىكمۇ مەلۇم تەبىئىي خۇسۇسىيەتكە ئىگە ماددىي ماتېرىياللارنىڭ ياردىمىدىن ئايرىلالمايدۇ. قەلب گۈزەللىكى، ئەخلاق، پەزىلەت گۈزەللىكمۇ بەلگىلىك تەبىئىي خۇسۇسىيەتلەرگە ئىگە ھېسسى شەكىللەر ئارقىلىق ئىپادىلىنىدۇ.

گۈزەللىكنىڭ تەسىرچانلىقى - گۈزەللىكنىڭ كىشىلەرنى شادلاندۇرۇش، زوقلاندۇرۇشتەك ئالاھىدىلىكنى كۆرسىتىدۇ، ئۇ ھېسسىي بىلىشكە مۇراجىئەت قىلىدۇ. مۇنداقچە ئېيتقاندا مەلۇم شەيئىنىڭ گۈزەللىكتىن بەھرىمەن بولۇشىدا ئالدى بىلەن مەلۇم پاكىتنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىشنى ئەمەس بەلكى ھېسسىي جەھەتتە مەلۇم تەسىرات ئېلىپ روھىي شادلىق ۋە قانائەت ھاسىل قىلىشنى مەقسەت قىلىدۇ.

رېئال تۇرمۇشتىكى گۈزەللىكمۇ ئادەمگە كۈچلۈك تەسىرات بېرەلەيدۇ. مەسىلەن، يوللارنىڭ پاكىزلىقى، ئىجتىمائىي تەرتىپنىڭ بۇرۇنقىدىن ياخشى بولۇپ قالغانلىقى، بازارنىڭ ئاۋاتلىقى، ئۆزئارا ھۆرمەت قىلىش، پىركازچىكلارنىڭ سەممىي پوزىتسىيىسى قاتارلىقلار. ئالايلى، لەپىلدەپ تۇرغان 5 يۇلتۇزلۇق قىزىل بايراق ئىنتايىن گۈزەل كۆرۈنىدۇ. ھەر قېتىم ئۇنى كۆرگىنىمىزدە تەبىئىي ھالدا قەلبىمىزدە ئېپتىخارلىق تۇيغۇسى قوزغىلىدۇ. چۈنكى 5 يۇلتۇزلۇق قىزىل بايراق مىڭلىغان ئىنقىلابىي قۇربانلارنىڭ ئىسسىق قېنى بەدىلىگە كەلگەن ئەركىنلىك، ئازادلىقنىڭ بەلگىسى بولۇپ، دۆلىتىمىزنىڭ غورۇرى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنىڭ نامايەندىسى، ئەگەر بۇ مەزمۇنلار بولمايدىكەن، 5 يۇلتۇزلۇق قىزىل بايراقنىڭ ئۇنداق كۈچلۈك تەسىرلەندۈرۈش كۈچى بولمايدۇ.

تەبىئىي گۈزەللىكنىڭ تەسىرلەندۈرۈش كۈچىمۇ ئىنتايىن زور بولىدۇ. بىز گۈزەل، مەنزىرىلىك جايلارغا بېرىپ سەيلە قىلغىنىمىزدا قەلبىمىزدە ۋەتىنىمىزنىڭ تاغ- دەريالىرىغا، گۈزەل مەنزىرىلىرىگە نىسبەتەن زوقلىنىش، سۆيۈنۈش ھېسسىياتى قوزغىلىدۇ.

ئىلى ئوبلاستلىق، ئىلى ۋىلايەتلىك ۋە غۇلجا شەھەرلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىلىرى بۇ يىل مېيىپ، نامرات ئائىلىلەر شۇنىڭدەك ئوقۇشسىز قالغان بالىلارغا مېھىر - شەپقەت يەتكۈزۈش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى.

سۈرەتتە: ئىلى ئوبلاستلىق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەشكىللىگەن نامرات ئائىلىلەرگە ئىئانە توپلاش پائالىيىتىدە ئۇسسۇللار ئويۇن كۆرسەتمەكتە.

كامال جامال فوتوسى

لى پېڭ زۇڭلى شەرق بىرلەشمە نېفت گۇرۇھىنىڭ قۇرۇلۇش مۇراسىمىغا قاتناشقان ۋەكىللەرنى قوبۇل قىلغاندا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى:

كۆچلۈكلەر بىلەن كۆچلۈكلەرنىڭ بىرلىشىشىنى تېزلىتىپ، دۆلەت كارخانىلىرى چوڭ گۇرۇھلىرىنىڭ تەرەققىيات يوللىرى ئۈستىدە ئىزدىنىش لازىم

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 19 - نويابىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ بۈگۈن چۈشتىن بۇرۇن جوڭنەنخەيدە جۇڭگو شەرق بىرلەشمە نېفت گۇرۇھىنىڭ يوپۇقىنى ئېچىش مۇراسىمىغا قاتناشقان ۋەكىللەرنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: رايوندىن، ساھەدىن، تارماقتىن، مۈلۈكچىلىك تۈزۈمىدىن ھەتتا دۆلەت ھالقىپ ئىگىلىك باشقۇرۇش يولىغا مېڭىش - دۆلىتىمىزدىكى چوڭ كارخانىلار گۇرۇھلىرىنىڭ تەرەققىياتىدىكى مۇقەررەر يۈزلىنىش. لى پېڭ شەرق بىرلەشمە گۇرۇھىنى كۆچلۈكلەر بىلەن كۆچلۈكلەر بىرلىشىش، مىللىي سانائەتنى گۈللەندۈرۈش يوللىرى ئۈستىدە تىرىشىپ ئىزدىنىشكە ئىلھاملاندۇردى.

لى پېڭ زۇڭلى ئالدى بىلەن جۇڭگو شەرق بىرلەشمە نېفت گۇرۇھى چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتىنىڭ قۇرۇلغانلىقىنى تەبرىكلىدى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مەركەز دۆلەت كارخانىلىرىغا قارىتا «چوڭلىرىنى تۇتۇپ، كىچىكلىرىنى قويۇۋېتىش» سىياسىتىنى قوللاندى، شەرق بىرلەشمە گۇرۇھىنىڭ قۇرۇلغانلىقى مەركەزنىڭ بۇ سىياسىتىنى گەۋدىلەندۈردى، شەرق بىرلەشمە گۇرۇھىغا ئوخشاش كۆچلۈك كارخانىلارنىڭ بىرلىشىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇشى بايلىق مەنبەسىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇشقا، ئىشلەپچىقىرىش ئوبوروتى تەرتىپىنى مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇشقا، ئىشلەپچىقىرىش، تەمىنلەش، سېتىشنى يۈرۈشلەشتۈرۈشكە، كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ چوڭ ئىش قىلىشقا، تەكرار قۇرۇلۇش قىلىشتىن ۋە قارىغۇلارچە مەبلەغ سېلىشتىن ساقلىنىشقا پايدىلىق.

لى پېڭ مۇنداق دېدى: شەرق بىرلەشمە گۇرۇھىنىڭ قۇرۇلغانلىقى رايونلارنىڭ، تارماقلارنىڭ، ساھەلەرنىڭ بۆلۈنۈپ تۇرۇش ھالىتىنى بۇزۇپ، كۆچلۈكلەر بىلەن كۆچلۈكلەر بىرلىشىشنى ئىشقا ئاشۇردى.

لى پېڭ بۇ گۇرۇھ قۇرۇلغاندىن كېيىن بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە ھەمكارلىشىپ، بىر پۈتۈن گەۋدە ئۈستۈنلۈكىنى جارى قىلدۇرۇپ، زامانىۋى كارخانا باشقۇرۇش ئۇسۇلى بويىچە قاتتىق باشقۇرۇپ، دۆلەت مال - مۈلكىنىڭ قىممىتىنى ساقلاپ قېلىش ۋە ئاشۇرۇشقا ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىشنى، ئىچكى قىسمىدا قۇرۇلمىنى تەڭشەشنى تېزلىتىپ، ئىقتىسادنىڭ ئېشىش شەكلىنى ئۆزگەرتىپ، «3 نى ئۆزگەرتىش، 1 نى كۈچەيتىشنى» ياخشى ئېلىپ بېرىپ، دۆلەت كارخانىلىرىنىڭ ئىسلاھات تەجرىبىلىرىنى توپلاپ، چوڭ كارخانىلار گۇرۇھى تەشكىل قىلىشتا نەمۇنىلىك، باشلامچىلىق رول ئويناپ، نېفت - خىمىيە سانائىتىدە تۆۋرۈك كەسپلەرنى بەرپا قىلىش، يەرلىكنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى يېتەكلەش ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشۇشنى ئۈمىد قىلدى.

لى پېڭ مۇنداق دېدى: كارخانىلارنى ياخشىلاشتا ياخشى رەھبەرلىك بەنزىسى ئىناق، جەڭگىۋار بەنزە بولۇشى كېرەك. ئۇنداق بولمىغاندا، ھەرقانچە ياخشى مېخانىزم ۋە سىياسەت بولغان تەقدىردىمۇ كارخانىنىڭ تىجارىتى ياخشى بولمايدۇ. كارخانىلارنىڭ رەھبەرلىك بەنزىسى قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشتە، كارخانا رەھبەرلىرى كەسپىنى چۈشىنىدىغان، زامانىۋى باشقۇرۇشنى بىلىدىغان مۇتەخەسسىسلەردىن بولۇپلا قالماستىن سىياسىي جەھەتتىمۇ ئۆزىنى ھەقىقىي كۈچەيتىشى كېرەك.

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى قاتارلىق ئورۇنلار بىرلىكتە ۋەزىيەت توغرىسىدا دوكلات يىغىنى ئۆتكۈزدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 19 - نويابىر تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى تەشۋىقات بۆلۈمى، مەركەزگە بىۋاستە قاراشلىق ئورگانلار خىزمەت كومىتېتى، مەركەزدىكى دۆلەت ئورگانلىرى خىزمەت كومىتېتى، ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۆلۈمى ۋە ج ك پ بېيجىڭ شەھەرلىك كومىتېتى بۈگۈن «خەلق» سارىيىدا بىرلىكتە ۋەزىيەت توغرىسىدا دوكلات يىغىنى ئۆتكۈزدى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن رەئىس جياڭ زېمىننىڭ ئامېرىكىغا قىلغان دۆلەت ئىشلىرى زىيارىتىنىڭ ئەھۋالىدىن دوكلات بەردى.

چيەن چىچېن مۇنداق دېدى: رەئىس جياڭ زېمىننىڭ ئامېرىكىغا قىلغان دۆلەت ئىشلىرى زىيارىتى جۇڭگو دۆلەت باشلىقىنىڭ 12 يىلدىن بۇيان ئامېرىكىغا قىلغان تۇنجى قېتىملىق دۆلەت ئىشلىرى زىيارىتى، ئۇ مۇھىم رېئال ئەھمىيەتكە ۋە چوڭقۇر تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە. چيەن چىچېن مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن ئامېرىكىنىڭ دۆلەت باشلىقلىرى 21 - ئەسىردىكى جۇڭگو - ئامېرىكا مۇناسىۋىتى رامكىسى ۋە تەرەققىيات يۆنىلىشى توغرىسىدا مۇھىم ئورتاق تونۇش ھاسىل قىلدى. 2 تەرەپ مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: جۇڭگو بىلەن ئامېرىكىنىڭ كەڭ دائىرىلىك ئورتاق مەنپەئىتى بار ھەم ئاردا مۇھىم ئىختىلاپلارمۇ مەۋجۇد. 2 تەرەپ كەلگۈسىنى نەزەردە تۇتۇپ، جۇڭگو بىلەن ئامېرىكا ئىمزالىغان 3 قوشما ئاخبارات ئاساسىدا 2 دۆلەت مۇناسىۋىتىنى بىر تەرەپ قىلىشى، ھەمكارلىقنى ئىلگىرى سۈرۈپ، دۇنيا تىنچلىقى ۋە تەرەققىياتىغا تۆھپە بولۇشى، ئىجابىي ئىستراتېگىيىلىك ھەمراھلىق مۇناسىۋەت ئورنىتىش ئۈچۈن تەڭ كۈچ چىقىرىشى لازىم.

چيەن چىچېن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: تەيۋەن مەسىلىسى جۇڭگو - ئامېرىكا مۇناسىۋىتىدىكى ئەڭ مۇھىم، ئەڭ سەزگۈر مەسىلە. شۇڭا جۇڭگو بىلەن ئامېرىكا ئىمزالىغان 3 قوشما ئاخباراتتىكى پرىنسىپ بويىچە تەيۋەن مەسىلىسىنى مۇۋاپىق ھەل قىلىش جۇڭگو - ئامېرىكا مۇناسىۋىتىنى مۇقىم، ساغلام راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى، ئامېرىكا تەرەپ 1 جۇڭگو سىياسىتىدە چىڭ تۇرىدىغانلىقىنى، 3 قوشما ئاخباراتتىكى پرىنسىپقا ئەمەل قىلىدىغانلىقىنى تەكىتلىدى.

جۇڭگو كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى، جۇڭگو ياش پىدائىيلار جەمئىيىتى ئۇيۇشتۇرغان بېيجىڭ، شەنشى، جياڭسۇ قاتارلىق ئۆلكە، شەھەرلەردىن كەلگەن 2 - تۈركۈمدىكى ياش پىدائىيلار مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى تەيخاڭشەندىكى كونا ئىنقىلابىي ئازاد رايونغا نامراتلارنى يۆلەشكە يۈرۈپ كەتتى. ئۇلار جىگلى ناھىيىسىدە 1 يىل تەربىيىلەش، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىدۇ.
شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئىچكى سودا مىنىستىرلىكى ئىقتىسادچىللىق تىپىدىكى مېھمانسارايلارنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇشنى ئوتتۇرىغا قويدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 17 - نويابىر تېلېگراممىسى. ئىچكى سودا مىنىستىرلىكى يېمەك - ئىچمەك مۇلازىملىقى مەھكىمىسىنىڭ مەسئۇلى يېقىندا مۇنداق دېدى: ئېلىمىزنىڭ مېھمانساراي كەسپىدە مېھمانسارايلارنىڭ بازاردىكى ئورنىنى تەڭشەپ، ئىقتىسادچىللىق تىپىدىكى مېھمانسارايلارنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، ئاممىۋىلاشقان بازارنى يەنىمۇ ئېچىش كېرەك.

ئۆتكەن يىلىنىڭ ئاخىرىغا قەدەر جەمئىيەتتىكى مېھمانساراي تۈر نۇقتىسى ئاز كەم 300 مىڭغا ... بولغان ئېھتىياجى قاندۇرۇلمىغان.

بۇ مەسئۇل مۇنداق دېدى: نۆۋەتتە رايون خاراكتېرى كۈچلۈك بىر خىللا تىجارەت بىلەن شۇغۇللىنىدىغان مېھمانسارايلارنىڭ كۈنى تەسلىشىپ كەتتى. شۇڭا كەسكىن بازار رىقابىتىدە مېھمانسارايلار قاراشنى ئۆزگەرتىپ، ئىقتىسادچىل، ئەمەلىي نەپ بولۇشنى نىشان قىلىپ، بازاردىن ئورۇن ئىگىلىشى، كىشىلەرنىڭ كاماندىروپكىغا چىقىش، سەيلە - ساياھەت قىلىش قاتارلىق ئىشلاردىكى ئاساسلىق ئېھتىياجىغا

بىر جۈملە خەۋەرلەر

△ خېنەن ئۆلكىلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى يېقىندا ئاخبارات ئېلان قىلىش يىغىنى ئېچىپ، يالغان، ساختا، ناچار تاۋارلارنى سېتىش، توختام تۈزۈپ ئالدامچىلىق

مەملىكەت بويىچە ساھە ئىستىلىنى دېموكراتىك باھالاش ئېلىپ بېرىلدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شاڭخەي، 20 - نويابىر تېلېگراممىسى. 3 كۈن داۋام قىلغان مەملىكەت بويىچە ساھە ئىستىلىنى دېموكراتىك باھالاش تەجرىبىلىرىنى ئالماشتۇرۇش يىغىنى بۈگۈن شاڭخەيدە ئاياغلاشتى. يىغىندا مۇنۇلار ئوتتۇرىغا قويۇلدى: ساھە ئىستىلىنى دېموكراتىك باھالاش ئۈنۈملۈك ياخشى چارە. شۇڭا ئۇنى نازارەتچىلىكنى كۈچەيتىش، چەكلەش مېخانىزمىنىڭ مۇھىم تەدبىرى سۈپىتىدە مەملىكەت بويىچە ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇش لازىم.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇجىسى ۋېي جيەنشىڭ ساھەلەر ئىستىلىنى دېموكراتىك باھالاش توغرىسىدا مۇھىم يوليورۇق بەردى.

بۈگۈنكى يىغىندا دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى لى گۈيشيەن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىستىل تۈزىتىش خىزمىتىدە خەلق ئاممىسىغا تايىنىش لازىم. بىر رايون، تارماقنىڭ ياكى بىر ئورۇننىڭ ئىستىل تۈزىتىش خىزمىتىنىڭ ياخشى بولغان - بولمىغانلىقىنى تەكشۈرۈشتە رەھبەرلىكنىڭ باھاسىنى ئاڭلاش كۇپايە قىلمايدۇ، ئۆز ئورنىنىڭ «سېزىمىگە» تايىنىشقىمۇ بولمايدۇ، بەلكى ئامما نارازەت قىلىشى، باھالاپ كۆرۈشى

دېموكراتىك باھالاشنى پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتنىڭ بىر تۇتاش رەھبەرلىكىدە ئېلىپ بېرىشنى، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ بۇنىڭغا يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىشنى، كۆڭۈل قويۇپ ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئەمەلىي ئۈنۈمنى كۆزلىشنى تەكىتلىدى. ئۇ جايلار، تارماقلاردىن پارتىيە 15 - قۇرۇلتىيىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىسلاھات، تەرەققىيات، مۇقىملىق ئومۇمىيىتىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزگە بويسۇنۇپ ۋە مۇشۇ مەركەز ئۈچۈن خىزمەت قىلىپ، ساھەلەردىكى ناتوغرا

سۈپىتىدە مەملىكەت بويىچە ئومۇمىيۈزلۈك يولغا قويۇش لازىم.

ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پېڭ، ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، شۇجىچۇنىڭ شۇجىسى، مەركىزىي ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ

بولمىغانلىقىنى تەكشۈرۈشتە رەھبەرلىكنىڭ باھاسىنى ئاڭلاش كۇپايە قىلمايدۇ، ئۆز ئورنىنىڭ «سىزىمچە» تايىنىشقىمۇ بولمايدۇ، بەلكى ئاممىنى نازارەت قىلىشى، باھالاپ كۆرۈشى ۋە تەكشۈرۈشى كېرەك، مانا بۇ ـ ئەڭ ئوبيېكتىپ، ئەڭ ئادىل شۇنداقلا ئەڭ نوپۇزلۇق ئۆلچەم.

لى گويشېن ساھەلەر ئىستىلىنى

تەرەققىيات، موقىملىق ئومۇمىيىتىنى ئەڭ ئاۋۋال تۇتۇپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزگە بويسۇنۇپ ۋە مۇشۇ مەركەز ئۈچۈن خىزمەت قىلىپ، ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، بۇنىڭدىن كېيىنكى 5 يىل ئىچىدە تارماقلار ۋە ساھەلەر ئىستىلىنى زور دەرىجىدە ياخشىلاشنى تەلەپ قىلدى.

... ئۈچىش كېرەك.

ئۆتكەن يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە جەمئىيەتتىكى مېھمانسارايلار تۈر ئۇقتىسى ئاز كەم 300 مىڭغا يەتكەن، لېكىن ئۇنىڭ ئومۇمىي زور دەرىجىدە تۆۋەنلەپ كەتكەن. دەرىجە قۇرۇلمىسىدىن قارىغاندا، ئالىي دەرىجىلىك مېھمانسارايلاردىكى مېھمانلار ياتىقىنىڭ نىسبىتى ئوتتۇرا، كىچىك تىپتىكى مېھمانسارايلارنىڭكىدىن ئاز. بىر مۇنچە جايلارنىڭ مېھمانخانا ياتاق ئۈنۈملىرىنىڭ ئومۇمىي مىقدارىدا ئېھتىياجىدىن ئېشىپ كېتىش ئۆزىيىتى كۆرۈلدى.

پۇقرالارنىڭ بىخەتەر، پاكىز، ئاساسىي ئىقتىدارى تولۇق، باھاسى مۇۋاپىق ئىقتىسادچىللىق تىپىدىكى مېھمانسارايلارغا ئىگىلىشى، كىشىلەرنىڭ كامالدىروپكىغا چىقىش، سەيلە - ساياھەت قىلىش قاتارلىق تۇرمۇشىدىكى ئاساسلىق ئېھتىياجىنى قاندۇرۇشى، قارىمۇقارشى ئالىي دەرىجە قوغلىشىشقا ماسلاشماسلىقى لازىم. شەرت - شارائىتى بار مېھمانسارايلار رايون ھالقىپ، ھەمكارلاشقان بىرلەشمە تىجارەتنى ياتال قانات يايدۇرۇپ، بىر تۇتاش ياتاق تىزىملىتىش سىستېمىسى ئورنىتىپ، سۈپەت ئۆلچىمىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، ئېلان تەشۋىقاتىنى بىرلىككە كەلتۈرۈپ، زەنجىرسىمان تىجارەتنى يولغا قويۇپ، ئېلىمىزنىڭ ئىقتىسادچىل بولۇش تىپىدىكى مېھمانسارايلىرىنىڭ گۇرۇھلىشىش تىجارىتىنى ئىلگىرى سۈرۈشى لازىم.

پىقىندا ئاخبارات ئېلان قىلىش يەنى ئېچىپ، يالغان، ساختا، ناچار تاۋارلارنى سېتىش، توختام تۈزۈپ ئالدامچىلىق قىلىشتەك 15 تىپلىك دېلونى پاش قىلىش ئەھۋالىنى جەمئىيەتكە ئاشكارىلاپ، كىشىلەرنى سودا ساھەسىدىكى ئالدامچىلىقتىن ھوشيار بولۇشقا ئاگاھلاندۇردى.

△ چاشقانلار ھەر يىلى نەچچە مىليارد كىلوگرام ئاشلىقنى زىيان سالىدۇ. شۇڭا ئېلىمىز مۇتەخەسسىسلىرى مول ھوسۇل ئالغاندا چاشقان ئاپىتىدىن ھوشيار بولۇشنى تەۋسىيە قىلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

خەۋەرلىشىش ئەركىنلىكى ۋە مەخپىيەتلىكى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ

ئابدۇكېرىم ئىسمائىل

خەۋەرلىشىش ئەركىنلىكى - دۆلىتىمىزنىڭ ئاساسىي قانۇنىدا بەلگىلەنگەن پۇقرالارنىڭ ئاساسىي ھوقۇقىنىڭ بىرى، خەۋەرلىشىش ئەركىنلىكى پۇقرالارنىڭ ئەركىن ھالدا ئۆزىنىڭ ئۇرۇق-تۇغقان، دوست - بۇرادەرلىرى ۋە باشقا جايدىكى كىشىلەر بىلەن خەت يېزىشىش، تېلېفون، تېلېگramma، فوتو تېلېگراف قاتارلىق ۋاسىتىلەردىن پايدىلىنىپ خەۋەرلىشىشنى، بۇنىڭغا ھەرقانداق تەشكىلات ياكى شەخسنىڭ ئارىلىشالمايدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ پوچتا قانۇنى»نىڭ 36 - ماددىسىدا «باشقىلارنىڭ خەت - چەكلىرىنى يوشۇرغان، بۇزغان ياكى قانۇنسىز ئېچىپ كۆرۈپ، پۇقرالارنىڭ خەت - ئالاقە ئەركىنلىكى ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلغانلاردىن قىلمىشى ئېغىرلىرىنىڭ جىنايى

ئىشلار جاۋابكارلىقى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ جىنايى ئىشلار قانۇنى» نىڭ 149 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ؛ جىنايى جازاغا تۇشمايدىغانلىرى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ئامانلىق ساقلاش ئىشلىرى بويىچە باشقۇرۇش ۋە جازالاش نىزامى» نىڭ 22 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە جازالىنىدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن، خەۋەرلىشىش ئەركىنلىكى بىلەن خەۋەرلىشىش مەخپىيەتلىكى پۇقرالارنىڭ خەۋەرلىشىش ھوقۇقىنىڭ 2 تەشكىلىي قىسمىدۇر، 2 سى زىچ باغلانغان، ئەگەر خەۋەرلىشىش مەخپىيەتلىكى كاپالەتكە ئىگە بولمايدىكەن، خەۋەرلىشىش ئەركىنلىكىمۇ مەھرۇم قىلىنغان بولىدۇ. خەۋەرلىشىش مەخپىيەتلىكى - خەۋەرلىشىش مەزمۇنى، خەۋەرلىشىش ئادرېسى، ئىسىم - فامىلىسى، پوچتىدىن پايدىلانغان ۋاقىت، قېتىم سانى قاتارلىق مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ، بۇنى ھەرقانداق كىشىنىڭ سۈرۈشتۈرۈش ھوقۇقى بولمايدۇ، بۇ ھەقتە «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ پوچتا قانۇنى»نىڭ 4 - ماددىسىدا: «خەت - ئالاقە ئەركىنلىكى ۋە خەت-ئالاقە مەخپىيەتلىكى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ، دۆلەتنىڭ بىخەتەرلىكى ياكى جىنايى

ئىشلار جىنايەتچىلىرىنى سۈرۈشتە قىلىش ئېھتىياجى سەۋەبىدىن جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى، دۆلەت خەۋپسىزلىكى ئورگانلىرى ياكى تەپتىش مەھكىمىلىرى قانۇندا بەلگىلەنگەن تەرتىپلەر بويىچە خەت ئالاقىلەرنى تەكشۈرگەندىن باشقا، ھەرقانداق تەشكىلات ياكى شەخسنىڭ ھەرقانداق باھانە- سەۋەبلەر بىلەن باشقىلارنى خەت - ئالاقە ئەركىنلىكى ۋە خەت - ئالاقە مەخپىيەتلىكىگە دەخلى- تەرۇز قىلىشقا بولمايدۇ» دەپ بەلگىلەنگەن.

ھەرقايسى ئىجتىمائىي ۋاكالەتەن يەتكۈزۈش، تارقىتىش ئورۇن (خادىم) لىرىنىڭمۇ پۇقرالارنىڭ خەۋەرلىشىش ئەركىنلىكىنى، مەخپىيەتلىكىنى قوغداش مەجبۇرىيىتى بار. شۇڭا ھۆججەتلىك پوچتا يوللانمىلىرىغا بولغان مەسئۇلىيەتچانلىقىنى كۈچەيتىشى، تاپشۇرۇۋالغاندا تىزىملىتىشى، تاپشۇرۇپ بەرگەندە تاپشۇرۇۋالغۇچىغا ئىمزا قويدۇرۇشى، خالىغانچە باشقا كىشىلەرنىڭ ۋاكالىتەن تاپشۇرۇپ بېرىشىگە بەرمەسلىكى، پوچتا يوللانمىلىرىنى تاپشۇرۇۋالغۇچىغا ۋاقتىدا يەتكۈزۈشى لازىم.

ساۋات

(بېشى 1 - بەتتە)

ھازىر تۈزۈلمىسى ئۆزگەرتىلگەن بۇ كارخانىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھوقۇق- مەنپەئەتى توغرىسىدا ئېنىق تەلەپ ۋە بەلگىلىمىلەر چىقىرىلىپ، ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بېرىش توختامى ئىمزالاندى. توختامدىكى بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، ماگولو 100 مىڭ يۈەنگە بۇ زاۋۇتنىڭ مۈلكىگە ئىگىدارلىق قىلىش ھوقۇقىغا (يەر ۋە ھويلىغا ئالغان قەرز بۇنىڭ ئىچىگە كىرمەيدۇ) ئىگە بولدى. زاۋۇتنىڭ 47 نەپەر ئىشچى - خىزمەتچىسى ئۆتۈنۈپ

بېرىلگەندىن كېيىنكى كارخانىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلدى. كارخانا بارلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىلەن قەرەلسىز ئەمگەك توختامى ئىمزالىدى، ئىشچى- خىزمەتچىلەرنىڭ دۆلەت كارخانىسىنىڭ ئىشچى- خىزمەتچىسىلىك سالاھىيىتى ۋە ئەسلى ئىش ھەققى ساقلاپ قېلىندى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا قاتنىشىدۇ، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پاراۋانلىقى نورمال ئىشلەۋاتقان دۆلەت كارخانىلىرىنىڭكىدىن تۆۋەن بولمايدۇ.

(بېشى 1 - بەتتە)

ئېكىنى ئۈستۈرۈش ئارقىلىق دېھقانلارنىڭ پاختىچىلىقتىكى پەن - تېخنىكا سالمىقىنى ئاشۇرۇشىغا تۈرتكە بولدى. نەتىجىدە ناھىيە بويىچە ئۇرۇق سورتلىرىنى تاللاش، ئوغۇتلاش، سۇغىرىش، پەرۋىش قىلىش، زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ئالدىنى ئېلىش قاتارلىق ئىش ھالقىلىرى ئېلمىيلىشىش، سىستېمىلىشىش ئىزىغا چۈشۈپ، پاختىدىن مول ھوسۇل ئېلىش كاپالەتكە ئىگە بولدى.

رەھبەرلىكنىڭ ئەھمىيەت بېرىشى بىلەن

«ئاق ئالتۇن»غا مۇھەببەت

(بېشى 1 - بەتتە)

مۇشۇنداق ئەھۋالدا، ئاقسۇ ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمىدىكى مەسئۇل يولداشلار قەتئىيلىك بىلەن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: پاختىچىلىق ئىستراتېگىيىسى نىشانىدىن تەۋرىنىشكە بولمايدۇ، ئارقىغا چېكىنىشكە يول يوق. 1996 - يىلىدىكى پاختىچىلىقتىن زىيان تارتىشنىڭ ئوبيېكتىپ، سۇبيېكتىپ سەۋەبلىرىنى ئەستايىدىل تېپىپ چىقىش كېرەك، 8 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە ئاقسۇدىكى دېھقانلار ھەر يىلى پاختا سېتىشتىن 1 مىليارد يۈەن چامىسىدا كىرىم قىلغان، ئەگەر كېۋەز تېرىمىغان بولسا، بۇ پۇل نەدىن كېلەتتى؟ شۇڭا كادىرلار، ئاما پاختىغا ئەجىر سىڭدۈردى. ئاۋات ناھىيىسى بۇ يىل مالىيە كۈچىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، ئەتىيازلىق تېرىقچىلىققا كاپالەتلىك قىلىشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويدى. ناھىيىلىك پارتكوم ئىشخانا بىناسى ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئولتۇراق

«3 بوسۇش» زىچ بىرلەشكەنلىكتىن، بۇ ناھىيىنىڭ پاختىچىلىقى ھەر يىلى بىر پەللىدىن يۈكسەلدى. 9 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە يىغىۋېلىنغان ئومۇمىي پاختا 700 مىڭ دەنگە يېتىپ، يىغىۋېلىنغان پاختا مىقدارىدا ۋىلايەت بويىچە ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى. ھاكىم توختى بەكرىنىڭ ئېيتىشىچە، بۇ يىل ناھىيە بويىچە پاختا ئومۇمىي مىقدارى 820 مىڭ دەنگە يېتىپ، 1994 - يىلىدىكىدىن 180 مىڭ دەن ئېشىشى مۇمكىن ئىكەن.

ئۆي بىناسى سېلىشنى كېچىكتۈردى، ھەر دەرىجىلىك تارماقلارنىڭ ئاپتوموبىللىرىنى يېڭىلاشنى بىردەك توختاتتى. مەكىت ناھىيىسى دېھقانلارنىڭ كېۋەز تېرىلغۇسى مەزگىلىدە مېھمان چاقىرماسلىقى، ھاراق ئىچمەسلىكى، توي مۇراسىمى ئۆتكۈز-

مەسلىكى، بازارغا بارماسلىقنى بەلگىلىدى. «پاختا بولمىغان بولسا، يېڭى ئۆيۈمۇ بولمىغان بولاتتى، ئۆيىمىزدە گېلەم، تېلېفون، گاز ئوچاق بولۇشتىن سۆز ئاچالمايتتىم» دېدى ئاقسۇنىڭ قاراتال يېزىسىدىكى ئالىم ئىسىملىك بىر دېھقان بىزگە شۇنداق، پاختىچىلىق دېھقانلارغا يېڭى تۇرمۇش بەخش ئەتتى.

تۇرپان شەھىرى يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرۈش قۇرۇلۇشىدا مەملىكەت بويىچە ئۆلچەمگە يەتكەن 100 ناھىيە (شەھەر)قاتارىدىن ئورۇن ئالدى

(بېشى 1 - بەتتە)

ئېلېكترلەشتۈرۈشكە ئائىت تۈرلۈك تەشۋىقات، تەربىيە خىزمىتىنى پۇختا، ئىنچىكە ئىشلەپ، ئاممىنى ئومۇمىيۈزلۈك قوزغاپ، ھەر مىللەت دېھقانلارنىڭ قوللىشىنى، ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر، ساھە، تارماقلارنىڭ ياردىمىنى قولغا كەلتۈردى. بۇ قۇرۇلۇشقا كېتىدىغان مەبلەغكە كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، رەھبەرلىك گۇرۇپپىسى ۋە ئېلېكتر سانائىتى تارماقلىرى كىم مەنپەئەتلەنسە، شۇ مەبلەغ سېلىش پرىنسىپى بويىچە مەبلەغ توپلىدى. شەھەرگە قاراشلىق 8 يېزا - بازاردا توك باشقۇرۇش پونكىتى قۇردى. 100 كىلومېتىر مۇساپىدە ئۆلچەملىك سىم يولى تارتتى. 10 توك لىنىيىسىدىكى 276 كىلومېتىر مۇساپىدە سىم يولىنىڭ شارائىتىنى ياخشىلىدى. 140 نەچچە ئېلېكتر ئېنېرگىيە مۇئەسسەسەسىنى يېڭىلىدى ۋە شارائىتىنى ياخشىلىدى. مەبلەغ سېلىپ، شەھەر تەۋەسىدىكى 52 كەنتنىڭ يېزا توك مۇئەسسەسەلىرىنى ئۆلچەمگە يەتكۈزۈپ، توك خوراش، توك ئوغرىلاش، توك ئىسراپ-

چىلىقىنىڭ ئالدىنى ئالدى، 12 مىڭ 187 ئائىلىگە ئاپتوماتىك كونترول قىلىش ئەسۋابى ئورناتتى. 3 يىلدىن بۇيان 20 نەچچە قارار كۇرس ئېچىپ، 2400 نەپەر يېزا توكچىسىنى تەربىيىلىدى. يېزا، كەنتلەرنىڭ ئېلېكترلىشىشنى % 100 كە، ئائىلىلەرنىڭ ئېلېكترلىشىشنى % 100، توك بىلەن تەمىنلەش نىسبىتىنى % 100 كە، توك مۇئەسسەسەلىرىنىڭ بىخەتەر، لاياقەتلىك بولۇش نىسبىتىنى % 98 كە، ترانسپور ماتور پونكىتلىرىنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتىنى % 100 كە يەتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى بۇ يىل 7 - ئايدا تۇرپان شەھىرىنىڭ يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرۈش خىزمىتىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى ھەم بۇ يىل 8 - ئاينىڭ ئاخىرىدا مەملىكەتلىك ئېلېكتر ئېنېرگىيە مىنىستىرلىكىنىڭ ھاۋالىسىگە ئاساسەن بۇ شەھەرگە «يېزىلارنى ئېلېكترلەشتۈرۈشنى ئىشقا ئاشۇرغان شەھەر» دېگەن ۋەسىقىنى تارقىتىپ بەردى.

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报 （维吾尔文）

(بۇ سان 6 بەت)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65——0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋاكالەت نومۇرى: 1—57)

1997 ـ يىل
نويابىر
24
دۈشەنبە

ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋارايى: كۈندۈزى ۋە كېچىسى ئازراق قار يېغىپ كېيىن بۇلۇتلىشىدۇ، تېمپېراتۇرا 10°C ـ ـ 16°C، بۇلدۇ، 4 بال شامال چىقىدۇ.

مۇھىم خەۋەرلەر

جياڭ زېمىن ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رەھبەرلەر بىرەسمىي يىغىنىغا قاتنىشىش ۋە كانادا، مېكسىكىلاردا زىيارەتتە بولۇش ئۈچۈن بېيجىڭدىن كاناداغا يۈرۈپ كەتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 23 ـ نويابىر تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن 11 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنىدىن 25 ـ كۈنىگىچە ئوتتاۋادا ئۆتكۈزۈلىدىغان ئاسىيا ـ تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ 5 ـ قېتىملىق رەھبەرلەر بىرەسمىي يىغىنىغا قاتنىشىش ۋە 11 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنىدىن 29 ـ كۈنىگىچە كانادادا، 11 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنىدىن 12 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنىگىچە مېكسىكىدا دۆلەت ئىشلىرى زىيارىتىدە بولۇش ئۈچۈن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن مەخسۇس ئايروپىلان بىلەن بېيجىڭدىن كاناداغا يۈرۈپ كەتتى.

رەئىس جياڭ زېمىننىڭ رەپىقىسى ۋاڭ يېپىڭ، ئالاھىدە ياردەمچى تېڭ ۋېنشىڭ، دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى ۋېي جاۋشىڭ، ئالاھىدە ياردەمچى يۇشكۇي شۇ ئايروپىلاندا بېيجىڭدىن يۈرۈپ كەتتى.

گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى جۇخەنچيۇڭ، تاشقى سودا ـ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى ۋۇيى، تاشقى سودا ـ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق مىنىستىرلىكىنىڭ باش سۆھبەت ۋەكىلى لۇڭ يۇڭتۇ قاتارلىق باشقا ھەمراھ بولغۇچى خادىملار ئوتتاۋاغا ئالدىنئالا يېتىپ بارغانىدى.

گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ، مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ باشلىقى چياۋشى، مەملىكەتلىك سىياسىي كېڭەشنىڭ رەئىسى لى رۇيخۇەن، دۆلەتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى رۇڭ يىرېن، مەركىزىي ھەربىي كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ ۋەننيەن، دۆلەت ئىشلىرى كومىسسارى، قوشۇمچە گوۋۇيۈەننىڭ باش كاتىپى لوگەن، مەركىزىي كومىتېت ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى زېڭ چىڭخۇڭ، گوۋۇيۈەن تاشقى ئىشلار ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى ليۇخۇاچيۇ، دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى تاڭ جياشۈەن، تاشقى سودا ـ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق مىنىستىرلىكىنىڭ مۇئاۋىن مىنىستىرى سۈن جېنيۈي، مەركىزىي سىياسەت تەتقىقات ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى جېڭ كېياڭ ۋە كانادانىڭ جۇڭگودا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى خوۋارد بېيشيان، مېكسىكىنىڭ جۇڭگودىكى ئەلچىخانىسىنىڭ ۋاقىتلىق ۋاكالەتچىسى ماۋئەيجيا «خەلق» سارىيىغا بېرىپ، رەئىس جياڭ زېمىن ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى ئۇزىتىپ قويدى.

پىچان ناھىيىسى تۈرلۈك ئۇسۇللار ئارقىلىق قانۇن ـ بەلگىلىمىلەرنى تەشۋىق قىلىپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ قانۇنچىلىق ئاڭنى ئۆستۈردى.

سۈرەتتە: ئاما «3 ـ بەش يىللىق قانۇن ساۋاتلىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش» بويىچە ئۆتكۈزۈلگەن قارا تاختاي كۆرگەزمىسىنى كۆرمەكتە.

ليۇجيەن فوتوسى

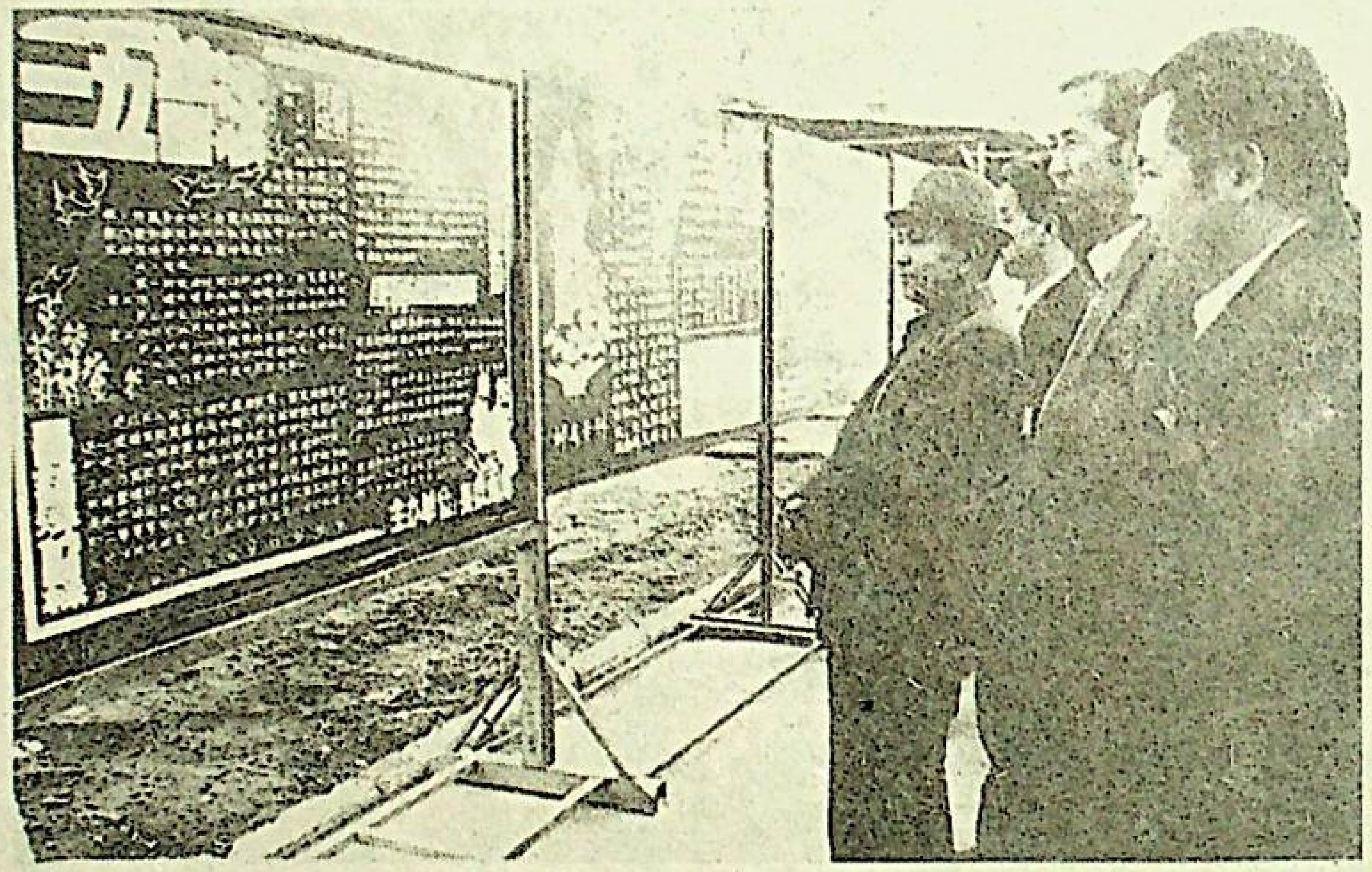

ئاما كېسەل كۆرستەلەيدىغان بولسۇن

ـ ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە سىستېمىسىنىڭ ئاممىنىڭ كېسەل كۆرستىشى قىممەتلەپ كېتىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئەھۋالى توغرىسىدا

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ جيۇڭ

سەھىيە سىستېمىسىدا ئىستىلنى تۈزەش ئىشى ئىشلىنىۋاتقانغا 1 يىل بولدى. ئاپتونوم رايونلۇق سەھىيە نازارىتىنىڭ نازىرى ياسىن تۇرسۇن 11 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى ماڭا كۆڭلىدىكىنى ئىپادىلىدى: تاماقنى، كىيىم ـ كېچەكنى پۇلغا قاراپ تاللاشقا بولىدۇ؛ لېكىن كېسەل كۆرستىشتە ئۇنداق قىلغىلى بولمايدۇ، چۈنكى بۇ ئىشتا تاللاشقا ئىمكانىيەت يوق، سەھىيە ساھەسىدىكىلەرنىڭ ئىستىلىنىڭ ياخشى ـ يامان بولۇشى ھەققەتەن پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ خەلق قەلبىدىكى ئوبرازىغا ۋە ئىناۋىتىگە مۇناسىۋەتلىك. تېببىي خادىملارنىڭ ھەرىكىتى، ئىستىلى ئاما ئۈچۈن كۆڭۈلدىكىدەك جاۋاب بولىدۇ. مەنمۇ شۇنداق ئېغىر مەسئۇلىيەتنى ئۈستۈمگە ئالغانمەن.

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن 10 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى بىر ماتېرىيالغا مۇنداق دەپ تەستىق سالدى: «سەھىيە سىستېمىسى يېزا ـ قىشلاقلاردا كېسەل كۆرستىش قىيىن بولۇش ۋە ئاما كېسەل كۆرستەلمەسلىك مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش ئۈچۈن ھەقىقىي كۈچ سەرپ قىلىشى، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈم ھاسىل قىلىشى لازىم.»

بۈلتۈر مۇشۇ مەزگىلدە ئاغرىقلارنىڭ سەھىيە سىستېمىسىنىڭ ھەرىكىتى، ئىستىلىدىن رازى بولۇش دەرىجىسى ناھايىتى تۆۋەن ئىدى. شۇڭا ئاپتونوم رايون سەھىيە سىستېمىسىنى 1997 ـ يىللىق ساھەلەر ئىستىلىنى تۈزەشتىكى نۇقتىلىق ئوبيېكت قىلغانىدى؛ ئاپتونوم رايونلۇق جۇڭيى دوختۇرخانىسىدىكىلەر 21 باھالىغۇچىنىڭ نەچچە ئون تۈرلۈك تەنقىدىي پىكرىنى ئاڭلىغاندا، دوختۇرخانا باشلىقى جىن خۇگيۈەن تەرگە چۆمۈلگەنىدى.

تۇرۇشقا ئەۋەتتى. بۇ يىل 5 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنىدىن 9 ـ كۈنىگىچە ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 20 نەچچە سەھىيە ئورنىدىكى خادىملار ئۈرۈمچى شەھىرى چاڭجياڭ يولى ساقچىخانىسى قاتارلىق ئورۇنلارنىڭ خەلق ئۈچۈن ياخشى مۇلازىمەت قىلىش ئەھۋالىنى ئېكسكۇرسىيە قىلغان ۋە ئۆگەنگەندىن كېيىن، مۇئاۋىن مۇدىر لى شىكۈن مۇنداق دېدى: «ج خ خادىملىرىنىڭ ماددىي شارائىتى ياخشى بولمىسىمۇ، ئەمما ئۇلار خەلققە قولايلىق يارىتىپ بېرىشنى قەلبىگە پۈكۈپ، خىزمەتنى ئامالىنىڭ بارىچە ياخشى ئىشلەپتۇ، بىز نېمە ئۈچۈن ئۇنداق قىلالمايمىز، نېمە ئۈچۈن ئوبيېكتىپ شارائىتنى تەكىتلەپ كېتىمىز؟»

سەھىيە نازارىتى پارتگورۇپپىسىنىڭ شۇجىسى كې لى، نازىر ياسىن تۇرسۇن شىنجاڭ تېببىي ئىنستىتۇت قارىمىقىدىكى 1 ـ دوختۇرخانا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق دوختۇرخانىسى، ئاپتونوم رايونلۇق جۇڭيى دوختۇرخانىسىنىڭ ھەرىكەت ئىستىلىنى باھالىغۇچىلار قاتارىغا قاتنىشىپ، باھالىغۇچىلار ئوتتۇرىغا قويغان پىكىر ۋە تەكلىپلەرنى ئاڭلىدى. 10 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى كې لى 3 دوختۇرخانىنىڭ باشلىقلىرى ئالدىدا مۇنداق دېدى: 3 دوختۇرخانىنىڭ ھەرىكىتى ۋە ئىستىلى 11 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىغىچە باھالاشتىن ئۆتمىسە، «A دەرىجىلىك دوختۇرخانا» دېگەن نامنى بېرىش ـ بەرمەسلىكنى ئويلىشىپ كۆرىمىز.

ئاممىنىڭ كۆزى روشەن. سەھىيە نازارىتى جەمئىيەتنىڭ ھەر قايسى ساھەسىدىكى زاتلاردىن 22 كىشىنى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق دوختۇرخانىسى ۋە پۇتكۇل سىستېمىنىڭ ھەرىكەت ئىستىلىنى باھالاشقا تەكلىپ قىلدى. شىنجاڭ تېببىي ئىنستىتۇتى، جۇڭيى ئىنستىتۇتى ئۆزلىرىگە قاراشلىق دوختۇرخانىلارغا 21 باھالىغۇچى تەكلىپ قىلدى. باھالىغۇچىلار تەكشۈرۈش ھوقۇقىغا، نازارەت قىلىش ھوقۇقىغا، باھالاش

1997 ـ يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي

ئىلى ھاراق باش زاۋۇتى «كرورەن» ھاراق زاۋۇتىنى قوشۇۋالدى

ئىسلاھات ساداسى

ئۆز مۇخبىرىمىز كۇاڭ جيەن خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ ئىلى ھاراق باش زاۋۇتى يېقىندا ئۈرۈمچى «كرورەن» ھاراق زاۋۇتىنى قوشۇۋالدى. بۇ بىڭتۇەندىكى سانائەت كارخانىلىرىنىڭ تۇنجى قېتىم شى ۋە ئىدارە ھالقىپ قوشۇۋېتىلىشى.

بىڭتۇەن ئىقتىساد ـ سودا كومىتېتىنىڭ مەسئۇلى مۇنداق دېدى: بۇ بىڭتۇەننىڭ 15 ـ قۇرۇلتاي روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇشتىكى زور ھەرىكىتى، بىڭتۇەندىكى دۆلەت ئىلكىدىكى

ئوبوروتىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى زور بۆسۈش ھېسابلىنىدۇ.

ئۈرۈمچى «كرورەن» ھاراق زاۋۇتى 1991 ـ يىلى پۈتۈپ ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن، يىلىغا 6000 تونна ئاق ھاراق ئىشلەپ چىقىرالايدىغان كارخانا بولۇپ، مەھسۇلاتلىرى بىر مەزگىل خېلى بازار تاپقان بولسىمۇ، كېيىن كۆپ خىل سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن تىجارىتى يامانلىشىپ كەتكەن، ھازىر بۇ زاۋۇت مۈلكى قەرزگە دال بولالمايدىغان ھالغا چۈشۈپ قالغان.

ئۈرۈمچى «كرورەن» ھاراق زاۋۇتى قوشۇۋېلىنغاندىن كېيىن شىنجاڭ ئىلى

سۈپىتىدە ئەسلىدىكى مەھسۇلات ماركىسىنى داۋاملىق ساقلاپ قالىدۇ. بانكا ئۇنىڭ قەرز پۇل ئۆسۈمىنى تەكشۈرىدۇ. شىنجاڭ ئىلى ھاراق باش زاۋۇتى «كرورەن» ھاراق زاۋۇتىنىڭ قەرز ھوقۇقى، قەرز ئىشلىرىنى زىممىسىگە ئېلىش بىلەن بىللە، ئۇنىڭغا مەلۇم مەبلەغ ئاجرىتىدۇ ھەم باشقۇرۇش، تېخنىكا جەھەتتە يېتەكچىلىك قىلىپ، ئۇنىڭ قىيىنچىلىقتىن قۇتۇلۇشىغا ياردەم بېرىدۇ.

شىنجاڭ ئىلى ھاراق باش زاۋۇتىنىڭ باشلىقى شۈي يۈگخۇي مۇنداق دېدى: قوشۇۋېلىش يولىغا قويۇلغاندىن كېيىن كارخانىنىڭ تۆۋەن تەننەرختە كېڭىيىشى ئىشقا ئاشۇرۇلىدۇ. بۇ كارخانىنىڭ كۆلەملىك ئۈنۈمىنى جارى

ئۈرۈمچى «كىرورەن» هاراق زاۋۇتى قوشۇۋېلىنغاندىن كېيىن شىنجاڭ ئىلى هاراق باش زاۋۇتىنىڭ بالا شىركىتى تەنتەرختە كېڭەيتىش ئىشقا ئاشۇرۇلدۇ. بۇ كارخانىنىڭ كۆلەملىك ئۈنۈمىنى جارى قىلدۇرۇشقا پايدىلىق.

ھەرىكىتى، بىڭتۇەندىكى دۆلەت ئىلكىدىكى كارخانىلارنىڭ كاپىتال قۇرۇلمىسىنى سەرخىللاشتۇرۇش، مۇلۈكنى قايتا تەشكىللەش، زاپاس مەبلەغنى جانلاندۇرۇش، كاپىتال

باھالىغۇچىلار تەكشۈرۈش ھوقۇقىغا، نازارەت قىلىش ھوقۇقىغا، باھالاش ھوقۇقىغا، ئاۋاز بېرىش ھوقۇقىغا، تەكلىپ بېرىش ھوقۇقىغا ئىگە قىلىندى، باھالىغۇچىلارمۇ مەسئۇلىيىتىنى تولۇق ئادا قىلدى، ھەپتىدە

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

1997 - يىلى ئاپتونوم رايونلۇق ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتى، مەمۇرىي تەپتىش نازارىتى سەھىيە سىستېمىسىنىڭ ناتوغرا ئىستىلىنى تۈزىتىشكە كۆڭۈل بۆلۈپ، ئاپتونوم رايونلۇق ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىلنى تۈزەش ئىشخانىسىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى لى شىكۇننى سەھىيە نازارىتىدە نۇقتىدا

ئاپتونوم رايونىمىزدا شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى تۈزۈمى يولغا قويۇلدۇ

ئۆز مۇخبىرىمىز مەۋلان سابىت خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىمىز 1998 - يىلى 1 - ئايدىن باشلاپ ئۈرۈمچى، سانجى، شىخەنزە، قاراماي، كۈيتۇڭ، غۇلجا، كورلا شەھەرلىرىدە شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ تەجرىبىگە ئېرىشكەندىن كېيىن، ئۇنى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى باشقا شەھەر، ناھىيىلەرگىچە كېڭەيتمەكچى.

تۇرمۇش كاپالىتى تۈزۈمى يولغا قويۇلغان شەھەرلەردە تۇرمۇش كىرىم مەنبەسى بولمىغان، ئەمگەك كۈچى يوق، ئىگە - چاقىسىز شەھەر ئاھالىلىرى؛ ياردەم پۇلى ئېلىۋاتقان ئىشسىزلار ياكى ياردەم پۇلى ئېلىش ۋاقتى توشۇپ تېخىچە ئىشقا ئورۇنلاشالمىغان ئىشسىزلار ئارىسىدىكى ئوتتۇرىچە ئائىلە كىرىمى ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى تۈزۈمىدىكى ئۆلچەمدىن تۆۋەن شەھەر ئاھالىلىرى؛ مائاشى، پېنسىيە مائاشى، ئاساسىي تۇرمۇش راسخوتى تۆۋەن ئىشچى - خىزمەتچىلەر، پېنسىيىگە چىققانلار ۋە ئىش ئورنىدىن قالغانلار ئارىسىدىكى ئوتتۇرىچە ئائىلە كىرىمى ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى تۈزۈمىدىكى ئۆلچەمگە يەتمىگەن شەھەر ئاھالىلىرى شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش كاپالىتى تۈزۈمىدىن بەھرىمەن قىلىنىدۇ. شۇڭا ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى خەلق ئىشلىرى، مالىيە، ئەمگەك، ستاتىستىكا، باھا تارماقلىرىدىن باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئوتتۇرىچە ئائىلە كىرىمى ئەڭ تۆۋەن شەھەر ئاھالىلىرىنى بېكىتىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، كاپالەت مەبلىغى ۋە كاپالەت ئۆلچىمىدە «3 تە ئاشكارا بولۇش»نى، بۇ تۈزۈمنىڭ ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلۇشىغا كۈچ چىقىرىشنى تەلەپ قىلدى.

ئۈرۈمچى شەھىرىدە چارلاش ساقچىلىرىغا 10 چارلاش ئاپتوموبىلى يېڭىلاپ بېرىلدى

سۈرەتلىك خەۋەر

ئۈرۈمچىدە بۇ يىل تۇنجى قېتىم قار ياغقان كۈنى «110» ئورنىنىڭ چارلاش ساقچىلىرى يېپيېڭى «بېيجىڭ - 213» تىپلىق 10 چارلاش ئاپتوموبىلىنى ھەيدەپ، ئۈرۈمچى كوچىلىرىنى چارلىدى.

سۈرەتتە: «110» چارلاش ساقچىلىرى يولغا چىقىش ئالدىدا.

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز جاڭ جيې، شياۋجۈن خەۋىرى، فوتوسى

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پۇل مۇئامىلە سىستېمىسىنىڭ كەسپ ئىستىلىنى باھالاش خىزمىتى ئاياغلاشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ خۇڭۇي خەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىلنىڭ بېشىدا ئاپتونوم رايونلۇق پۇل مۇئامىلە سىستېمىسىدىكى كەسپ ئىستىلىغا باھا بېرىشتە ئۆتكەلدىن ئۆتەلمىگەن سودا - سانائەت بانكىسى، يېزا ئىگىلىك بانكىسى، قۇرۇلۇش بانكىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى مۇشۇ ئاينىڭ 13 - كۈنىدىكى بانكا كەسپ ئىستىلىغا باھا بېرىش يىغىنىدا تەلەپكە لايىق ئورۇن بولۇپ باھالاندى.

يىغىنغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ شۇجىسى خۇجيايەن، ئاپتونوم رايوننىڭ مۇئاۋىن رەئىسى دەلىلقان مامىقان، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى دىيار قۇماش قاتناشتى.

خۇجيايەن سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: بىرنەچچە بانكىنىڭ كەسپ ئىستىلى باھالاشتىن ئۆتۈپ تەلەپكە ئۇيغۇنلاشقان بولسىمۇ، لېكىن كەسپ ئىستىلىنى باھالاش ئۇسۇلى قەتئىي ئۆزگەرمەيدۇ. ھەرقايسى بانكىلار كەسپ ئىستىلى قۇرۇلۇشىنى تۇتۇشتا رەھبەرلىك قىلىشنى بوشاشتۇرماسلىقى لازىم. بانكا سىستېمىسىدىكى كادىرلار ۋە ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە بولغان ئىدىيىۋى - سىياسىي تەربىيىنى كۈچەيتىپ، مۇناسىپ قانۇن - تۈزۈم ئۆگىنىشنى ۋە تەكشۈرۈش، نازارەت قىلىشنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشى مۇلازىمەتلىق قىلىش لازىم.

دەلىلقان مامىقان مۇنداق دېدى: چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش خىزمىتىنىڭ مۇھىملىقى ۋە جىددىيلىكىگە بولغان تونۇشنى ئىستراتېگىيىلىك ۋە ئومۇميلىق نۇقتىسىدىن چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇش، ئىستىل تۈزىتىش خىزمىتىنىڭ چوڭقۇرلىشىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش لازىم، ئازراق قىيىنچىلىققا يولۇقۇپ توختاپ قېلىشقا قەتئىي بولمايدۇ، باسقۇچ خاراكتېرلىك جەڭنى بىر - بىرلەپ ياخشى قىلىپ، چىرىكلىشىش ھادىسىسى ۋە ناتوغرا ئىستىللارنىڭ يامراپ كېتىشىنى توسۇش لازىم.

لوپنۇردا مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ كالىيلىق سېلىترا كېنى تېپىلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مەۋلان سابىت خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كالىيلىق سېلىترا تەتقىقات تېمىسىنى ئۈستىگە ئالغان مۇتەخەسسىسلەر يېقىندا لوپنۇرنىڭ شىمالىدىكى ئويمانلىقتا مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ كالىيلىق سېلىترا كېنىنى بايقىدى.

كالىيلىق سېلىترا مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدا ئەڭ قىس بولغان كان مەھسۇلاتى بولۇپ، ئاساسلىقى، كالىي نىترات، خىمىيىۋى ئوغۇت ئىشلەپچىقىرىش، مېتاللورگىيە، تېبابەتچىلىك ساھەلىرىدە كەم بولسا بولمايدىغان خام ئەشيا ھېسابلىنىدۇ. لوپنۇردا بۇنداق زاپىسى كۆپ كالىيلىق سېلىترا كېنىنىڭ تېپىلىشى مەملىكىتىمىزنىڭ كان بايلىقىدىكى بىر بوشلۇقنى تولدۇردى ھەم كان شەكىللىنىش نەزەرىيىسى جەھەتتە مۇھىم ماتېرىيال بىلەن تەمىنلىدى. مۇتەخەسسىسلەر بۇ قېتىمقى زور بايقاش لوپنۇر رايونىدا بۇنىڭدىنمۇ چوڭ كاننىڭ تېپىلىشىدىن بېشارەت بەردى، دەپ قاراشتى. ئۆلچىشىمىزچە، مەملىكىتىمىز يىلىغا 50 مىليون توننا كالىيلىق تۇزغا ئېھتىياجلىق بولۇپ، بۇنىڭ 60% تىن كۆپرەكى چەت ئەلدىن كىرگۈزۈلىدىكەن. ئاپتونوم رايونىمىز كالىي نىترات ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن تۇرپان ۋىلايىتىدە مەملىكەت بويىچە تۇنجى تەبىئىي كان بايلىقى ئىشلىتىلىپ، كالىي نىترات ئىشلەپ چىقىرىدىغان خىمىيىۋى سانائەت زاۋۇتى قۇرغان.

ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا - تېلېگراف دوختۇرخانىسى مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىنى قانات يايدۇرۇپ، داۋالاش سۈپىتىنى ئۆستۈردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىز ھاجى ۋاجىدى خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پوچتا - تېلېگراف دوختۇرخانىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان «مۇلازىمەتنى، داۋالاش ئىستىلىنى ياخشىلاش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى.

بۇ دوختۇرخانا 2 مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشىنى كۈندىلىك ئىشلار تەرتىپىگە كىرگۈزۈپ پارتىيە، مەمۇرىيەت، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى ئىش تۈرلىرى بويىچە مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويدى، باھالاش ئۆلچىمى تۈزۈپ چىقىپ، «6 نى تەشەببۇس قىلىش، 6 نى تەكشۈرۈش، 6 غا قارشى تۇرۇش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، تېببىي خادىملارنىڭ مۇلازىمەتلىق سۈپىتىنى ياخشىلىدى ۋە داۋالاش سۈپىتىنى ئۆستۈردى. بۇ يىل 3 - ئايدا يامالىق تېغى ئاھالىلەر رايونىدىن دوختۇرخانىغا كېسەل كۆرسەتكىلى كەلگەن ئوسمان ئىسمىلىك بىر كىشى جىددىي خاراكتېرلىك ئاشقازان تېشىلىش كېسىلىگە دۇچار بولغان بولۇپ، شۇ چاغدا ئۇنىڭ يېنىدا پۇلى يوق ئىدى. دوختۇرخانىدىكى تېببىي خادىملار ئۇنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇپ قېلىش ئۈچۈن دەرھال بالنىتسىغا ئېلىپ ھەم ۋاقتىدا ئوپېراتسىيە قىلىپ داۋالاپ، ئۇنى خەتەرلىك ئەھۋالدىن قۇتقۇزىۋالدى. ئۇ سالامەتلىكى ئەسلىگە كېلىپ دوختۇرخانىدىن چىقىدىغان ۋاقىتتا دوختۇرخانا رەھبەرلىكى ئۇنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالىنىڭ ياخشى ئەمەسلىكىنى ئۇققاندىن كېيىن مۇزاكىرە قىلىپ، ئۇنىڭ 2229 يۈەن داۋالىنىش خىراجىتىنى كەچۈرۈم قىلدى.

مەنىۋى مەدەنىيلىك قۇرۇلۇشى تېببىي ئەخلاق ۋە تېببىي ئىستىل قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرىلەتتى. يېقىنقى 2 يىلدىن بۇيان بۇ دوختۇرخانا رەھبەرلىكى، دوختۇر ۋە سېستىرالار 30 قېتىم قىزىل بولاق ئېلىشنى، 50 قېتىم زىياپەت تامىقى يېيىشنى، 26 قېتىم سوۋغات ئېلىشنى رەت قىلدى، ئىشخانىلار ئامىمىدىن كەلگەن 50 پارچىدىن ئارتۇق تەقدىرلەش خېتىنى تاپشۇرۇۋالدى. 1996 - يىلى بۇ دوختۇرخانا ئۈرۈمچى شەھىرى بويىچە «مەنىۋى مەدەنىيلىك ئورۇن» بولۇپ باھالاندى.

سوغۇق ھاۋا ئېقىمى كىرىدىغانلىقى توغرىسىدا ئالدىن مەلۇمات

غەربىي سىبىرىيىدىن جەنۇبقا سۈرۈلگەن كۈچلۈك سوغۇق ھاۋا ئېقىمى بۈگۈن كۈندۈزدىن ئەتىگىچە ئاپتونوم رايونىمىزغا داۋاملىق تەسىر كۆرسىتىدۇ. شىمالىي شىنجاڭ، شەرقىي شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرى، تەڭرىتاغ تاغلىق رايونلىرىدا ئازراق قار ياغىدۇ، بۇنىڭ ئىچىدە شىمالىي شىنجاڭنىڭ غەربىي قىسمى ۋە شىمالىي شىنجاڭنىڭ تەڭرىتاغ ئەتراپلىرى، شەرقىي شىنجاڭنىڭ شىمالىي قىسمى قاتارلىق رايونلارنىڭ بىر قىسىم رايونلىرىدا ئوتتۇرا ھال ياكى قاتتىق قار ياغىدۇ. يۇقىرىدىكى رايونلاردا 5 بال ئەتراپىدا غەربىي شىمال شامىلى چىقىدۇ، شامال ئېغىزلىرى ۋە تۇرپان - توقسۇن ئويمانلىقىنىڭ بىر قىسىم جايلىرىدا 8 - 9 بال بوران چىقىدۇ، تېمپېراتۇرا كۆرۈنەرلىك تۆۋەنلەيدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭ رايونىنىڭ تېمپېراتۇرىسىمۇ سەل - پەل تۆۋەنلەيدۇ. ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ ئۆز جايلىرىدىكى مېتېئورولوگىيە ئىستانسىلىرىنىڭ ھاۋارايىدىن ئالدىن بەرگەن مەلۇماتىنى ئاڭلاشقا دىققەت قىلىپ، مۇداپىئە كۆرۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

ئاپتونوم رايونلۇق مېتېئورولوگىيە ئىستانسىسى

8

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ قېزىلما بايلىق باشقۇرۇش نىزامى»غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارارى

(1997 - يىل 10 - ئاينىڭ 11 - كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 29 - يىغىنىدا ماقۇللاندى)

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 29 - يىغىنى «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ قېزىلما بايلىق باشقۇرۇش نىزامى»نى قاراپ چىقىپ، ئۇنىڭغا تۆۋەندىكىچە تۈزىتىش كىرگۈزۈشنى قارار قىلدى:

1، 4 - ماددىغا بىر تارماق قوشۇلۇپ، 1 - تارماق قىلىندى: «قېزىلما بايلىقلارنى چارلاش، ئېچىشتا بىر تۇتاش پىلانلاش، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش، ھەر تەرەپلىمە چارلاش، مۇۋاپىق قېزىش ۋە ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش فاڭجېنى يولغا قويۇلىدۇ.»

2. 6 - ماددىغا 2 تارماق قوشۇلۇپ 2 -، 3 - تارماق قىلىندى: «قېزىلما بايلىقلارنى چارلاش، قېزىش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشتا مۇناسىپ سالاھىيەت شەرتىنى ھازىرلاش شەرت.

كان چارلاش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقىغا ھەقلىق ئېرىشىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ ھەمدە ئۇنى قانۇن بويىچە ئۆتكۈنۈپ بېرىشكە بولىدۇ. باشقىلار كان چارلاش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكەن چارلاش مەشغۇلاتى رايونى ياكى كان رايونى دائىرىسىدە يېڭى كان چارلاش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقى تەسىس قىلىش مەنئى قىلىنىدۇ؛ كان چارلاش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقىنى ھايىنىغا سېتىپ پايدا ئېلىش مەنئى قىلىنىدۇ.»

3. 7 - ماددا مۇنداق تۈزىتىلدى: «ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى دۆلەت ئىگىدارلىقىدىكى كانچىلىق ئىقتىسادىنىڭ مۇستەھكەملىنىشى ۋە تەرەققىي قىلىشىنى كاپالەتلەندۈرىدۇ، كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە يەككە كان قازغۇچىلارغا قارىتا پائال يېتەكلەش، مۇۋاپىق پىلانلاش، توغرا يېتەكلەش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش فاڭجېنىنى يولغا قويىدۇ، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ قانۇن بويىچە قېزىلما بايلىقلارنى چارلىشى ۋە كانچىلىق كارخانىلىرىنى قۇرۇشىغا ئىلھام بېرىدۇ، كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر ۋە كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەرنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنىڭ دەخلىسىزلىكىنى قوغدايدۇ، قانۇن بويىچە ئايرىلغان چارلاش مەشغۇلاتى رايونى ۋە كانچىلىق كارخانا رايونى دائىرىسىدىكى نورمال خىزمەت، ئىشلەپچىقىرىش تەرتىپىنى ساقلايدۇ.»

4. 13 - ماددا مۇنداق تۈزىتىلدى: «قېزىلما بايلىقلارنى چارلاشتا گوۋۇيۈەننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، رايون - بۆلەكلەر بويىچە تىزىملاپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلىدۇ.»

5. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 14 - ماددا قىلىندى: «كان چارلاش ھوقۇقى توغرىسىدىكى ئىلتىماسنى قېزىلما بايلىق چارلاشقا مەبلەغ چىقارغۇچى سۇنىدۇ؛ دۆلەت مەبلەغ چىقىرىپ چارلاتقۇزىدىغانلىرىدا، چارلاش خىزمىتىنى ھاۋالە بويىچە ئۈستىگە ئالغان ئورۇن سۇنىدۇ؛ شېرىكلىشىپ، ھەمكارلىشىپ چارلاشتا توختامدا پۈتۈشكەن شېرىكلەشكۈچى، ھەمكارلاشقۇچىلار سۇنىدۇ.

كان چارلاش ھوقۇقىنى ئىلتىماس قىلىشتا، چارلاش تۈرىگە مۇناسىپ سالاھىيەتنى ھازىرلىغان بولۇش، ياكى مۇناسىپ سالاھىيەتنى ھازىرلىغان چارلىغۇچى ئورۇن بىلەن تۈزۈشكەن چارلاش توختامى بولۇش ھەمدە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن باشقا شەرتلەرگە ئۇيغۇن بولۇش كېرەك.»

6. 16 - ماددا 17 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، بىر تارماقچە قوشۇلۇپ، (4) تارماقچە قىلىندى: «كان چارلاش ھوقۇقى ئۆتكۈنۈپ بېرىلسە ياكى كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىنىڭ نامى ئۆزگەرتىلسە.»

...

بايلىق مەسئۇل تارمىقىنىڭ تەشكىللىشىگە ھاۋالە قىلسا بولىدۇ.»

9. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 24 - ماددا قىلىندى: «كانچىلىق كارخانىسى قۇرۇشتا، قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە، گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىغا كان رايونى دائىرىسى توغرىسىدىكى ئىلتىماس دوكلاتى، قېزىلما بايلىقتىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش لايىھىسى ۋە كانچىلىق گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش لايىھىسىنى سۇنۇش لازىم.

كان قېزىش ھوقۇقىنى ئىلتىماس قىلىش تۆۋەندىكى شەرتلەرگە ئۇيغۇن بولۇشى شەرت:

(1) تەستىقلانغان مۇمكىنچىلىك تەتقىقات دوكلاتى، كان قېزىش لايىھىسى بولۇش؛

(2) كان رايونى دائىرىسى تەكشۈرۈپ تەستىقلانغان بولۇش؛

(3) قېزىلىدىغان كان تۈرى ۋە قېزىش كۆلىمىگە مۇناسىپ مەبلىغى، تېخنىكا جابدۇقى بولۇش؛

(4) دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن باشقا شەرتلەر.»

10. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 25 - ماددا قىلىندى: «كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرىنىڭ دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون كۆرسىتىپ بەرگەن دائىرىدىكى قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشىغا ئىلھام بېرىلىدۇ، شەخسلەرنىڭ پارچە - پۇرات، تارقاق بايلىقلارنى ۋە ئاددىيتىنكى بىناكارلىق ماتېرىيالى قىلىشقىلا بولىدىغان قۇم، تاش، سېغىز توپا قېزىشىغا شۇنىڭدەك تۇرمۇشتا ئۆزى ئىشلىتىش ئۈچۈن ئاز مىقداردا قېزىلما بايلىق قېزىشىغا رۇخسەت قىلىنىدۇ.

گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارماقلىرى ۋە باشقا ئالاقىدار تارماقلار كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشنى كۈچەيتىشكە، بايلىقنىڭ يىغىۋېلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈشكە، ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ياخشىلىشىغا، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلىشى ۋە ياردەم بېرىشى كېرەك.

گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارماقلىرى، گېئولوگىيىلىك چارلاش ئورۇنلىرى، دۆلەت ئىگىدارلىقىدىكى كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە ئالاقىدار پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرى پائال قوللاش، ھەقلىق بېرىش، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش پرىنسىپى بويىچە، كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە يەككە كان قازغۇچىلارنى گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللار ۋە تېخنىكا مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىشى كېرەك.»

11. 22 - ماددا 26 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، مۇنداق تۈزىتىلدى: «تۆۋەندىكى قېزىلما بايلىقلارنى قېزىش ئىلتىماس قىلىنسا، ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەستىقلايدۇ ھەمدە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ؛ قانۇن، نىزاملاردا باشقىچە بەلگىلىمە بولسا، شۇ بەلگىلىمە بويىچە بولىدۇ:

(1) كۆمۈر ۋە قىممەتلىك مېتاللار؛

(2) زاپاس كۆلىمى ئوتتۇراھال، كىچىك بولغان رەڭلىك مېتال ۋە ئالاھىدە مېتاللونىد؛

(3) زاپاس كۆلىمى ئوتتۇراھال بولغان باشقا قېزىلما بايلىق.

... ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەنلىرىدىن باشقا قېزىلما بايلىقلارنى قېزىش ئىلتىماس ...

ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر بىر تەرەپتىن چارلاپ، بىر تەرەپتىن قېزىشقا توغرا كېلىدىغان تىپى مۇرەككەپ كان ياتمىسىنى قازسا بولىدۇ، ئەمما چارلاش ئىجازەتنامىسى تارقاتقان ئورگانغا ۋە قېزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتىغا دەلىللەش ماتېرىيالىنى تاپشۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالغاندىن كېيىن، كان قېزىشنى تىزىملىتىپ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى ئېلىشى لازىم.»

13. 24 - ماددا 28 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، 2 - تارمىقى مۇنداق تۈزىتىلدى: «كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر چارلاش مەشغۇلاتى رايونى ئىچىدىكى قېزىلما بايلىقلارنى قېزىش ھوقۇقىغا ئالدىن ئېرىشىشكە ھوقۇقلۇق. كان قېزىش ھوقۇقىغا ئالدىن ئېرىشىشنىڭ قوغدىلىش مۇددىتى 2 يىل بولىدۇ، بۇ چارلاش ئىجازەتنامىسى بىكار قىلىنغان كۈندىن باشلاپ ھېسابلىنىدۇ.»

14. 26 - ماددا 30 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، (4) تارماقچىسى مۇنداق تۈزىتىلدى: «كان قېزىش ھوقۇقى ئۆتكۈنۈپ بېرىلسە ياكى كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىنىڭ نامى ئۆزگەرتىلسە.»

15. 29 - ماددا 33 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، 1 - تارمىقى مۇنداق تۈزىتىلدى: «كانچىلىق قۇرۇلۇشى تەستىقلانغان كانچىلىق قۇرۇلۇشى لايىھىسىگە ئاساسەن، ئاساسىي قۇرۇلۇش تەرتىپى بويىچە ئېلىپ بېرىلىشى ھەمدە قۇرۇلۇش قىلىش - تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش تۈزۈمى قاتتىق ئىجرا قىلىنىشى كېرەك. مۇناسىۋەتلىك مەسئۇل تارماق كانچىلىق قۇرۇلۇشىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالغاندا، تەڭ دەرىجىلىك گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى قاتنىشىشى ھەمدە قېزىلما بايلىقتىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش ۋە كانچىلىق گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش ئەھۋالى ھەققىدە ئۆز پىكرىنى يېزىشى لازىم.»

16. 31 - ماددا 35 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، 2 - تارمىقى مۇنداق تۈزىتىلدى: «قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا كانچىلىق گېئولوگىيە مۇھىتى، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى بۇزغانلار، ئۇنى تۈزەپ ئەسلىگە كەلتۈرۈشى؛ باشقىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇشىغا زىيان سالغانلار قانۇن بويىچە تۆلەم بېرىشى ھەمدە زۆرۈر قوغداش تەدبىرلىرىنى قوللىنىشى لازىم.»

17. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 41 - ماددا قىلىندى: «كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر، كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە قېزىلما بايلىق ستاتىستىكا مەلۇمات جەدۋىلىنى تولدۇرۇپ يوللىشى، ئالاقىدار ماتېرىياللارنى بېرىشى كېرەك، يالغان مەلۇم قىلىش، يوشۇرۇش، مەلۇم قىلىشنى رەت قىلىشقا يول قويۇلمايدۇ.»

18. 37 - ماددا 42 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، مۇنداق تۈزىتىلدى: «كان قېزىش ئىجازەتنامىسى ئالماي تۇرۇپ، ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن كان قازغانلار كان قېزىشنى توختىتىشقا، زىياننى تۆلەشكە بۇيرۇلىدۇ، كان مەھسۇلاتلىرى ۋە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، قوشۇمچە قازغان كان مەھسۇلاتى قىممىتىنىڭ 50% ىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلسا بولىدۇ؛ كان قېزىشنى توختاتماي قېزىلما بايلىقلارنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراتقانلاردىن بىۋاسىتە جاۋابكارلىقى بارلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

تەستىقلانغان كان رايونى دائىرىسىدىن ھالقىپ كان قازغانلار ۋە باشقىلارنىڭ قانۇن بويىچە قۇرغان كانچىلىق كارخانا رايونى دائىرىسىگە كىرىپ كان قازغانلارغا ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەن جازا تەتبىقلىنىدۇ.»

...

قېزىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، قېزىلما بايلىقلارنى زىيانغا ئۇچراتقان ۋە ئىسراپ قىلغانلارغا زىيانغا ئۇچرىغان قېزىلما بايلىق قىممىتىنىڭ 50% ىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى تارتىۋېلىنسا بولىدۇ.»

قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرلىك قېزىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، كانچىلىق گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى بۇزغانلار سۈرۈك ئىچىدە تۈزەش ۋە ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە بۇيرۇلىدۇ. سۈرۈكى ئېشىپ كەتسىمۇ تۈزەتمىگەن ۋە ئەسلىگە كەلتۈرمىگەنلەرگە 100 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى تارتىۋېلىنسا بولىدۇ؛ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراتقانلار بايلىق، مۇھىت ئاسراشقا ئائىت قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن جازالىنىدۇ.

21. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 45 - ماددا قىلىندى: «تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارنىڭ قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ 50% ىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ؛ قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى يوقلىرىغا 50 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ. كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر، كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەرنىڭ چارلاش ئىجازەتنامىسى، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى تارتىۋېلىنىدۇ:

(1) قېزىلما بايلىقلارنى ئېلىپ سېتىش، ئىجارىگە بېرىش ياكى باشقا شەكىللەر ئارقىلىق ئۆتكۈنۈپ بېرىش؛

(2) كان چارلاش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقىنى ھايىنىغا سېتىپ پايدا ئېلىش.»

22. 40 - ماددا 46 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، مۇنداق تۈزىتىلدى: «دۆلەت بىر تۇتاش سېتىۋالىدىغان ۋە ساتىدىغان كان مەھسۇلاتلىرىنى ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن سېتىۋالغان ۋە ساتقانلارنىڭ كان مەھسۇلاتلىرى ۋە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ 1 ھەسسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلسا بولىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

23. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 47 - ماددا قىلىندى: «مۇشۇ نىزامنىڭ 43 - ماددىسىدا بەلگىلەنگەن مەمۇرىي جازانى ج خ ئورگىنى بەلگىلەيدۇ؛ 46 - ماددىسىدا بەلگىلەنگەن مەمۇرىي جازانى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى بەلگىلەيدۇ، باشقا مەمۇرىي جازانى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى بەلگىلەنگەن ھوقۇق دائىرىسى بويىچە بەلگىلەيدۇ.

مۇشۇ نىزامغا خىلاپلىق قىلىنغان مەمۇرىي جازا بېرىشكە تېگىشلىك باشقا قىلمىشلار «قېزىلما بايلىق قانۇنى» ۋە ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.»

24. 41 - ماددا 48 - ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، مۇنداق تۈزىتىلدى: گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارماقلىرى ۋە باشقا ئالاقىدار باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ خادىملىرىدىن مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلىرىغا مەمۇرىي چارە كۆرۈلىدۇ؛ زىيان سالغانلىرى تۆلەم جاۋابكارلىقىنى قانۇن بويىچە ئۈستىگە ئالىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

(1) ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن ياكى باشقۇرۇش ھوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ قېزىلما ...

6. 16-ماددىغا 17- ماددىنى ئۆزگەرتىلىپ، بىر تارماقچە قوشۇلۇپ، (4) تارماقچە قىلىندى: «كان چارلاش هوقۇقى ئۆتۈنۈپ بېرىلسە ياكى كان چارلاش هوقۇقىغا ئېرىشكۈچىنىڭ نامى ئۆزگەرتىلسە».

7. 18- ماددا 19-ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، بىر تارماق قوشۇلۇپ، 2- تارماق قىلىندى: «كان چارلاش هوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر چارلاپ ئېنىقلىغان قىزىلما بايلىق زاپىسى، كان قېزىش هوقۇقىنى ئىلتىماس قىلغۇچى ئىشلەتمەكچى بولغان قىزىلما بايلىق زاپىسى، قورۇلۇشلارنىڭ تېگىدە قالدىغان ياكى قورۇلۇشلارنىڭ تېگىدە قالغان، هازىرقى ئىقتىساد، تېخنىكا شارائىتىدا قازغىلى بولمايدىغان قىزىلما بايلىق زاپىسى ئالدىنقى تارماقتىكى بەلگىلىمە بويىچە تىزىمغا ئالدۇرۇلىدۇ.»

8. 1 ماددا قوشۇلۇپ، 20- ماددا قىلىندى: «كانچىلىق قورۇلۇشىنى لايىھىلەشتە ئىشلىتىلىدىغان قىزىلما بايلىق قېدىرىش دوكلاتى قانۇن بويىچە گوۋۋىيۈەننىڭ ياكى ئاپتونوم رايوننىڭ قىزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكۈزۈلىدۇ؛ تەستىقلانمىغانلىرىنى كانچىلىق قورۇلۇشىنى لايىھىلەشتە ئاساس قىلىشقا بولمايدۇ.

ئاپتونوم رايوننىڭ قىزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتى قانۇندا بەلگىلەنگەن هوقۇق دائىرىسىدە ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەن قېدىرىش دوكلاتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاشنى ئوبلاستلىق (ۋىلايەتلىك)، شەھەرلىك گېئولوگىيە - قىزىلما

مېتاللوئىد؛

(3) زاپاس كۆلىمى ئوتتۇرا ھال بولغان باشقا قىزىلما بايلىق.

ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەنلەردىن باشقا قىزىلما بايلىقلارنى قېزىش ئىلتىماس قىلىنسا، شۇ قىزىلما بايلىق بار يەردىكى ناھىيىلىك (شەھەرلىك) گېئولوگىيە - قىزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەستىقلايدۇ ھەمدە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ.

قىزىلما بايلىق مەمۇرىي رايون دائىرىسىدىن ھالقىغان بولسا، بىر دەرىجە يۇقىرى گېئولوگىيە - قىزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەستىقلايدۇ ۋە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ.

قىزىلما بايلىق زاپىسىنىڭ كۆلىمىنى ئايرىش ئۆلچىمى گوۋۋىيۈەننىڭ قىزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بولىدۇ.

گېئولوگىيە - قىزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى كان قېزىش هوقۇقى توغرىسىدىكى ئىلتىماسنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 30 خىزمەت كۈنى ئىچىدە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىشنى تەستىقلاش ياكى تەستىقلىماسلىق ھەققىدە قارار چىقىرىشى ھەمدە ئىلتىماس قىلغۇچىغا ئۇقتۇرۇشى؛ كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىش تەستىقلانغانلىرىنى ئالاقىدار تارماقلارغا ۋاقتىدا ئۇقتۇرۇشى ھەمدە جەمئىيەتكە قەرەللىك ئېلان قىلىپ تۇرۇشى لازىم.»

12. 23- ماددا 27- ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، مۇنداق تۈزىتىلدى: «كان چارلاش

قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

تەستىقلانغان كان رايونى دائىرىسىدىن ھالقىپ كان قازغانلار ۋە باشقىلارنىڭ قانۇن بويىچە قۇرغان كانچىلىق كارخانا رايونى دائىرىسىگە كىرىپ كان قازغانلارغا ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەن جازا تەتبىقلىنىدۇ.»

19. 38- ماددا 43- ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، مۇنداق تۈزىتىلدى: «تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارغا ئامانلىق باشقۇرۇش بويىچە جازالاش نىزامىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن جازا بېرىلىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ:

(1) كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە چارلىغۇچى ئورۇنلارنىڭ كان مەھسۇلاتى ياكى باشقا پۇل- ماللىرىنى ئوغرىلاش، بۇلاش؛

(2) كان قېزىش ۋە چارلاش ئەسلىھەلىرىنى بۇزۇش؛

(3) باشقىلارنىڭ كان چارلاش هوقۇقىغا ئېرىشكەن چارلاش مەشغۇلاتى رايونىنىڭ ياكى كان قېزىش هوقۇقىغا ئېرىشكەن كان رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، خىزمەت تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرۇش.»

20. 39- ماددا 44- ماددىغا ئۆزگەرتىلىپ، مۇنداق تۈزىتىلدى: «قىزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا ئۇنۇملۈك رۇدىنى قېزىپ، ئۇنۇمسىزلىرىنى تاشلاش، قاتلىمى قېلىنلىرىنى قېزىپ، نېپىزلىرىنى تاشلاش ياكى بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرلىك باشقا

قىلغانلارغا مەمۇرىي چارە كۆرۈلىدۇ؛ زىيان سالغانلىرى تۆلەم جاۋابكارلىقىنى قانۇن بويىچە ئۈستىگە ئالىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.»

(1) ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن ياكى باشقۇرۇش هوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ، قىزىلما بايلىق چارلاش، قېزىشنى تەستىقلاش ۋە چارلاش ئىجازەتنامىسى، كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنى تارقىتىش؛

(2) قانۇنغا خىلاپ ھالدا چارلاش، كان قېزىش قىلمىشلىرىنى قانۇن بويىچە توسۇش ۋە جازالاش بۇرچىنى ئادا قىلماسلىق؛

(3) نەپسانىيەتچىلىك قىلىش، خىزمەت هوقۇقىدىن كەلسە - كەلمەس پايدىلىنىش، خىزمەتتە بىپەرۋالىق قىلىشتەك باشقا قىلمىشلار.

مۇشۇ نىزامغا خىلاپ ھالدا تارقىتىلغان چارلاش ئىجازەتنامىسى، كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنى يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ گېئولوگىيە - قىزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى بىكار قىلىشقا هوقۇقلۇق.

ئۇنىڭدىن سىرت، قىسمەن ماددىلارنىڭ تەرتىپى بۇ قارارغا ئاساسەن مۇناسىپ تەڭشەلدى.

بۇ قارار ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

«شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ قىزىلما بايلىق باشقۇرۇش نىزامى» مۇشۇ قارارغا ئاساسەن مۇناسىپ تۈزىتىلگەندىن كېيىن، قايتىدىن ئېلان قىلىنىدۇ.

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ قىزىلما بايلىق باشقۇرۇش نىزامى

(1995- يىل 1- ئاينىڭ 13- كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 12- يىغىنىدا ماقۇللانغان 1997- يىل 10- ئاينىڭ 11- كۈنى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق 8-نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 29- يىغىنىنىڭ «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ قىزىلما بايلىق باشقۇرۇش نىزامى»غا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى قارار»ىغا ئاساسەن تۈزىتىلدى)

بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ

1-ماددا بۇ نىزام قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش، ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى تېزلىتىپ، قىزىلما بايلىقلارنى قوغداش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ كانچىلىق ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش مەقسىتىدە، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ «قىزىلما بايلىق قانۇنى»، «قىزىلما بايلىق قانۇنىنى يولغا قويۇش تەپسىلىي قائىدىسى» ۋە «مىللىي تېررىتورىيىلىك ئاپتونومىيە قانۇنى»دىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتىگە بىرلەشتۈرۈپ تۈزۈپ چىقىلدى.

2- ماددا ئاپتونوم رايونىمىز تەۋەسىدە قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش، قېزىش قاتارلىق كانچىلىق ئىقتىسادىي پائالىيەتلىرىدە بۇ نىزامغا رىئايە قىلىش كېرەك.

3- ماددا قىزىلما بايلىقلار دۆلەتنىڭ ئىگىدارلىقىدا بولىدۇ، دۆلەتنىڭ يەر ئۈستى ياكى يەر ئاستىدىكى قىزىلما بايلىقلارغا بولغان ئىگىدارلىق هوقۇقى شۇ يەرگە بولغان ئىگىدارلىق هوقۇقى ياكى ئۇنىڭدىن پايدىلىنىش هوقۇقىنىڭ ئوخشىماسلىقى بىلەن ئۆزگىرىپ كەتمەيدۇ.

4- ماددا قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش، ئېچىشتا بىر تۇتاش پىلانلاش، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش، ھەر تەرەپلىمە چارلاش، مۇۋاپىق قېزىش ۋە ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش فاڭجېنى يولغا قويۇلىدۇ.

ئاپتونوم رايونىمىز ئۆز مەمۇرىي رايونىدىكى قىزىلما بايلىقلاردىن ئالدىن ئېچىپ پايدىلانسا بولىدۇ.

5- ماددا قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش ۋە قېزىشتا سۇ-تۇپراقنى ساقلاش، يەرنى قايتا ئۆزلەشتۈرۈش ۋە مۇھىت ئاسراش خىزمىتىنى، گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش، كۆزىتىش ۋە گېئولوگىيىلىك ئاپەتنى تىزگىنلەش خىزمىتىنى كۈچەيتىش لازىم.

6- ماددا قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش، قېزىشتا، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە ئىلتىماس قىلىپ تىزىملىتىپ، كان چارلاش ياكى كان قېزىش هوقۇقىغا قانۇن بويىچە ئېرىشىش لازىم. كان چارلاش هوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر ۋە كان قېزىش هوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەرنىڭ قانۇنىي هوقۇق - مەنپەئەتى قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ.

قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش، قېزىش پائالىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىشتا، مۇناسىپ سالاھىيەت شەرتىنى ھازىرلاش شەرت.

كان چارلاش هوقۇقى، كان قېزىش هوقۇقىغا ھەقلىق ئېرىشىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ؛ ھەممە ئۆتۈنى قانۇن بويىچە ئۆتۈنۈپ ئېرىشكە بولىدۇ. باشقىلار كان چارلاش هوقۇقى، كان قېزىش هوقۇقىغا ئېرىشكەن چارلاش مەشغۇلاتى رايونى ياكى كان رايونى دائىرىسىدە يېڭى كان چارلاش هوقۇقى، كان قېزىش هوقۇقىنى تەسىس قىلىش مەنئى قىلىنىدۇ؛ كان قېزىش هوقۇقى، كان قېزىش هوقۇقىنى ھايىنغا سېتىپ پايدا تېپىش مەنئى قىلىنىدۇ.

7- ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى دۆلەت ئىگىدارلىقىدىكى كانچىلىق ئىقتىسادىنىڭ مۇستەھكەملىنىشى ۋە تەرەققىي قىلىشىنى كاپالەتلەندۈرىدۇ، كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە يەككە كان قازغۇچىلارغا قارىتا پائال يېتەكلەش، مۇۋاپىق پىلانلاش، توغرا يېتەكلەش، باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش سىياسىتىنى يولغا قويىدۇ، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىكى مەبلەغ سالغۇچىلارنىڭ قانۇن بويىچە قىزىلما بايلىقلارنى چارلىشى ۋە كانچىلىق كارخانىلىرىنى قۇرۇشىغا ئىلھام بېرىدۇ، كان چارلاش هوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر ۋە كان قېزىش هوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەرنىڭ قانۇنىي هوقۇق - مەنپەئەتىنىڭ دەخلىسىزلىكىنى قوغدايدۇ، قانۇن بويىچە ئېلىنغان چارلاش مەشغۇلاتى رايونى ۋە كانچىلىق كارخانا رايونى دائىرىسىدىكى نورمال خىزمەت، ئىشلەپچىقىرىش تەرتىپىنى ساقلايدۇ.

8- ماددا ئاپتونوم رايونىمىزدا قىزىلما بايلىقلارنى ھەقلىق قېزىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ، قىزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلىرى بويىچە بايلىق بېجى ۋە بايلىق تولۇقلىما ھەققى تاپشۇرۇش كېرەك.

ئاپتونوم رايونىمىزدا گېئولوگىيىلىك مۇۋەپپەقىيەتلەرنى ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بېرىش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ. ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بېرىلىدىغان گېئولوگىيىلىك مۇۋەپپەقىيەتلەرنى دۆلەت مۈلكىنى باھالاش تارمىقى مۈلۈك ھېسابىدا باھالىغان بولۇشى كېرەك.

9- ماددا ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قىزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ فۇنكسىيىلىك تارمىقىدۇر. ئۇنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىيىتى:

(1) ئاپتونوم رايونىمىزدىكى قىزىلما بايلىقلارنى باشقۇرۇش، دۆلەتنىڭ قىزىلما بايلىق ئىگىدارلىق هوقۇقىنى قوغداش؛

(2) قىزىلما بايلىقلارنى ئېچىشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش؛

(3) گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش - باشقۇرۇش؛

(4) گېئولوگىيىلىك چارلاشنى ساھە بويىچە باشقۇرۇش؛

(5) قانۇن بويىچە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ قىزىلما بايلىق يىرىك پىلانىنى تۈزۈش ھەمدە قىزىلما بايلىق تەقسىماتىنى بىر تۇتاش باشقۇرۇش؛

(6) سۇ مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقىنىڭ ئۆز مەمۇرىي رايونىدىكى يەر ئاستى سۇ بايلىقىنى باشقۇرۇشىغا ھەمكارلىشىش.

10- ماددا ئوبلاستلىق (ۋىلايەتلىك)، شەھەرلىك، ناھىيىلىك گېئولوگىيە - قىزىلما بايلىق مەسئۇل تارماقلىرى تەڭ دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ فۇنكسىيىلىك تارمىقىدۇر، ئۇ ئۆز مەمۇرىي رايونىدىكى قىزىلما بايلىقلارنى چارلاشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش، كان قېزىشنى تىزىملاپ باشقۇرۇش، قېزىش ۋە ئاسراشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش ۋە گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش - باشقۇرۇش قاتارلىق خىزمەتلەرگە مەسئۇل بولىدۇ.

11- ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئالاقىدار مەسئۇل تارماقلىرى تەڭ دەرىجىلىك گېئولوگىيە - قىزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىنىڭ قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش، قېزىش ئىشىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشىغا ھەمكارلىشىدۇ.

12- ماددا ئاپتونوم رايون قىزىلما بايلىقلارنى ئاسراش، ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش جەھەتلەردە تۆھپە ياراتقان ئورۇن ۋە شەخسلەرنى تەقدىرلەيدۇ ۋە مۇكاپاتلايدۇ.

ئىككىنچى باب قىزىلما بايلىقلارنى چارلاش

13- ماددا قىزىلما بايلىقلارنى چارلاشتا گوۋۋىيۈەننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، رايون - بۆلەكلەر بويىچە تىزىملاپ باشقۇرۇش يولغا قويۇلىدۇ.

14- ماددا كان چارلاش هوقۇقى توغرىسىدىكى ئىلتىماسنى قىزىلما بايلىق چارلاشقا مەبلەغ چىقارغۇچى سۇنىدۇ؛ دۆلەت مەبلەغ چىقىرىپ چارلاتقۇزىدىغانلىرىدا، چارلاش خىزمىتىنى ھاۋالە بويىچە ئۈستىگە ئالغان ئورۇن سۇنىدۇ؛ شېرىكلىشىپ، ھەمكارلىشىپ چارلاشتا توختامدا پۈتۈشكەن شېرىكلەشكۈچى، ھەمكارلاشقۇچىلار سۇنىدۇ.

كان چارلاش هوقۇقىنى ئىلتىماس قىلىشتا، چارلاش تۈرىگە مۇناسىپ سالاھىيەتنى ھازىرلىغان بولۇش، ياكى مۇناسىپ سالاھىيەتنى ھازىرلىغان چارلىغۇچى ئورۇن بىلەن تۈزۈشكەن چارلاش توختامى بولۇش ھەمدە دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن باشقا شەرتلەرگە ئۇيغۇن بولۇش كېرەك.

(ئاخىرى 3 - بەتتە)

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ قېزىلما بايلىق باشقۇرۇش نىزامى

(بېشى 2 - بەتتە)

15- ماددا تۆۋەندىكى تۈرلەر بويىچە گېئولوگىيىلىك چارلاشنى ئەلتىماس قىلغۇچىلارنى ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تىزىملايدۇ ۋە ئۇلارغا چارلاش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ. دۆلەتنىڭ ئايرىم بەلگىلىمىسى بارلىرى بۇنىڭ سىرتىدا.

(1) ماسشتابى 1:250000 لىق ۋە ئۇنىڭدىن چوڭ رايون دائىرىسىدە گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش؛

(2) مېتال، مېتاللوئىد، ئېنېرگىيە بايلىقىنى چارلاش؛

(3) يەر ئاستى سۈيى، يەر ئىسسىقلىقى، مىنېرال سۇ بايلىقىنى چارلاش؛

(4) قېزىلما بايلىقلارنى گېئوفىزىكىلىق، گېئوخىمىيىلىك چارلاش؛

(5) ئاۋىئافىزىكىلىق چارلاش، ئاۋىئاسېزىملىق گېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش؛

(6) دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن باشقا چارلاش ئىشلىرى.

16- ماددا كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر چارلاش ئىجازەتنامىسى ئالغاندىن كېيىن 6 ئاي ئىچىدە چارلاش مەشغۇلاتىنى باشلىشى كېرەك. چارلاش مەشغۇلاتىنى باشلىماي ۋاقتىنى ئۆتكۈزۈۋەتكەنلەر چارلاش ھوقۇقىدىن ئۆزلۈكىدىن ۋاز كەچكەن دەپ بىر تەرەپ قىلىنىدۇ، ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى ئۇلارنىڭ چارلاش ئىجازەتنامىسىنى بىكار قىلىدۇ.

چارلاش ئىجازەتنامىسىنىڭ كۈچكە ئىگە مۇددىتى توشقاندىن كېيىن، چارلاش خىزمىتى ۋاقتىنى ئۇزارتىشقا توغرا كەلسە، ۋاقتىنى ئۇزارتىش رەسمىيىتىنى چارلاش ئىجازەتنامىسىنىڭ كۈچكە ئىگە مۇددىتى توشۇشتىن 3 ئاي ئىلگىرى بېجىرىش كېرەك.

كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر چارلاش مەشغۇلاتى رايونى جايلاشقان يەردىكى گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىنىڭ نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشىنى قوبۇل قىلىشى شەرت.

17- ماددا كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەردە تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى كۆرۈلسە، ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىغا بېرىپ چارلاش مەزمۇنىنى ئۆزگەرتىپ تىزىملاش رەسمىيىتىنى ئۆتەش كېرەك:

(1) چارلاشنىڭ خىزمەت دائىرىسى ئۆزگەرتىلسە؛

(2) چارلاشنىڭ خىزمەت ئوبيېكتى ئۆزگەرتىلسە؛

(3) چارلاشنىڭ خىزمەت باسقۇچى ئۆزگەرتىلسە؛

(4) كان چارلاش ھوقۇقى ئۆتكۈنۈپ بېرىلسە ياكى كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىنىڭ نامى ئۆزگەرتىلسە.

18- ماددا چارلاش مەشغۇلاتى داۋامىدا سۈزۈش، كەلكۈلۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش پائالىيەتلىرىگە توسقۇنلۇق قىلماسلىق، سۈزۈش، كەلكۈلۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش ئەسلىھەلىرى ۋە باشقا ئىشلەپچىقىرىش ئەسلىھەلىرىگە زىيان يەتكۈزمەسلىك كېرەك. چارلاش مەشغۇلاتى ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، تەدبىر قوللىنىپ، سۇ - تۇپراقنىڭ ئېقىپ كېتىشىدىن ساقلىنىپ، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى قوغداش كېرەك.

كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەردىن چارلاش جەريانىدا باشقىلارنىڭ

24- ماددا كانچىلىق كارخانىسى قۇرۇشتا، قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەر بويىچە، گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىغا كان رايونى دائىرىسى توغرىسىدىكى ئىلتىماس دوكلاتى، قېزىلما بايلىقتىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش لايىھىسى ۋە كانچىلىق گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش لايىھىسىنى سۇنۇش كېرەك.

كان قېزىش ھوقۇقىنى ئىلتىماس قىلىش تۆۋەندىكى شەرتلەرگە ئۇيغۇن بولۇشى شەرت:

(1) تەستىقلانغان مۇمكىنچىلىك تەتقىقات دوكلاتى، كان قېزىش لايىھىسى بولۇش؛

(2) كان رايونى دائىرىسى تەكشۈرۈپ تەستىقلانغان بولۇش؛

(3) قېزىلىدىغان كان تۈرى ۋە قېزىش كۆلىمىگە مۇناسىپ مەبلىغى، تېخنىكا جابدۇقى بولۇش؛

(4) دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون بەلگىلىگەن باشقا شەرتلەر.

25- ماددا كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرىنىڭ دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايون كۆرسىتىپ بەرگەن دائىرىدىكى قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشىغا ئىلھام بېرىلىدۇ، شەخسلەرنىڭ پارچە-پۇرات، تارقاق بايلىقلارنى ۋە ئادەتتىكى بىناكارلىق ماتېرىيالى قىلىشقىلا بولىدىغان قۇم، تاش، سېغىز توپا قېزىشىغا شۇنىڭدەك تۇرمۇشتا ئۆزى ئىشلىتىش ئۈچۈن ئاز مىقداردا قېزىلما بايلىق قېزىشىغا رۇخسەت قىلىنىدۇ.

گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارماقلىرى ۋە باشقا ئالاقىدار تارماقلار كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىشنى كۈچەيتىشىگە، بايلىقنىڭ يىغىۋېلىنىش نىسبىتىنى ئۆستۈرۈشكە، ئىگىلىك باشقۇرۇشنى ياخشىلىشىغا، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلىشى ۋە ياردەم بېرىشى كېرەك.

گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارماقلىرى، گېئولوگىيىلىك چارلاش ئورۇنلىرى، دۆلەت ئىگىدارلىقىدىكى كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە ئالاقىدار پەن تەتقىقات ئاپپاراتلىرى پائال قوللاش، ھەقلىق بېرىش، ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش پرىنسىپى بويىچە، كوللېكتىپ كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە يەككە كان قازغۇچىلارنى گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللار ۋە تېخنىكا مۇلازىمىتى بىلەن تەمىن ئېتىشى كېرەك.

26- ماددا تۆۋەندىكى قېزىلما بايلىقلارنى قېزىش ئىلتىماس قىلىنسا، ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەستىقلايدۇ ھەمدە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ؛ قانۇن، نىزاملاردا باشقىچە بەلگىلىمە بولسا، شۇ بەلگىلىمە بويىچە بولىدۇ:

(1) كۆمۈر ۋە قىممەتلىك مېتاللار؛

(2) زاپاس كۆلىمى ئوتتۇرا ھال، كىچىك بولغان رەڭلىك مېتال ۋە ئالاھىدە مېتاللوئىد؛

(3) زاپاس كۆلىمى ئوتتۇرا ھال بولغان باشقا قېزىلما بايلىق.

ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەنلەردىن باشقا قېزىلما بايلىقلارنى قېزىش ئىلتىماس قىلىنسا شۇ قېزىلما بايلىق بار يەردىكى ناھىيىلىك (شەھەرلىك) گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەستىقلايدۇ ھەمدە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ. قېزىلما بايلىق مەمۇرىي رايون دائىرىسىدىن ھالقىغان بولسا، بىر دەرىجە يۇقىرى گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەستىقلاپ ۋە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ.

(2) كان تۈرى ياكى قېزىش ئۇسۇلى ئۆزگەرتىلسە؛

(3) كارخانا نامى ئۆزگەرتىلسە؛

(4) كان قېزىش ھوقۇقى ئۆتكۈنۈپ بېرىلسە ياكى كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىنىڭ نامى ئۆزگەرتىلسە.

31- ماددا دۆلەت ياكى ئاپتونوم رايون دۆلەت ئىگىدارلىقىدىكى كانچىلىق كارخانىسىنى بىرلىك پىلانغا ئاساسەن يېڭىدىن قۇرماقچى بولغاندا، شۇ كان رايونى دائىرىسىدە كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكەن كانچىلىق كارخانىسى ياكى يەككە كان قازغۇچىلار چېكىنىپ چىقىشى شەرت، ئۇلارنىڭ كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنى ئىجازەتنامىنى بەرگەن گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى يىغىۋالىدۇ ھەمدە ئېلان قىلىدۇ. بۇنىڭدىن كېلىپ چىققان زىياننى كانچىلىق قۇرۇلۇشى قىلدۇرغۇچى ئورۇن دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىسى بويىچە تۆلەپ بېرىدۇ.

32- ماددا كان قېزىش ھوقۇق تەۋەلىكى ياكى كان پاسىلى ئۈستىدە ماجىرا يۈز بەرسە، كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنى بەرگەن گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى ئالاقىدار تارماقلار بىلەن بىرلىكتە كېلىشتۈرىدۇ، كېلىشتۈرەلمىسە گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى قانۇن بويىچە كېسىم قىلىدۇ.

ماجىرالاشقۇچى بىر تەرەپ مەركەزگە قاراشلىق، مەھسۇلاتى بىر تۇتاش تەقسىم قىلىنىدىغان كانچىلىق كارخانىسى بولسا، ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەڭ دەرىجىلىك مۇناسىۋەتلىك مەسئۇل تارماقلار بىلەن بىرلىكتە كېلىشتۈرىدۇ، كېلىشتۈرەلمىسە، گوۋۇيۈەننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا يوللايدۇ.

تۆتىنچى باب كان قېزىش نازارەتچىلىكى

33- ماددا كانچىلىق قۇرۇلۇشى تەستىقلانغان كانچىلىق قۇرۇلۇشى لايىھىسىگە ئاساسەن، ئاساسىي قۇرۇلۇش تەرتىپى بويىچە ئېلىپ بېرىلىشى ھەمدە قۇرۇلۇش قىلىش، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش تۈزۈمى قاتتىق ئىجرا قىلىنىشى كېرەك. مۇناسىۋەتلىك مەسئۇل تارماق كانچىلىق قۇرۇلۇشىنى تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالغاندا، تەڭ دەرىجىلىك گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى قاتنىشىشى ھەمدە قېزىلما بايلىقتىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش ۋە كانچىلىق گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى ئاسراش ئەھۋالى ھەققىدە ئۆز پىكرىنى بېرىشى لازىم.

پارچە-پۇرات، تارقاق قېزىلما بايلىقلارنى ۋە بىناكارلىق ماتېرىيالى قىلىنىدىغان قۇم، تاش، سېغىز توپىنى قېزىشقا لايىھەلەش دوكلاتى يېزىلمىسىمۇ بولىدۇ، لېكىن قېزىش لايىھىسى تۈزۈلۈشى كېرەك.

34- ماددا كانچىلىق كارخانىلىرى قېزىلما بايلىقلارنى تەستىقلانغان كان قۇرۇلۇشى لايىھىسى بويىچە قېزىشى شەرت، ئۈنۈملۈك رۇدىلارنى قېزىپ، ئۈنۈمسىزلىرىنى تاشلاشقا، قاتلىمى قېلىنلىرىنى قېزىپ، نېپىزلىرىنى تاشلاشقا يول قويۇلمايدۇ. سانائەت قىممىتى بار ماكانداش ياكى ياندىش رۇدىلارنى ھەر تەرەپلىمە قېزىش، ئۇنىڭدىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش كېرەك؛ ۋاقتىنچە ھەر تەرەپلىمە قازغىلى ۋە پايدىلانغىلى بولمايدىغان رۇدىلارنى ھەمدە كېرەكلىك تەركىبلەر بار قالدۇق رۇدىلارنى ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ قوغداپ، ئۇلىنىڭ زىيانغا، بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشىدىن ۋە ئىسراپ بولۇشىدىن ساقلىنىش كېرەك.

كان مەھسۇلاتلىرى ۋە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، قوشۇمچە قازغان كان مەھسۇلاتى قىممىتىنىڭ %50 ىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلسا بولىدۇ؛ كان قېزىشنى توختاتماي، قېزىلما بايلىقلارنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراتقانلاردىن بىۋاسىتە جاۋابكارلىقى بارلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

تەستىقلانغان كان رايونى دائىرىسىدىن ھالقىپ كان قازغانلار ۋە باشقىلارنىڭ قانۇن بويىچە قۇرغان كانچىلىق كارخانا رايونى دائىرىسىگە كىرىپ كان قازغانلارغا ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەن جازا تەتبىقلىنىدۇ.

43- ماددا تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارغا ئامانلىق باشقۇرۇش بويىچە جازالاش نىزامىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن جازا بېرىلىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ:

(1) كانچىلىق كارخانىلىرى ۋە چارلىغۇچى ئورۇنلارنىڭ كان مەھسۇلاتلىرى ياكى باشقا پۇل-ماللىرىنى ئوغرىلاش، بۇلاش؛

(2) كان قېزىش، چارلاش ئەسلىھەلىرىنى بۇزۇش؛

(3) باشقىلارنىڭ كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكەن چارلاش مەشغۇلاتى رايونىنىڭ ياكى كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكەن كان رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، خىزمەت تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرۇش.

44- ماددا قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا ئۈنۈملۈك رۇدىنى قېزىپ، ئۈنۈمسىزلىرىنى تاشلاش، قاتلىمى قېلىنلىرىنى قېزىپ، نېپىزلىرىنى تاشلاش ياكى بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرلىك باشقا قېزىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، قېزىلما بايلىقلارنى زىيانغا ئۇچراتقان ۋە ئىسراپ قىلغانلارغا زىيانغا ئۇچرىغان قېزىلما بايلىق قىممىتىنىڭ %50 ىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى تارتىۋېلىنسا بولىدۇ.

قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا بۇزغۇنچىلىق خاراكتېرلىك قېزىش ئۇسۇلىنى قوللىنىپ، كانچىلىق گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى بۇزغانلار سۈرۈك ئىچىدە تۈزەش ۋە ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە بۇيرۇلىدۇ. سۈرۈكى ئېشىپ كەتسىمۇ تۈزەتمىگەن ۋە ئەسلىگە كەلتۈرمىگەنلەرگە 100 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى تارتىۋېلىنسا بولىدۇ، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچراتقانلار بايلىق، مۇھىت ئاسراشقا ئائىت قانۇن، نىزاملارغا ئاساسەن جازالىنىدۇ.

45- ماددا تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارنىڭ قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ %50 ىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ؛ قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى يوقلىرىغا 50 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلىدۇ. كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر، كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەرنىڭ چارلاش ئىجازەتنامىسى، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى تارتىۋېلىنىدۇ:

(1) قېزىلما بايلىقلارنى ئېلىپ سېتىش، ئىجارىگە بېرىش ياكى باشقا شەكىللەر ئارقىلىق ئۆتكۈنۈپ بېرىش؛

(2) كان چارلاش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقىنى ھايىنغا سېتىپ پايدا ئېلىش.

46- ماددا دۆلەت بىر تۇتاش سېتىۋالىدىغان ۋە ساتىدىغان كان

قوللىنىپ، سۇ - تۇپراقنىڭ ئېقىپ كېتىشىدىن ساقلىنىپ، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى قوغداش كېرەك. [illegible]

كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەردىن چارلاش جەريانىدا باشقىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى ۋە باشقا مال-مۈلكىنى زىيانغا ئۇچراتقانلىرى زىياننى قانۇن بويىچە تۆلەپ بېرىدۇ.

19 - ماددا كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر ۋە كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە، قېزىلما بايلىق زاپىسى جەدۋىلىنى تولدۇرۇپ يوللاپ، تىزىملىتىشى كېرەك.

كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر چارلاپ ئېنىقلىغان قېزىلما بايلىق زاپىسى، كان قېزىش ھوقۇقىنى ئىلتىماس قىلغۇچى ئىشلەتمەكچى بولغان قېزىلما بايلىق زاپىسى، قۇرۇلۇشلارنىڭ ئېگىدە قالدىغان ياكى قۇرۇلۇشلارنىڭ ئېگىدە قالغان، ھازىرقى ئىقتىساد، تېخنىكا شارائىتىدا قازغىلى بولمايدىغان قېزىلما بايلىق زاپىسى ئالدىنقى تارماقتىكى بەلگىلىمە بويىچە تىزىمغا ئالدۇرۇلىدۇ.

20 - ماددا كانچىلىق قۇرۇلۇشىنى لايىھەلەشتە ئىشلىتىلىدىغان قېزىلما بايلىق قېدىرىش دوكلاتى قانۇن بويىچە گوۋۇيۈەننىڭ ياكى ئاپتونوم رايوننىڭ قېزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتىنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكۈزۈلىدۇ؛ تەستىقلانمىغانلىرىنى كانچىلىق قۇرۇلۇشىنى لايىھەلەشتە ئاساس قىلىشقا بولمايدۇ.

ئاپتونوم رايوننىڭ قېزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتى قانۇندا بەلگىلەنگەن ھوقۇق دائىرىسىدە ئالدىنقى تارماقتا بەلگىلەنگەن قېدىرىش دوكلاتىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاشنى ئوبلاستلىق (ۋىلايەتلىك)، شەھەرلىك گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىنىڭ تەشكىللىشىگە ھاۋالە قىلسا بولىدۇ.

21 - ماددا كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر گېئولوگىيىلىك چارلاش دوكلاتى ۋە باشقا گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللارنى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللارنى باشقۇرۇش ئاپپاراتىغا تاپشۇرۇشى كېرەك.

ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللارنى باشقۇرۇش ئاپپاراتى چارلاش مۇۋەپپەقىيىتىنى يىغىپ تاپشۇرغان ئورۇننىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدىشى، چارلىغۇچى ئورۇن تاپشۇرغان چارلاش دوكلاتى ۋە باشقا گېئولوگىيىلىك ماتېرىياللارنى دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە ئۇلارنىڭ كۆرۈشكە ياكى پايدىلىنىشىغا بېرىشى كېرەك، ئۇنى قامال قىلىۋېلىشقا ياكى باشقىلارغا ئۆتۈنۈپ بېرىشكە، ئۇنىڭدىن پايدا ئېلىشقا يول قويۇلمايدۇ.

22 - ماددا كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر ئوتتۇرىسىدا چارلاش ھوقۇقى تەۋەلىكى تۈپەيلىدىن تالاش-تارتىش يۈز بەرسە، ئالاقىدار تەرەپلەر كېڭىشىپ ھەل قىلىدۇ؛ ئالاقىدار تەرەپلەر كېڭىشىشنى خالىمىسا ياكى كېڭىشىپ بىرلىككە كېلەلمىسە، ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى كېسىم قىلىدۇ. قانۇن - نىزاملاردا ئايرىم بەلگىلىمە بارلىرى بۇنىڭ سىرتىدا.

ئۈچىنچى باب كان قېزىش ھوقۇقىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش

23 - ماددا كان قېزىش ھوقۇقىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاشتا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىش يېرىك پىلانىغا رىئايە قىلىش لازىم.

ئاپتونوم رايوننىڭ پىلان مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى، گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى ئوبلاست (ۋىلايەت)، شەھەرلەرنىڭ ئاپتونوم رايوننىڭ قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىش يېرىك پىلانىغا ئۇيغۇن كەلمەيدىغان قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىش يېرىك پىلانىنى تۈزىتىشى كېرەك.

قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ، قېزىلما بايلىق مەمۇرىي رايون دائىرىسىدىن ھالقىغان بولسا، [illegible] گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى تەستىقلاپ ۋە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىدۇ.

قېزىلما بايلىق زاپىسىنىڭ كۆلىمى ئېنىق ئۆلچىمى گوۋۇيۈەننىڭ قېزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بولىدۇ.

گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى كان قېزىش ھوقۇقى توغرىسىدىكى ئىلتىماسنى تاپشۇرۇۋالغان كۈندىن باشلاپ 30 كۈن ئىچىدە كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىشنى تەستىقلاش ياكى تەستىقلىماسلىق ھەققىدە قارار چىقىرىش ھەمدە ئىلتىماس قىلغۇچىغا ئۇقتۇرۇشى؛ كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بېرىش تەستىقلانغانلىرىنى ئالاقىدار تارماقلارغا ۋاقتىدا ئۇقتۇرۇشى ھەمدە جەمئىيەتكە قەرەللىك ئېلان قىلىپ تۇرۇشى لازىم.

27 - ماددا كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر بىر تەرەپتىن چارلاپ، بىر تەرەپتىن قېزىشقا توغرا كېلىدىغان تىپى مۇرەككەپ كان ياتقىسىنى قازسا بولىدۇ، ئەمما چارلاش ئىجازەتنامىسى تارقاتقان ئورگانغا ۋە قېزىلما بايلىق زاپىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاش ئاپپاراتىغا دەللىلەش ماتېرىياللىرىنى تاپشۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالغاندىن كېيىن، كان قېزىشنى تىزىملىتىپ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى ئېلىشى كېرەك.

28 - ماددا كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر كان قېزىش ئىجازەتنامىسى ئېلىپ بىر يىل ئىچىدە قۇرۇلۇشنى باشلىشى كېرەك. قۇرۇلۇشنى مۇددەت ئىچىدە باشلىمىغانلار كان قېزىش ھوقۇقىدىن ئۆزلۈكىدىن ۋاز كەچكەن دەپ بىر تەرەپ قىلىنىدۇ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بەرگەن گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى ئۇلارنىڭ كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنى بىكار قىلىدۇ.

كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر چارلاش مەشغۇلاتى رايونى ئىچىدىكى قېزىلما بايلىقلارنى قېزىش ھوقۇقىغا ئالدىن ئېرىشىشكە ھوقۇقلۇق. كان قېزىش ھوقۇقىغا ئالدىن ئېرىشىشنىڭ قوغدىلىش مۇددىتى 2 يىل بولىدۇ، بۇ چارلاش ئىجازەتنامىسى بىكار قىلىنغان كۈندىن باشلاپ ھېسابلىنىدۇ.

كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنىڭ كۈچكە ئىگە مۇددىتى توشۇپ، قېزىش مۇددىتىنى ئۇزارتىشقا توغرا كەلسە، مۇددىتى توشۇشتىن 3 ئاي بۇرۇن كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بەرگەن گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىغا مۇددەتنى ئۇزارتىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىش كېرەك، مۇددىتى توشقاندىن كېيىنمۇ ئىلتىماس قىلمىغانلار كاننى تاقاش ياكى ئىشتىن توختىتىش بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

29 - ماددا كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر كان قېزىشنى تىزىملىتىش ئىلتىماسىدىكى مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللاردا بەلگىلەنگەن لايىھەدىكى يىللىق ئىشلەپچىقىرىش مىقدارىغا ئۆزگەرتىش كىرگۈزمىسە، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بەرگەن گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى ئۇلارنىڭ كان رايونى دائىرىسى ۋە كان قېزىش دائىرىسىنى مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەر بويىچە كېچىكلەتسە بولىدۇ.

30 - ماددا كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەردە تۆۋەندىكى ئەھۋاللارنىڭ بىرى كۆرۈلسە، مۇناسىۋەتلىك مەسئۇل تارماق تەستىقلىغان ھۆججەتنى كان قېزىش ئىجازەتنامىسى بەرگەن گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىغا تاپشۇرۇپ، ئۆزگەرتىپ تىزىملىتىشنى ئىلتىماس قىلىپ، كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنى يەڭگۈشلىشى كېرەك:

(1) كان قېزىش دائىرىسى ياكى كان رايونى دائىرىسى ئۆزگەرتىلسە؛

كېرەك؛ ۋاقتىنچە ھەر تەرەپلىمە قازغىلى ۋە پايدىلانغىلى بولمايدىغان رۇدىلارنى ھويلىدا كېرەكلىك تەركىبلەر بار قالدۇق رۇدىلارنى ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ قوغداپ، ئۇلارنىڭ زىيانغا، بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىشىدىن ۋە ئىسراپ بولۇشىدىن ساقلىنىش كېرەك.

35 - ماددا قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ يەر، ئوتلاق، ئورمان، مۇھىت ئاسراش، مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى قوغداش ۋە سۇچىلىق قانۇن، نىزاملىرىغا رىئايە قىلىش شەرت.

قېزىلما بايلىقلارنى قېزىشتا كانچىلىق گېئولوگىيىلىك مۇھىتنى، ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى بۇزغانلار ئۇنى تۈزەپ ئەسلىگە كەلتۈرۈشى؛ باشقىلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش، تۇرمۇشىغا زىيان سالغانلار قانۇن بويىچە تۆلەم بېرىشى ھەمدە زۆرۈر قۇتقۇزۇش تەدبىرلىرىنى قوللىنىشى لازىم.

36 - ماددا ئاپتونوم رايون كانچىلىق كارخانىلىرىنىڭ قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىش ئىشىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش جەھەتتە يىللىق تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى يولغا قويىدۇ. قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىشنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇش جەھەتتىكى يىللىق تەكشۈرۈش ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە بولىدۇ.

كانچىلىق كارخانىلىرى رۇدىنى قېزىۋېلىش نىسبىتى، رۇدا تەركىبىنىڭ تۆۋەنلەش نىسبىتى ۋە رۇدا تاللاش نىسبىتىنى لايىھەدىكى تەلەپكە يەتكۈزۈشى ھەمدە يىللىق تەكشۈرۈش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، بايلىقتىن پايدىلىنىش نىسبىتىنى ئۈزلۈكسىز ئۆستۈرۈشى لازىم.

37 - ماددا كانچىلىق كارخانىلىرى كان قېزىش جەريانىدا قېزىلما بايلىق زاپىسىنىڭ دائىرىسىنى بېكىتىشى، ئۇنى ھېسابلاش ۋە قېزىشتا تەستىقلانغان قېزىلما بايلىق زاپىسىنىڭ سانائەت كۆرسەتكۈچىنى ئاساس قىلىشى شەرت، ئۇنى خالىغانچە ئۆزگەرتىشكە يول قويۇلمايدۇ. ئۆزگەرتىش ھەقىقەتەن زۆرۈر بولسا، دەلىللەش ماتېرىياللىرىنى تاپشۇرۇش ھەمدە ئالاقىدار مەسئۇل تارماققا تەستىقلىتىش كېرەك.

38 - ماددا ئاپتونوم رايون دۆلەتنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرىگە ئاساسەن، نۇقتىلىق كانچىلىق كارخانىلىرىغا قېزىلما بايلىقلار نازارەتچىسى، كانچىلىق كارخانىلىرى مەركەزلەشكەن جايلارغا قېزىلما بايلىقلار سەييارە نازارەتچىسى ئەۋەتىپ، قېزىلما بايلىقلارنى ئېچىش ۋە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىشنى قانۇن بويىچە نازارەت قىلىپ تەكشۈرىدۇ.

39 - ماددا كانچىلىق كارخانىسىنى تاقاش ۋە ئىشتىن توختىتىشتا ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر بويىچە ئىلتىماس قىلىپ تەستىقلىتىش كېرەك. تەستىقلاتماي تۇرۇپ، قۇدۇق ئۈستى ۋە ئاستىدىكى ئۈسكۈنىلەر ھەم باشقا ئەسلىھەلەرنى ئۆتكۈنۈپ بېرىشكە، چۇۇۋېتىشكە بولمايدۇ.

40 - ماددا ھەرقانداق ئورۇن ياكى شەخسنىڭ كان قېزىش ئىجازەتنامىسى يوق ئورۇن ياكى شەخسلەر قازغان كان مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىشىغا ۋە سېتىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

دۆلەت قوغداش خاراكتېرلىك قېزىشنى بەلگىلىگەن ئالاھىدە كان تۈرى مەھسۇلاتلىرىنى سېتىۋېلىش ۋە سېتىش دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار قانۇن، نىزاملىرىدىكى بەلگىلىمەلەر بويىچە بولىدۇ.

41 - ماددا كان چارلاش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر، كان قېزىش ھوقۇقىغا ئېرىشكۈچىلەر دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە، قېزىلما بايلىق ستاتىستىكا مەلۇمات جەدۋىلىنى تولدۇرۇپ يوللىشى، ئالاقىدار ماتېرىياللارنى بېرىشى كېرەك، يالغان مەلۇم قىلىش، يوشۇرۇش، مەلۇم قىلىشنى رەت قىلىشقا يول قويۇلمايدۇ.

بەشىنچى باب جازالاش پرىنسىپى

42 - ماددا كان قېزىش ئىجازەتنامىسى ئالماي تۇرۇپ، ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن كان قازغانلار كان قېزىشنى توختىتىشقا، زىياننى تۆلەشكە بۇيرۇلىدۇ،

(2) كان چارلاش ھوقۇقى، كان قېزىش ھوقۇقىنى ھايىنغا سېتىپ پايدا ئېلىش؛

46 - ماددا دۆلەت بىر تۇتاش سېتىۋالىدىغان ۋە ساتىدىغان كان مەھسۇلاتلىرىنى ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن سېتىۋالغان ۋە ساتقانلارنىڭ كان مەھسۇلاتلىرى ۋە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ 1 ھەسسىسىدىن تۆۋەن جەرىمانە قويۇلسا بولىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

47 - ماددا مۇشۇ نىزامنىڭ 43 - ماددىسىدا بەلگىلەنگەن مەمۇرىي جازانى ج خ ئورگىنى بەلگىلەيدۇ؛ 46 - ماددىسىدا بەلگىلەنگەن مەمۇرىي جازانى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقى بەلگىلەيدۇ؛ باشقا مەمۇرىي جازانى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى بەلگىلەنگەن ھوقۇق دائىرىسى بويىچە بەلگىلەيدۇ.

مۇشۇ نىزامغا خىلاپلىق قىلىنغان مەمۇرىي جازا بېرىشكە تېگىشلىك باشقا قىلمىشلار «قېزىلما بايلىق قانۇنى» ۋە ئالاقىدار قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمەلەر بويىچە بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

48 - ماددا گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارماقلىرى ۋە باشقا ئالاقىدار باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ خادىملىرىدىن مۇشۇ نىزامدىكى بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلىپ، تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلىرىغا مەمۇرىي چارە كۆرۈلىدۇ؛ زىيان سالغانلىرى تۆلەم جاۋابكارلىقىنى قانۇن بويىچە ئۈستىگە ئالىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلىرىنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ:

(1) ئۆز بېشىمچىلىق بىلەن ياكى باشقۇرۇش ھوقۇق دائىرىسىدىن ھالقىپ، قېزىلما بايلىق چارلاش، قېزىشنى تەستىقلاش ۋە چارلاش ئىجازەتنامىسى، كان قېزىش ئىجازەتنامىسى تارقىتىش؛

(2) قانۇنغا خىلاپ ھالدا چارلاش، كان قېزىش قىلمىشلىرىنى قانۇن بويىچە توسۇش ۋە جازالاش بۇرچىنى ئادا قىلماسلىق؛

(3) نەپسانىيەتچىلىك قىلىش، خىزمەت ھوقۇقىدىن كەلسە-كەلمەس پايدىلىنىش، خىزمەتتە بىپەرۋالىق قىلىشتەك باشقا قىلمىشلار.

مۇشۇ نىزامغا خىلاپ ھالدا تارقىتىلغان چارلاش ئىجازەتنامىسى، كان قېزىش ئىجازەتنامىسىنى يۇقىرى دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ گېئولوگىيە - قېزىلمابايلىق مەسئۇل تارمىقى بىكار قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

49 - ماددا ئالاقىدار تەرەپلەر مەمۇرىي جازا قارارىغا قايىل بولمىسا، جازا قارارىنى تاپشۇرۇۋېلىپ 15 كۈن ئىچىدە جازا قارارىنى چىقارغان ئورگاندىن بىر دەرىجە يۇقىرى ئورگانغا قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلسا بولىدۇ؛ جازا قارارىنى تاپشۇرۇۋېلىپ 15 كۈن ئىچىدە خەلق سوت مەھكىمىسىگە بىۋاسىتە دەۋا قىلسىمۇ بولىدۇ.

ئالاقىدار تەرەپلەر مۆھلەت توشقاندىن كېيىن قايتا قاراپ چىقىشنى ئىلتىماس قىلمىسا، خەلق سوت مەھكىمىسىگە دەۋا قىلمىسا، مەمۇرىي جازا قارارىنىمۇ ئىجرا قىلمىسا، جازا قارارىنى چىقارغان ئورگان خەلق سوت مەھكىمىسىگە مەجبۇرىي ئىجرا قىلدۇرۇپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىدۇ.

ئالتىنچى باب قوشۇمچە پرىنسىپ

50 - ماددا بۇ نىزامنى كونكرېت تەتبىقلاش جەريانىدىكى مەسىلىلەرنى ئاپتونوم رايوننىڭ گېئولوگىيە - قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى چۈشەندۈرىدۇ.

51 - ماددا بۇ نىزام ئېلان قىلىنغان كۈندىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

جۇڭگو كارخانىلىرى خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇشتا دۇچ كەلگەن يېڭى تېما

ياڭ خۇا

تەكلىپ ۋە مۇلاھىزە

ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ئىشلىرىنىڭ چوڭقۇرلىشىشىغا ۋە خەلقئارا رىقابەتنىڭ كۈچىيىشىگە ئەگىشىپ، سانائەت كارخانىلىرىنى دۆلەت دەرۋازىسىدىن چىقىرىپ، خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇش ھازىرقى جۇڭگو كارخانىلىرى تەرەققىياتىدىكى مۇقەررەر يۈزلىنىش بولۇپ قالدى.

كارخانىلارنى خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇش دېگەن نېمە؟ ئۇ خەلقئارا بازارنى يېتەكچى قىلىپ، مەھسۇلات ۋە ئەمگەك چىقىرىپ، چەت ئەللەرگە مەبلەغ سېلىپ، مەملىكەت ئىچى ۋە خەلقئارادىكى بايلىقتىن كەڭ دائىرىدە پايدىلىنىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئامىللىرىنى خەلقئارا دائىرىدە ياخشى يۈرۈشلەشتۈرۈپ تەشكىللەپ، بازار خەۋپ- خەتىرىنى تەڭپۇڭلاشتۇرۇپ، بىر قەدەر زور ئىقتىسادىي مەنپەئەتكە ئېرىشىشنى كۆرسىتىدۇ.

ھازىر دۇنيا ئىقتىسادىنىڭ بىر گەۋدىلىشىش يۈزلىنىشىگە لايىقلىشىش ئۈچۈن، جۇڭگو ئىقتىسادىنى خەلقئارالاشتۇرۇش بارغانسېرى كۈچەيتىلمەكتە. 8- بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە جۇڭگو پايدىلانغان چەت ئەل مەبلىغى 161 مىليارد 62 مىليون دوللارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە بىۋاسىتە سېلىنغان مەبلەغ 115 مىليارد 474 مىليون دوللارغا يەتتى. يىللىق سېلىنغان مەبلەغمۇ 1990- يىلىدىكى 3 مىليارد 755 مىليون دوللاردىن 1995- يىلى 37 مىليارد 806 مىليون دوللارغا يەتتى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بارلىققا كەلگەن چەت ئەل سودىگەرلىرىنىڭ ئىچكى بازارلارنى ئىگىلىۋېلىش ئەھۋالىمۇ جۇڭگو كارخانىلىرىنىڭ بارغانسېرى كۈچلۈك رىقابەتكە دۇچ كېلىۋاتقانلىقىنى چۈشەندۈرىدۇ. بۇ رىقابەتكە تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن، ئېلىمىز كارخانىلىرى يەنە نوقۇل ھالدا ئىچكى بايلىق ۋە ئىچكى بازارغا تايىنىپ، ئىچكى ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارەتنى راۋاجلاندۇرۇش يولىغىلا ماڭسا بولمايدۇ، بۇنىڭدا يەنە نىشاننى خەلقئارا بازارغا يۆتكەپ، خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش كېرەك. يەنە بىر جەھەتتىن ئىچكى ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى يەنىمۇ تەڭشەپ، دۆلەت كارخانىلىرىنى يەنىمۇ ياخشى باشقۇرۇش ئۈچۈن، كارخانىلارنىڭ دۆلەت دەرۋازىسىدىن چىقىشىنى، خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشنى تەلەپ قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. مەملىكەت بويىچە سانائەتنى 3-قېتىم ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش نەتىجىسىگە قارىغاندا، ھازىر 500 خىلغا يېقىن مەھسۇلاتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىدىن پايدىلىنىش نىسبىتى %60 تىن تۆۋەن بولغان. مۇشۇنداق ئېشىنچا ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى جەھەتتە كۆپىنچە مەھسۇلاتنىڭ ئىشلەپچىقىرىش سەۋىيىسى، سۈپەت دەرىجىسى بىر مۇنچە تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭكىدىن يۇقىرى، تەرەققىي قىلغان دۆلەتلەرنىڭكىدىن ئەرزان بولۇش جەھەتتە ئۈستۈنلۈككە ئىگە بولسىمۇ، تېخى خەلقئارادىكى ئالدىنقى قاتارغا ئۆتتى، دېگىلى بولمايدۇ. شۇڭا ھازىر جۇڭگونى كارخانىلارنى خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇشنىڭ بوسۇغىسىدا تۇرۇۋاتىدۇ، دېيىمىز. كېيىنكى قەدەمنى قانداق بېسىش جۇڭگو كارخانىلىرىنىڭ ئالدىغا قويۇلغان يېڭى تېما.

80-يىللارنىڭ باشلىرىدا بەزى كارخانىلار چەت ئەللەرگە مەبلەغ سېلىشقا باشلاپ، خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇش قەدىمىنى تاشلىغانىدى. تولۇقسىز مەلۇماتقا قارىغاندا، ئېلىمىزدىكى ھەر خىل كارخانىلارنىڭ شېرىكلىشىش، ھەمكارلىشىش، ئۆز ئالدىغا مەبلەغ سېلىش شەكلى ئارقىلىق مەملىكەت سىرتىغا سالغان مەبلىغى 5 مىليارد 370 مىليون دوللارغا، مەملىكەت سىرتىغا مەبلەغ سېلىپ قۇرغان كارخانىسى 4839 غا يەتكەن. بۇلار 180 نەچچە دۆلەت ۋە رايونغا تارقالغان. مەبلەغ سېلىنغان كەسىپلەرنىڭ دائىرىسى بايلىقلارنى ئېچىش، بىناكارلىق - قۇرۇلۇش، پىششىقلاش- ياساش، قاتناش- ترانسپورت، پۇل مۇئامىلە، سۇغۇرتا، پەن-تېخنىكا تەرەققىياتى قاتارلىق ساھەلەرگە چېتىلىدۇ.

گەرچە بەزى كارخانىلار خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇشتا نەتىجىگە ئېرىشكەن بولسىمۇ، ئومۇمىي جەھەتتىن ئېيتقاندا، ئېلىمىز كارخانىلىرىنىڭ خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇشى يەنىلا دەسلەپكى باسقۇچتا تۇرماقتا. ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرمۇ بىر قەدەر كۆپ. بۇلار: (1) مەبلەغ سېلىش تۈرلىرىنىڭ كۆلىمى كىچىك، ئەمەلىي كۈچى ئاجىز. ھازىر خەلقئارادا يەككە تۈر بويىچە دۆلەت ھالقىپ مەبلەغ سالىدىغانلارنىڭ ئوتتۇرىچە سوممىسى تەرەققىي قىلغان دۆلەتلەردە 6 مىليون

ساپاسى يۇقىرى ئىختىساس ئىگىلىرى كەمچىل، باشقۇرۇش سەۋىيىسى نىسپىي ھالدا تۆۋەنرەك. بىزنىڭ دۆلەت ھالقىپ مەبلەغ سېلىپ قۇرغان كارخانىلىرىمىزغا كۆپىنچىسى ئۆز كارخانىلىرىمىزنىڭ ئىچكى قىسمىدىن باشقۇرغۇچى خادىم ئەۋەتىلىدۇ. ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى چەت ئەل تىلى، قانۇن، مالىيە، باشقۇرۇش بىلىمى، تېخنىكا ئىقتىدارى، تەجرىبىسى جەھەتتە ساھىبخانا دۆلەتنىڭ ئەھۋالىغا ئۇيغۇنلىشالمايدۇ؛ (3) ھازىر كارخانىلارنىڭ چەت ئەللەرگە مەبلەغ سېلىشىنى ئاساسلىق تارماقلارنىڭ ھەممىسى باشقۇرۇۋاتىدۇ. ھەرقايسىسى ئۆزىگە تەئەللۇقىنى باشقۇرۇپ، كارخانىلارنىڭ ئىشىنى ئومۇميۈزلۈك ئويلاش، ماسلاشتۇرۇش ۋە كارخانىلارغا ئومۇميۈزلۈك يېتەكچىلىك قىلىش كەمچىل بولۇۋاتىدۇ. نەتىجىدە كارخانىلارنىڭ مەبلەغ، ئۈسكۈنە، خادىملىرىنى تەستىقلاش قاتلىمى كۆپ، تەستىقلاش ۋاقتى ئۇزاق بولۇپ كېتىپ، خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇش ئېھتىياجىغا لايىقلاشمايۋاتىدۇ.

جۇڭگو كارخانىلىرى ئۈچۈن ئېيتقاندا، خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇش يېڭى تېما. بىر كارخانىنىڭ دۆلەت دەرۋازىسىدىن چىقىپ خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇشىدا خەلقئارا بازار رىقابىتى كۆزقارىشى بولۇشى كېرەك. چىڭداۋدىكى «خېيل» گۇرۇھى «خەلقئاراچە تەپەككۇر قىلىش، يەرلىكچە ھەرىكەت قىلىش» پىكىر يولىنى بەلگىلىدى. يەر شارىدىكى بازارنى ئۆزلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرىدىغان سەھنە، دەپ قارىدى. شۇڭا ئۇلار قىسقىغىنە نەچچە يىلدا 31 مەخسۇس تىجارەت سارىيى، 6956 سېتىش نۇقتىسىنى بارلىققا كەلتۈرۈپ، ئۆزلىرىنىڭ سودا ماركىسىنى 128 دۆلەتتە رويخەتكە ئالدۇردى. كارخانىنى خەلقئاراچە قىياپەتكە كىرگەن كارخانا

خادىملارنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش، كارخانىنىڭ تەننەرخىنى تۆۋەنلىتىش ۋە قىسقا ۋاقىت ئىچىدە ئۈنۈم يارىتىش كېرەك. لياۋنىڭ سانائەت شىركىتى ئېلىمىزنىڭ تەستىقى ئارقىلىق ياپونىيىدە قۇرۇلغان تۇنجى دۆلەت ھالقىغان كارخانىلارنىڭ بىرى. ئۇلار 1992- يىلى 700 مىليون ياپونىيە يېنى زىيان تارتقان، 6 مىليون دوللار قەرزگە بوغۇلغان. 1993- يىلى بۇ شىركەت ئىش ھەققى، كادىرلار خىزمىتى، كەسپىي نەتىجە جەھەتتىكى ئىچكى باشقۇرۇش تۈزۈملىرىنى يەرلىكلەشتۈرۈپ، 2-يىلىلا شىركەتكە جان كىرگۈزۈپ، ئۇدا 3 يىل ئىمپورت- ئېكسپورت سوممىسىنى 4 مىليارد 900 مىليون ياپونىيە يېنىدىن ئاشۇرۇۋەتتى.

خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇش بىر تۈرلۈك كارخانا ھەرىكىتى، لېكىن ئۇ ھۆكۈمەتنىڭ قوللىشى ۋە تۈرتكە بولۇشىدىن ئايرىلالمايدۇ. دۆلەت ئىقتىساد- سودا كومىتېتى بۇ يىل كارخانىلارنىڭ تاشقى ئىقتىساد- سودا خىزمىتىنىڭ مۇھىم نۇقتىسى كارخانىلارنىڭ خەلقئارا بازارغا يۈزلىنىشىگە تۈرتكە بولۇشتىن ئىبارەت، دەپ ئوتتۇرىغا قويدى. خەلق ئىگىلىكى ئەھۋالى ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلمىنى تەڭشەش ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن، بۇ جەھەتتە بىرىنچىدىن، بازارنى ئېچىش، بازارنى ئىگىلەشكە زۆرۈر بولغان تىجارەتتىن كېيىنكى مۇلازىمەت تۈرلىرىنى تاللاش كېرەك؛ ئىككىنچىدىن، بىر قىسىم ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە تۈرلەرنى يۆتكەش كېرەك؛ ئۈچىنچىدىن، ساھەلەرنىڭ باشلامچى كارخانىلىرىنىڭ مەملىكەت سىرتىدا مەبلەغ سېلىشىنى تۇتۇش كېرەك. بۇنىڭدىن باشقا تەستىقلاش رەسمىيەتلىرىنى ئازايتىش، خادىملارنىڭ چەت ئەلگە چىقىش چەكلىمىسىنى پەيدىنپەي بوشاشتۇرۇش، كارخانىلارنىڭ بىۋاسىتە خەلقئارا بازارغا كىرىشىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان ئامىللارنى

ياپونىيىدە يورۇقلۇق ئۆتكۈزىدىغان يېرىم ئۆتكۈزگۈچ ماتېرىيال تەتقىق قىلىپ ئىشلەپ چىقىرىلدى

پەن-تېخنىكا يېڭىلىقلىرى

دوڭجىڭ سانائەت ئۇنىۋېرسىتېتى ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان فارفۇر تەتقىقات ئورنى ئۆزلىرىنىڭ يورۇقلۇق ئۆتكۈزىدىغان يېرىم ئۆتكۈزگۈچ ئوكسىدلاشتۇرۇلغان مېتال ماتېرىيالىنى بايقىغانلىقىنى جاكارلىدى.

بۇ نەتىجىنى مەزكۇر تەتقىقات ئورنىدىكى پروفېسسور چۇنفۇبوسى قاتارلىق كىشىلەر قولغا كەلتۈرگەن. ئۇلار ئىشلەپ چىقارغان ئوكسىدلاشتۇرۇلغان مىس ئاليۇمىن ماددا بىر تەرەپ قىلىنغاندىن كېيىن يورۇقلۇق ۋە توك ئۆتكۈزىدىغان خۇسۇسىيەتكە ئىگە بولغان. ئېلېكترونلۇق توك ئۆتكۈزۈشكە تايىنىدىغان بۇنداق ئوكسىدلاشتۇرۇلغان مېتال بىلەن بوش پەللىگە توك ئۆتكۈزىدىغان ئوكسىدلاشتۇرۇلغان PF تىپلىق يورۇقلۇق ئۆتكۈزىدىغان مېتال بىرلەشتۈرۈلسە، يورۇقلۇق ئۆتكۈزىدىغان يېرىم ئۆتكۈزگۈچ ئىشلەپ چىقارغىلى بولىدۇ. بۇ يېرىم ئۆتكۈزگۈچ ئىنفرا سۆسۈن نۇر، قايتۇرما ئىنفرا قىزىل نۇرنى قوبۇل قىلالايدۇ. بۇ ماتېرىيال دېرىزە ئەينىكى قىلىنسا، ئىسسىق ئۆتكۈزمەيدۇ ھەمدە ئۇنى قۇياش باتارېيىسى ئورنىدا ئىشلەتكىلى بولىدۇ.

تەتقىقاتچىلار يەنە بۇ يېرىم ئۆتكۈزگۈچتىن ئىنتايىن چەكلىك ئۇزاق مۇساپىلىك لازېر نۇرىنى قىسقا مۇساپىلىك لازېر نۇرىغا ئۆزگەرتىدىغان لازېر نۇرى تارقىتالايدۇ. بۇ، كومپيۇتېر، سىنئالغۇ قۇرۇلمىلىرىنىڭ ئۈنۈملۈك نۇر مەنبەسىنى ساقلاپ بېرەلەيدۇ.

(ماتېرىيالدىن)

پاراخوتلارغا يول باشلىغۇچى ئېلېكترونلۇق «ئىقتىدار»غا ئىگە دېڭىز خەرىتىسى يېقىندا خاربىن قۇرۇلۇش ئۇنىۋېرسىتېتىدا مەيدانغا كېلىپ، پاراخوت- كېمىلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇلدى. بۇ خەرىتە پاراخوت -كېمىلەرنى نەچچە 100 خىل كۆرۈنۈش ۋە نۇرغۇن قاتناش ماتېرىيالى بىلەن تەمىنلىيەلەيدۇ. رادار ۋە سۈنئىي ھەمراھتىن كەلگەن ئۇچۇرلارغا ئاساسەن ھالەت تەقلىدىي ئېلىپ بېرىپ، قاتناش ئەھۋالىنى ئۆلچەپ كۆزىتەلەيدۇ.

سۈرەتتە: تېما رىياسەتچىسى پروفېسسور خاۋيەنلىڭ (ئوتتۇرىدا) ئەسۋابنى ئاخىرقى قېتىم سىناق قىلماقتا.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

ئەنگلىيە ئالىملىرى ئەقلىي ئىقتىدارنىڭ يېتىلىشىنىڭ

ئاتسېتات كىسلاتاسىنىڭ خەلق ئىگىلىكىدە ئىشلىتىلىشى

ماموت سوپى

ئاتسېتات كىسلاتاسى ئورگانىك خىمىيە سانائىتىنىڭ مۇھىم خام ئەشياسى بولۇپ، ئۇنىڭ ئىشلىتىلىش دائىرىسى ناھايىتى كەڭ. ئاتسېتات كىسلاتادىن پايدىلىنىپ سىنتېتىك

ۋىنىل ئاتسېتاتنى پولىۋىنىل ئاتسېتات، پولى ئېتنول، ئاتسېتات سىمولسى قاتارلىق يۇقىرى مولېكۇللۇق بىرىكمىلەرنى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ خام ئەشياسى قىلىشقا بولىدۇ.

خىمىيە سانائىتىنىڭ مۇھىم خام ئەشياسى بولۇپ، ئۇنىڭ ئىشلىتىلىش دائىرىسى ناھايىتى كەڭ. ئاتسېتات كىسلاتادىن پايدىلىنىپ سىنتېتىك تالا، پۈركۈلىدىغان سىر ئېرىتكۈچىسى، مۇئەتتەر (خۇش پۇراق ماتېرىيال)، بوياق، تېببىي دورا ۋە دېھقانچىلىق دورىلىرى قاتارلىقلارنى ئىشلەپ چىقارغىلى بولىدۇ.

ئاتسېتات كىسلاتاسىدىن يەنە ئاتسېتات كىسلاتا ئانھىدرىدى، ۋىنىل ئاتسېتات، ھەر خىل ئاتسېتات كىسلاتا ئېستېرلىرى، خلورلۇق ئاتسېتات كىسلاتاسى، شۇنىڭدەك مېتاللارنىڭ ئاتسېتات كىسلاتا تۇزى قاتارلىقلارنى سىنتېزلاشقا بولىدۇ.

ئاتسېتات كىسلاتاسى ئاتسېتات كىسلاتا ئانھىدرىدى ئىشلەپچىقىرىشتا ئەڭ كۆپ ئىشلىتىلىدۇ يەنى ئاتسېتات كىسلاتا ئومۇمىي مەھسۇلات مىقدارىنىڭ تەخمىنەن % 40 تىن كۆپرەكى ئاتسېتات كىسلاتا ئانھىدرىدى ئىشلەپچىقىرىشتا ئىشلىتىلىدۇ.

ئاتسېتات كىسلاتاسىدىن ۋىنىل ئاتسېتات ئىشلەپچىقىرىشقىمۇ بولىدۇ.

پولى ئېتىنول، ئاتسېتات سىمولىسى قاتارلىق يۇقىرى مولېكۇلىلىق بىرىكمىلەرنى ئېلىشنىڭ خام ئەشياسى قىلىشقا بولىدۇ.

ئاتسېتات كىسلاتاسى ۋە كۆپ خىل تۆۋەن دەرىجىلىك ئالفاتىك ئىسپىرتلارنى ئېستېرلىشىش رېئاكسىيىسىگە كىرگۈزۈش ئارقىلىق مېتىل ئاتسېتات، ئېتىل ئاتسېتات، بۇتىل ئاتسېتات، ئىزوئامىل ئاتسېتات قاتارلىق كۆپ خىل ئېستېرلارنى ئېلىشقا بولىدۇ.

ئاتسېتات كىسلاتاسىنىڭ مانگان ئاتسېتات، ئاليۇمىن ئاتسېتات قاتارلىق مېتال تۇزلىرى بوياقچىلىق سانائىتىدە تېزاپ (بوياق دورىسى) سۈپىتىدە كەڭ ئىشلىتىلىدۇ، بوياق ماتېرىيالىنى سىنتېزلاش سانائىتىدە بەزىدە خام ئەشيا قىلىپمۇ ئىشلىتىلىدۇ.

ئاتسېتات كىسلاتاسىنى خلورلاش ئارقىلىق 1 خلورلۇق ئاتسېتات كىسلاتاسى ۋە 3 خلورلۇق ئاتسېتات كىسلاتاسى ئېلىنىدۇ. ئۇلار تېببىي دورىگەرلىك ۋە دېھقانچىلىق دورىسى سانائىتىدە خام ئەشيا سۈپىتىدە ئىشلىتىلىدۇ.

تۇر بويىچە دۆلەت ھاقىپ مەبلەغ سالىدىغانلارنىڭ ئوتتۇرىچە سوممىسى تەرەققىي قىلغان دۆلەتلەردە 6 مىليون دوللار، تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەردە 4 مىليون 500 مىڭ دوللار بولسىمۇ، ئېلىمىزنىڭ ئاران 1 مىليون 300 مىڭ دوللار بولماقتا. يەنى بىز مەبلەغ سېلىپ چەت ئەللەردە قۇرغان كارخانىلارنىڭ كۆپىنچىسى ئوتتۇرا، كىچىك كارخانا بولماقتا؛ (2) خەلقئارالاشتۇرۇپ باشقۇرۇش بىلەن شۇغۇللىنىدىغان

تۈزلىرىنىڭ سودا ئارىكىسىنى 128 دۆلەتتە رويخەتكە ئالدۇردى. كارخانىنى خەلقئاراچە قىياپەتكە كىرگەن كارخانا گۇرۇھىغا ئايلاندۇردى.

مەملىكەت سىرتىدا كارخانىلارنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئۈچۈن، باشقۇرۇشنى يەرلىكلەشتۈرۈش كېرەك. ناتونۇش مۇھىتتا مەملىكەت ئىچىدىكى خادىملارغىلا تايىنىپ، خەلقئارالىق باشقۇرۇش مەقسىتىگە يېتىش تەس. بۇنىڭدا ئۆزلىرى تۇرغان دۆلەتتىكى

پەيدىنپەي بوشاشتۇرۇش، كارخانىلار-نىڭ بىۋاسىتە خەلقئارا بازارغا كىرىشىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان ئامىللارنى ئازايتىش ۋە تۈگىتىش، مەملىكەت ئىچىدىكى كارخانىلارنىڭ چەت ئەللەرگە مەبلەغ سېلىشىغا تۈرتكە ۋە يۆلەك بولۇش، چەت ئەلدىكى كارخانىلارنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش ئارقىلىق، ئۇلارنىڭ ساغلام راۋاجلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىش كېرەك.

(«ئىقتىساد گېزىتى»دىن)

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

ئەنگلىيە ئالىملىرى ئەقلىي ئىقتىدارنىڭ يېتىلىشىنىڭ گېن بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىكەنلىكىنى بايقىدى

ئەنگلىيىدە چىقىدىغان «كۈندىلىك تېلېگراف خەۋەرلىرى» گېزىتىدە خەۋەر قىلىنىشىچە، ئەنگلىيىنىڭ لوندون شەھىرىدىكى روھىي كېسەللىكلەر ئىلمىي تەتقىقات ئورنىدىكى پروفېسسور روبېرت پۇرومىن رەھبەرلىكىدىكى بىر پەن تەتقىقات گۇرۇپپىسى 6 يىل تەتقىق قىلىش ئارقىلىق بۇ گېننىڭ 6-قاتار رەڭلىك تەنچىگە جايلاشقانلىقىنى بايقىغان. ئۇنىڭغا IGF_2R دەپ شەرتلىك بەلگە قويغان.

پۇرومىن گۇرۇپپىسى ئەقلىي ئىقتىدارى ناچارراق 2 گۇرۇپپا بالىنىڭ گېنىنى كەڭ كۆلەمدە ئانالىز قىلىش ئارقىلىق بۇ گېننى تاپقان. بۇ گېن ئەقلىي ئىقتىدارنىڭ يېتىلىشىگە مۇناسىۋەتلىك ئاقسىل ماددىسىنىڭ شەكىللىنىشىنى تىزگىنلەيدىكەن.

ئىلىم-پەن ساھەسىدە گېننىڭ ئەقلىي ئىقتىدارنىڭ يېتىلىشىگە تەسىر كۆرسىتىش - كۆرسەتمەسلىك مەسىلىسى توغرىسىدا ئېزچىل تالاش-تارتىش مەۋجۇت ئىدى، «كۈندىلىك تېلېگراف خەۋەرلىرى» گېزىتىدە پۇرومىن گۇرۇپپىسىنىڭ بايقىشى گېننىڭ ئەقلىي ئىقتىدارنىڭ يېتىلىشىگە تەسىر كۆرسىتىدىغانلىقىنى تۇنجى قېتىم دەلىللىدى، دېيىلدى. لېكىن ئالىملار تۇغما دەلدۈشلۈك قاتارلىق غەلىتە ئەھۋاللاردىن باشقىلاردا گېن ئەقلىي ئىقتىدارنىڭ يېتىلىشىگە چەكلىك تەسىر كۆرسىتىدۇ، كىشىلەرنىڭ ئەقلىي ئىقتىدار ئەھۋالى ئاساسلىقى ئۇلارنىڭ تىرىششى، ئائىلە ۋە ئىجتىمائىي مۇھىتى بىلەن مۇناسىۋەتلىك، دەپ ھېسابلىدى.

(ماتېرىيالدىن)

جۇمۇلاڭما تەبىئىي مۇھاپىزەت رايونى قۇرۇلغاندىن كېيىن جۇمۇلاڭما چوققىسى ئېتىكىدىكى تاغقا چىققۇچىلار لاگېرى، رۇڭبۇ ئىبادەتخانىسى ئەتراپىدا توپ-توپ تىبەت ياۋا ئېشىكى، بۆكەن، ئۇلار قاتارلىقلار ئەركىن-ئازادە يۈرىدىغان، كىشىلەردىن چۆچۈمەيدىغان بولدى.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

جىلىن ئۆلكىسى ئۇستىگە ئالغان دۆلەتنىڭ 9-بەش يىللىق پىلانىدىكى نۇقتىلىق پەن-تېخنىكا ئۆتكۈلىگە ھۇجۇم قىلىش تۈرى - «كۆممىقوناقنى كەڭ كۆلەمدە يۇقىرى ھوسۇل ئېلىش يولۇشلەشكەن تېخنىكىسى تەتقىقاتى، تەرغىباتى ۋە بۇ جەھەتتە ئۈلگە كۆرسىتىش» تۈرىدە 2 يىل جاپالىق ئىشلەش ئارقىلىق زور بۆسۈش ھاسىل قىلىندى. 13 مىليون مودىن ئارتۇق تۈر رايونىدىكى كۆممىقوناق ھوسۇلى 2 مىليارد 523 مىليون كىلوگرام ئاشۇرۇلۇپ، پىلاندىكى كۆرسەتكۈچتىن 1 مىليارد 900 مىليون كىلوگرام ئاشتى، بىۋاسىتە ئۈنۈم 2 مىليارد 500 مىليون يۈەنگە يەتتى.

سۈرەتتە: بۇ تۈرنى ئۇستىگە ئالغان جىلىن ئۆلكىلىك يېزا ئىگىلىك پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ پەن-تېخنىكا خادىملىرى نۇڭئەن ناھىيىسىنىڭ تۈر رايونىدا كۆممىقوناقنىڭ دان تۇتۇش ئەھۋالىنى تەكشۈرمەكتە.

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

گۆشنى كارانتىن قىلىش ۋە ئۇنىڭ ئەھمىيىتى

رىزۋانگۈل ئىسمائىل

بىلەمسىز

كارانتىن قىلىش - يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئۆز رايونىغا كىرىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، يۇقۇملۇق كېسەللىك بار جايدىن كەلگەن ئادەم، چارۋامال، قاتناش ۋاسىتىسى قاتارلىقلارغا قارىتا تەكشۈرۈش، دېزىنفېكسىيە قىلىش، ئىزولياتسىيە قىلىش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قوللىنىشنى كۆرسىتىدۇ.

گۆش نېمە ئۈچۈن كارانتىن قىلىنىدۇ؟ يۇقۇملۇق كېسەللىكلەر ۋە پارازىت كېسەللىكلەردىن كۆيدۈرگە كېسەللىكى، برۇتسېللىيوز، تۇبېركۇليوز كېسەللىكى، فىننوز كېسەللىكى، ئۆپكە قىل قۇرت كېسەللىكى قاتارلىق ھايۋانلاردا بولىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكلەرنىڭ ئادەملەرگە يۇقۇپ قېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشنى مەقسەت قىلىدۇ؛ شۇنىڭ

ئۈچۈن يۇقىرىقىدەك كېسەللىكلەر بىلەن يۇقۇملانغان چارۋامال گۆشلىرى قاتتىق تەكشۈرۈلۈپ بىر تەرەپ قىلىنىدۇ.

يۇقۇملىنىش كۆپ يوللار ئارقىلىق بولىدۇ، ئادەتتە ئۆپكە راكى، ئۆپكە قاپلىق قۇرتى، جىگەر راكى، جىگەر ياپراقسىمان قۇرتى قاتارلىق كېسەللىكلەر بىلەن ئاغرىغان ماللارنىڭ ئىچكى ئەزالىرى ئىستېمال قىلىنسا، بۇ كېسەللىكلەر ئادەملەرگە يۇقۇپ ئادەملەردىمۇ شۇ خىلدىكى كېسەللىك پەيدا بولىدۇ، بۇنىڭدىن باشقا كېسەللىك قوزغاتقۇچ باكتېرىيىلەر تىرىك چارۋىلارنىڭ تېنىدە پارازىتلانسىمۇ، سويۇش، توشۇش، ساقلاش جەريانىدا گۆشكە تارقىلىدۇ-دە، ئىستېمال قىلغۇچىلارغا يۇقىدۇ. شۇڭا چارۋامالارنىڭ ئىچكى ئەزالىرىغا قارىتا قاتتىق تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىلىدۇ. كارانتىن خىزمىتىنى ئوبدانلاش، ياخشى ئىشلەش ۋە خىزمەت ئۈنۈمىنى ئاشۇرۇش ئۈچۈن، خەلق ئاممىسىنىڭ ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. گۆشلەرنى كارانتىن قىلىش گۆش مەھسۇلاتلىرىنىڭ تازىلىق تەلىپىگە، ئۆي قوشلىرىدا بولىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللەرنىڭ يامراپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا پايدىلىق.

5 ئەزانىڭ سىگنالى

ئەنۋەر يۇسۇپ

بىلىۋېلىڭ

1. كۆزنىڭ تۇساتتىن كۆرمەس بولۇپ قېلىشى جىگەر ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزلاشقانلىقىنىڭ ئىپادىسى.

2. پۇراش سېزىمىنىڭ ئاجىزلىشىپ كېتىشى ئۆپكە ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزلاشقانلىقىنىڭ ئىپادىسى.

3. كالپۇك سېزىمىنىڭ ئاجىزلىشىشى ئاشقازان ئاستى بېزى ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزلاشقانلىقىنىڭ ئىپادىسى (ئاشقازاننىڭ بىرەر يېرى زەخىملەنسە لەۋ قۇرۇيدىغان، يېرىلىدىغان بولۇپ قالىدۇ).

4. ئاڭلاش سېزىمىنىڭ تۆۋەنلىشىشى بۆرەك ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزلاشقانلىقىنىڭ ئىپادىسى (بۆرەكنىڭ ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزلىشىشى كۆپىنچە ئولتۇرۇپ خىزمەت قىلىدىغانلاردا كۆرۈلىدۇ).

5. تەم سېزىش ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزلىشىشى يۈرەك ئىقتىدارىنىڭ ئاجىزلاشقانلىقىنىڭ ئىپادىسى.

ئۆزى ئىختىيار قىلىش بىلەن جانلىقلىقنى ئاشۇرۇش قىلىشى، يەنى 2 ۋاقىت جەدۋىلىنىڭ رامكىسى ئىچىدە ئېلىپ بېرىلىشى كېرەك، دەپ قارىدى.

چيەن چىچېن مۇنداق دېدى: ھەرقايسى ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ئىقتىسادىي ئالاقىسىنىڭ كۆنسالىپ قويۇۋېلىشىغا ئەگىشىپ، خەلقئارا رايونلار ھەمكارلىقىنى كۈچەيتىپ، ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ئىقتىسادىنىڭ ئېشىشى ۋە تەرەققىياتى ئۈچۈن مۇقىملىقنى، پايدىلىق خەلقئارا ئىقتىسادىي مۇھىتنى ساقلاش زۆرۈر.

تەشكىلاتى سودا- مەبلەغ سېلىشنى ئەركىنلەشتۈرۈش ۋە ئىقتىساد- تېخنىكا ھەمكارلىقىنى داۋاملىق ئىلگىرى سۈرۈپ، ئاسىيا- تىنچ ئوكيان رايونىنىڭ سىجىل تەرەققىياتىغا كاپالەتلىك قىلىدۇ. مىنىستىرلار بىردەك مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيا رايونىنىڭ تەرەققىيات يوشۇرۇن كۈچى ئىنتايىن

كومىتېتى ... فورۇش توغرىسىدىكى تەكلىپى تەستىقلىنىپ، يىغىندا مۇنۇلار تەكىتلەندى: ئادەم كۈچى بايلىقى، كاپىتال بازىرى، ئىقتىسادىي ئاساسىي قۇرۇلمىلار، كەلگۈسى تېخنىكا، مۇھىت ئاسراش ۋە ئوتتۇرا، كىچىك كارخانا قاتارلىق 6 ئالدىنقى ساھەدىكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش، ئەزالارنىڭ ئىقتىسادىي تەڭپۇڭلۇقى ۋە سىجىل تەرەققىياتى ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم. يىغىن ئاسىيا- تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ كېلەر يىللىق خىزمىتىدە پەن- تېخنىكا ۋە ئادەم كۈچى بايلىقىنى ئېچىشنى مۇھىم نۇقتا قىلىشقا قوشۇلدى.

مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنى يېڭى ئەزالار ئۆلچىمىنى ماقۇللىدى ھەم جۇڭگونىڭ 2001- يىللىق ئاسىيا- تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىنىڭ 13- نۆۋەتلىك مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنىنى ئۆتكۈزۈشنى ئۈستىگە ئېلىشنى جاكارلىغانلىقىنى ئالقىشلىدى.

يىغىندا ئاسىيا- تىنچ ئوكيان رايونى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رەھبەرلىرىگە 9 تارماقنىڭ سودا -مەبلەغ سېلىشنى ئەركىنلەشتۈرۈشنى مۇددەتتىن بۇرۇن ئەمەلگە ئاشۇرۇش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىش قارار قىلىندى. بۇ 9 تارماق مۇھىت ئاسراش مەشغۇلاتلىرى ۋە مۇلازىملىقى، بېلىقچىلىق مەھسۇلاتى، ئورمانچىلىق مەھسۇلاتلىرى، داۋالاش ئۈسكۈنىلىرى، تېلېگراف، ئېنېرگىيە، ئويۇنچۇق، ئۈنچە- مەرۋايىت ۋە خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

يىغىندا كوللېكتىپ ھەرىكەت پىلانىنىڭ ھازىرغىچە قولغا كەلتۈرگەن ئىلگىرىلەشلىرى مۇئەييەنلەشتۈرۈلدى ھەم رەھبەرلەر يىغىنىدا سودا- مەبلەغ سېلىشنى قولايلاشتۇرۇشنىڭ

ب د ت پەۋقۇلئاددە كومىتېتى ئىراقتا قورال تەكشۈرۈش خىزمىتى توغرىسىدا دوكلات سۇندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 22-نويابىر تېلېگراممىسى. ئىراقنىڭ كەڭ كۆلەملىك قىرغۇچى قوراللىرىنى تەكشۈرۈش ۋە كۆيدۈرۈشكە مەسئۇل ب د ت پەۋقۇلئاددە كومىتېتى 22-نويابىر ئىراقتىكى قورال تەكشۈرۈش ئەھۋالى توغرىسىدىكى جىددىي يىغىنىنى ئاياغلاشتۇردى ھەم خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە ئىراقتىكى قورال تەكشۈرۈش ئەھۋالى ۋە بۇ ھەقتىكى تەكلىپ توغرىسىدا دوكلات سۇندى.

خەۋپسىزلىك كېڭىشى شۇ كۈنى قاراپ چىقىش ئارقىلىق دوكلاتتا ئېيتىلغان قورال تەكشۈرۈش خىزمىتى توغرىسىدىكى مۆلچەرلەرنى ۋە تەكلىپلەرنى ئالقىشلىدى.

پەۋقۇلئاددە كومىتېتنىڭ دوكلاتىدا مۇنداق دېيىلدى: ئىراق ھۆكۈمىتىنىڭ ھەمكارلىشىشى بىلەن پەۋقۇلئاددە كومىتېتنىڭ قورال تەكشۈرۈش خىزمىتى باشقۇرۇلىدىغان بومبا ھەم خىمىيىلىك قوراللار ساھەسىدە مۇئەييەن ئىلگىرىلەشكە ئېرىشتى، لېكىن، ئىراق ھۆكۈمىتىنىڭ يۆتكىۋېتىش، يوشۇرۇش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللانغانلىقى تۈپەيلى، بىئولوگىيىلىك قوراللار ساھەسىدىكى تەكشۈرۈش خىزمىتىدە ئىلگىرىلەش ئاستا بولدى. پەۋقۇلئاددە كومىتېتنىڭ دوكلاتىدا خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە قورال تەكشۈرگۈچىلەرنى كۆپەيتىش، ئۇلارنىڭ ۋەكىللىك خاراكتېرىنى كېڭەيتىش، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىلدى.

پەۋقۇلئاددە كومىتېت مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئۈنۈمى ۋە ئىلگىرىلىشى تامامەن ئىراق ھۆكۈمىتىنىڭ پەۋقۇلئاددە كومىتېت بىلەن ھەمكارلىشىش دەرىجىسىگە باغلىق. پەۋقۇلئاددە كومىتېت خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئىراق ھۆكۈمىتىنى خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئالاقىدار قارار-بەلگىلىمىلىرىدىكى مەجبۇرىيەتلەرنى ئومۇميۈزلۈك ئادا قىلىپ، پەۋقۇلئاددە كومىتېت بىلەن پائال ھەمكارلىشىپ، قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىشقا دەۋەت قىلىشىنى مۇراجىئەت قىلدى.

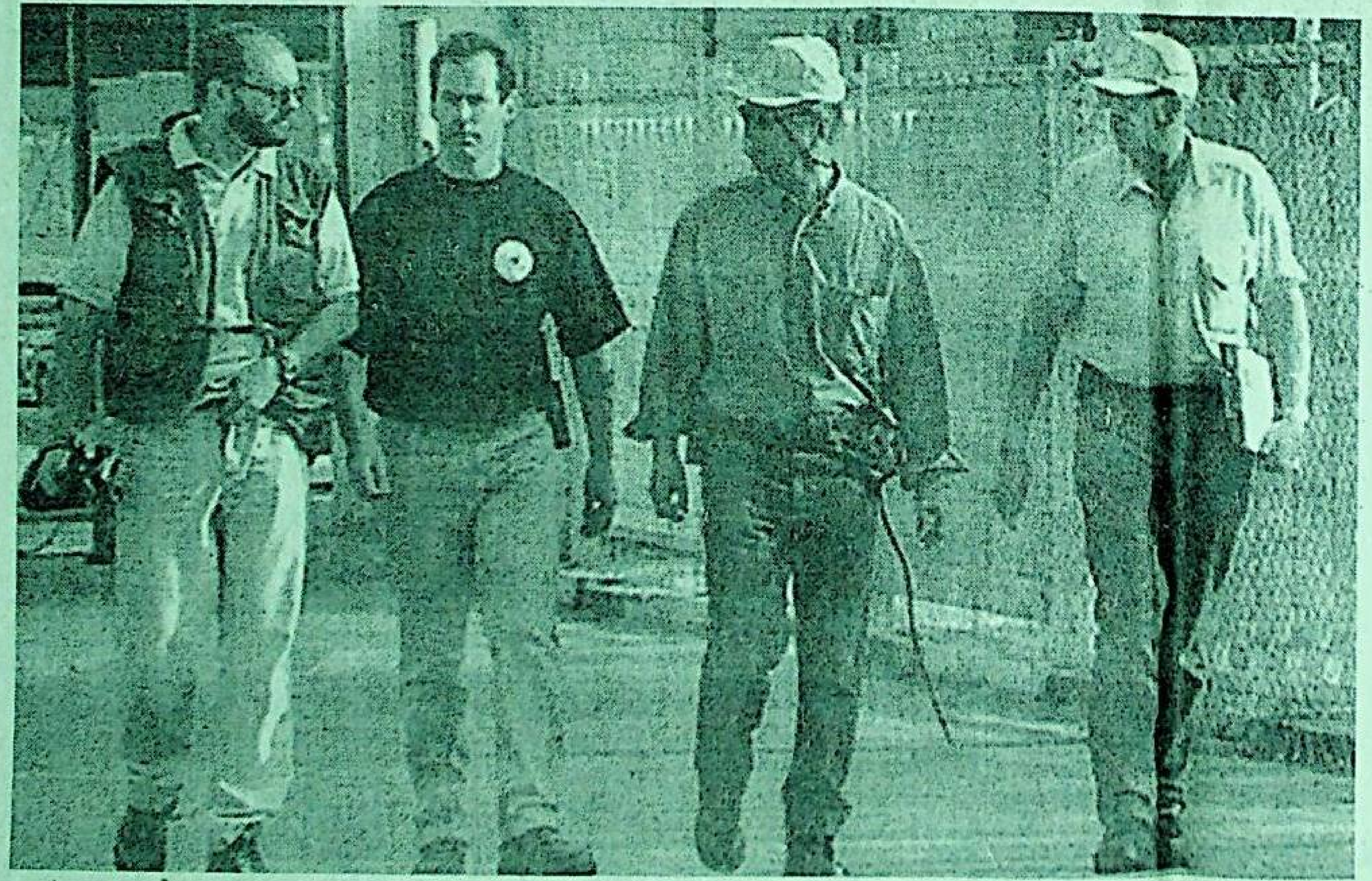

ب د ت قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزالىرى 11 - ئاينىڭ 22 - كۈنىدىن باشلاپ قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئەسلىگە كەلتۈردى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى مۇخبىرنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22-نويابىر تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى شېن گوفاڭ بۈگۈن جۇڭگو ھۆكۈمىتىنىڭ كىشىلىك ھوقۇق توغرىسىدىكى 2 ئەھدىنامىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرنىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى ب د ت نىڭ ئالاقىدار ئاپپاراتلىرىغا مەلۇم قىلىدىغانلىقى ھەققىدە مۇخبىرنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى.

بىر مۇخبىر: جۇڭگو ھۆكۈمىتى كىشىلىك ھوقۇق توغرىسىدىكى 2 ئەھدىنامىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرنىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالىنى ب د ت نىڭ ئالاقىدار ئاپپاراتلىرىدا مەلۇم قىلامدۇ؟ دەپ سورىدى.

شېن گوفاڭ ئۇنىڭغا مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى: «جۇڭگو- ئەنگلىيە قوشما باياناتى» ۋە «شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ ئىگىزلىك قانۇنى» دىكەن ئالاقىدار بەلگىلىمىگە ئاساسەن، «پۇقرالار ھوقۇقى ۋە سىياسىي ھوقۇق خەلقئارا ئەھدىنامىسى» ھەم «ئىقتىسادىي- ئىجتىمائىي مەدەنىيەت ھوقۇقى خەلقئارا ئەھدىنامىسى» دىكى شياڭگاڭغا ماس كېلىدىغان ئالاقىدار بەلگىلىمىلەر داۋاملىق كۈچكە ئىگە بولىدۇ ھەم شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ قانۇنلىرى ئارقىلىق يولغا قويۇلىدۇ.

ئۇ مۇنداق دېدى: ھازىر جۇڭگو بۇ 2 ئەھدىنامىنى تۈزۈشكەن دۆلەت بولمىسىمۇ، لېكىن كىشىلىك ھوقۇق ئەھدىنامىسىگە ئالاقىدار ئاپپاراتلار ۋە خەلقئارا جەمئىيەتنى شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىنىڭ كىشىلىك ھوقۇق ئەھۋالىنى تېخىمۇ ياخشى چۈشىنىشى ئۈچۈن، جۇڭگو ھۆكۈمىتى «1 دۆلەت ، 2 تۈزۈم» پرىنسىپىنى تولۇق گەۋدىلەندۈرۈش ئۈچۈن ب د ت نىڭ ئالاقىدار ئاپپاراتلىرىنى 2 ئەھدىنامىدىكى ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرنىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدا ئىجرا قىلىنىش ئەھۋالى بىلەن تەمىن ئېتىدۇ.

روسىيە، ئامېرىكا زۇڭتۇڭلىرى ئىراق ۋەزىيىتىنىڭ نورماللىشىشىنى تېزلىتىش توغرىسىدا مۇزاكىرىلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 22-نويابىر تېلېگراممىسى. روسىيە زۇڭتۇڭى يېلتسىن 22- نويابىر ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون بىلەن تېلېفوندا سۆزلەشكەندە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىراق ۋەزىيىتىنى نورماللاشتۇرۇش ئۈچۈن ب د ت قورال تەكشۈرۈش پەۋقۇلئاددە كومىتېتىنىڭ خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈش كېرەك.

روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى- تاس نىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، 2 زۇڭتۇڭ 45 مىنۇتلۇق سۆزلىشىشتە، ئىراق مەسىلىسىنى مۇزاكىرە قىلغان. يېلتسىن مۇنداق دەپ كۆرسەتكەن: روسىيە ب د ت خەۋپسىزلىك كېڭىشىدىكى باشقا دائىمىي ئەزا دۆلەتلەر بىلەن بىرلىكتە نۇرغۇن خىزمەت ئىشلىدى، ئاخىرى پەۋقۇلئاددە كومىتېت ئەزالىرىنىڭ ئىراققا قايتىپ قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە ئىمكانىيەت ياراتتى، مەن بۇنىڭدىن مەمنۇن. مېنىڭچە، خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە دائىمىي ئەزا 5 دۆلەت ۋەكىللىرى 20- نويابىر جەنۋەدە ھاسىل قىلغان كېلىشىم مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. ئۇ مۇنداق دېدى: نۆۋەتتە مۇھىمى قولغا كەلتۈرۈلگەن ئىجابىي ئىلگىرىلەشلەردىن پايدىلىنىپ، سىياسىي ۋە دىپلوماتىيە ۋاستىلىرىنى قوللىنىپ، ئىراق ۋەزىيىتىنى نورماللاشتۇرۇش كېرەك.

ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئىراق ھېلىمۇ ئامېرىكىنىڭ تاجاۋۇز قىلىش تەھدىتىگە دۇچ كېلىۋاتىدۇ، دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، باغداد، 22 - نويابىر تېلېگراممىسى. ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرى ساخاپ 22 - نويابىر كەچتە باغدادتا قورال تەكشۈرۈش كرىزىسى ئاياغلاشقان بولسىمۇ، لېكىن ئامېرىكا ھازىر يەنىلا پارس قولتۇقىغا ھەدەپ ئەسكەر توپلاۋاتىدۇ، ئىراق ئامېرىكىنىڭ ھەربىي تاجاۋۇزچىلىقىنىڭ تەھدىتىگە دۇچ كېلىۋاتىدۇ، دېدى.

ساخاپ مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئامېرىكىنىڭ پارس قولتۇقىدا ھەدەپ ئەسكەر توپلىشى باھانە تېپىپ، ئىراققا يېڭىدىن تاجاۋۇز قىلىشنى مەقسەت قىلىدۇ. بۇ ئىراقىلا ئەمەس، پارس قولتۇقىدىكى باشقا دۆلەتلەرگىمۇ ھەقىقىي تەھدىت بولۇپ قالدى.

ساخاپ مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: ئىراق بىلەن روسىيىنىڭ قورال تەكشۈرۈش كرىزىسىنى ھەل قىلىش توغرىسىدا پىلان تۈزگەنلىكى بىر خىل مەخپىي كېلىشىم ئەمەس، ئۇ پەۋقۇلئاددە كومىتېتنىڭ خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈرۈشنى مەقسەت قىلىدۇ، ئىراققا قارىتىلغان جازانى بىكار قىلىشقا شەرت ھازىرلاش ئۈچۈن، ئامېرىكىنىڭ بۇ كېلىشىمنى قوبۇل قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىراق بۇ كېلىشىمگە ئاساسەن ب د ت قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ خىزمەتلىرىگە داۋاملىق قولايلىق يارىتىپ بېرىدۇ.

ۋاشىنگتوندىن كەلگەن يەنە بىر خەۋەرگە قارىغاندا، ئامېرىكا ئىراق بىلەن ب د ت پەۋقۇلئاددە كومىتېتى ئوتتۇرىسىدىكى قورال تەكشۈرۈش كرىزىسى ئاياغلاشتى، دەپ قارىمايدىكەن. ئۇ ھەربىي بېسىمنى داۋاملىق ساقلاپ قېلىش كېرەكلىكىنى تەكىتلەيدىكەن.

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)

ئاساسىي قاتلام كادىرلىرى پاختىچىلىق بىلەن شۇغۇللىنىش جەريانىدا ئەلۋەتتە چارچايدۇ. مەسىلە شۇ يەردىكى، ئۇلارنىڭ چارچىشى ئۆتكەنكى يىللاردىكى چوڭ پولات ـ تۆمۈر تاۋلاش، داجەيچە پەلەمپەي ئېتىزلارنى ياسىغان چاغدىكى ھېرىپ ـ چارچاشتىن ماھىيەتلىك پەرقلىنىدۇ. ھازىر مۇنداق چارچاپ، جاپا چېكىپ ئىشلەش كادىرلارنىڭ ئىستىلىنى ياخشىلايدۇ، ئۇلارنى ئاممىغا تېخىمۇ يېقىنلاشتۇرىدۇ.

ئاقسۇ ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك كادىرلار جان تىكىپ جاسارەت بىلەن ئىشلىدى. كېۋەز ئاپىتىدىن ئاتچىچۇلىق پەيتتە ۋىلايەتلىك پارتكوم، مەمۇرىي مەھكىمىنىڭ رەھبەرلىرى كېۋەزلىكلەرگە باردى. كۇچا، شايار، توقسۇدا بۇ يىل كېۋەز پىتى يامراپ كەتتى. كادىرلار كېۋەزلىكتە ئايلىنىپ يۈرۈپ ئىشلىدى.

(ئاخىرى 4 ـ بەتتە)

خەۋەر قىلدى: ئاپتونوم رايونىمىز مۇئاۋىن رەئىسى غوپۇر ئابدۇللا يېقىندا قەشقەردە خىزمەت تەكشۈرگەندە قەشقەر ۋىلايىتى پەيزاۋات ناھىيىسىنىڭ يۇرت ـ ماكانى قايتا قۇرۇش خىزمىتىدىن مەمنۇن بولدى. قەشقەر شەھىرىنىڭ شەھەر قۇرۇلۇشىغا يۇقىرى باھا بەرگەندىن كېيىن، قەشقەر شەھىرىنىڭ «17 ـ نويابىر» پەۋقۇلئاددە ئېغىر ئوت ئاپىتىنىڭ قالدى ئىشلىرىنى ياخشى ئىشلەشنى ھەم بۇنىڭدىن ساۋاق ئېلىپ، بىخەتەرلىك خىزمىتىنى ھەقىقىي چىڭ تۇتۇشنى تەلەپ قىلدى.

غوپۇر ئابدۇللا ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى مۇشۇ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى سەھەردە «17 ـ نويابىر» پەۋقۇلئاددە ئېغىر ئوت ئاپىتىنىڭ قالدى ئىشلىرىنى بىر تەرەپ قىلىش ئۈچۈن قەشقەرگە بارغانىدى. ئۇ شۇ كۈنى ئوت ئاپىتى تۇغرىسىدىكى دوكلاتنى ئاڭلاپ بولۇپلا سانائەت بۇيۇملىرى سودا مەركىزىگە بېرىپ، ئوت ئاپىتى يۈز بەرگەن جاينى كۆزدىن كۆچۈردى ھەم دوختۇرخانىغا بېرىپ، يارىلانغانلارنى يوقلىدى. ئوت ئۆچۈرۈش ئەترىتى، ج خ، قوراللىق ساقچى قىسىم، تىببىي داۋالاش ئورۇنلىرى ۋە ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ ئوت ئۆچۈرۈشتىكى باتۇرلۇقى، ھەمكارلىشىش روھىنى مەدھىيىلىدى، ئالاقىدار تارماقلاردىن ھادىسىنىڭ كۆرۈلۈش سەۋەبىنى تېزدىن ئېنىقلاپ چىقىشنى، قازا قىلغانلارنىڭ ئاخىرەتلىك ئىشلىرىنى ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا تەسەللىي بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەشنى، يارىلانغانلارنى داۋالاش خىزمىتىنى ۋە سانائەت بۇيۇملىرى سودا مەركىزىنىڭ تىجارەت باشلىشىغا تەييارلىق كۆرۈش خىزمىتىنى داۋاملىق ياخشى

قەشقەر ۋىلايىتىدىن بۇنىڭدىن ساۋاق ئېلىپ، بىخەتەرلىك خىزمىتىنى ھەرگىزمۇ بوشاشتۇرماي چىڭ تۇتۇشنى تەلەپ قىلدى.

غوپۇر ئابدۇللا پەيزاۋات ناھىيىسىدە بۇ يىل يەر تەۋرەش ئاپىتىگە ئۇچرىغان يېڭىمەھەللە، جامباز يېزىلىرىنىڭ قىسمەن كەنت ۋە ئاھالە گۇرۇپپىلىرىغا بېرىپ، ئۆيمۇئۆي ئارىلاپ، دېھقانلارنىڭ يېڭى ئۆيلىرىنىڭ قۇرۇلمىسى، سۈپىتىنى تەكشۈردى. ئاپەتكە ئۇچرىغانلارنىڭ تۇرمۇش، ئىشلەپچىقىرىش ئەھۋالىنى ۋە قىيىنچىلىقلىرىنى سورىدى ھەم ئۇلارغا ئۇن، قەنت، چايدان قاتارلىقلارنى بەردى. ئۇ ناھىيىدىكى ئاپەتكە ئۇچرىغان 11 مىڭ 130 كىشىنىڭ 9 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنىدىن بۇرۇن يېڭى ئۆيگە كىرىپ بولغانلىقىنى ئاڭلاپ بۇ ناھىيىنىڭ قايتا قۇرۇش خىزمىتىدىن مەمنۇن بولدى.

11 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى ئۈرۈمچى شەھىرىدىن قوبۇل قىلىنغان ئەسكەرلەرنىڭ سالامەتلىكى تەكشۈرۈلگەن كۈنى شىنجاڭ ھەربىي رايونىنىڭ سەنۇجاڭى، شاۋجياڭ ماديەنكۇي (ئوتتۇرىدىكى كىشى) قوبۇل قىلىنغان ئەسكەرلەرنىڭ سىياسىي جەھەتتىن تەكشۈرۈش، سالامەتلىك جەھەتتىن تەكشۈرۈش پونكىتىغا بېرىپ، يېشىغا توشقان ياشلارنىڭ سالامەتلىك ئەھۋالى، ئىدىيە ئەھۋالى ۋە ئائىلە ئەھۋالىنى ئىگىلىدى.

خې رۇيدۇڭ فوتوسى

ماۋزۇ خەۋەر

● ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى مۇدىرلار يىغىنىدا ئاپتونوم رايونلۇق 8 ـ نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى 30 ـ يىغىنىنىڭ 12 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلىدىغانلىقى قارار قىلىندى

ئاپتونوم رايونىمىزدا نازىر دەرىجىلىك رەھبەرىي كادىرلارنىڭ كىتاب ئوقۇش كۇرسى ئاياغلاشتى

ئۆز مۇخبىرىمىز خې يىڭمىڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزدا 1997 ـ يىللىق تۇنجى قارارلىق نازىر دەرىجىلىك رەھبەرىي كادىرلارنىڭ كىتاب ئوقۇش كۇرسى 6 كۈن داۋاملىشىپ، مۇشۇ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى ئاياغلاشتى، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، تەشكىلات بۆلۈمىنىڭ باشلىقى چېن دېمىن ئوقۇش تاماملاش مۇراسىمىدا سۆز قىلدى.

كىتاب ئوقۇش كۇرسىدا كۇرسانتلار پارتىيىنىڭ 15 ـ قۇرۇلتىيىدا بېرىلگەن دوكلاتنى ئەستايىدىل ئوقۇپ، ئەمەلىيەتكە زىچ بىرلەشتۈرۈپ مۇزاكىرە قىلدى. رەھبەرىي كادىرلار ئۆگىنىش ئارقىلىق بىردەك مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: دېڭ شياۋپىڭ نەزەرىيىسى ئۇلۇغ بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈش ھەرگىزمۇ قۇرۇق شوئار ئەمەس، بۇ نەزەرىيىنى ئىدىيىمىز، خىزمىتىمىزگە يېتەكچى قىلىپ، ئۇنى ئىدىيىۋى قورال ۋە ھەرىكەت قىبلىنامىسى قىلىپ، ھازىرقى خىزمەتلەرنى پۇختا، ياخشى ئىشلىشىمىز كېرەك.

چېن دېمىن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: رەھبەرىي كادىرلار باشلامچىلىق بىلەن ئەستايىدىل ئۆگىنىشى، ئۆگىنىشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇشى، ھۆججەتلەرنىڭ روھىي ماھىيىتىنى ئىگىلىشى ۋە ئۆزلەشتۈرۈۋېلىشى كېرەك. 15 ـ قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇشتا ئىدىيىدە ئازاد بولۇش، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش كېرەك، شىنجاڭدا ئىدىيىدە ئازاد بولۇشتا «3 پايدىلىق بولۇش»نى ئۆلچەم قىلىش كېرەك. يېڭىلىق يارىتىش ئېڭىنى تۇرغۇزۇش، ئىدىيىدە ئازاد بولۇشنى ھەقىقىي تۇتۇش، ئەمەلىي ئىشلەش كېرەك.

تويبولدى يېزىسى كوللېكتىپىنىڭ ئىقتىسادىي كۈچىنى زورايتتى

4 يىلدا يېزىنىڭ ئىقتىسادىي ھەمكارلىق پاي فوندى مەبلىغى 5 مىليون يۈەندىن ئاشتى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز دولقۇن مۇھەممەت، ئابدۇشۈكۈر ئابدۇكېرىم خەۋەر قىلىدۇ: شايار ناھىيىسىنىڭ تويبولدى يېزىسى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ تارقاق، ئىشىنچا مەبلىغىنى ئىقتىسادىي ھەمكارلىق پاي فوندىغا جەلپ قىلىپ، كوللېكتىپ جۇغلانمىنى كۆپەيتىپ، كوللېكتىپ بىلەن دېھقانلارنىڭ ماس قەدەمدە بېيىشىنى ئىلگىرى سۈردى.

مەھسۇلاتنى ئائىلىلەرگىچە ھۆددىگە بېرىش تۈزۈمىنىڭ يولغا قويۇلۇشى يېزا ئىقتىسادىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ ھال ـ كۈنى ياخشىلاندى. لېكىن كوللېكتىپ ئىگىلىكىدىكى مال ـ مۈلۈكلەرنىڭ كۆپىنچىسى دېھقان، چارۋىچىلارغا باھاغا سۇندۇرۇپ تەقسىم قىلىۋېتىلگەنلىكتىن تويبولدى يېزىسىدا «كوللېكتىپ نامرات، دېھقان باي» بولۇش ھالىتى شەكىللىنىپ قالغانىدى. يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى مەبلەغ باشقۇرۇشتا ئېھتىياجلىق مەبلەغ بىلەن ئىشىنچا مەبلەغنى ئايرىپ باشقۇرۇش تەدبىرىنى قوللىنىپ، كوللېكتىپ

(ئاخىرى 4 ـ بەتتە)

شياڭگاڭ جۇڭخۇا باش سودا جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نامرات رايونلىرىدىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرگە كىتاب ئىئانە قىلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز لى بىڭشيالى خەۋەر قىلىدۇ: شياڭگاڭ ۋەتىنىمىز قوينىغا قايتىپ كەلگەن پەيتتە، شياڭگاڭ جۇڭخۇا باش سودا جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ۋاڭ مىنگاڭ تەشەببۇس قىلغان، قىسمەن ئەزالار قاتناشقان نامرات رايونلاردىكى ئوتتۇرا، باشلانغۇچ مەكتەپلەرگە كىتاب ئىئانە قىلىش پائالىيىتىدە ئىئانە قىلىنغان 27 يۈرۈش، 135 مىڭ كىتاب 9 ـ ئاينىڭ باشلىرىدا ئاپتونوم رايونىمىزغا ئېلىپ كېلىندى. بۇ كىتابلار تۇرپان، قەشقەر، قىزىلسۇ قىرغىز ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى 27 مەكتەپكە تارقىتىپ بېرىلدى.

بۇ تۈركۈم كىتابلار تارىخ، ئەدەبىيات، مۇزىكا، سەنئەت، پەن ـ تېخنىكا، قانۇن قاتارلىق كۆپ تەرەپتىكى مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

ئىدىيىدە ئازاد بولۇش ھەممىدىن مۇھىم

گېزىتىمىز ئوبزورچىسى خۇاڭ يۈەنسەي

يولداش ۋاڭ لېچۈەن ج ك پ ئاپتونوم رايونلۇق 5 ـ نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 4 ـ ئومۇمىي كېڭەيتىلگەن يىغىنىدا بەرگەن دوكلاتىدا مۇنداق دېدى: «ئىدىيىدە ئازاد بولۇش دەرىجىسى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىشنىڭ سالمىقىنى بەلگىلەيدۇ ھەم ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ سۈرئىتىنى بەلگىلەيدۇ. دېڭىز بويىدىكى ۋە ئىچكى جايلاردىكى ئىلغار ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارغا سېلىشتۇرغاندا پەرقىمىز ناھايىتى كۆپ، ناھايىتى زور، لېكىن ئەڭ مۇھىم پەرق ئىدىيە، قاراش جەھەتتە. ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى يۇكسەلدۈرۈش، تەرەققىيات پەرقىنى كىچىكلىتىش ئۈچۈن ئىدىيىدە ئازاد بولۇپ، كۆز قاراشنى ئۆزگەرتىپ، ئىقتىسادىي تەرەققىياتقا توسقۇنلۇق قىلىدىغان كونا قاراشلارنىڭ ئاسارىتىدىن تەلتۆكۈس قۇتۇلۇش ھەممىدىن مۇھىم.»

ئىدىيىدە ئازاد بولۇشنى نېمە ئۈچۈن ئالدىنقى ئورۇنغا قويىمىز؟ بۇنىڭ ئاز دېگەندە 3 قاتلاملىق مەنىسى بار:

بىرىنچى، ئىدىيىدە ئازاد بولۇش ـ ئەنگۈشتەر. ئىدىيىدە ئازاد بولغاندا، كونا قاراشلاردىن قۇتۇلۇپ، دادىل بولۇپ، خىزمەتتە ئۈزلۈكسىز يېڭى چارىلەرنى تاپقىلى، يېڭى بوسۇش ھاسىل قىلغىلى، يېڭى تۆھپە قوشقىلى بولىدۇ. پارتىيە 11 ـ نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 ـ ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، «2 ئومۇمەن»نىڭ قاملىنى بۇزۇپ تاشلاپ، پارتىيىنىڭ ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش ئىدىيىۋى لۇشيەنىنى ئەسلىگە كەلتۈرمىگەن بولساق، يولداش دېڭ شياۋپىڭ جەنۇبتى كۆزدىن كۆچۈرگەندە سۆز قىلغان ۋە پارتىيە 14 ـ قۇرۇلتىيىدىن كېيىن، «سوتسىيالىزم»مۇ ياكى «كاپىتالىزم»مۇ دېگەن مەسىلە توغرىسىدىكى بويۇنتۇرۇقنى پاچاقلاپ، «3 پايدىلىق بولۇش»نى توپ ھۆكۈم قىلىش ئۆلچىمى قىلىپ، پۈتۈن پارتىيە ۋە ئومۇمىي خەلقنىڭ ئىدىيىسىنى زور دەرىجىدە ئازاد قىلمىغان بولساق، بۈگۈنكىدەك ئالەمشۇمۇل زور ئۆزگىرىش، زور تەرەققىيات بولامتى؟ بۇنى دېڭىز بويىدىكى ۋە ئىچكى جايلاردىكى ئىلغار ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلارنىڭ ئەمەلىيىتى شۇنداقلا ئاپتونوم رايونىمىز ئىسلاھات ئېلىپ بارغان، ئىشىكنى ئېچىۋەتكەن 20 يىلغا يېقىن ۋاقىتتا قولغا كەلتۈرگەن غايەت زور مۇۋەپپەقىيەتلەرمۇ ئىسپاتلىدى.

(ئاخىرى 4 ـ بەتتە)

ئىناۋەت ئاپىقاندىلا روناق تاپقىلى بولىدۇ

— كۇچا ناھىيىسى ئۇچۇۋستەڭ پاختا زاۋۇتى توغرىسىدا

غەيرەت تۇمەر (ئۆز مۇخبىرىمىز)، ئەبەيدۇللا مەھمۇت

كۇچا ناھىيىسى ئۇچۇۋستەڭ يېزىلىق پاختا زاۋۇتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى، سۈپەت ئۆتكىلىنى، ئەلا مۇلازىمەت قىلىشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇش ئارقىلىق دېھقانلار ئارىسىدا يۈكسەك ئىناۋەت تىكلەپ، كارخانىنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇردى، پاختىچىلىقنى يۈكسەلدۈرۈپ، دېھقان، چارۋىچىلارنى ھاللىق سەۋىيىگە يەتكۈزۈش قەدىمىنى تېزلىتىشكە تۆھپە قوشتى.

ھازىر بۇ زاۋۇتنىڭ مۇقىم مۈلۈك قىممىتى 3 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، زاۋۇت يېڭى قۇرۇلغان 1971-يىلدىكىدىن 3 مىليون يۈەن كۆپەيدى. بۇلتۇر زاۋۇت بويىچە سېتىۋېلىنغان پاختا پۇلى 24 مىليون 200 مىڭ يۈەن بولۇپ، يېزا بويىچە كىشى بېشىغا 1029 يۈەندىن توغرا كەلگەن بولسا، بۇ يىل سېتىۋېلىنىدىغان پاختا پۇلىنىڭ 32 مىليون يۈەنگە يېتىپ، دېھقانلارنىڭ خاس پاختىدىن قىلغان ئومۇمىي كىرىمىنىڭ كىشى بېشىغا 1361 يۈەندىن توغرا كېلىپ، بۇلتۇرقىدىن بىراقلا 300 يۈەندىن كۆپرەك ئاشىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى. 1995-يىلدىن بۇيان بۇ زاۋۇت ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ مائاشىنى تارقىتىش، پاراۋانلىق ئىشلىرىنى ياخشىلاش، تەكرار ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمىنى كېڭەيتىش، تېخنىكا ئۆزگەرتىش، ئۈسكۈنىلەرنى رېمونت قىلىش، يېڭىلاش، بىخەتەرلىك ئەسلىھەلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە يېتەرلىك مەبلەغ قالدۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىش ئاساسىدا، يۇقىرىغا تاپشۇرىدىغان ساپ پايدىنى يىلغا ئوتتۇرا ھېساب بىلەن % 15 تىن كۆپەيتىپ، ناھىيىنىڭ تەقدىرلىشىگە ئېرىشىپ كەلدى.

ئۇچۇۋستەڭ پاختا زاۋۇتى 36 ئىشچى - خىزمەتچى، 6 مەشغۇلات گۇرۇپپىسى، 1 قوشۇمچە كەسىپ ئەترىتىگە ئىگە كىچىك كارخانا بولۇپ، ناھىيىلىك پاختا - چىگە شىركىتىگە ۋاكالىتەن بۇ يېزىدىكى دېھقانلارنىڭ پاختىلىرىنى سېتىۋېلىش، چىگىتىنى ئايرىش، تايلاش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. ئاپتونوم رايون ئوتتۇرىغا قويغان پاختىچىلىقنى تېز يۈكسەلدۈرۈش ئىستراتېگىيىسىنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا ئەگىشىپ، ئۇچۇۋستەڭ يېزىسىنىڭ

ئىشتا باشلامچىلىق بىلەن ئۈلگە كۆرسىتىشى نەتىجىسىدە، بۇ زاۋۇتتىكىلەر «پاختىچىلىقنىڭ يۈكسىلىشى ياكى چېكىنىشى زاۋۇتىمىزنىڭ روناق تېپىشى ياكى ۋەيران بولۇشىغا مۇناسىۋەتلىك، پاختىكارلارنىڭ تەقدىرى بىزنىڭ تەقدىرىمىزنى بەلگىلەيدۇ» دېگەن ئىدىيىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزدى، ئۇنى ئەمەلىي ھەرىكەتكە قوماندانلىق قىلدۇردى. بۇلتۇر بۇ زاۋۇت خامپاباغ كەنتىنى نۇقتا قىلىپ، يېزىنىڭ پاختىچىلىقىغا تېخنىكا جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىش ۋەزىپىسىنى تەشەببۇسكارلىق بىلەن ئۈستىگە ئالدى. ئۇلار زاۋۇتنىڭ مەشغۇلات ۋەزىپىسى ئېغىر، ئەمگەك كۈچى ئاز بولۇۋاتقان ئەھۋال ئاستىدىمۇ، دېھقانچىلىقنىڭ ئارىسالدى مەزگىلىدە 4 تىن 5 كىچە، جىددىي مەزگىللىرىدە 8 دىن 10 غىچە كىشىنى بۇ كەنتتە مۇقىم تۇرۇپ، دېھقانلارغا يېتەكچىلىك، مۇلازىمەت قىلىشقا ئەۋەتتى. زاۋۇتنىڭ تەكرار ئىشلەپچىقىرىش مەبلىغىدىن 15 مىڭ يۈەننى ئۆسۈمسىز قەرز ھېسابىدا دېھقانلارنىڭ خىمىيىۋى ئوغۇت، سۇلياۋ يوپۇق سېتىۋېلىشىغا بېرىپ تۇردى. كېۋەز تېرىش، پەرۋىش قىلىشنىڭ ھەر بىر ھالقىلىق باسقۇچلىرىدا قوللانغان يېڭى تېخنىكا، يېڭى تەجرىبىلەرنى يېزىلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ قوللىشى ئارقىلىق ۋاقتىدا كەڭ دائىرىدە ئومۇملاشتۇردى. بۇنىڭ بىلەن بۇلتۇر خېلى كۆپ جايلاردا كېۋەز ھوسۇلى كېمىيىپ كەتكەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇچۇۋستەڭ يېزىسىدا سېتىۋېلىنغان پاختا 40 مىڭ 240 دەنگە يېتىپ، 1995 - يىلدىكىدىن 9240 دەن ئاشتى. بۇ زاۋۇت نۇقتا قىلغان خامپاباغ كەنتىدە بولسا كېۋەزنىڭ بىرلىك ھوسۇلى (ساپ پاختا) 99 كىلوگىرامغا يېتىپ، ناھىيە، يېزىنىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىدىن كۆرۈنەرلىك يۇقىرى بولدى. بۇ جەرياندا پاختا زاۋۇتىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر خامپاباغ كەنتىدىكى نامرات ئائىلىلەرگە 710 يۈەن نەق پۇل، 120 يۈرۈش كىيىم -

چايخانا، ئاشخانا، يەسلى، داۋالاش، خالتا ياماش، ھارۋا- جابدۇقلارنى ساقلاش ئورنى تەسىس قىلىپ، پاختىكارلارغا ھەر جەھەتتىن قولايلىق يارىتىپ بەردى. ئىشچى - خىزمەتچىلەر كۈنىگە 10 نەچچە سائەتلەپ ئىشلىسىمۇ، دېھقانلارنىڭ شۇ كۈنى ئېلىپ كەلگەن پاختىسىنى شۇ كۈنى سېتىۋېلىشقا كاپالەتلىك قىلدى. زاۋۇت مەسئۇللىرى، پرىيومچى، جىڭ - تارازىچى ۋە باشقا خادىملارنى ئىش ھالقىلىرىدىكى بوش ۋاقىتلاردا دېھقانلارنىڭ سېتىپ بېرىش ئالدىدىكى پاختىلىرىنى ئادالاشقا ھەقسىز ياردەم بېرىشكە ئويۇشتۇردى. دەرىجە، باھا بېكىتىش ئادىل، مۇلازىمەت قىزغىن، ئەتراپلىق بولغانلىقتىن، بۇ يىل ئۆكتەبىرنىڭ ئوتتۇرىغا قەدەر سېتىۋېلىنغان 25 مىڭ دەن پاختىدىن 1-، 2-دەرىجىدىكى پاختا % 99 كە يېتىپ، ئىلگىرىكى يىللاردىكىدىن كۆرۈنەرلىك يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. چىگىتى ئايرىلىپ، يۇقىرىغا يۆتكەپ بېرىلىدىغان ساپ پاختىنىڭ سۈپىتىگە ھەققىي كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن بۇ زاۋۇت يېڭى پاختا بازارغا كىرىشتىن ئىلگىرىكى ماشىنا- ئۈسكۈنىلەرنى تەكشۈرۈش، ئاسراش، رېمونت قىلىش خىزمىتىنى بالدۇر، ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇردى. چىگىت ئايرىش مەشغۇلاتى باشلانغاندىن كېيىن مەشغۇلات ۋاقتىنى

ئۇزارتىپ، ماشىنا-ئۈسكۈنىلەرنىڭ ھەرىكەت سۈرئىتىنى ئاستىلىتىش ئارقىلىق، زاۋۇتتىن چىقىرىلىدىغان ھەر بىر تاي پاختا سۈپىتىنىڭ ئىشەنچلىك بولۇشىنى كاپالەتكە ئىگە قىلدى. چىگىتتىن تۈۋىت ئايرىش ماشىنىسىدىن بىرنى يېڭىدىن ئىشقا كىرىشتۈرۈپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى يۇقىرى كۆتۈردى.

ئۇچۇۋستەڭ پاختا زاۋۇتى كەسپىي دائىرىدىكى خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلەش بىلەن بىللە، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپا-مۇشەققەتكە چىداپ ئىگىلىك يارىتىش روھىنى جارى قىلدۇرۇشقىمۇ يېتەرلىك ئەھمىيەت بەردى. كۆپ يىللاردىن بۇيان ئۇلار زاۋۇتنىڭ چوڭ-كىچىك رېمونتىنى ئۆزلىرى قىلىپ كەلگەندىن باشقا، بۇلتۇر يېزىدىن 200 مو يەرنى ھۆددىگە ئېلىپ، قوشۇمچە تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق كەسپىنى يولغا قويۇپ، تۇنجى يىلىلا 110 مىڭ يۈەن مەھسۇلات قىممىتى، 14 مىڭ يۈەن ساپ پايدا ياراتتى. بۇ يىل ئۇلارنىڭ قوشۇمچە كەسىپتىن ياراتقان ئومۇمىي مەھسۇلات قىممىتىنىڭ 230 مىڭ يۈەندىن، ساپ پايدىسىنىڭ 30 مىڭ يۈەندىن ئاشىدىغانلىقى مۆلچەرلەندى.

ئۇچۇۋستەڭ پاختا زاۋۇتىنىڭ ئەمەلىيىتى شۇنى ئىسپاتلىدىكى، يېزا ئىگىلىكىگە بىۋاستە مۇلازىمەت قىلىدىغان كارخانىلار روناق تېپىش ئۈچۈن ئالدى بىلەن ئۆز ئوبيېكتلىرى، خېرىدارلىرى ئالدىدا ئىناۋەت تېپىشى كېرەك.

سۈرەتتە: زاۋۇت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، زاۋۇت باشلىقى ئېلى پازىل (سولدىن 3-كىشى)

گۇما ناھىيىلىك تەمنات - سودا كوپىراتىپى بازار ئۆچۈرىغا ئەھمىيەت بېرىپ، كۆرۈنەرلىك ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مۇھەممەت ھېيت** خەۋەر قىلىدۇ: گۇما ناھىيىلىك تەمنات-سودا كوپىراتىپى ئىچكى قىسمىدىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، مال تۈرىنى كۆپەيتىپ، بازار ئۆچۈرىغا ئەھمىيەت بېرىپ، ئەلا مۇلازىمەت قىلغانلىقتىن، بۇ يىللىق پايدا كۆرسەتكۈچىنى مۇددەتتىن 3 ئاي بۇرۇن % 53.4 ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ بولدى.

بۇ كوپىراتىپ بۇ يىلنىڭ بېشىدىلا بۇ يىللىق پايدا كۆرسەتكۈچىنى ھەر بىر دۇكان ۋە ھەر بىر ئادەم بېشىغىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، مۇكاپات بىلەن جازانى ئايمۇ ئاي نەقلەشتۈردى ۋە مال تۈرىنى 1000 خىلدىن ئاشۇرۇپ، ھېيت - بايرام ۋە دەم ئېلىش كۈنلىرىمۇ تىجارەتنى توختاتماي خېرىدارلار ئۈچۈن ئەلا مۇلازىمەت قىلدى.

بۇ كوپىراتىپ يەنە زىياننى ئازايتىپ، پايدىنى ئاشۇرۇشنى چىڭ تۇتۇش بىلەن بىللە، تېرىلغۇ مەزگىلىدە دېھقانلارنى 3054 توننا خىمىيىۋى ئوغۇت، 541 توننا سۇلياۋ يوپۇق بىلەن ۋاقتىدا تەمىنلەپ، تېرىلغۇنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يىلنىڭ بېشىدىن 10-ئايغا قەدەر كوپىراتىپ بويىچە يارىتىلغان پايدا 729 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، بۇ يىللىق پايدا كۆرسەتكۈچى % 53.4 ئاشتى، كىرگۈزگەن مال قىممىتى 49 مىليون 620 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 9 مىليون 50 مىڭ يۈەن، سودا كىرىمى 85 مىليون 290 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 5 مىليون 680 مىڭ يۈەن ئاشتى.

مارالبېشى ناھىيىلىك ئامانەت - قەرز كوپىراتىپلار بىرلەشمىسى قەرزلەرنى يىغىۋېلىپ، يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنىدىغان سېلىنمىنى كۆپەيتتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئەنۋەر خىزمەت** خەۋەر قىلىدۇ: مارالبېشى ناھىيىلىك ئامانەت - قەرز كوپىراتىپلار بىرلەشمىسى مەبلەغ مىقدارىنى زورايتىپ، يېزا ئىگىلىكىگە سېلىنىدىغان سېلىنمىنى كۆپەيتىپ، ناھىيىنىڭ «بىردە ئەلا، ئىككىدە يۇقىرى» يېزا ئىگىلىكى بەرپا قىلىشىغا كۈچلۈك مەدەت بەردى.

بۇ ئامانەت - قەرز كوپىراتىپلار بىرلەشمىسى يېزا ئىگىلىكى ھەمدە يەككە ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇشقا سېلىنىدىغان سېلىنمىغا ۋاقتىدا، تولۇق كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، بۇ يىل 3-ئايدا 6 كىشىدىن تەركىب تاپقان تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى تەشكىللەپ، 2 ئاي ۋاقىت سەرپ قىلىپ، ئاساسىي قاتلام ئامانەت- قەرز كوپىراتىپلىرىنىڭ 1994-يىلىدىن بۇ يىلنىڭ ئوتتۇرىغىچە بولغان ئارىلىقتىكى ئارخىپلاشتۇرۇلغان ھېساباتلىرىنى بىر نۆۋەت ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈپ، ئىگىلىۋېلىنغان، يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىنغان، نامۇۋاپىق چىقىم قىلىنغان 36 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك

مىڭ 310 يۈەن ئۆسۈم پۇلىنى قايتۇرۇۋالغاندىن باشقا، كەم بېرىلگەن 8600 يۈەن ئۆسۈمنى ئېنىقلاپ، مۇئامىلىدارلارغا تولۇقلاپ تارقىتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى. بۇ كوپىراتىپ يەنە قەرزنى كەم تارقاتقان بولسا، شۇ كىشى مەسئۇل بولۇپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، 9-ئاينىڭ ئاخىرىدىن بۇرۇن يىغىپ تاپشۇرۇش مۆھلىتى بېرىپ، مۇددەت ئىچىدە تاپشۇرۇپ بولالمىغانلارنىڭ ھەر ئايلىق مائاشىدىن % 40 تۇتۇپ قېلىشنى بېكىتتى. بۇنىڭ بىلەن بۇ كوپىراتىپ 6 - ئاينىڭ 20 - كۈنىدىن 10-ئاينىڭ ئوتتۇرىغىچە كونا قەرزدىن 128 مىڭ يۈەننى يىغىۋالدى. بۇ يىل يېزا ئىگىلىكى ئۈچۈن 35 مىليون 900 مىڭ يۈەن، يەككە ئىگىلىكنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن 12 مىليون يۈەن قەرز پۇل تارقاتقان بولۇپ، 10-ئاينىڭ 10-كۈنىگىچە بۇنىڭ % 64 ىنى يىغىۋېلىپ، ناھىيىنىڭ «بىردە ئەلا، ئىككىدە يۇقىرى» يېزا ئىگىلىكى

رايون ... قويغان پاختىچىلىقنى بىر يۈكسەلدۈرۈش ئىستراتېگىيىسىنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا ئەگىشىپ، ئۇچتۆستەڭ يېزىسىنىڭ كېيىنكى تېرىلغۇ كۆلىمى بۇ زاۋۇت يېڭى قۇرۇلغان 70-يىللارنىڭ بېشىدىكى بىر نەچچە مىڭ مودىن تەدرىجىي كېڭىيىپ، ھازىر 30 مىڭ مودىن كۆپرەككە يەتتى. پاختىچىلىق دېھقانچىلىقنىڭ ئىچكى قىسمىدىكى قوشۇمچە كەسىپتىن بىراقلا ئاشلىق بىلەن تەڭ ئورۇندا تۇرىدىغان تۈۋرۈك كەسىپكە ئايلاندى. بۇنىڭ بىلەن پاختا زاۋۇتىنىڭ سېتىۋېلىش، چىگىت ئايرىش، تايلاش - قاچىلاش ۋەزىپىسى ئۇنىڭ ئەسلى ئىقتىدارىدىكىدىن نەچچە ھەسسە ئېشىپ كەتتى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئەمگەك سىجىللىقىمۇ يىلدىن - يىلغا ئېغىرلاشتى. مۇشۇنداق يېڭى يۈزلىنىش، يېڭى سىناق ئالدىدا، زاۋۇت پارتىيە ياچېيكىسى كۈچلۈك مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسى بىلەن دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىقلارنى بىر - بىرلەپ يەڭدى. ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ھەر قانچە جاپا چەكسىمۇ دۆلەتنىڭ پاختىچىلىقنى يۈكسەلدۈرۈش ئىستراتېگىيىسىنىڭ ئوڭۇشلۇق يولغا قويۇلۇشىغا، دېھقان قېرىنداشلىرىنىڭ پاختىچىلىققا تايىنىپ، تېزرەك ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشىگە تېگىشلىك كۈچ چىقىرىشقا يېتەكلىدى. پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ ئىشچى-خىزمەتچىلەرگە بولغان ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمىتى، كەسىپ ئەخلاقى تەربىيىسىنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىشى، ياچېيكا شۇجىسى، زاۋۇت باشلىقى ئېلى پازىلنىڭ ھەممە

پاختا زاۋۇتىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر خامپاباغ كەنتىدىكى نامرات ئائىلىلەرگە 710 يۈەن نەق پۇل، 120 يۈرۈش كىيىم - كېچەك، 1.5 توننا كۆمۈر ئىئانە قىلغاندىن تاشقىرى، يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتەپكىمۇ ھەقسىز 8 توننا كۆمۈر ياردەم قىلىپ، دېھقانلارغا كۆڭۈل بۆلىدىغان، مائارىپنى قوللايدىغان ئېسىل خىسلىتىنى نامايان قىلدى.

پاختا زاۋۇتلىرىنىڭ ئاساسلىق مەشغۇلات تەرتىپلىرىنىڭ ھەممىسى دۆلەت پىلانىنىڭ يېتەكچىلىكىدە بىر تۇتاش ئېلىپ بېرىلغاچقا، ئۇنىڭدا قىلچە بىپەرۋالىق قىلىشقا بولمايدۇ. بۇ يەردىكى تۈپ مەسىلە دۆلەت، كوللېكتىپ، شەخسىدىن ئىبارەت 3 تەرەپنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىشتا ئىپادىلىنىدۇ. ئۇچتۆستەڭ يېزىلىق پاختا زاۋۇتى ئەمەلىي خىزمەت داۋامىدا بۇ نۇقتىغا ئالاھىدە دىققەت قىلدى، بىر تەرەپنى دەپ يەنە بىر تەرەپنىڭ مەنپەئەتىنى زىيانغا ئۇچرىتىشقا يول قويمىدى. ھەر يىلقى پاختا سېتىۋېلىش مەزگىلىدە دېھقانلارغا دۆلەتنىڭ پاختىچىلىققا دائىر سىياسەتلىرىنى كەڭ تەشۋىق قىلىپ، ئۇلارنىڭ كېۋەزنى كۆپ تېرىش، ياخشى پەرۋىش قىلىشقا، كېيىنكى يىلى ئۇچۇن يېتەرلىك سېلىنما قالدۇرۇشقا بولغان قىزغىنلىقىغا ئىلھام بەردى. پاختىنى دەرىجە بويىچە يىغىش، قۇرۇتۇش، سېتىپ چىقىرىشنىڭ تېخنىكىلىق تەلەپ - قائىدىلىرى، پرېيوم قىلىش، تۇرگە ئايرىش، باھا بېكىتىشنىڭ ئاساسىي ئۆلچەم، شەرتلىرىنى ئاشكارا ئېلان قىلىپ، جەمئىيەتنىڭ، پاختىكارلارنىڭ نازارىتىنى ئاڭلىق قوبۇل قىلدى. زاۋۇت ئەتراپىدا

سۈرەتتە: پاختا سېتىۋېلىش مەيدانىدىن كۆرۈنۈش.

ئۆز مۇخبىرىمىز **غەيرەت ئۆمەر** فوتوسى

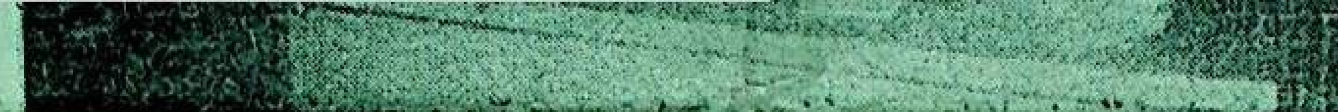

سۈرەتتە: زاۋۇت پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى، زاۋۇت باشلىقى ئېلى پازىل (سولدىن 3-كىشى) پرېيوم قىلىنغان پاختىلارنىڭ سۈپىتىنى قايتا تەكشۈرمەكتە.

... ئىشلىتىۋېلىنغان، نامۇۋاپىق چىقىم قىلىنغان 36 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك پۇلنى ئېنىقلاپ، دەرھال ئەسلىگە كەلتۈردى، ئارتۇق بېرىۋېتىلگەن 11 ... يىغىۋېلىپ، ناھىيىنىڭ «بىردە ئەلا، ئىككىدە يۇقىرى» يېزا ئىگىلىكى قۇرۇلۇشىغا مەدەت بېرىشكە پۇختا ئاساس ياراتتى.

دۆلەتباغ يېزىسى دېھقانچىلىق پەن - تېخنىكىسنى ئومۇملاشتۇرۇش ئارقىلىق دېھقانلارنىڭ بېيىش قەدىمىنى تېزلەتتى

تەكلىپلىك مۇخبىرىمىز **مۇھەممەتئېمىن غۇلام** خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر شەھىرىگە قاراشلىق دۆلەتباغ يېزىسى 1990-يىلدىن بۇيان ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان يېزا پەن - تېخنىكىسنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىنى بوشاشماي چىڭ تۇتۇپ ۋە كېڭەيتىپ، دېھقانلارنىڭ بېيىش قەدىمىنى تېزلەتتى.

بۇ يېزا تېرىلغۇ يەر ئاز، ئادەم كۆپ بولۇشتەك ئەھۋالدا، دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ بېيىش قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، مۇھىم نۇقتىنى دېھقانلارنى ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بىلەن تەربىيىلەشكە قاراتتى. يېزا، كەنت، مەھەللىلەردە بۇ خىزمەتكە رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى قۇرۇپ، يۇقىرى-تۆۋەن ئورتاق ماسلاشتى. يېقىنقى 3 يىل ئىچىدە 56 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سەرپ قىلىپ، يېزىلىق پەن - تېخنىكا مەكتىپى ۋە كەنتلەردىكى پەن - تېخنىكا ئۆگىنىش سىنىپلىرىنىڭ شارائىتىنى ياخشىلىدى. يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتەپ پۈتۈن يىللىق تۈزۈمدىكى 3 سىنىپ ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىپ، سىستېمىلىق ئوقۇتۇشنى يولغا قويۇپ، تەربىيىلەش پىلانىنىڭ ئورۇندىلىشىغا كاپالەتلىك قىلدى.

بۇ يېزا بۇ يىل 11-ئاينىڭ بېشىغىچە ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان پەن - تېخنىكا بىلىملىرى بويىچە 385 قارار كۇرس ئېچىپ، 32 مىڭ 245 ئادەم (قېتىم)نى تەربىيىلىدى. ئۇلار يەنە قەشقەر پېداگوگىكا ئىنستىتۇتى، قەشقەر ۋىلايەتلىك يېزا ئىگىلىك تېخنىكا مەكتىپى قاتارلىق ئورۇنلاردىن ئاگرونوملارنى تەكلىپ قىلىپ، دېھقانچىلىق، باقمىچىلىق، باغۋەنچىلىك، كۆكتاتچىلىق، چارۋىچىلىق ۋە دېھقانچىلىق دورىلىرىنى ئىشلىتىش، ساقلاشقا دائىر مەزمۇنلاردا ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان «يېزا پەن- تېخنىكىسى قوللانمىسى» تۈزۈپ، يېزا بويىچە ھەممە ئائىلىلەرگە تارقىتىپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يېزىدىكى دېھقانلار پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق، كۆكتاتچىلىق، باغۋەنچىلىك كەسىپلىرى بىلەن شۇغۇللىنىپ، بېيىش قەدىمىنى تېزلەتتى. نەتىجىدە، دېھقانلارنىڭ كىرىمىمۇ 1990-يىلدىكى 760 يۈەندىن بۇلتۇر 10 مىڭ 115 يۈەنگە يېتىپ، يىلمۇ يىل ئاشتى. دۆلەتباغ يېزىلىق پەن- تېخنىكا مەكتىپى بۇ خىزمەتتە تۈرتكىلىك رول ئوينىغاچقا، يېقىنقى 3 يىلدىن بۇيان، يېزا، شەھەر، ۋىلايەت ۋە ئاپتونوم رايون بويىچە «دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ پەن-تېخنىكا ساپاسىنى ئۆستۈرۈشتىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالىنىپ تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى.

بۇ يىل ئاستانە يېزىسىدا كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىم 2290 يۈەنگە يەتتى

تەكلىپلىك مۇخبىرىمىز **ئابدۇۋاھىت ئىسھاق** خەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىل قۇمۇل شەھىرىنىڭ ئاستانە يېزىسى پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ يېزا ئىقتىسادىنى گۈللەندۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ، ئاشلىقنى مۇقىملاشتۇرۇپ، پاختىنى ئاشۇرۇپ ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قەدىمىنى تېزلەتكەچكە، دېھقانلارنىڭ كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن كىرىمى 2290 يۈەنگە يېتىپ، 1996-يىلدىكىدىن 323 يۈەن ئاشتى.

بۇ يىل ئاستانە يېزىسىدىكى دېھقانلار پەن-تېخنىكىغا ئەھمىيەت بېرىپ، كېۋەزنى كەڭ ئەنلىك سۇلياۋ يېپىپ تېرىش، بۇغداي، قوناقنى سۇلياۋ يېپىپ تېرىش، پارنىكتا كۆكتات ئۆستۈرۈش، پارنىكتا چارۋا بورداش قاتارلىق يېڭى تېخنىكىنى زور كۆلەمدە كېڭەيتتى. 5164 مو تۆۋەن ھوسۇللۇق ئېتىزنى ئۆزگەرتتى، يېزىلىق ھۆكۈمەت 34 قارار پەن- تېخنىكا ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىپ، 2727 ئادەم (قېتىم)نى تەربىيىلىدى. 1860 پارچە پەن- تېخنىكا ئوقۇشلۇقى تارقاتتى. دېھقانچىلىقتا پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ تېرىقچىلىق قىلىش، پەرۋىش قىلىش چىڭ تۇتۇلغانلىقتىن، كېۋەزنىڭ بىرلىك ھوسۇلى 105 كىلوگرامغا يېتىپ، 1996-يىلدىكىدىن 12 كىلوگرام ئاشتى. ئومۇمىي ھوسۇل 2 مىليون 89 مىڭ كىلوگرامغا يېتىپ، يۇقىرى سەۋىيە يارىتىلدى. يېڭىدىن 212 مو يەردە 76 كۆكتات تېرىش پارنىكى ياسالدى. بۇنىڭ بىلەن بۇ يېزىدا پارنىك 486 گە، ئومۇمىي كۆلىمى 762 موغا، سېتىلغان گۆش 786 تونناغا يەتتى. بۇ يىل 10-ئايدا يېزىلىق ھۆكۈمەتنىڭ 100 مىڭ يۈەن، ھەر بىر ئائىلىنىڭ 450 يۈەن مەبلەغ سېلىشى بىلەن 1000 ئائىلە سىملىق تېلېۋىزور كۆرەلەيدىغان بولدى ھەمدە 100 ئائىلە تېلېفون ئورناتتى.

يېڭىبوستان كەنتىگە توك يەتكۈزۈلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **مەخسۇت ھۈسەيىن** خەۋەر قىلىدۇ: توقسۇن ناھىيىسىنىڭ كوموش بازىرىغا قاراشلىق يېڭىبوستان كەنتىگە توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى مۇۋەپپەقىيەتلىك تاماملىنىپ، دېھقان، چارۋىچىلار توكتىن پايدىلىنالايدىغان بولدى.

يېڭىبوستان كەنتى كوموش بازىرىدىن 10 نەچچە كىلومېتىر يىراققا جايلاشقان، 30 نەچچە دېھقان، چارۋىچى ئائىلىسى ئولتۇراقلاشقان كەنت بولۇپ، توك بولمىغانلىقتىن، كەنتنىڭ تەرەققىياتى چەكلىمىگە ئۇچراپ كەلگەنىدى. بۇ يىل كىرىشى بىلەنلا ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ئالاقىدار تارماقلاردىن مەخسۇس كۈچ تەشكىللەپ بۇ كەنتكە توك يەتكۈزۈشنىڭ پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى ۋە قۇرۇلۇشنى ئومۇميۈزلۈك باشلىۋەتتى. قۇرۇلۇش باشلىنىشى بىلەنلا كوموش بازارلىق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى مەخسۇس خادىم ۋە ماددىي كۈچ ئۇيۇشتۇرۇپ، قۇرۇلۇش ئىشلىرىغا يېقىندىن ياردەم بەردى. بۇنىڭ بىلەن قىسقىغىنە بىر مەزگىللىك جاپالىق تىرىشچانلىق نەتىجىسىدە 11-ئاينىڭ بېشىدا بۇ كەنتكە توك يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشى غەلىبىلىك تاماملىنىپ كەنتتىكى ھەر مىللەت دېھقان، چارۋىچىلار توكتىن ئۈنۈملۈك پايدىلىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولدى.

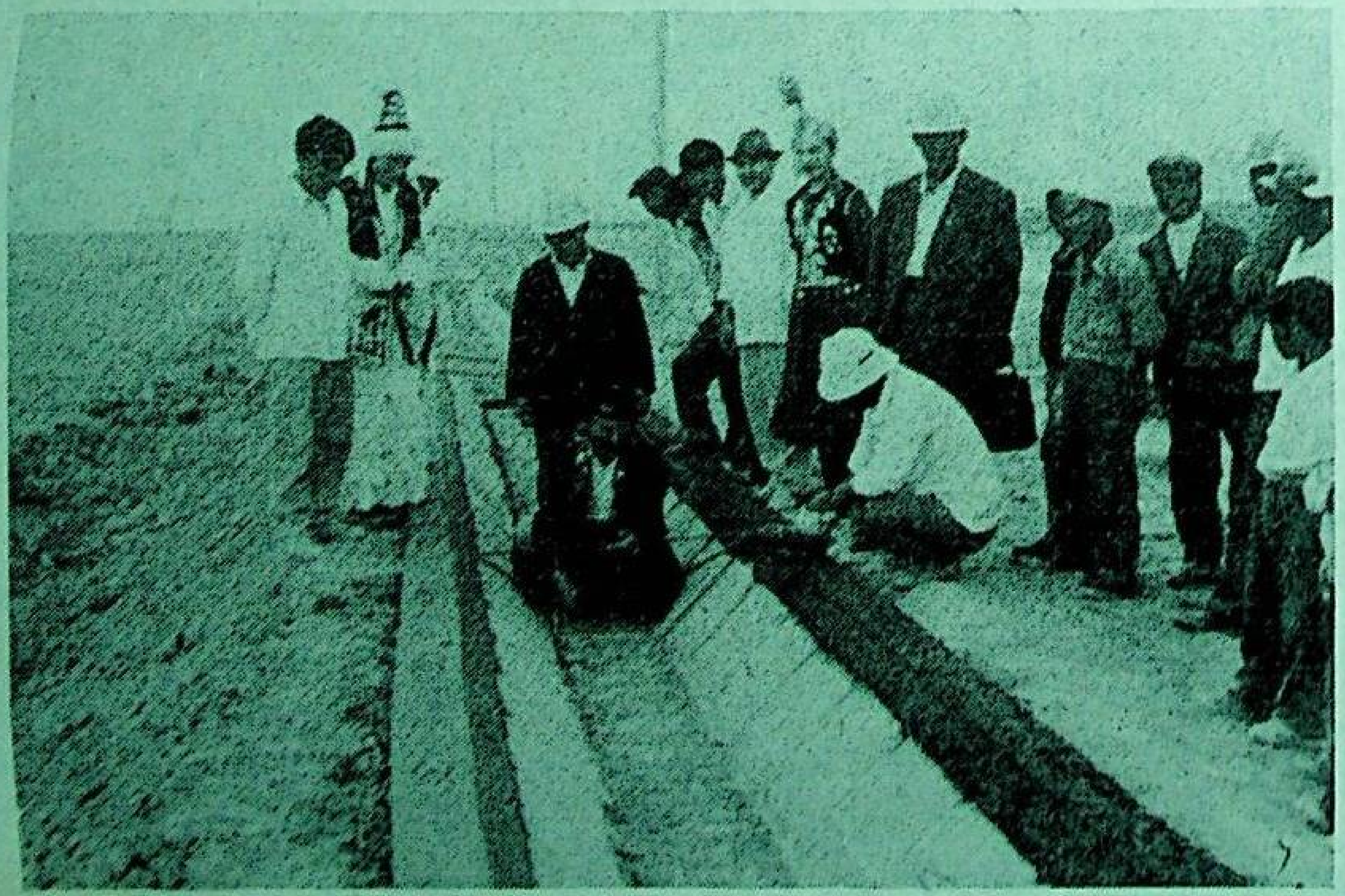

باركۆل قازاق ئاپتونوم ناھىيىسىنىڭ سارچوقا يېزىسى چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن، بۇ يىل 530 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، سېرىق توپىلىق ئېچىش رايونىغا 76 ئائىلىلىك نامرات چارۋىچىنى كۆچۈرۈپ، 3800 مو بوز يەر ئاچتى، 4000 مېتىر سۇ سىڭمەس ئېرىق ياسىدى، 7 قۇدۇق قازدى.

سۈرەتتە: تېخنىكلار يېڭىدىن ياسالغان ئېرىقلارنى تەكشۈرمەكتە.

تەكلىپلىك مۇخبىرىمىز **يۇنۇس سادىق** فوتوسى

باينغولىن ئوبلاستىدا خەلق مۇرەسسە خىزمىتى ياخشى ئىشلىنىپ، ئىجتىمائىي مۇقىملىق ئىلگىرى سۈرۈلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **ئابدۇراخمان قاسىم** خەۋەر قىلىدۇ: 5 يىلدىن بۇيان، باينغولىن موڭغۇل ئاپتونوم ئوبلاستىدىكى ھەر دەرىجىلىك خەلق مۇرەسسە ھەيئەتلىرى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورۇنلىرىنىڭ قوللاپ - قۇۋۋەتلىشى ئارقىسىدا، مۇرەسسە خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلىگەنلىكتىن، ئوبلاستنىڭ جەمئىيەت ئامانلىقى زور دەرىجىدە ياخشىلاندى.

بۇ ئوبلاستتا 1992 - يىلى ناھىيە، يېزا، مەيدان ۋە كەنت، مەھەللىلەردە خەلق مۇرەسسە ئاپپاراتلىرى تەسىس قىلىنىشقا باشلىغانىدى. ھازىر ئوبلاست بويىچە خەلق مۇرەسسە ھەيئەتلىرى 2851 گە، مۇرەسسە خادىملىرى 19 مىڭ 956 گە يەتتى. 5 يىلدىن بۇيان خەلق مۇرەسسە خىزمىتىگە ئائىت قائىدە- تۈزۈملەر ئۈزلۈكسىز مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. خەلق مۇرەسسە خىزمىتىدە «ئالدىنى ئېلىشنى ئاساس قىلىش»، «مۇرەسسە بىلەن ئالدىنى ئېلىشنى بىرلەشتۈرۈش» مۇھىم نۇقتا قىلىنىپ، ماجىرا چىققان ھامان ۋاقتىدا مۇرەسسە قىلىش، ماجىرانى بىخ ھالىتىدە مۇرەسسە قىلىش ۋە ماجىرالارنىڭ كېڭىيىپ كەسكىنلىشىپ كېتىشىدىن ساقلىنىش، ئاممىغا قانۇن - تۈزۈملەرنى تەشۋىق قىلىش، مۇرەسسە ھەيئەتلىرى دائىرىلەرنى ھۆددىگە ئېلىش قاتارلىق تەدبىرلەر يولغا قويۇلۇپ مۇرەسسە خىزمىتى ئىلگىرى سۈرۈلدى. بۇ جەرياندا 131 مىڭ 267 ماجىرا مۇرەسسە قىلىندى. ھەر دەرىجىلىك خەلق مۇرەسسە ھەيئەتلىرى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق رايونلىرى ۋە زاۋۇت، كان، كارخانىلارغا چوڭقۇر چۆكۈپ، 350 نەچچە قېتىم قانۇن بىلىملىرىگە ئائىت رەسىملەر كۆرگەزمىسى ئاچتى. 600 قېتىمدىن ئارتۇق لېكسىيە سۆزلىدى. ئازغان ياشلار ۋە ئۆسمۈرلەرگە 7000 ئادەم (قېتىم) دىن ئارتۇق تەربىيە بەردى. قاتتىق زەربە بېرىش كۈرىشىدە قېچىپ يۈرگەن جىنايەت گۇماندارلىرىدىن 209 نى پاش قىلىپ ج خ ئورۇنلىرىنىڭ تۇتۇشىغا ياردەملەشتى. ھەر خىل ماجىرالاردىن 17 مىڭ 961 نى، توختاملىق ئىشچىلار بىلەن كارخانىلار ئوتتۇرىسىدىكى ھەر خىل ماجىرالاردىن 11 مىڭ 300 نى مۇرەسسە قىلدى. خەلق مۇرەسسە خىزمىتىنىڭ ياخشى ئىشلىنىشى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىپلا قالماي، ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىپ، ئوبلاستنىڭ تىنچ، ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيىتىنى مۇستەھكەملەش ۋە جەمئىيەت ئامانلىقىنى ياخشىلاشنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.

دېھقانچىلىقنىڭ ئالدىراش مەزگىلىدە تۇرپان شەھىرىدىكى دېھقانچىلىق پەن - تېخنىكا تارماقلىرى تۆۋەنگە چۈشۈپ، كارخانىلارغا ئەلا مۇلازىملىق قىلدى.

سۈرەتتە: شەھەرلىك تېخنىكا كېڭەيتىش پونكىتىدىكى خادىملار چاتقال يېزىسىغا بېرىپ، كېۋەز غوزىسىنى بالدۇر ئېچىلدۇرۇشتىكى ئەلا سۈپەتلىك دورىلار بىلەن دېھقانلارنى تەمىنلىمەكتە.

ئالىم ئابلا *فوتوسى*

قۇمۇل شەھىرى ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەرمەكتە

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز **قەييۇم باياخۇن** خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل شەھىرى ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيىلەش، تاللاپ ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، شەھەرنىڭ ھەرقايسى ئورۇنلىرىدا بىر تۈركۈم يۇقىرى ساپالىق ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى بارلىققا كەلدى.

قۇمۇل شەھىرى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدىكى كادىرلارنى تەربىيىلەش پىلانىنىڭ روھىغا ئاساسەن، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيىلەش، تاللاپ ئۆستۈرۈش يوللىرىنى كېڭەيتتى؛ ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى ۋىلايەتلىك پارتىيە مەكتىپى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە مەكتىپىگە نۆۋەت بىلەن ئۆگىنىشكە ئەۋەتتى؛ 1996 - يىلدىن بۇيان شەھەرلىك پارتىيە مەكتىپى 12 قارار قىسقا مۇددەتلىك كۇرس ئېچىپ بۆلۈم دەرىجىلىك كادىرلارنى نۆۋەت بىلەن تەربىيىلىدى. شەھەرلىك پارتكوم تەشكىلات بۆلۈمى «ئاساسىي قاتلامنى تۇتۇش، مەۋقەنى ھازىرقىلارغا قارىتىش، كەلگۈسىگە ئېتىبار بېرىش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى بايقاش، تاللاش، تەربىيىلەش، ئۆستۈرۈشكە كۈچ سەرپ قىلىپ، ئامما كۆرسىتىش، تەشكىل مۇزاكىرە قىلىپ بېكىتىش، ۋەزىپە بىلەن چېنىقتۇرۇش ئۇسۇلى بىلەن ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيىلەش، ئۆستۈرۈشنىڭ قەدىمىنى تېزلەتتى. ھازىر قۇمۇل شەھىرى بويىچە ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىسىگە 281 ئاز سانلىق مىللەت كادىرى سەپلىنىپ، ئومۇمىي كادىر سانىنىڭ 49.12% نى، يېڭىدىن سەپلەنگەن ئايال كادىر 68 بولۇپ، ئايال كادىر ئومۇمىي سانىنىڭ 28% نى ئىگىلىدى. ئۇنىڭدىن باشقا 348 ئاز سانلىق مىللەت زاپاس كادىرلار قوشۇنى يېتىشتۈرۈلۈپ، شەھەر بويىچە زاپاس كادىرلار ئومۇمىي سانىنىڭ 42.5% نى ئىگىلىدى. يېڭىدىن ئۆستۈرۈلگەن ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنىڭ بىر قىسمى شەھەرگە قاراشلىق يېزا - بازار كارخانىلىرىغا ۋەزىپە بىلەن چۈشۈرۈلۈپ، ئاساسىي قاتلامدا قابىلىيىتىنى ئۆستۈرمەكتە.

باي ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ تەجرىبىلىك ئوقۇتۇشنى ياخشىلاپ، دەرسنىڭ ئۆزلىشىش نىسبىتىنى ئۆستۈردى

ئۆز مۇخبىرىمىز **سادىق ئۆمەر** خەۋەر قىلىدۇ: باي ناھىيىلىك 1 - ئوتتۇرا مەكتەپ تەجرىبىلىك ئوقۇتۇشنى ياخشى يولغا قويۇپ، تەجرىبە ئارقىلىق دەرس مەزمۇنىنى تېخىمۇ يورۇتۇپ، ئوقۇغۇچىلارنىڭ دەرس ئۆزلەشتۈرۈش نىسبىتىنى ئۆستۈردى.

بۇ مەكتەپنىڭ تەجرىبىخانىسى 1956 - يىلى قۇرۇلغان بولۇپ، فىزىكا، خىمىيە، بىئولوگىيە، جۇغراپىيە، ماتېماتىكا پەنلىرى بويىچە تەجرىبىلىك ئوقۇتۇش ئېلىپ بېرىلغان. 10 يىللىق بالايىئاپەتنىڭ بوران - چاپقۇنىدا تەجرىبىخانا ۋەيران قىلىنىپ، تەجرىبە سايمانلىرىنىڭ كۆپ قىسمى بۇزۇۋېتىلگەن ۋە يوقىتىۋېتىلگەن. ۋەزىيەت ئوڭشالغاندىن كېيىن، مەكتەپ يۇقىرى دەرىجىلىك تارماقلارنىڭ قوللىشى ۋە مەدەت بېرىشى بىلەن تەجرىبىخانىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، تەجرىبىلىك ئوقۇتۇشنى ياخشىلاپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە تىرىشتى. 1986 - يىلى مەكتەپ يۇقىرىدىن بەرگەن 70 مىڭ يۈەن پۇلغا 30 مىڭ يۈەن قوشۇپ ئومۇمىي قۇرۇلۇش كۆلىمى 814 كۋادرات مېتىر كېلىدىغان فىزىكا، خىمىيە، بىئولوگىيە تەجرىبە ئۆيى ۋە تەجرىبە سايمانلىرى ئىسكىلاتى، تەجرىبىگە تەييارلىق كۆرۈش ئۆيىنى ... - ئۈستەللىرىنى تولۇقلىدى، پار، سۇ، توك، پاسكىنا سۇنى چىقىرىش يوللىرىنى راۋانلاشتۇردى. ھاۋا ئالماشتۇرغۇچ، نۇر توسقۇچ، ئوت ئۆچۈرگۈچ قاتارلىق ئەسلىھە - ئۈسكۈنىلەرنى سەپلەپ، تەجرىبە سايمانلىرىنىڭ ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتىنى 98% كە يەتكۈزدى.

مەكتەپتە ئالىي مەكتەپنىڭ تولۇق كۇرس سەۋىيىسىگە ئىگە ۋە ئوتتۇرا تېخنىكومنىڭ لابورانتلىق كەسپىنى پۈتتۈرگەن 7 لابورانت بار بولۇپ، ئۇلار فىزىكا، خىمىيە، بىئولوگىيە پەنلىرى بويىچە تەجرىبە دەرس ئۆتۈش ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئېلىپ، ھەر سائەتلىك تەجرىبە دەرسىنى پۇختا تەييارلىق بىلەن ئەستايىدىل ئۆتتى. 1992 - يىلدىن بۇيان كۆرسەتمىلىك تەجرىبىنىڭ ئۆتۈلۈشى 97% تىن يۇقىرى بولدى.

بۇ مەكتەپتە تەجرىبىلىك ئوقۇتۇش ئىزچىل چىڭ تۇتۇلغانلىقتىن، پەنلەرنىڭ ئۆزلىشىش نىسبىتى ئۆسۈپ، ئوقۇتۇش سۈپىتى ئاشتى. 1991 - يىلدىن بۇيان فىزىكا، خىمىيە، بىئولوگىيە دەرسلىرىنىڭ ئۆزلىشىش نىسبىتى ئايرىم - ئايرىم 80% تىن يۇقىرى بولدى. مەكتەپ ئاپتونوم رايون بويىچە «تەجرىبىخانا خىزمىتىدىكى ئىلغار مەكتەپ» دېگەن نامغا؛

«تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇشنى باشقۇرۇش نىزامى»نى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئويۇن قويۇش پائالىيىتىنى قانۇن ئىزىغا سالايلى

زۇنۇن باقى

گوۋۇيۈەننىڭ «تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇشنى باشقۇرۇش نىزامى» 1997- يىل 10-ئاينىڭ 1-كۈنىدىن باشلاپ رەسمىي يولغا قويۇلدى. بۇ «نىزام»نىڭ ئېلان قىلىنىپ يولغا قويۇلۇشى ئېلىمىزنىڭ ئويۇن قويۇش بازىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان پۈتكۈل مەدەنىيەت ئىشلىرىنى باشقۇرۇشنى قانۇن- تۈزۈملەشتۈرۈش يولىدا قولغا كەلتۈرۈلگەن نەتىجە ھېسابلىنىدۇ.

ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغاندىن بۇيان، ئېلىمىزنىڭ تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇش پائالىيىتى تېز سۈرئەتتە تەرەققىي قىلدى. تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇش ئېلىمىزنىڭ ئەدەبىيات-سەنئەت ئويۇنلىرىنى قويۇشنىڭ ئاساسلىق شەكلىگە ئايلاندى. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى

يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، ئالاقىدار تارماقلار «بىر قولدا گۈللەندۈرۈشنى، بىر قولدا باشقۇرۇشنى تۇتۇش» فاڭجېنى بويىچە، ماكرولۇق تەڭشەش- تىزگىنلەش سالمىقىنى زورايتقان بولسىمۇ، لېكىن، نۆۋەتتىكى ئەمەلىي ئەھۋالدىن قارىغاندا، تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇشنى باشقۇرۇشقا دائىر قائىدە -نىزاملار مۇكەممەل بولمىغانلىقى تۈپەيلىدىن، بىر تەرەپتىن تىجارەتچىلەر تايىنىدىغان قانۇن بولماسلىق، ئارتىسلارنىڭ قانۇن-تۈزۈم كۆزقارىشى ئاجىز بولۇش، يەنە بىر تەرەپتىن مەمۇرىي جەھەتتە قانۇنىي ئاساس كەمچىل بولۇشتەك ئەھۋاللار كۆرۈلۈپ، ئويۇن قويۇش بازىرىنىڭ ساغلام، تەرتىپلىك راۋاجلىنىشىغا تەسىر يەتتى. شۇڭلاشقا «نىزام»نىڭ ئېلان قىلىنىپ يولغا

تىجارەت خاراكتېرلىك ئەدەبىيات-سەنئەت تەشكىلاتلىرى، ئويۇن قويۇش سورۇنلىرى، ئويۇن قويۇش ۋاستىچى ئاپپاراتلىرى ۋە يەككە ئارتىسلارنىڭ «تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇش ئىجازەتنامىسى» ئېلىش رەسمىيەتلىرى ۋە تەرتىپى بەلگىلەندى.

«نىزام»دا ھۆكۈمەتنىڭ يار-يۆلەك بولۇش ۋە تەشەببۇس قىلىش يۆنىلىشى ئېنىقلىنىپلا قالماستىن، بەلكى تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇنلارنىڭ مەزمۇنى ئۈستىدىمۇ چەكلەش خاراكتېرلىك بەلگىلىمە چىقىرىلدى. يەنى، «تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇشتا، خەلق ئۈچۈن، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلىش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇش، ئىجتىمائىي ئۈنۈمنى 1-ئورۇنغا قويۇشتا چىڭ تۇرۇش، مىللىي، مۇنەۋۋەر مەدەنىيەتنى جارى قىلدۇرۇش، خەلقنىڭ مەنىۋى

ئالغۇچى ئورۇنغا تاپشۇرۇش شەرت، تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن ئېلانى مەدەنىيەت مەمۇرىي تارمىقىنىڭ تەكشۈرۈشىدىن ئۆتكەندىن كېيىن بېرىلىشى كېرەك، ئەدەبىيات-سەنئەت تەشكىلاتلىرى ۋە يەككە ئارتىسلار ئويۇن قويغاندا، ئويۇننى سەۋەبسىز توختىتىشقا ياكى يالغاندىن ناخشا ئېيتىش، باشقىلارنىڭ نامىنى سېتىش قاتارلىق ساختىپەزلىك ۋاستىلىرى ئارقىلىق تاماشىبىنلارنى ئالداشقا بولمايدۇ دەپ بەلگىلەندى.

بۇ نىزامنىڭ ئېلان قىلىنغانلىقى مۇناسىۋىتى بىلەن، مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى يېقىندا ئۈرۈمچىدە مەملىكەتلىك «تىجارەت خاراكتېرلىك ئويۇن قويۇشنى باشقۇرۇش نىزامى»نى ئىزچىللاشتۇرۇش خىزمىتى يىغىنى» ئېچىپ، «نىزام»نى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش، ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈش خىزمىتى ئۈستىدە ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ باردى.

لى لەنچىڭ چىڭخۋا ئۇنىۋېرسىتېتىنى كۆزدىن كۆچۈردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21- نويابىر تېلېگراممىسى. ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بيۇروسى دائىمىي كومىتېتىنىڭ ئەزاسى، گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى لى لەنچىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 20-كۈنى چىڭخۋا ئۇنىۋېرسىتېتىغا كېلىپ ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ئولتۇراق ئۆي قۇرۇلۇشى ئەھۋالىنى ئىگىلىدى ھەم ساندۇقلۇق يۈكلەرنى تەكشۈرۈش سىستېمىسى ۋە ئۇزاق مۇددەتلىك ماتېرىيال ساقلاش سىستېمىسىنى كۆزدىن كۆچۈردى.

لى لەنچىڭ چىڭخۋا ئۇنىۋېرسىتېتى، بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇتقۇچىلارنىڭ تۇرالغۇ ئۆي رايونى قۇرۇلۇشىغا ئىنتايىن كۆڭۈل بۆلدى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: يۇقىرى قاتلاملىق ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈشتە ئاساسەن ئوقۇتقۇچىلارغا تايىنىمىز، ئوقۇتقۇچىلارنى ھۆرمەتلەش، ماتېرىيالغا ئەھمىيەت بېرىشنى ئېغىزدىلا سۆزلەپ قويۇش كۇپايە قىلمايدۇ، ئۇلار ئۈچۈن ئەمەلىي ئىش قىلىپ بېرىش لازىم. ئۇ بېيجىڭ شەھىرىدىكى ئالاقىدار تارماقلارنىڭ ۋە 2 مەكتەپ رەھبەرلىرىنىڭ قۇرۇلۇش قىلىشتىن ئىلگىرىكى تەييارلىق خىزمەتلىرىنى داۋاملىق چىڭ تۇتۇپ ئىشلەپ، قۇرۇلۇشنى تېز باشلاپ، پىلان بويىچە سان، سۈپەتكە كاپالەتلىك قىلغان ھالدا پۈتتۈرۈشنى ئۈمىد قىلدى.

لى لەنچىڭ يەنە ساندۇقلۇق يۈكلەرنى تەكشۈرۈش سىستېمىسىنى كۆزدىن كۆچۈردى. بۇ سىستېما چىڭخۋا ئۇنىۋېرسىتېتى ئۈستىگە ئالغان دۆلەتنىڭ 8- بەش يىللىق پىلانىدىكى پەن-تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش تۈرى. لى لەنچىڭ تەجرىبە مەيدانىنى كۆرگەن ۋە بۇ يەردىكىلەرنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن مۇنداق دېدى: ئالىي مەكتەپلەرنىڭ پەن تەتقىقات خىزمىتىدە ئىقتىسادقا يۈزلىنىشنىڭ ئاساسىي «جەڭ مەيدانى» مەسىلىسىنى ياخشى ھەل قىلىش كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە، پەن تەتقىقات نەتىجىلىرىنى ئىشلەپچىقىرىش كۈچىگە ئايلاندۇرۇشنى تېزلىتىش كېرەك، ساندۇقلۇق يۈكلەرنى تەكشۈرۈش سىستېمىسىنى كەسپلەشتۈرۈش ياخشى تېپ. بۇ تۈرنى تەتقىق قىلىش ۋە كەسپلەشتۈرۈش دۆلىتىمىز تاموژنىسىنىڭ تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئۈنۈملۈك ئېلىپ بېرىشتا، ئەتكەسچىلىككە زەربە بېرىشتە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

لى لەنچىڭ يەنە چىڭخۋا ئۇنىۋېرسىتېتى ئاچقان ئۇزاق مەزگىللىك ماتېرىيال سىستېمىسىنى تەكشۈرگەندە: بۇ سىستېما خىزمەتتىكى خادىملارنىڭ داۋاملىق تەربىيىلىنىشىدە ۋە ماتېرىيال بايلىقىدىن بەھرىمەن بولۇشتا مۇھىم رول ئوينايدۇ، دېدى.

ۋۇباڭگو ماشىنىسازلىق ساھەسىدىن ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئاكتىپلىقى ۋە ئىجادچانلىقىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21-نويابىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى ۋۇباڭگو بۈگۈن ئۆزىنىڭ ئىشخانىسىدا ماشىنىسازلىق ساھەسىدىن چىققان 7 نەمۇنىچىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: ماشىنىسازلىق سانائىتى جۈملىدىن ئاپتوموبىل سانائىتى دۆلىتىمىز خەلق ئىگىلىكىنىڭ تۈۋرۈك كەسپى. ماشىنىسازلىق سانائىتى ساھە ۋە كەسپلەرنى ئىلغار ئۈسكۈنىلەر بىلەن تەمىنلەشنى ئۈستىگە ئالغان. ئۇرنى مۇھىم، مەسئۇلىيىتى زور.

ۋۇباڭگو مۇنداق دېدى: بۇ بىر قانچە يىلدا ماشىنىسازلىق سانائىتى مەركەز، گوۋۇيۈەننىڭ فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ساھەلەرنى گۈللەندۈرۈشنى ئاساس قىلىپ، مەھسۇلاتلارنىڭ سۈپىتىنى ياخشىلاپ، مەھسۇلاتلارنى يېڭىلاپ، قۇرۇلمىنى سەرخىللاشتۇرۇپ، ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش بويىچە «3 جەڭ»نى ياخشى قىلىپ، پۈتۈن ساھەنىڭ خەلق ئىگىلىكىگە ۋە خەلق تۇرمۇشىغا مۇلازىملىق قىلىش ئىقتىدارىنى زور دەرىجىدە ئۆستۈردى. ئىشچى-خىزمەتچىلەر قوشۇنىنىڭ سىياسىي ۋە كەسپىي ساپاسىنىمۇ ئۈزلۈكسىز ياخشىلىدى. شۇڭا بىر تۈركۈم ئىلغار كوللېكتىپ ۋە ئىلغار شەخسلەر بارلىققا كەلدى. سىلەر ـ 7 كىشى شۇلار ئىچىدىكى مۇنەۋۋەر ۋەكىللەر. سىلەر ئاددىي خىزمەت ئورنۇڭلاردا ئاجايىپ نەتىجىلەرنى يارىتىپ، سانائەت ئىشچىلىرىنىڭ ئۇلۇغلۇقىنى ئىسپاتلىدىڭلار، سىلەرنىڭ ئىلغار ئىش ئىزلىرىڭلار ماشىنىسازلىق سانائىتى ساھەسىدىكى كادىرلار ۋە ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئۆگىنىشىگە ئەرزىيدۇ.

ماۋزۇ خەۋەرلەر

△ «1997- يىللىق جۇڭگو مۇھىت مۇنبىرى» يىغىنى بېيجىڭدا يېپىلدى

△ جۇڭگو خەلق بانكىسى ئۆمۈر سۇغۇرتىسى كەسپىدە سۇغۇرتا ھەققى پايدا نىسبىتىنى تەڭشەشنى قارار قىلدى

△ دۆلەت كەلكۈندىن مۇداپىئە كۆرۈش باش قوماندانلىق شتابى سۇ تەڭشەش ھەققىدە جىددىي بۇيرۇق چۈشۈرۈپ، دەريا ئېغىزى رايونلىرىدا ئېقىننىڭ نورمال ئېقىشىنى ئەسلىگە كەلتۈردى

△ شياڭگاڭ شەھەر ئاھالىلىرى 9-نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى ۋەكىللىرى نامزاتىنى ئوتتۇرىغا قويۇشقا ئاكتىپ قاتناشماقتا

△ ئېلىمىزنىڭ پەيتوپ ماھىرى چېن گاڭ ۋېيتنامدا پەي توپ بويىچە ئاشكارا مۇسابىقىنىڭ يەككە تۈردە چېمپىيون بولدى

△ جۇڭگو ئاياللار ۋالىبول كوماندىسى برازىلىيە كوماندىسىغا ئۇتتۇرۇپ قويۇپ، قىتئەلەر چېمپىيونلۇق لوڭقىسىنى تالىشىش مۇسابىقىسىدە 4- بولدى

△ ئاسىيا رايونى بويىچە قىسقا ئارىلىقتا تېز كانكى تېيىلىش مۇسابىقىسىدە كورىيە ماھىرى ئاخىرقى 6 تۈردە ئالتۇن مېدال ئېلىپ، ئەرلەرنىڭ 3000 مېتىرلىق دۇنيا رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلىدى

△ تۇنجى نۆۋەتلىك ئاۋمېن خەلقئارا يېرىم مۇساپىلىك مارافونچە يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى ئاخىرلاشتى

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى)

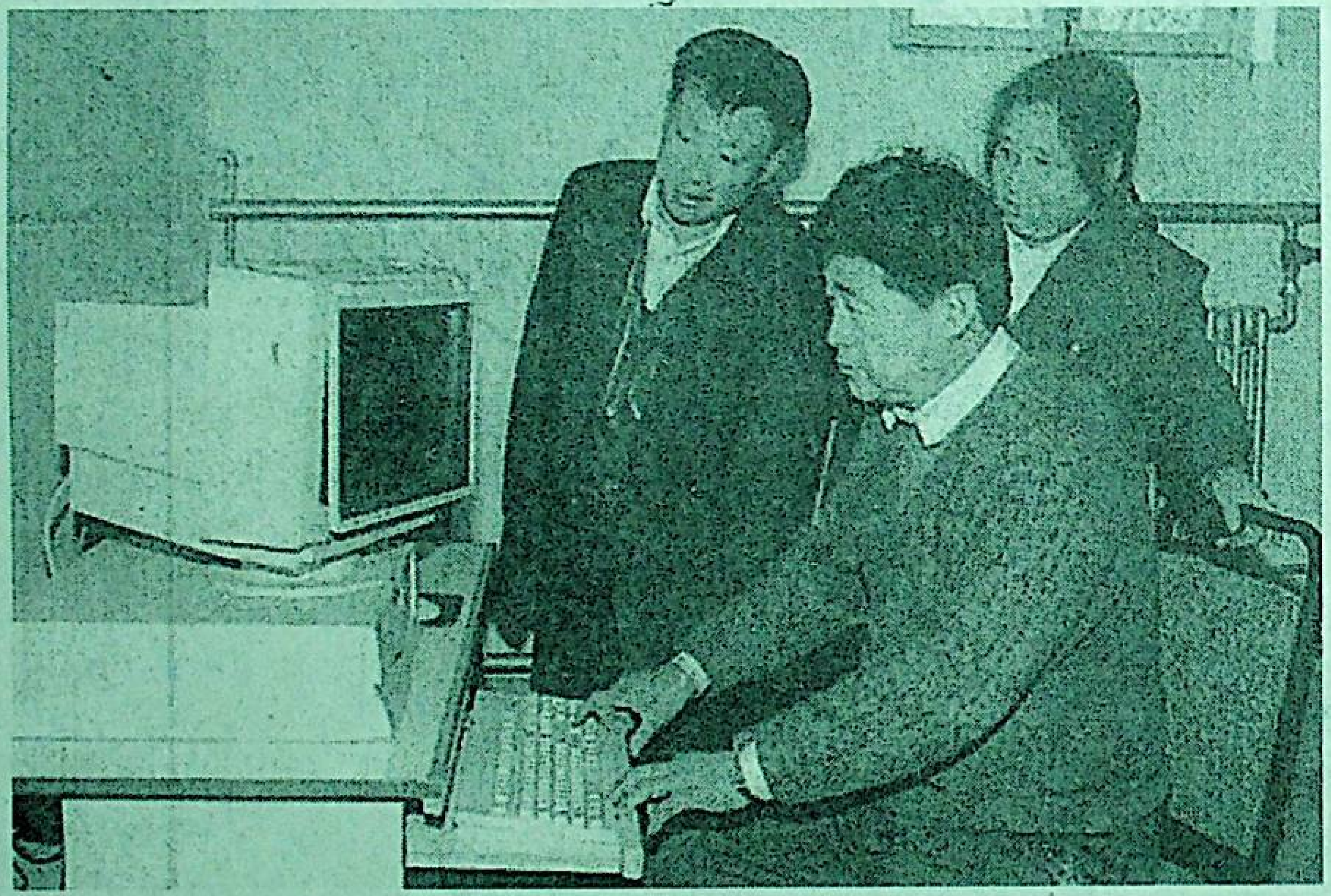

«كۆكتات ماكانى» دەپ ئاتالغان تيەنجىن شەھىرى ۋۇچىڭ ناھىيىسىنىڭ داشاخې يېزىسىدىكى دېھقانلار كومپيۇتېر ئارقىلىق ئۇچۇر ئىگىلەپ كۆكتات ساتىدىغان بولدى.

سۈرەتتە: دېھقانلار كومپيۇتېر ئارقىلىق بازار ئۇچۇرىنى ئىگىلىمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

قىسقا خەۋەرلەر

△ ئېلىمىز ئالىمى چاڭ زوجى يېتەكچىلىكىدىكى تەتقىقات گۇرۇپپىسى 7 يىلدىن كۆپرەك ئەمەلىيەت ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق سۈنئىي ھەمراھنىڭ يىراقتىن سېزىش تېخنىكىسىدىن جۇغراپىيىلىك ئۇچۇر سىستېمىسى قاتارلىق يۇقىرى، يېڭى تېخنىكىدىن پايدىلىنىپ، يەر تەۋرەشتىن قىسقا مۇددەت ئىچىدە ئالدىن مەلۇمات بېرىشنىڭ بىر يۈرۈش ئۈزگىچە ئۇسۇلىنى تېپىپ چىقىپ، بۇ دۇنياۋى قىيىن تېمىدا بۆسۈش قىلدى.

△ ئېلىمىزنىڭ تيەنجىن پورتىدا تۇنجى قېتىم خەلقئارالىق ساندۇقلۇق يۈكلەرنى پويىز بىلەن توشۇش باشلاندى.

△ ئاياللارنىڭ قىتئەلەر ئارا چېمپىيونلۇق لوڭقىسىنى تالىشىش مۇسابىقىسى ئاياغلاشقاندىن كېيىن جۇڭگونىڭ مەسئۇل تىرېنېرى لاڭ پىڭ «جۇڭگو ئاياللار ۋالىبول كوماندىسىنىڭ ئەمەلىي كۈچى تۆۋەنلەپ كەتتى، ئۇلارنىڭ

جۇڭگو توشۇغۇچى راكېتا تېخنىكىسى تەتقىقات ئاكادېمىيىسى 40 يىل جاپالىق كۈرەش قىلىش ئارقىلىق «ئۇزۇن سەپەر» ناملىق راكېتانى تەتقىق قىلىپ ياساشتا ياخشى نەتىجە ياراتتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 16 ـ نويابىر تېلېگراممىسى. بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان «ئۇزۇن سەپەر» ناملىق توشۇغۇچى راكېتا بىلەن ئارقا ـ ئارقىدىن 5 قېتىم سۈنئىي ھەمرانى مۇۋەپپەقىيەتلىك قويۇپ بېرىپ، ئېلىمىز تارىخىدا قويۇپ بېرىش سانى ئەڭ كۆپ، مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇش نىسبىتى ئەڭ يۇقىرى بولۇش يېڭى رېكورتىنى ياراتقان جۇڭگو توشۇغۇچى راكېتا تېخنىكىسى تەتقىقات ئاكادېمىيىسىدىكىلەر بۈگۈن ئاكادېمىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلىدى. لى پىڭ، ليۇ خۋاچىڭ بېغىشلىما يېزىپ ئەتتۈرۈپ بېرىدۇ. 40 نەچچە يىلدىن بۇيان جۇڭگو توشۇغۇچى راكېتا تېخنىكىسى تەتقىقات ئاكادېمىيىسى يېقىن مۇساپىلىك، ئوتتۇرا يېقىن مۇساپىلىك، ئوتتۇرا مۇساپىلىك، يىراق مۇساپىلىك توشۇغۇچى راكېتالارنى تەتقىق قىلىپ مۇۋەپپەقىيەتلىك ياساپ چىقتى. بولۇپمۇ 80 ـ يىللاردىن كېيىن 2 ـ ئەۋلاد يىراق مۇساپىلىك راكېتانى تەتقىق قىلىپ ياساپ يېڭى، يۇقىرى پەللىگە ئۆرلىدى. 1996 ـ يىلى تەتقىقات ئاكادېمىيىسى تەتقىق قىلىپ ياسىغان مەھسۇلاتلار 2 قېتىملىق چوڭ ھەربىي مانېۋىرغا قاتناشتۇرۇلۇپ، تولۇق مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

ئىدىيىدە ئازاد بولۇش ھەممىدىن مۇھىم

(بېشى 1 ـ بەتتە)

ئىككىنچىسى، ئىدىيىدە بالدۇر ئازاد بولغاندا، بالدۇر تەرەققىي قىلغىلى، ئىدىيىدە زور دەرىجىدە ئازاد بولغاندا، زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلغىلى بولىدۇ. ئەكسىچە بولغاندا، باشقىلارنىڭ كەينىدە قالىدىغان گەپ. ئىدىيىدە ئازاد بولۇش

ھامان «سول» ئىدىيىنىڭ سايىسىدىن قۇتۇلالمايدۇ ياكى يەككە، خۇسۇسىي ئىگىلىككە باشقىچە قاراشتا بولىدۇ ياكى ساھەلەر مونوپوللۇقى، تارماقلار ئىگىدارچىلىقى، رايونلار تەرىقچىلىككە قىزىقىدۇ ياكى «ئەلۋەك سۈنىڭ باشقىلارنىڭ ئېتىزىغا كىرىپ كېتىشى»دىن قاتتىق

ئورۇنلاشتۇرۇش ئېلىپ بېرىلدى، ۋاقىت كۈتۈپ تۇرمايدۇ. ئېغىر ۋەزىپە ئۈستىمىزدە. 15- قۇرۇلتاينىڭ دوكلاتىغا باشتىن ئاخىر ئىدىيىدە ئازاد بولۇش روھى سىڭگەن، ھازىرقى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك

تۇشۇغۇچى راكېتا تېخنىكىسى تەتقىقات ئاكادېمىيىسىدىكىلەر بۈگۈن ئاكادېمىيە قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقىنى تەبرىكلىدى. لى پېڭ، لىۇ خۇاچىڭ بېغىشلىما يېزىپ تەبرىكلىدى.

تۇشۇغۇچى راكېتا تېخنىكىسى زامانىۋى پەن- تېخنىكا ۋە سانائەت مۇۋەپپەقىيەتلىرىنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك گەۋدىلەندۈرۈلۈشى بولۇپ، ئۇ ئۇنىۋېرسال دۆلەت كۈچىنى بىۋاستە ئەكس

ئاكادېمىيىسى تەتقىق قىلىپ ياسىغان مەھسۇلاتلار 2 قېتىملىق چوڭ ھەربىي مانېۋىرگە قاتناشتۇرۇلۇپ، تولۇق مۇۋەپپەقىيەت قازاندى.

ھازىرغا قەدەر بۇ ئاكادېمىيە تەتقىق قىلىپ ياسىغان راكېتا بىلەن 39 سۈنئىي ھەمراھ ھاۋا بوشلۇقىغا مۇۋەپپەقىيەتلىك ئېلىپ كىرىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە چەت ئەلنىڭ 12 سۈنئىي ھەمراھى بار. ئاكادېمىيە جۇڭگوچە تۇشۇغۇچى راكېتا تېخنىكىسى تەرەققىيات يولىنى تاپتى.

جۇڭگونىڭ مەسئۇل رەھبىرى لاڭ پىڭ «جۇڭگو ئاياللار ۋالېبول كوماندىسىنىڭ ئەمەلىي كۈچى تۆۋەنلەپ كەتتى، ئۇلارنىڭ تەجرىبىسى كەمچىل، تېخنىكىسى يېتەرسىز، ئاچقۇچلۇق پەيتتە بەرداشلىق بېرەلمىدى، جۇڭگو ئاياللار ۋالېبول كوماندىسى يېڭى سەۋىيە يارىتىش ئۈچۈن تېخىمۇ ئۇزۇن مۇساپىنى بېسىشى كېرەك» دەپ قارىدى.

يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولنىڭ ئەۋزەللىكى توغرىسىدا

مەھەممەت ئىمىن

مۇكاپاتلىق ماقالە
شىنجاڭ يۇقىرى دەرىجىلىك تاشيول باشقۇرۇش ئىدارىسى
ھەمكارلاشتى

يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول دېگىنىمىز، سېتېرېئولۇق ئوتتۇرىسى كۆۋرۈكى ياكى يولى ئايرىلغان ئوتتۇرىسى كۆۋرۈكى بولغان، يول ئوتتۇرىسىدا ئايرىش بەلۋېغى بولغان، يول ياقىسى توسۇلغان، ئاز بولغاندا 4 تىن ئارتۇق ئاپتوموبىل تەك قاتنىيالايدىغان، قاتناش ئەسلىھەسى مۇكەممەل، ئاپتوموبىللار يۇقىرى سۈرئەتتە قاتنىيالايدىغان تاشيولنى كۆرسىتىدۇ. ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ تەكشۈرۈش ماتېرىيالىغا ئاساسلانغاندا، يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولنىڭ ئەۋزەللىكى تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

1. قاتناش مىقدارى زور، سۈرئەت يۇقىرى بولىدۇ. يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولنىڭ تېخنىكىلىق ئۆلچىمى يۇقىرى، سۈپىتى ياخشى، ھەر خىل ئاپەتلەرگە تاقابىل تۇرۇش ئىقتىدارى كۈچلۈك، مەخسۇس ئاپتوموبىل يۈرىدىغان تاشيول بولغانلىقى ئۈچۈن، ئاپتوموبىل يولىنىڭ كۈنلۈك قاتناش مىقدارى 12 مىڭ ئاپتوموبىل (قېتىم)غا يېتەلەيدۇ، ئاپتوموبىل توسالغۇسىز يۇقىرى سۈرئەتتە مېڭىۋېرىدۇ، ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارى ئادەتتىكى تاشيولنىڭكىدىن 5 ھەسسىدىن كۆپرەك بولىدۇ، 26 مېتىر كەڭلىكتىكى يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول كۈنىگە ئاز دېگەندە 10 مىڭ ئاپتوموبىلنىڭ تېز سۈرئەتتە ئۆتۈشىگە كاپالەتلىك قىلالايدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول چوڭ تونناژلىق ئاپتوموبىل ۋە كوزۇپى

ساندۇقلۇق ئاپتوموبىللار ئۈچۈن تېخىمۇ قولايلىق ۋە بىخەتەر.

2. تاشيول بويىدىكى جايلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى زور دەرىجىدە ئىلگىرى سۈرىدۇ، قاتناش تەرەققىي قىلسا، ھەممە ساھە گۈللىنىدۇ، بۇ ئوبيېكتىپ قانۇنىيەت. بولۇپمۇ ھازىرقى زامان تاۋار ئىشلەپچىقىرىشى ياخشى قاتناش شارائىتىغا موھتاج. قاتناش شارائىتى ياخشى بولمىسا، توشۇش ۋاقتى ئۇزىراپ، ماددىي ئەشيالارنىڭ خورىشى كۆپىيىپ، ئوبوروت خىراجىتى ئۆرلەيدۇ- دە، بازار رىقابىتىنىڭ ئېھتىياجىغا ماسلاشقىلى بولمايدۇ. سانائەت ئىشلەپچىقىرىشنى ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتە يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولنىڭ رولى ئالاھىدە كۆرۈنەرلىك بولىدۇ. مەسىلەن: ياپونىيىدىكى مىڭگوۋۇ ـشىڭخۇ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولى 1950- يىلى پۈتتۈرۈلگەندىن كېيىن، بۇ يولدىكى 14 سېتېرېئولۇق كۆۋرۈك ئەتراپىدىلا 10 يىل ئىچىدە 900 دىن ئارتۇق سانائەت كارخانىسى كۆپەيگەن. بۇنىڭ ئىچىدە ئەيچىۋ ناھىيىسىنىڭ شاۋمۇ شەھىرى بۇرۇن بىر كەنتنىڭ كىچىك بازىرى بولۇپ، بۇ يەردە مىڭگوۋۇ ـشىڭخۇ، دۇڭجىڭ-مىڭگوۋۇدىن ئىبارەت 2 يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياسالغاندىن كېيىن تېز تەرەققىي قىلىپ يېڭى سانائەت شەھىرىگە ئايلىنىپ، سانائەت ئىشلەپچىقىرىش قىممىتى 10 يىل ئىچىدە 38 ھەسسە كۆپەيگەن، تەرەققىيات سۈرئىتى باشقا رايونلارنىڭكىدىن ناھايىتى زور دەرىجىدە ئېشىپ كەتكەن. دۆلىتىمىزدە يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياسىلىپ قاتناش باشلانغان جايلارنىڭ ئەھۋالىمۇ بۇ نۇقتىنى ئىسپاتلاپ بەردى.

3. يېقىلغۇ سەرپىياتى ۋە ترانسپورت تەننەرخى زور دەرىجىدە تۆۋەنلەيدۇ. يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ئاپتوموبىللارنى ئىقتىدارىنى تولۇق جارى قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىدۇ. 100 كىلومېتىر يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياسىلىپ قاتناش باشلانسا، ھەر يىلى 7 مىليون يۈەندىن كۆپرەك ترانسپورت ھەققىنى، 21 مىڭ توننا مايىنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. ئەگەر چوڭ تونناژلىق ئاپتوموبىللار كۆپەيسە، ئۇنىڭ يۇقىرى سۈرئەتلىك يولدا جارى قىلىدىغان ئۈنۈمى تېخىمۇ زور بولىدۇ.

4. يولۇچىلار شارائىتى ياخشىلىنىدۇ، قاتناش ھادىسىسى ئازلايدۇ. يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيولدا تراكتور، ۋېلسىپىت، ئۇلاغ ھارۋىسى ۋە پىيادىلەر ماڭمايدۇ، تۈز ئاچال ئېغىزلىرىمۇ بولمايدۇ. ئاپتوموبىل يۈرۈش داۋامىدا قار، شۇۋرغان ۋە تۇماننىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغاندىن باشقا، ئاساسەن بىر خىل تېز سۈرئەتتە ماڭىدۇ. شۇڭا يولۇچىلار ھۇزۇر ھېس قىلىدۇ. قاتناش ھادىسىسىمۇ ئاز كۆرۈلىدۇ. مەملىكىتىمىزدىكى بېيجىڭ ـ شىجاجۇاڭ تاشيولىدىكى يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ئۆلچىمى بويىچە ياسالغان مەخسۇس يولدا ئاپتوموبىللارنىڭ يۈرۈش سۈرئىتى ئاۋۋالقىدىن 3 ھەسسىدىن كۆپرەك تېز بولغان بولسىمۇ، قاتناش ھادىسىسى 70% كېمەيگەن.

يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول يۇقىرىدىكىدەك ئەۋزەللىككە ئىگە بولغانلىقى ئۈچۈن دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەر زور مەبلەغ سېلىپ يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياسىماقتا. دۆلىتىمىزدىكى ھەرقايسى ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونلارمۇ خەلق ئىگىلىكىنىڭ تەرەققىياتىنى ياخشى قاتناش شارائىتى بىلەن تەمىنلەش ئۈچۈن يۇقىرى سۈرئەتلىك تاشيول ياسىماقتا.

ساۋات

ئىدىيىدە زور دەرىجىدە ئازاد بولغاندا، زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلغىلى بولىدۇ. ئەكسىچە بولغاندا، باشقىلارنىڭ كەينىدە قالىدىغان گەپ. ئىدىيىدە ئازاد بولۇش ھەم دەرىجە جەھەتتىن ئوخشىمايدۇ، ھەم ۋاقىت جەھەتتىن بالدۇر ياكى كېيىن بولىدۇ، بەزى مەسىلىلەردە ئىدىيىدە بىر قەدەر ئازاد بولغان بولۇشى، باشقا بەزى مەسىلىلەردە تونۇش بىر مەھەل يېتەرسىز بولۇشى مۇمكىن، ئىدىيىدە زور دەرىجىدە ئازاد بولۇپ، زور تەرەققىياتنى ئىلگىرى سۈرۈش ياخشى تەجرىبە. بۇ جەھەتتە ياخشى تىپلار ئاز ئەمەس، لېكىن بەزى جايلاردا ھازىرغا قەدەر ناھايىتى كۆپ غەيرىي ئەھۋاللارنىڭ بارلىقىنىمۇ ئىنكار قىلىشقا بولمايدۇ. مەسىلەن: بەزى يولداشلار ئۆزىنىڭ ئارقىدا قالغانلىقىنى ئېتىراپ قىلىدۇ، سۆزلىسە قايناپ كېتىدۇ، لېكىن ئۇلار ھەمىشە ئارقىدا قېلىشنىڭ سەۋەبىنى ئوبيېكتىپ شارائىتقا، شىنجاڭنىڭ «ئالاھىدىلىكى»گە ئارتىپ قويىدۇ؛ بەزى جايلار نامراتلىق چېكىدىن ئەمدىلا ھالقىپ ئازراق بېيىغىنى بىلەن شۈكرى قىلىدۇ. ھەتتا نامراتلىق چېكىدىن ھالقىمىغان بەزى جايلار سەل-پەل ئىلگىرىلەش بولسىلا ئۆزىگە تەمەننا قويۇپ، بېيىمايلا شۈكرى قىلىدۇ؛ بەزى يولداشلار چوڭ ياخشى پۇرسەت كەلگەندە ھۆججەتكە، يۇقىرىغا قاراپ تېڭىرقايدۇ، دادىل بولمايدۇ، بىرىنچىدىن، «كۈتۈپ»، ئىككىنچىدىن، «تايىنىپ»، ئۈچىنچىدىن، «قول ئۇزىتىپ»، ياخشى پۇرسەتنى كەينى-كەينىدىن قولدىن بېرىپ قويىدۇ؛ بەزى جايلار بەزى كونكرېت مەسىلىلەرگە دۇچ كەلگەندە

ساھەلەر مونوپوللۇقى، ئارماقلار ئىگىدارچىلىقى، رايونلار تەپرىقىچىلىكىگە قىزىقىدۇ ياكى «ئەلۋەك سۆنىڭ باشقىلارنىڭ ئېتىزىغا كىرىپ كېتىشى»دىن قاتتىق ئەنسىرەيدۇ ۋە ياكى بازار خېيىمخەتىرىنى ئاڭلاپلا تەمتىرەپ قالىدۇ ۋە باشقىلار. بۇ ئەھۋاللارنىڭ مەنبەسى ئىدىيە جەھەتتىكى قاتماللىق. بۇ مەسىلىنى ئالدى بىلەن ھەل قىلمىغاندا، قالاق قىياپەتنى ئۆزگەرتىش تەس.

ئۈچىنچى، تەرەققىياتنىڭ ئاخىرقى نۇقتىسى بولمايدۇ. ئەمەلىيەت ئاخىرلاشمايدۇ. شۇڭا ئىدىيىدە ئازاد بولۇشمۇ مەڭگۈ توختىمايدۇ. ئادەمنىڭ بىلىش جەريانى، ھامان بىلمەسلىكتىن بىلىدىغان، ئاز بىلىشتىن كۆپ بىلىدىغان جەريانىنى باشتىن كۆچۈرىدۇ. ئىدىيىدە بىر قەدەر ئازاد بولغان يولداشلارمۇ يېڭى شەيئىلەر ئالدىدا گاڭگىراپ قالىدۇ. شۇڭا بىز ھەرگىز ئىدىيىدە ئازاد بولۇشنى سۆزلىگىنىمىزگە كۆپ يىللار بولدى، بۇ مەسىلە ھەل قىلىندى، دەپ قارىماسلىقىمىز لازىم، پارتىيە 15- قۇرۇلتىيىدا ئەسىر ھالقىيدىغان ئۇلۇغۋار ئىشلىرىمىز توغرىسىدا ئىستراتېگىيىلىك

باشتىن ئاخىر ئىدىيىدە ئازاد بولۇش روھى سىڭگەن، ھازىرقى ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدىكى بىر مۇنچە مۇھىم مەسىلىلەر يېڭىدىن يەكۈنلەندى. 15- قۇرۇلتاي روھىنى ئۆگىنىش، تەشۋىق قىلىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشكە ئەگىشىپ، مەملىكەت بويىچە يېڭىدىن ئىدىيىدە ئازاد بولۇش، ئىقتىسادنى زور دەرىجىدە راۋاجلاندۇرۇش ۋەزىيىتى بارلىققا كېلىدۇ. بىز مۇشۇنداق ئەھۋالدا كۈچلۈك تارىخىي مەسئۇلىيەتچانلىق بىلەن ئىدىيىدە ئازاد بولۇشنىڭ يېڭى پۇرسىتىنى چىڭ تۇتۇپ، تەرەققىياتنى تېزلىتىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە خىزمەتلەرنى يېڭى بالداققا كۆتۈرۈشىمىز لازىم. مۇشۇنداق قىلغاندىلا، يېڭى ئەسىر جېڭىدە تەشەببۇسكارلىقنى قولغا كەلتۈرۈپ، قالاقلىق قالپىقىنى چۆرۈپ تاشلاپ، مەملىكەت بويىچە ئىلغار ئۆلكە، ئاپتونوم رايونلار قاتارىغا ئۆتۈش ئۇلۇغۋار نىشانىغا يېتەلەيمىز.

پاختىچىلىقتىن كادىر چىقتى

(بېشى 1 ـ بەتتە)

ئىچكىرى ئۆلكىلەردىكى ئىقتىسادى تەرەققىي تاپقان جايلاردىكى كادىرلارغا سېلىشتۇرغاندا، شىنجاڭدىكى، بولۇپمۇ جەنۇبىي شىنجاڭنىڭ پاختىچىلىق رايونلىرىدىكى كادىرلار ئانچە ئەركىن ئەمەس، زىممىسىدىكى يۈك ئېغىرراق، تەخىرسىزلىك تۇيغۇسى چوڭراق.

مارالۋېشى ناھىيىلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى يەن فىنشىن ئېتىز بېشىدىن كەلمەيدىغان ئادەم. ئۇ باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ 5- يىللىقىدا ئوقۇۋاتقان قىزىنىڭ بىر پارچە تاپشۇرۇقىنى ئوقۇغاندىن كېيىن ئۇزاققىچە بىئارام بولغان. قىزى «مەن دادامنىڭ يېزىغا چۈشۈشىدىن، كاماندىروپكىغا چىقىشىدىن ئەڭ بىزار بولدۇم. مەن ئۆيدە يالغۇز قالسام قورقىدىكەنمەن...» دەپ يازغان.

قەشقەر ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ۋاڭ جىڭچيەننىڭ خىزمىتى ئىنتايىن ئالدىراش، ئۇ يېنىدىن ھەمىشە دورا ئايرىمايدۇ. بۇ يىل 10- ئاينىڭ 15- كۈنى ئۇنىڭ كۈيتۇگدە ئىشلەيدىغان ئايالى يىقىلىپ چۈشۈپ بېشى يارىلىنىپ، كۆرۈش قۇۋۋىتى ناھايىتى تېز تۆۋەنلەپ كەتكەن، ۋاڭ جىڭچيەن بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن غەمگە پاتتى. بۇ مەزگىل ئىشلەپچىقىرىشنىڭ ئاچقۇچلۇق مەۋسۈمى بولغانلىقتىن ئۇ خىزمەت ئورنىدىن ئايرىلىشقا پېتىنالمىدى. ئۇ ئۈن-تىنسىز ئىشلەش ئارقىلىق مۇشۇنداق ئالىيجاناب پەزىلەت يېتىلدۈرگەن.

(بېشى 1 ـ بەتتە)

جۇغلانمىسىنى ھەقسىز ئىشلىتىشنى ئىچكى قىسىمدا يۈرۈشلەشتۈرۈپ ھەقلىق ئىشلىتىشكە ئۆزگەرتتى. كوللېكتىپ جۇغلانمىسىنى 500 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزگەن كەنت ۋە ئاساسلىق باشقۇرغۇچى خادىمنى مۇكاپاتلاش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، كەنت جۇغلانمىسىنى كۆپەيتتى. ھازىر يېزىلىق ئىقتىسادىي ھەمكارلىق پاي فوندى جەمئىيىتىنىڭ پاي فوندى 5 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە 26 كوللېكتىپ ئورۇن قوشقان پاي 4 مىليون يۈەنگە، 670 دېھقان، چارۋىچى ئائىلىسى قوشقان پاي 1 مىليون 200 مىڭ يۈەنگە يەتتى. بۇ يىل بۇ

جەمئىيەتنىڭ يېزا ئىگىلىكىگە تارقاتقان قەرز مەبلىغى 4 مىليون يۈەنگە يېتىپ، يېزا بويىچە دېھقانچىلىقنىڭ ماددىي ئەشيا سېلىنمىسىغا بولغان ئېھتىياجى كاپالەتكە ئىگە قىلىندى. بىر قىسىم كەنتلەر كوللېكتىپ جۇغلانمىسىنى جايىدا ئىشلىتىپ دېھقانلارغا ئەمەلىي ئىش قىلىپ بەردى. كۆكبويۇن، تۆتتېرەك كەنتلىرىدە دېھقانلارنىڭ توك ھەققىنىڭ 50% نى كوللېكتىپ ئۈستىگە ئالدى. 32 كەنتنىڭ ھەممىسى كەنت ئىشخانىلىرىنى يېڭىلىدى. 5 تە ياخشى يېزا قۇرۇلۇشىغا كۆپلەپ مەبلەغ سېلىپ كەنت قىياپىتىنى ئۆزگەرتتى.

گۈزەل تاغلىق شەھەر - ئاممان

ما چياڭ

مەشھۇر شەھەرلەر

ئاممان - ... سىياسىي، ... مەدەنىيەت مەركىزى، شۇنداقلا 1 مىليون 570 مىڭ نوپۇسى بار ئەڭ چوڭ شەھەر. ئاممان شەھىرى مۆتىدىل بەلۋاغدىكى ئوتتۇرا دېڭىز كلىماتىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغاچقا، ئۇ يەردە 4 پەسىل ئېنىق ئايرىلغان، كلىماتى يېقىشلىق.

ئاممان ئۇزاق تارىخقا ئىگە. ئارخېئولوگىيىلىك بايقاشلاردىن قارىغاندا، كونا تاش قوراللار دەۋرىدىلا بۇ جايدا ئادىمزات ياشىغانىكەن. مىلادىدىن ئىلگىرىكى 1200 - يىلى ئاممانلىقلار بۇ جاينى پايتەخت قىلىپ ماكانلاشقان ھەم بۇ يەرنى «راباس ئاممان» دەپ ئاتىغان. مىلادىدىن ئىلگىرىكى 4 - ئەسىردە ماكېدونىيە پادىشاھى ئالېكساندىر بۇ زېمىننى ئىستېلا قىلغان. مىلادى 635 - يىلى ئەرەبلەر بۇ جاينى ئىستېلا قىلغاندىن كېيىن، نامىنى ئۆزگەرتىپ «ئاممان» دەپ ئاتىغان. ئەينى چاغدا ئاممان ئوتتۇرا شەرقتىكى مۇھىم سودا بازىرى ۋە قاتناش تۈگۈنى ئىدى. ئاممان تارىختا نۇرغۇن ئەللەر تەرىپىدىن ئىستېلا قىلىنغاچقا، كۆپلىگەن ئۇرۇش مالىمانچىلىقىنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەن، ھازىرمۇ قەلئە تاملىرىدا ئاشۇ چاغدىكى ئۇرۇش ئىزلىرىنى كۆرگىلى بولىدۇ. 1946- يىلى ئىئوردانىيە خەلقى مۇستەقىللىققا ئېرىشىپ، «ئىئوردانىيە ھاشىم پادىشاھلىقى»نى قۇرغان ھەم بۇ جاينى پايتەخت قىلغان.

ھازىر ئاممان شەھىرى ئىسمى - جىسمىغا لايىق زامانىۋى شەھەر بولۇپ قالدى. ئۇ 7 ئېدىرلىق ئۈستىدىكى شەھەر بولۇپ، شەھەر ئىچىدىكى ئۆيلەر تاغ بويلاپ سېلىنغان، كوچىلار تاغ جىلغىلىرىنى بويلاپ ياسالغان. ئاممان ئېغىنا ئاساسلىقى ھۆكۈمەت ئورگانلىرى مەركەزلەشكەن، شەھەر مەركىزىدىكى «ھۇسەيىن» ئېغىدا پادىشاھ ئوردىسى بار؛ رىۋبوت تېغى ئاۋات سودا رايونى ھېسابلىنىدۇ. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شەھەر قۇرۇلۇشىنىڭ تېز يۈكسىلىشى بىلەن شەھەر رايونى 14 ئېدىرلىققا كېڭەيدى.

ھازىر ئاممان كونا شەھەر ۋە يېڭى شەھەر، دەپ ئىككىگە بۆلۈنىدۇ. كونا شەھەر ئاممان دەرياسىنىڭ شىمالىدىكى 3 بۇرجەك كىچىك ئېگىزلىكتە بولۇپ، قۇرۇلۇشلىرى ئەرەب ئۇسلۇبىدا سېلىنغان. شەھەردىكى قەدىمكى رىم تىياتىرخانىسى مىلادى 2 - ئەسىردە ياسالغان بولۇپ، ئۇنىڭغا 8000 تاماشىبىن سىغىدۇ. بۇ تىياتىرخانا تارىختىكى ئۇرۇش مالىمانچىلىقىنى ۋە يەر تەۋرەش ئاپەتلىرىنى كۆپ قېتىم بېشىدىن كەچۈرگەن بولسىمۇ، ئۇنىڭ تاش تۈۋرۈكلىرى ۋە تاش پەلەمپەيلىرى ئەينى يىلدىكىدەك مەزمۇت تۇرماقتا. بۇلاردىن باشقا، تاش بىلەن ياسالغان بەيگە مەيدانى ۋە تاغ ئۈستىدىكى رىم خارابىسى بۇ قەدىمكى شەھەرگە ئۆزگىچە تۈس بېرىپ تۇرىدۇ. يېڭى شەھەر ئاجىرون تاغ تىزمىسىنىڭ شەرقىدىكى ئېدىرلىققا جايلاشقان بولۇپ، 1958 - يىلى تاغ شەكلىگە ئاساسەن ياسالغان. ئۆزگىچە لايىھەلەنگەن يېڭى شەھەر ئىمارەتلىرى داچا شەكلىدە ياسالغان. شەھەر ئىچىدە ئوخشاش بولمىغان ساھەلەر ئۈچۈن ياسالغان قەلئەلەر بار. مەسىلەن: 1975 - يىلى پۈتكەن «ھۇسەيىن» ياشلار قەلئەسى مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش، ئارام ئېلىش باغچىسى ھېسابلىنىدۇ. 1977 - يىلى پۈتكەن شېھىتلەر خاتىرە سارىيىدا «ئەرەب بۈيۈك ئىنقىلابى»دىن ھاشىملار جەمەتىگىچە ۋە ئىئوردانىيە ... ئويۇپ خاتىرىلەنگەن. ئۇنىۋېرسىتېت قەلئەسىدە داڭلىق ئىئوردانىيە ئۇنىۋېرسىتېتى بار. بۇ مەكتەپ 1962 - يىلى قۇرۇلغاندىن تارتىپ ھازىرغىچە ئالىي ئىختىساس ئىگىلىرىنى تەربىيىلەش، ئوقۇتۇش سۈپىتىگە ئەھمىيەت بېرىشتەك مەكتەپ باشقۇرۇش فاڭجېنىغا ئىزچىل ئەمەل قىلىپ تۈركۈم-تۈركۈملەپ ئالىي ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈپ چىقتى. مائارىپ ئىئوردانىيىنىڭ مۇھىم كەسپى، ئىختىساس ئىگىلىرى ئاساسلىق بايلىقى. ھازىر بۇ مەكتەپنى پۈتتۈرگەن نۇرغۇن ئوقۇغۇچى ئەرەب ئەللىرىدە ۋە ياۋروپا، ئامېرىكا ئەللىرىدە تەكلىپ بىلەن خىزمەت قىلىۋاتىدۇ، بۇلار ئەۋەتكەن پۇللار ئاماننىڭ تاشقى پېرېۋوت كىرىمىنىڭ ئۈچتىن بىر قىسمىنى ئىگىلەيدۇ. تىبابەتچىلىك قەلئەسى ئىئوردانىيە قوراللىق قىسىملىرىغا قاراشلىق دوختۇرخانا بار جاي بولۇپ مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ داۋالاش مەركىزى ھېسابلىنىدۇ.

ئاممان «ئاق شەھەر» دەپمۇ ئاتىلىدۇ. چۈنكى بۇ جايدىكى بارلىق ئىمارەتلەرنىڭ مەيلى قەدىمكىسى، ھازىرقىسى ياكى شەخسلەرنىڭ تۇرالغۇسى بولسۇن، ھەممىسى ئاق مەرمەر تاشتىن، گرانىت تاشلاردىن ياسالغان. ئاماندا ئۆسۈملۈك يېپىنچىسى ئاز، شۇڭا ئاممانلىقلار بىر تال گىيا، بىر تۈپ دەرەخنىمۇ كۆز قارىچۇقىنى ئاسرىغاندەك ئاسرايدۇ، ئاممان خەلقىنىڭ مەدەنىيەت ساپاسى يۇقىرى، ئەدەب - ئەخلاقلىق، كىشىلەرگە قىزغىن مۇئامىلە قىلىدۇ. ئامانغا كەلگەن ھەرقانداق ساياھەتچى بۇ جايدا ئۆزىنى ئۆز يۇرتىدا تۇرۇۋاتقاندەك ھېس قىلىدۇ.

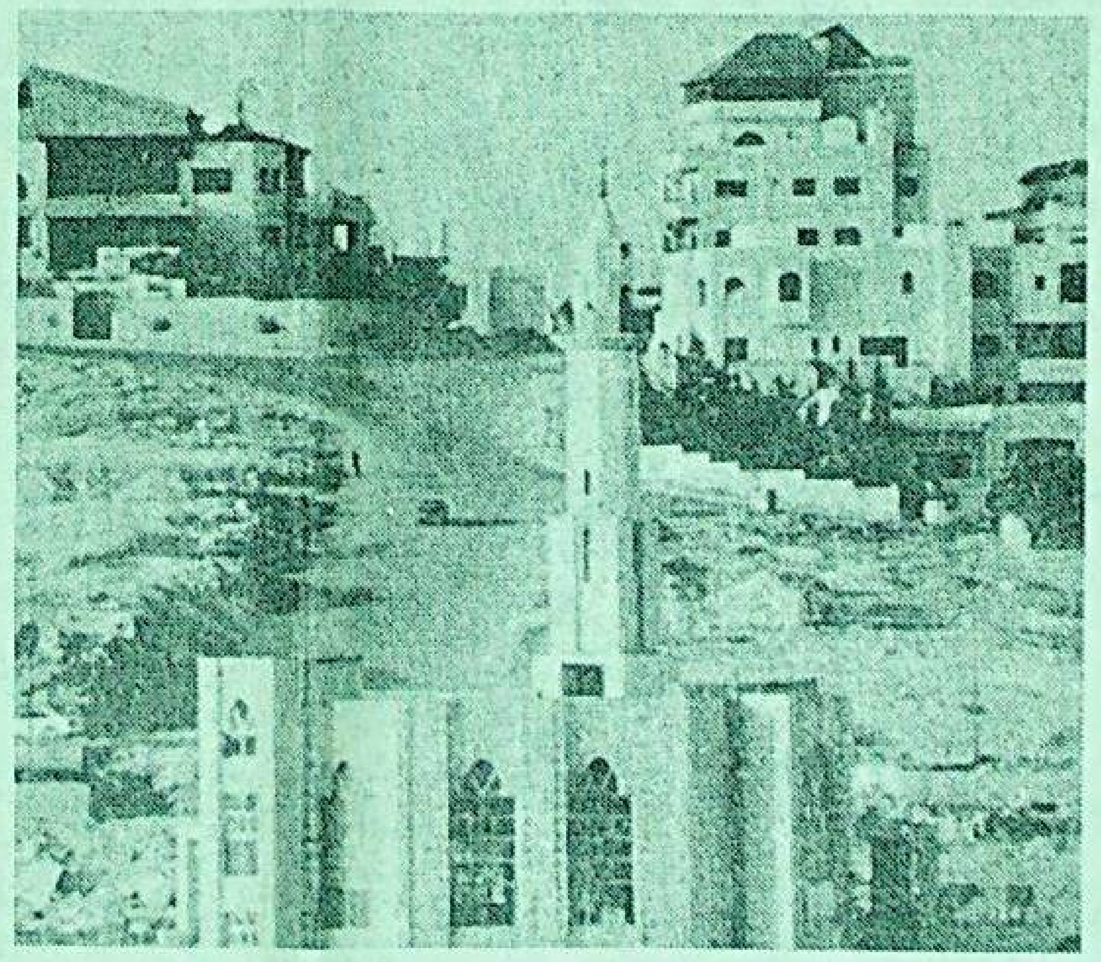

سۈرەتتە: ئۆزگىچە ياسالغان داچا شەكلىدىكى ئۆيلەر

سۈرەتتە: ھەر خىل ئەنئەنىۋى ھۈنەر - سەنئەت بۇيۇملىرى

سۈرەتتە: ئىئوردانىيە ئىنستىتۇتى

سۈرەتلەر **«دۇنيا بىلىملىرى رەسىملىك ژۇرنىلى»**دىن ئېلىندى

بولۇش رولىنى ئوينىغان. شۇڭا تاش ھەيكەللەر ۋەتىنىمىزنىڭ شىمالىي رايونىدىكى ۋە غەربىي شىمال رايونىدىكى مىللەتلەر ئارخېئولوگىيىسى ۋە تارىخىنى تەتقىق قىلىشتا مۇھىم تېما ھېسابلىنىدۇ.

ئارخېئولوگىيە خادىملىرى 1956-يىلدىن 1985-يىلى 9-ئايغىچە تەڭرىتېغىنىڭ شىمالىدىكى بەزى رايونلاردا نۇقتىلىق ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ۋە قېزىش ئېلىپ بېرىپ، 6 ئورۇندىكى 11 تاش ھەيكەلنى تەكشۈرگەن. ئۇلار ئىگىلىگەن مەلۇماتتىن قارىغاندا، ئىلى ۋادىسىدىن ئالتايغىچە بولغان يايلاقلاردىكى 70 ئورۇندا ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەل ۋە ھەر خىل قىياتاش رەسىملىرىنىڭ بارلىقى، شىنجاڭ بويىچە 200 نەچچە تاش ھەيكەل بارلىقى ئېنىقلانغان. بۇنداق ھەيكەللەر ئالتاي ۋىلايىتىدە ئەڭ كۆپ بولۇپ، ئۇنىڭدىن قالسا ئىلى، بورتالا، شەرقىي شىنجاڭ قاتارلىق جايلارغا تارقالغان. شىنجاڭ يايلاقلىرىنىڭ كەڭ، تاغ-دەريالىرىنىڭ ھەر تەرەپكە سوزۇلغانلىقىنى، ئېخى ئادەم قەدىمى يەتمىگەن بوشلۇقلارنىڭ بارلىقىنى نەزەرگە ئالغاندا، تارىختىن قېپقالغان تاش ھەيكەللەرنىڭ سانى ھەرگىز بۇلار بىلەن چەكلەنمەيدۇ. شۇڭا بۇ جەھەتتە داۋاملىق ئىزدىنىشكە توغرا كېلىدۇ.

ئېكەس ۋادىسىدىكى ئوتلاقلاردا تىك تۇرغان ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەللەرنى كۆپ ئۇچراتقىلى بولىدۇ. بۇ تاش ھەيكەللەرنىڭ بەزىلىرى ناھايىتى چوڭ بولۇپ، ئېگىزلىكى 2 مېتىردىن، بەزىلىرى (ئېكەسنىڭ قوشتاي، قاراغانتى قاتارلىق جايلىرىدىكى تاش ھەيكەللەر) كىچىكرەك بولۇپ، ئېگىزلىكى 1 مېتىردىن ئاشىدۇ؛ بەزى تاش ھەيكەللەر ناھايىتى نەپىس ياسالغان بولۇپ، تۆۋەنكى قىسمىغا خەت ئويۇلغان. ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەللەر مەيلى چوڭ ياكى كىچىك بولسۇن، نەپىس ياكى ئاددىي قىلىپ ياسالغان بولسۇن، ئۇلارنىڭ ئومۇمىي كۆرۈنۈشى بىر خىل يەنى ياڭاقۋاشتاق، چوڭ يۈزلۈك، كەڭ پېشانىلىق، بۇرۇتلۇق بولۇپ، بېلىگە كەمەر باغلىغان، سول قولىدا كەمەرگە ئېسىلغان خەنجەرنى تۇتۇۋالغان، ئوڭ قولىدا جامنى مەيدىسىگە تىرەپ تۇرغان ھالەتتە تۇرىدۇ.

تارىخىي خاتىرىلەردە: «قەدىمكى زاماندىكى تۈركىي مىللەتلەر ئۆزلىرىنىڭ ئۆرپ-ئادەتلىرىگە ئاساسەن ئادەم ئۆلسە، تاۋۇتنى كىگىز ئۆينىڭ ئالدىغا توختىتىپ قويۇپ ئات، كالا، قوي سويۇپ نەزىر-چىراق ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، مۇۋاپىق كۈننى تاللاپ دەپنە قىلاتتى ۋە قەبرە ئۈستىگە خادا تاش ئورنىتىپ، ئۇنىڭغا شۇ يەرگە دەپنە قىلىنغۇچىنىڭ رەسىمىنى سىزىپ قوياتتى؛ ئۆلگۈچى ھايات ۋاقتىدا قانچە ئادەم ئۆلتۈرگەن

يايلاقتا جايلاشقان ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەلنىڭ ئېگىزلىكى 70 سانتىمېتىر، كەڭلىكى 20 سانتىمېتىر بولۇپ، ساقال- بۇرۇتىنى تەستە پەرق ئەتكىلى بولىدۇ. يۈزى شەرققە قاراپ تۇرغان بۇ ھەيكەلنىڭ ياسىلىشى بىر ئاز قوپال، ھېچقانداق بەلگە ئويۇلمىغان، ئارقىسىغا ئۇششاق تاش پارچىلىرى دۆۋىلەنگەن بولۇپ، قارىماققا قەبرىنىڭ ئالدىدىكى ھەيكەلدەك كۆرۈنىدۇ. شۇڭا ئۇ «قەبرە ئالدىدىكى ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەل» دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

ئاغىيازدىكى ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەللەر موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدىكى ئاغىياز تاغ ئېغىزىغا جايلاشقان بولۇپ، جەمئىي 2 دانە. بىر-بىرىگە پاراللېل قىلىپ ئورۇنلاشتۇرۇلغان (جەنۇب - شىمال) بۇ ھەيكەللەرنىڭ ئارىلىقى 700 مېتىردەك كېلىدۇ. شىمالدىكى تاش ھەيكەل تىك، ئۇزۇن چاسا شەكىلدىكى تاشقا ئويۇپ ياسالغان بولۇپ، ئېگىزلىكى 1.4 مېتىر، كەڭلىكى 47 سانتىمېتىر كېلىدۇ؛ كۆز، ئېغىز، قۇلاق، بۇرۇنلىرى خېلى سىپتا ياسالغان، سول قولىدا جامدەك بىر نەرسە بار. جەنۇبتىكى تاش ھەيكەلنىڭ ئېگىزلىكى 1.1 مېتىر، كەڭلىكى 28 سانتىمېتىر، قېلىنلىقى 26 سانتىمېتىر بولۇپ، يۈز شەكلىنى ئارانلا پەرق ئەتكىلى بولىدۇ.

خودخۇردىكى ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەللەر موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىنىڭ ئاقسۇ يېزىسىدىكى خودخۇر دېگەن جايغا جايلاشقان. بۇ 2 ھەيكەلمۇ پاراللېل ھالەتتە (جەنۇب-شىمال) ئورۇنلاشقان بولۇپ، يۈزلىرى شەرققە قاراپ تۇرىدۇ. ئىككىسىنىڭ ئارىلىقى تەخمىنەن 500 مېتىر كېلىدۇ. شىمالدىكىسىنىڭ ئېگىزلىكى 1.3 مېتىر، كەڭلىكى 30 سانتىمېتىر بولۇپ، ئېغىز، بۇرۇن، كۆز، قۇلاقلىرى خېلى سىپتا ياسالغان. جەنۇبتىكىسىنىڭ ئېگىزلىكى 98 سانتىمېتىر، كەڭلىكى 36 سانتىمېتىر، قېلىنلىقى 25 سانتىمېتىر كېلىدۇ. موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدىكى ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەللەرنىڭ يىل دائىرىسى ھەققىدە يەكۈن چىقىرىش بىر ئاز قىيىن بولسىمۇ، ياسىلىش شەكلى ۋە سىپتىلىقى جەھەتتە ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا مەلۇم ئورتاق ئالاھىدىلىك بار. بۇ، بىزنىڭ مەزكۇر ئادەم سۈرەتلىك تاش ھەيكەللەرنىڭ يىل دائىرىسىنى ئېنىقلىشىمىزغا بەلگىلىك ياردەم بېرىدۇ. ئېلىمىزنىڭ ئاتاقلىق ئارخېئولوگى، پروفېسسور خۋاڭ ۋېنبى ئەپەندى ئازادلىقتىن كېيىن ئىلى رايونىدا ئارخېئولوگىيىلىك تەكشۈرۈش ئېلىپ بارغاندا، ئادەم سۈرەتلىك بۇ تاش ھەيكەللەرنىڭ ئالاھىدىلىكىگە ئاساسەن ئۇلارنى «ئېھتىمال VII - X ئەسىرلەرگە ئائىت مەدەنىيەت مىراسى بولسا كېرەك، تۈركلەر VIII ئەسىرنىڭ ئالدى-كەينىدە ئىلى، ئىسسىق

رەئىس جياڭ زېمىن ۋانكوۋېردا ئاسىيا، تىنچ ئوكياندىكى بەزى دۆلەتلەرنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ۋانكوۋېر، 23 - نويابىر تېلېگراممىسى. جۇڭگونىڭ دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن 23 - نويابىر چۈشتىن بۇرۇن بۇ يەردە تايلاند زۇڭلىسى چۇەنلىپەي، يېڭى زېلاندىيە زۇڭلىسى بورگ ۋە ئاۋستىرالىيە زۇڭلىسى خوۋارد بىلەن كۆرۈشتى.

رەئىس جياڭ زېمىن چۇەنلىپەي بىلەن كۆرۈشكەندە جۇڭگو - تايلاندنىڭ دوستلۇق - ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىگە يۇكسەك باھا بەردى. چۇەنلىپەي جياڭ زېمىنغا تايلاندنىڭ ھازىرقى ئىقتىسادىي ۋەزىيىتىنى تونۇشتۇردى. ئۇ جۇڭگونىڭ تايلاند پۇل مۇئامىلىسى قىيىنچىلىقىغا ئۇچرىغاندا دوستانە ياردەم بەرگەنلىكىگە مىننەتدارلىقىنى بىلدۈردى ھەم تايلاندنىڭ پۇل مۇئامىلىسى ۋەزىيىتى مۇقىملىشىشقا قاراپ يۈزلەنمەكتە دېدى. جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن تايلاند قوشنىلار، بىر - بىرىگە ياردەم بېرىشى كېرەك. تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ ئارتۇقچىلىقلارنى قوبۇل قىلىپ يېتەرسىزلىكلەرنى تولۇقلىشى، بىر - بىرىگە ياردەم بېرىشى ھەقلىق ئىش. جۇڭگو تايلاند بىلەن ئىقتىسادىي ساھەدىكى بىر - بىرىگە مەنپەئەت يەتكۈزىدىغان ھەمكارلىقنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشنى خالايدۇ.

رەئىس جياڭ زېمىن يېڭى زېلاندىيە زۇڭلىسى بورگ بىلەن كۆرۈشكەندە 2 دۆلەت رەھبەرلىرى جۇڭگو بىلەن يېڭى زېلاندىيىنىڭ ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنىڭ ئىستىقبالى كەڭ دەپ بىردەك ھېسابلىدى. بورگ مۇنداق دېدى: جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ناھايىتى تېز، يېڭى زېلاندىيە جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا بالدۇراق كىرىشىنى قەتئىي قوللايدۇ، يېڭى زېلاندىيە بىلەن جۇڭگونىڭ بۇ مەسىلىدىكى سۆھبىتى كىشىنى رازى قىلىدىغان نەتىجىگە ئېرىشتى، جياڭ زېمىن بۇنىڭغا مىننەتدارلىقىنى بىلدۈردى ھەم 2 تەرەپنىڭ بۇنىڭدىن كېيىن ھەمكارلىقنى داۋاملىق كۈچەيتىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

رەئىس جياڭ زېمىن ئاۋستىرالىيە زۇڭلىسى خوۋارد بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئاۋستىرالىيە بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشقا ئەھمىيەت بېرىدۇ، 2 دۆلەتنىڭ 21-ئەسىرگە يۈزلەنگەن سىجىل، مۇقىم ۋە ساغلام 2 تەرەپلىك مۇناسىۋەت ئورنىتىشنى ئۈمىد قىلىدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ يىل جۇڭگو ئاۋستىرالىيە بىلەن دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقانلىقىغا 25 يىل بولدى. شۇنىڭدىن بۇيان 2 تەرەپ مۇناسىۋىتى ئوڭۇشلۇق راۋاجلىنىپ، ياخشى تەرەققىيات ۋەزىيىتى ساقلاپ قېلىندى، خەلقئارا ۋە رايون مەسىلىسىدە 2 دۆلەت ئوبدان ھەمكارلاشتى. خوۋارد بۇنىڭغا قوشۇلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى، ئۇ ئاۋستىرالىيە 2 دۆلەتنىڭ دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقانلىقىنىڭ 25 يىللىقىنى بەزى پائالىيەتلەرنى ئۆتكۈزۈش ئارقىلىق تەبرىكلەيدۇ.

شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن رەئىس جياڭ زېمىن «جۇڭگونىڭ 21 - ئەسىردىكى داڭلىق رەسساملار ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى»نىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا رىياسەتچىلىك قىلدى ھەم كۆرگەزمىنى كۆردى. جۇڭگو گوۋۇيۈەنىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن بىلەن كانادانىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىرى ئاكسۋوش رەسساملار كۆرگەزمىسى ئۈچۈن لېنتا كەستى. بۇ قېتىمقى رەسساملار كۆرگەزمىسى «كانادا ئاسىيا، تىنچ ئوكيان يىلى» پائالىيىتىنىڭ بىر قىسمى، رەسساملار كۆرگەزمىسىنىڭ ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىساد - تەرەققىيات ھەمكارلىق تەشكىلاتى مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنى بىلەن رەھبەرلەر بىرەسىم يىغىنى ۋانكوۋېر شەھىرىدە ئېچىلىۋاتقان مەزگىلدە ئۆتكۈزۈلۈشى دۇنيا ئەللىرىنىڭ جۇڭگونىڭ مەدەنىيىتىنى چۈشىنىشنى ئىلگىرى سۈرۈشكە پايدىلىق.

شۇ كۈنى كەچتە رەئىس جياڭ زېمىن ۋانكوۋېر شەھىرىنىڭ باشلىقى ئوۋېن ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىساد - تەرەققىيات ھەمكارلىق تەشكىلاتى رەھبەرلەر بىرەسىم يىغىنى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزگەن «1997 - يىللىق ۋانكوۋېر كەچلىك زىياپىتى» گە قاتناشتى ھەم مۇھىم سۆز قىلدى. جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: ئىنسانىيەت 21 - ئەسىرگە قەدەم بېسىش ئالدىدا تۇرۇۋاتقاندا خەلقئارا ۋەزىيەتتە چوڭقۇر ئۆزگىرىشلەر بولدى. تىنچلىق بىلەن تەرەققىياتنىڭ ئاساسىي ملودىيىسى كۈن ساناپ ياڭرىماقتا. ھەرقايسى ئەللەر ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىدار ۋە ئىقتىسادىي مۇناسىۋەت كۈن ساناپ قويۇقلاشماقتا. لېكىن بۇ دۇنيادا بىر خىللا مەدەنىيەت ئەنئەنىسى، بىر خىللا قىممەت قارىشى، بىر خىللا تەرەققىيات ئەندىزىسىنىڭ بارلىقىدىن دېرەك بەرمەيدۇ، دۇنيا كۆپ خىللاشقان، رەڭگارەڭ دۇنيا، بىزنىڭ دەۋرىمىزدە، بۈگۈنكى دۇنيادا ھەر بىر دۆلەت خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ مۇستەقىل، باراۋەر بىرئەزاسى، ئۆز ئارا پەرقلەرنى ئېتىراپ قىلىپ، ئوخشاشلىقتا بىللە بولۇپ، پەرقلەرنى ساقلاپ قالغاندا، بىر- بىرىگە ھۆرمەت قىلغان، ئۆز ئارا پايدا يەتكۈزۈپ ھەمكارلاشسىلا ئاندىن دۇنيانىڭ ۋە رايوننىڭ تىنچلىقى ۋە مۇقىملىقىنى قوغدىغىلى، ئورتاق تەرەققىي قىلغىلى ۋە گۈللەنگىلى بولىدۇ.

24 - نويابىر جۇڭگونىڭ دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن كانادانىڭ ۋانكوۋېر شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن «جۇڭگو 20-ئەسىردىكى داڭلىق رەسساملار ئەسەرلىرى كۆرگەزمىسى»نى كۆردى.

سۈرەتتە: جياڭ زېمىن ئاتاقلىق رەسسام گۇەن شەنيۇ (ئوڭدىن 1 - كىشى)نىڭ ھەمراھلىقىدا كۆرگەزمىنى كۆرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئىراق قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىدىن مەمنۇن بولدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، باغداد، 23 - نويابىر تېلېگراممىسى. ئىراق دىپلوماتىيە مىنىستىرى ساخاۋ 23 - نويابىر كەچتە بۇ يەردە ئامېرىكىلىقلار قاتناشقان ب د ت قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ 2 كۈندىن بۇيانقى تەكشۈرۈش خىزمىتىدىن مەمنۇن ئىكەنلىكىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: «ھازىرغىچە ئۇلارنىڭ تەكشۈرۈش خىزمىتى ئوبيېكتىپ بولدى، ھېچقانداق ئاۋارىچىلىق كۆرۈلمىدى».

ساخاۋ مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا يەنە «تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنمۇ مۇشۇنداق بولۇشى»نى ئۈمىد قىلىمەن دېدى. ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىراق بىلەن ب د ت قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ ئىراقنىڭ ئىگىلىك ھوقۇقى ۋە دۆلەتنىڭ بىخەتەرلىكىگە زىيان يەتكۈزمەسلىكى توغرىسىدا چۈشىنىش ھاسىل قىلدى، ب د ت قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ بۇ مەسىلىدە ۋەدىسىگە ئەمەل قىلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

ساخاۋ يەنە مۇنداق دېدى: ئامېرىكا زۇڭتۇڭى كلىنتون خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ كەڭ كۆلەملىك قىرغۇچى قوراللارنى كۆيدۈرۈپ تاشلاشقا دائىر 687 - نومۇرلۇق قارارىنى ئىجرا قىلىش مەسىلىسىدە 2 قوش ئۆلچەمنى يولغا قويدى، يەنى ئىراقنىڭلا قارارنى ئىجرا قىلىشىنى تەلەپ قىلدى، ھەتتا قورال كۈچى ئارقىلىق تەھدىت سېلىشتىنمۇ ئايانمىدى، ئەمما ئىسرائىلىيىنىڭ ھەرىكەتلىرىنى كۆرسىمۇ كۆرمەسكە سالدى. ساخاۋ خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ بۇ قارارنىڭ ئوتتۇرا شەرقتىكى ھەممە ئەللەرگە تەتبىق قىلىنىشىنى تەكىتلىدى. ئۇ خەۋپسىزلىك كېڭىشىنىڭ ئىراققا يۈرگۈزۈلۈۋاتقان جازانى يېڭىۋاشتىن مۇزاكىرە قىلىشىنى ۋە باشقا دۆلەت ئايروپىلانلىرىنىڭ ئامېرىكىنىڭ 2 - U تىپلىق رازۋېدكا ئايروپىلانىنىڭ ئورنىدا نۆۋەت بىلەن رازۋېدكا قىلىشى توغرىسىدىكى تەكلىپىنى ئالقىشلىدى. ئۇ بۇ تەكلىپلەر خەۋپسىزلىك كېڭىشىگە ئەزا كۆپ ساندىكى دۆلەتلەرنىڭ قوللىشىغا ئېرىشتى دېدى.

ئىئوردانىيە پادىشاھى ئىراققا قارىتىلغان جازانى بىكار قىلىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، ئامman 23-نويابىر تېلېگراممىسى. ئىئوردانىيە پادىشاھى ھۇسەيىن 23-نويابىر زىيارەتكە كەلگەن ئىراقنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى ئەزىز بىلەن سۆھبەتلەشكەندە مۇنداق دەپ تەكىتلىدى: «بارلىق زۆرۈر تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، ئىراققا قارىتىلغان جازانى مۇمكىنقەدەر تېز بىكار قىلىپ، ئىراق خەلقىنى ئازاب - ئوقۇبەتتىن خالاس قىلىش لازىم.

سۆھبەتتە ھۇسەيىن بىلەن ئەزىز دەسلەپكى قەدەمدە تىنچىغان ئىراق بىلەن ب د ت ئوتتۇرىسىدىكى قورال تەكشۈرۈش كرىزىسىنى مۇزاكىرە قىلدى. ئەزىز ھۇسەيىنگە ئۆزىنىڭ ب د ت، فرانسىيە، روسىيە، مىسىر، ماراكەش ۋە سۇرىيىلەردە زىيارەتتە بولغانلىق ئەھۋالىنى مەلۇم قىلدى.

شۇ كۈنى كەچتە ئەزىز يەنە ئىئوردانىيىدىكى بەزى ئۇقۇمۇشلۇق زاتلار بىلەن ئۇچراشتى. ئۇ ئىراقنىڭ ئامېرىكىغا تۇتقان مەيداندا ئۆزگىرىش بولمايدىغانلىقىنى تەكىتلىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: ئىراق بىر مەھەل ب د ت نىڭ قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىدىكى ئامېرىكىلىق خادىملارنى قوغلاپ چىقاردى. يېقىندا روسىيىنىڭ ياراشتۇرۇشى بىلەن ئۇلارنىڭ باغدادقا قايتىپ كېلىشىگە يەنە رۇخسەت قىلدى ھەم قورال تەكشۈرۈش خىزمىتىنى ئەسلىگە كەلتۈردى، لېكىن بۇ ئىراقنىڭ ئامېرىكىغا تۇتقان مەيداندا ئۆزگىرىش بولغانلىقىنى چۈشەندۈرمەيدۇ، ئىراق ھەم ئامېرىكا بىلەن قورال تەكشۈرۈش كرىزىسىنى ئاخىرلاشتۇرۇش توغرىسىدا ھېچقانداق كېلىشىم ھاسىل قىلمىدى ھەم باشقا ھېچقانداق سودىمۇ قىلمىدى.

گېرمانىيە ھۆكۈمەت دائىرىلىرى دىپلوماتىيە خادىملىرىنىڭ پارىس قولتۇقى ئۇرۇشىغا دائىر ئاخباراتلارنى ئاشكارىلاپ قويغانلىقىنى دەلىللىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بونن، 17 - نويابىر

يىللىق قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان.

روسىيە زۇڭلىسى ۋېيتنامنى روسىيىنىڭ يېقىن

كىشىنى رازى قىلىدىغان نەتىجىگە ئېرىشتى، جياڭ زېمىن بۇنىڭغا مىننەتدارلىقىنى

تەشكىلاتى مىنىستىر دەرىجىلىكلەر يىغىنى بىلەن رەھبەرلەر بىرەنسىم يىغىنى ۋانكوۋېر

قىلىشنى ئۈمىد قىلىمىز. ساخاۋ يەنە مۇنداق دېدى: ئامېرىكا زۆڭتۇڭى

كۆپ ساندىكى دۆلەتلەرنىڭ قوللىشىغا ئېرىشتى دېدى.

روسىيە زۆڭلىسى ۋيېتنامنى روسىيىنىڭ يېقىن شېرىكى دېدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، موسكۋا، 23 - نويابىر تېلېگراممىسى. روسىيە زۆڭلىسى چېرنومىلكىن 23 - نويابىر ۋيېتنامغا زىيارەتكە مېڭىشتىن ئىلگىرى ۋيېتنامنى روسىيىنىڭ يېقىن شېرىكى دېدى.

روسىيە خەلقئارا يېزنقلىق ئاگېنتلىقىنىڭ 23 - نويابىردىكى خەۋىرىگە قارىغاندا چېرنومىلكىن مۇشۇ ئاگېنتلىق مۇخبىرىغا سۆھبەت بايان قىلغاندا مۇنداق دېگەن: روسىيە بىلەن ۋيېتنامنىڭ ئىقتىساد، سودا ھەمكارلىقىنىڭ ھازىرقى ھالىتى سىياسىي جەھەتتىكى ئالاقىسىنىڭ سەۋىيىسىدىن ئارقىدا قالدى، بۇ قېتىمقى زىيارىتىمنىڭ مۇھىم نۇقتىسى 2 تەرەپلىك ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ئۇنى يېڭى سەۋىيىگە يەتكۈزۈشكە تۈرتكە بولۇشتىن ئىبارەت.

چېرنومىلكىن مۇنداق دېدى: ۋيېتنامدىكى زىيارەت مەزگىلىدە ۋيېتنام زۆڭلىسى پەن ۋېنكەي بىلەن 2 دۆلەتنىڭ ھەمكارلىقىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇشنىڭ يولى ۋە شەكلى، بولۇپمۇ ۋيېتنامنىڭ دېڭىز بويىدىكى چوڭ قۇرۇقلۇق جازىسىدا گېئولوگىيىلىك چارلاش ئېلىپ بېرىش، نېفىت ۋە تەبىئىي گاز ئېچىش مەسىلىسى توغرىسىدا يەنىمۇ مۇزاكىرىلىشىمەن. سۆھبەتتىن كېيىن 2 تەرەپ روسىيە، ۋيېتنام ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئىقتىساد، سودا ۋە پەن - تېخنىكا ھەمكارلىقى تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشى توغرىسىدا خىتاپنامە ئېلان قىلىدۇ ھەم ھۆكۈمەتلەر ئارا بىر نەچچە كېلىشىم ئىمزالايدۇ.

ۋيېتنامنىڭ روسىيىگە قەرزدار بولۇپ قالغانلىقى توغرىسىدا توختالغاندا چېرنومىلكىن 2 دۆلەت بۇ مەسىلىدىكى پوزىتسىيىسىنى تەڭشەيدۇ دېدى. 2 دۆلەت كېلىشىمنامە ئىمزالاپ، ۋيېتنامنىڭ سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىغا تۆلەيدىغان قەرزى 17 مىليارد دوللار ئىكەنلىكىنى كېلىشىپ بېكىتتى.

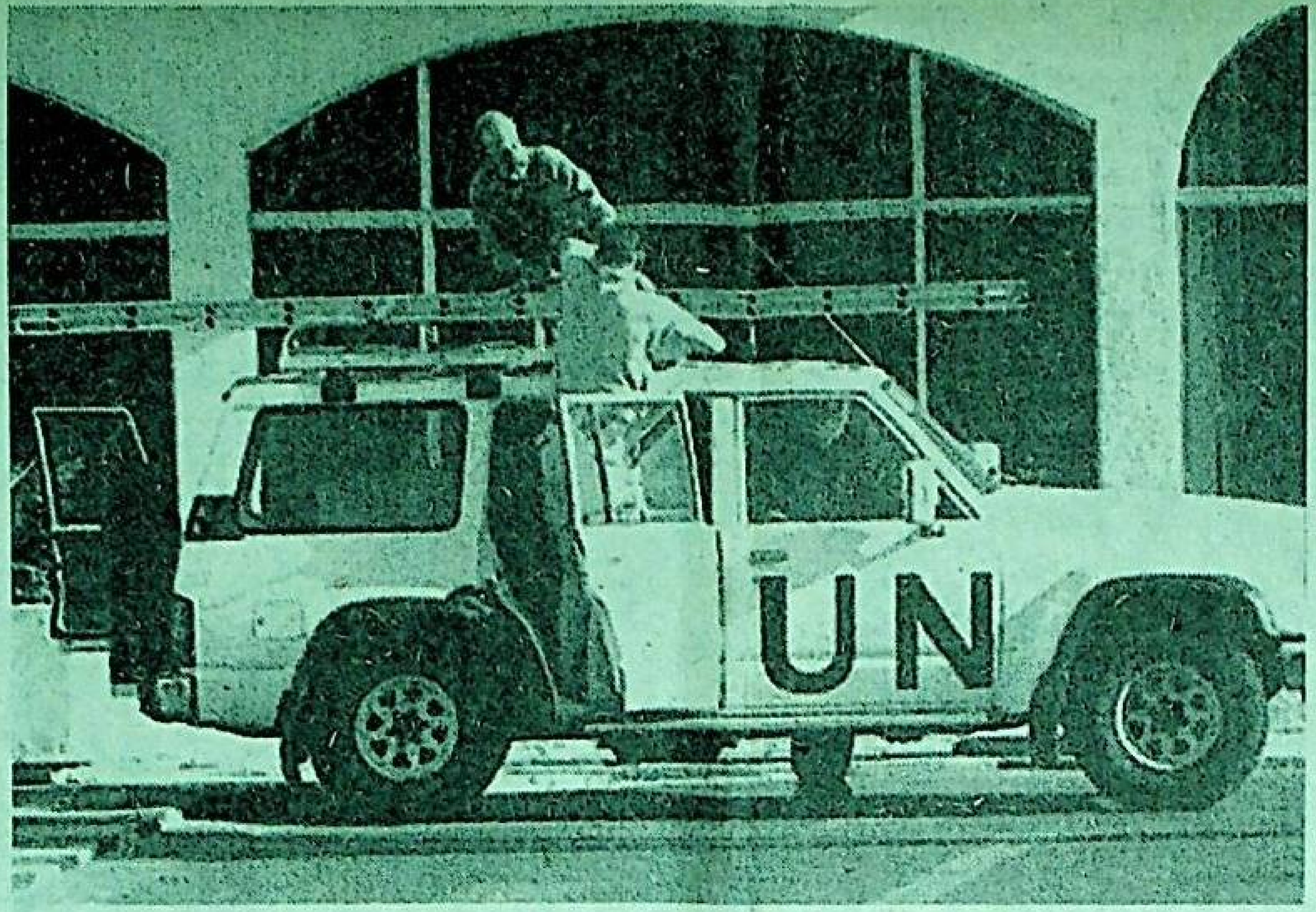

23 - نويابىر ب د ت قورال تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسىنىڭ ئەزالىرى ئىراقتىكى بىر قورال تەكشۈرۈش ئورنىغا بېرىش ئۈچۈن باغدادتىكى ب د ت ئىش بېجىرىش باشقارمىسىدىن يولغا چىقىشقا تەييارلانماقتا. ئىراقنىڭ ب د ت دا تۇرۇشلۇق باش ئەلچىسى ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دېدى: خەۋپسىزلىك كېڭىشى ئۆزىنىڭ قورال تەكشۈرۈش پىلانىنى ئۆزگەرتمىسە ئىراق بىلەن تەكشۈرۈش گۇرۇپپىسى ئوتتۇرىسىدا يېڭى توقۇنۇش يۈز بېرىشى مۇمكىن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئورۇشقا دائىر ئاخباراتلارنى ئاشكارىلاپ قويغانلىقىنى دەلىللىدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بونن، 17 - نويابىر تېلېگراممىسى. گېرمانىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ باياناتچىسى مارتىن ئىدمان 17 - نويابىر بۇ يەردە ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە گېرمانىيىدە چىقىدىغان «سۈزۈك ئەينەك» ھەپتىلىك ژۇرنىلىنىڭ ئەڭ يېڭى سانىدا ئېيتىلغان گېرمانىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكى خادىمىنىڭ پارس قولتۇقى ئۇرۇشى مەزگىلىدە ئىراقنى مۇتلەق مەخپىي ئاخبارات بىلەن تەمىنلىگەنلىكى توغرىسىدىكى خەۋەرنىڭ راست ئىكەنلىكىنى دەلىللىدى.

ئىدمان مۇنداق دېدى: بۇ خادىمنىڭ ئىسمى يورگېن جىتىل، ئەينى ۋاقىتتا گېرمانىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ ئارخىپ ئىشخانىسىدا ھۆججەتلەرنى باشقۇرىدىغان كاتىپ بولۇپ، مەخپىي ماتېرىياللار بىلەن ئۇچرىشىش پۇرسىتى بار ئىدى. دېلو يۈز بەرگەندىن كېيىن، ئۇ گېرمانىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىدىكى ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلانغان ھەم گېرمانىيە سوتى تەرىپىدىن 5 يىللىق قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان. ئۇ 1994 - يىلى قويۇپ بېرىلگەن، ئۇ ھازىر ئافرىقىدىكى گانادا تۇرۇۋاتىدۇ.

ئىدمان مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: جىتىلنىڭ مەخپىي ھۆججەتكە ئىگە بولغانلىقىنى گېرمانىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىدىكى ئالاقىدار قائىدە - تۈزۈمدىكى «يوچۇق»قا دۆڭگەپ قويغىلى بولمايدۇ. «ئەپسۇسلىنارلىقى شۇكى، جىتىلنىڭ جاسۇس ئىكەنلىكى ئىسپاتلاندى».

«سۈزۈك ئەينەك» ھەپتىلىك ژۇرنىلىنىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، بۇ يىل 42 ياشقا كىرگەن جىتىل 1990 - يىل 8 - ئاينىڭ 2 - كۈنى ئىراق كۇۋەيتكە تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەندىن تارتىپ، 8 - ئاينىڭ ئاخىرىغىچە بولغان بۇ مەزگىل ئىچىدە ئىراقنى غەربنىڭ ئىراققا تاقابىل تۇرۇشى ئۈچۈن قوللىنىدىغان ئالاقىدار سىياسىي ۋە ھەربىي تەدبىرلىرى توغرىسىدىكى بارلىق مەخپىي ئەخباراتى بىلەن تەمىنلەپ تۇرغان.

كانادانىڭ غەربىي دېڭىز قىرغىقىدىكى جۇلالىق مەرۋايىت ۋانكوۋېر

خەلقئارا ماتېرىيال

ۋانكوۋېر بېرىتانىيە كولۇمبىيىسى ئۆلكىسىنىڭ غەربىي جەنۇبىي دېڭىز بويىدىكى بوراد قولتۇقى بىلەن فىرىز دەريا ئېغىزىدىكى دېلتا ئارىلىقىغا جايلاشقان، ئۇ كانادانىڭ غەربىي دېڭىز قىرغىقىدىكى ئەڭ چوڭ پورت، ئاھالىسى تەخمىنەن 1 مىليون 800 مىڭدىن ئارتۇق، ئۇ كانادا بويىچە 3 - چوڭ شەھەر ھېسابلىنىدۇ.

ۋانكوۋېرنىڭ ئۈچ تەرىپى تاغ بىلەن ئورالغان، بىر تەرىپى دېڭىزغا تۇتىشىپ تۇرىدۇ، مەنزىرىسى گۈزەل، جەنۇب تەرىپى تىنچ ئوكياننىڭ پەسىل شامىلىنىڭ ۋە ئېكۋاتور ئىسسىق ئېقىمىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرايدىغان، شەرق تەرىپىدە شىمالىي ئامېرىكا چوڭ قۇرۇقلۇقىنى كېسىپ ئۆتىدىغان لوكى تېغى بولغاچقا، ھاۋاسى مۆتىدىل، نەمخۇش، يىل بويى باھاردەك تۇرىدۇ.

ۋانكوۋېر شەھىرى 200 نەچچە يىللىق تارىخقا ئىگە. دەسلەپ بۇ يەر كىچىك بېلىقچىلىق بازىرى ئىدى، 1792 - يىلى ئەنگلىيىلىك دېڭىزچى گىئورگې ۋانكوۋېر بۇ يەرگە كەلگەن ھەم بۇ يەرنى تەكشۈرگەن. 1863 - يىلى تۇنجى تۈركۈمدىكى ياۋروپالىق كۆچمەنلەر بۇ يەرگە كېلىپ شالچىلىق زاۋۇتى قۇرغان ھەم ئېكسپورت سودىسى بىلەن شۇغۇللانغان. كېيىن دېڭىز ترانسپورتىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا ۋە شىمالىي ئامېرىكىنى كېسىپ ئۆتىدىغان تىنچ ئوكيان تۆمۈر يولىنىڭ ياسىلىشىغا ئەگىشىپ بۇ جايدا ئالەمشۇمۇل ئۆزگىرىش بولغان. ۋانكوۋېر 1886 - يىلى شەھەر بولغان. ھازىر ئۇ تەرەققىي قىلىپ كانادانىڭ غەربىي قىسمىدىكى ئەڭ چوڭ سودا - سانائەت، پۇل - مۇئامىلىسى ۋە پەن - تېخنىكا مەدەنىيەت مەركىزى بولۇپ قالدى، شۇنداقلا ئۇ كانادانىڭ ئاسىياغا ۋە ئامېرىكىنىڭ غەربىي دېڭىز قىرغىقىغا ئۆتۈشىدىكى دەرۋازا ھېسابلىنىدۇ.

ۋانكوۋېر بىلەن جۇڭگو دېڭىز ئارقىلىق ئايرىلىپ تۇرىدۇ، ئۇ جۇڭگو بىلەن كانادانىڭ سودا قىلىشىدىكى باشلىنىش نۇقتىسى ۋە رىشتە. خاتىرىلىنىشىچە جۇڭگو بىلەن كانادانىڭ سودىسى 1780 - يىلى باشلانغان، ئەينى ۋاقىتتا جۇڭگونىڭ يىپەك، چاي، فار - فۇر قاچا - قۇچىلىرى قاتارلىقلار دېڭىز يولى ئارقىلىق ۋانكوۋېرغا توشۇلغان، كانادانىڭ تېرە، يۇڭ ۋە ياغاچ قاتارلىق نەرسىلىرى ۋانكوۋېر بىلەن شاڭخەي ئارىسىدىكى دېڭىز يولى ئارقىلىق جۇڭگوغا توشۇلغان.

19 - ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرى ۋە ئاخىرلىرىدا بىرمۇنچە جۇڭگولۇق ئالتۇن كېنى ئاچىدىغان ۋە تۆمۈر يول ياسايدىغان ئەمگەكچى سۈپىتىدە ئالدى بىلەن ۋانكوۋېردىن كاناداغا كەلگەن، ئۇلار شىمالىي ئامېرىكا چوڭ قۇرۇقلۇقىنى كېسىپ ئۆتىدىغان تۆمۈر يولنى قۇرۇشقا، كانادانىڭ ترانسپورت ئىشلىرىغا ۋە ئىقتىساد تەرەققىيات ئىشلىرىغا غايەت زور تۆھپە قوشقان.

جۇڭگو دېموكراتىك ئىنقىلابىنىڭ پېشۋاسى سۇن جۇڭسەن 3 قېتىم ۋانكوۋېرغا كېلىپ ئىنقىلابىي پائالىيەتلەر بىلەن شۇغۇللانغان. خەلقئارا كوممۇنىزم جەڭچىسى بېتيۇن باشچىلىقىدىكى جۇڭگوغا ياردەم بېرىش داۋالاش ئەترىتىمۇ مۇشۇ يەردىن يولغا چىققان. ۋانكوۋېر كانادانىڭ غەربىدىكى مۇھىم مەدەنىيەت، مائارىپ مەركىزى، بېرىتانىيە كولۇمبىيە ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى مەدەنىيەت مۇزېيى ھەم شەھەردىكى دېڭىز قاتنىشى مۇزېيى قاتارلىقلارنىڭ ھەممىسى داڭلىق. شەھەردە باغچىلار يۇلتۇزدەك كۆپ، گۈللەر پورەكلەپ ئېچىلغان، ياپېشىل ئوت - چۆپلەر خۇددى كىمخاپقا ئوخشايدۇ. شەھەر پاكىز، چىرايلىق، ئۇ كانادادىكى ھەرقايسى شەھەرلەر ئىچىدە شۆھرەت قازانغان.

ۋانكوۋېردا ھازىر 300 مىڭدىن ئارتۇق جۇڭگولۇق ۋە جۇڭگولۇق مۇھاجىرلار بار، دۇنيادا ئەڭ كۆركەم بولغان جۇڭگو شەھىرى بار. ئۇنىڭ ئىچىدە جەنۇبىي جۇڭگو يېزىلىرىنىڭ ئۇسلۇبى ئالغان، بىنالىرى سىپتا، چىرايلىق سېلىنغان جۇڭسەن باغچىسى ھەر كۈنى دۇنيا ئەللىرىدىن كەلگەن ساياھەتچىلەرنى جەلپ قىلىدۇ. 1985 - يىل 3 - ئاينىڭ 27 - كۈنى ۋانكوۋېر گۇاڭجۇ بىلەن دوست شەھەر مۇناسىۋىتى ئورناتتى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

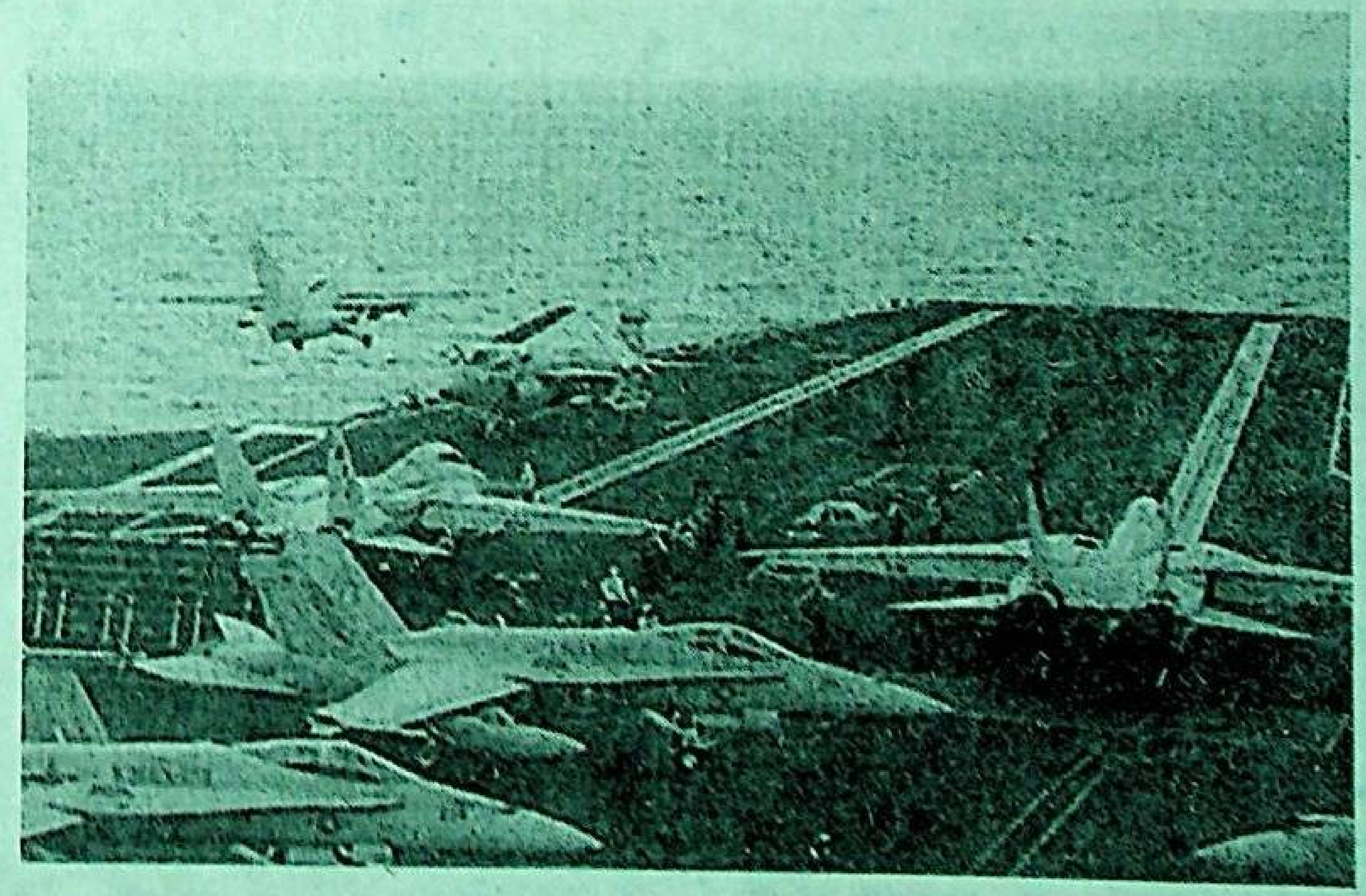

23 - نويابىر پارس قولتۇقىدا ئامېرىكىنىڭ ئۈزۈپ يۈرگەن «ۋاشىنگتون» ناملىق ئاۋئاماتكىسىدا ئامېرىكىنىڭ ھەربىي ئايروپىلانلىرى ئۇچماقتا، قونماقتا. ئامېرىكا دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى كوئېن شۇ كۈنى ئامېرىكا قوشۇنلىرىنىڭ پارس قولتۇقىدا داۋاملىق تۇرىدىغانلىقىنى، بۇ رايوندىن ۋاقىتىنچە چېكىنىپ كەتمەيدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئادرېس: ئۈرۈمچى شەھىرى، ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر. تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200. ئېلان بۆلۈمى: 5850783، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، تېلېگراف نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051. گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 7 يۈەن 50 پۇڭ، پارچە باھاسى: 25 پۇڭ (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى:102)